

Programmabegroting 2021

Gemeente Leusden

Gemeente Leusden

Gemeente Leusden

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Aanbieding.....	6
Domein Bestuur	8
1. Samenleving Voorop	9
2. Publieksdienstverlening	11
3. Samenwerking	14
4. Veiligheid.....	16
Domein Leefomgeving.....	22
1. Duurzaamheid en milieu	23
2. Water, riolering en klimaatadaptatie.....	27
3. Wegen en infrastructuur.....	29
4. Accommodaties en onderwijs	30
5. Onderhoud buitenruimte	34
Domein Samenleving	39
1. Toegankelijkheid voor iedereen	40
2. Terugdringen van eenzaamheid	42
3. Versterken voorzieningen jeugdhulp.....	44
4. Versterken van arbeidsparticipatie.....	48
5. Beperken (verborgen) armoede	50
6. Goed omgaan mensen met verward gedrag.....	52
7. Dementievriendelijke samenleving.....	54
8. Grip op de uitvoering.....	56
9. Inburgering en statushouders	58
Domein Ruimte.....	76
1. Ruimtelijke ontwikkeling	77
2. Wonen.....	79
3. Verkeer en vervoer.....	81
4. Economie	84
5. Buitengebied	88
6. Cultuurhistorie	93
7. Omgevingswet	95
Overhead.....	103
Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien	106
Paragrafen.....	115
Paragraaf A Lokale heffingen.....	116
Paragraaf B Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	121
Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen	126
Paragraaf D Financiering	133
Paragraaf E Bedrijfsvoering	138
Paragraaf F Verbonden Partijen	143
Paragraaf G Grondbeleid	155

Gemeente Leusden

Paragraaf H Toezicht en verantwoording	161
Paragraaf I Taakstellingen	164
Financiële begroting	166
Uiteenzetting financiële positie.....	167
Overzicht baten en lasten	177
P&C-cyclus kaart	186
Kaart P&C-cyclus	187

Gemeente Leusden

Aanbieding

Aanbieding

Hierbij bieden wij u de Begroting 2021-2024 aan ter verdere behandeling en vaststelling door uw gemeenteraad. Een sluitende begroting, echter voorafgaand aan een periode met donkere wolken waarin noodzakelijke keuzen nodig zijn vanaf de volgende begroting voor 2022. Dankzij een aantal onverwachte voordelen uit de meicirculaire, is de begroting vooralsnog sluitend tot en met 2023. Bij de "Uiteenzetting financiële positie" wordt hier nader op ingegaan. Zoals wij al bij de Kadernota schreven leven wij in een periode met veel onzekerheden. De structurele impact van de corona-crisis is nog lastig in te schatten. Ook zijn wij in afwachting van de resultaten van de herijking van het gemeentefonds vanaf 2022. Daarnaast hebben de onvoorspelbaarheden binnen het sociaal domein nog altijd een forse financiële impact. Deze onzekerheden hebben in de begroting 2021-2024 nog geen plaats gekregen, vanwege onduidelijkheid over de bedragen.

	2021	2022	2023	2024
Resultaat kaderbrief 2021	€ -150.100	€ 16.800	€ 12.600	€ 12.300
Meicirculaire 2020	€ 227.100	€ 348.200	€ 105.400	€ -130.700
Ontwikkelingen na voorjaarsnota 2020	€ -2.300	€ 128.900	€ 72.800	€ -254.100
Resultaat Begroting 2021-2024	€ 74.700	€ 493.900	€ 190.800	€ -372.500

Doorkijk naar begroting 2022

Voor het opstellen van de begroting 2022 zal er meer duidelijkheid zijn over de financiële impact van de genoemde onzekerheden. Met het oog op deze begroting geven wij hieronder alvast een indicatieve prognose met deze onzekerheden. In deze prognose hebben we de effecten uit de septembercirculaire meegenomen, dit gelijk vorig jaar. De inschatting herverdeeldeffect gemeentefonds is conform het gunstigste scenario van Pauw, eerder genoemd bij de kaderbrief 2021. Het Sociaal Domein en Corona blijven, op het moment van schrijven, financieel lastig in te schatten. Om het hoofd te bieden aan deze uitdagingen zal voorafgaand aan de kadernota 2022 een prioriteiten discussie met u worden doorlopen om tot een sluitende begroting voor 2022 te komen. Uit onderstaande prognose wordt duidelijk dat de positieve resultaten in de begroting 2021 hard nodig zullen zijn om de begroting 2022 sluitend te krijgen.

	2021	2022	2023	2024
Resultaat Begroting 2021-2024	€ 74.700	€ 493.900	€ 190.800	€ -372.500
Septembercirculaire - ontwikkelingen uitkeringsfactor	€ 128.500	€ 25.100	€ 17.400	€ 90.200
Septembercirculaire - opschorten opschalingskorting	€ 207.300			
Resultaat begroting 2021-2024 na begrotingswijziging sep. cir.	€ 410.500	€ 519.000	€ 208.200	€ -282.300
<i>Indicatie onzekerheden:</i>				
Herverdeling gemeentefonds € 25,-/inw		€ -750.000		
Herverdeling gemeentefonds € 50,-/inw			€ -1.500.000	€ -1.500.000
Effect corona		pm	pm	pm
Sociaal domein, meerjarig financieel verloop		pm	pm	pm
Risico inschatting begroting 2022-2023		€ -231.000	€ -1.291.800	€ -1.782.300

We bieden u een sluitende begroting aan waar de ingezette ombuigingen uit 2020 onderdeel van zijn. Ondanks de donkere wolken houden we voor 2021 en 2022 voldoende middelen beschikbaar om onze ambities te verwezenlijken. We werken door aan CUP-opgaven zoals op het gebied van zorg, duurzaamheid, veiligheid en economische ontwikkeling, zoals afgesproken met de keuze tot scenario 2 in de kaderbrief 2021. En aan wettelijke verplichtingen zoals de Omgevingswet die per 2022 wordt ingevoerd, de Regionale Energiestrategie (RES), de transformatie van de zorg en de voorbereiding van toekomstige woningbouwlocaties.

We zijn er trots op dat Leusden een mooie gemeente is met een goed leefklimaat en voorzieningenniveau. Dat willen we zo houden. Dat doen we graag samen met u. Samen vooruit, om verder te bouwen aan een sociaal, duurzaam en solide Leusden!

Het college van burgemeester en wethouders van Leusden

Domein Bestuur

Domein Bestuur

De gemeentelijke bestuursstijl is open en transparant. De bestuursstijl kenmerkt zich door nauw contact met inwoners, bedrijven en instellingen. We zijn een overheid die met passie en betrokkenheid zich openstelt voor de andere partners uit de samenleving, voorwaarden schept en coalities aangaat om samen met partners maatschappelijke vraagstukken aan te pakken. De houding van de ambtelijke organisatie is gericht op het mogelijk maken van initiatieven. En een excellente dienstverlening binnen de mogelijkheden.

Het Domein Bestuur is onderverdeeld in de onderdelen Samenleving Voorop, publieksdienstverlening, samenwerking en veiligheid. Voor al deze programmaonderdelen zijn ambities opgesteld die zijn ingevuld met doelstellingen:

Ambitie Samenleving Voorop

De missie van de gemeente Leusden is de Samenleving Voorop. Onze gemeente is van de mensen die hier wonen, werken en leven. Daarom nodigen we uit om samen vooruit te kijken, samen te werken. En, als het kan, samen te besluiten. Met ieders belang als uitgangspunt. Samen bepalen we hoe onze toekomst eruit ziet en wat er gebeurt. Zo geven we onze gemeenschap samen vorm, zo gaan we samen vooruit. Samen maken we het mooier.

Ambitie publieksdienstverlening

Onze basishouding is dienstverlenend, vanuit de kernwaarden Samenleving Voorop. We zijn duidelijk en transparant. We maken gebruik van, en sluiten aan bij de digitale ontwikkelingen die tot onze beschikking staan en optimaliseren deze.

Ambitie samenwerking

We werken samen om kwaliteit te waarborgen en kwetsbaarheid te verminderen. Per (organisatie)onderdeel kiezen we de meest geschikte samenwerkingspartner(s).

Ambitie veiligheid

In Leusden blijven we inzetten op de aanpak van ondermijning, criminaliteit en woonoverlast en crisisbeheersing. We anticiperen snel op maatschappelijke ontwikkelingen en deze vertalen naar de Leusdense situatie.

1. Samenleving Voorop

Ambitie

De missie van de gemeente Leusden is de Samenleving Voorop. Onze gemeente is van de mensen die hier wonen, werken en leven. Daarom nodigen we uit om samen vooruit te kijken, samen te werken. En, als het kan, samen te besluiten. Met ieders belang als uitgangspunt. Samen bepalen we hoe onze toekomst eruit ziet en wat er gebeurt. Zo geven we onze gemeenschap samen vorm, zo gaan we samen vooruit. Samen maken we het mooier.

Context en achtergrond

De samenleving verandert snel, de gemeente Leusden verandert mee. In de ontwikkeling van Samenleving Voorop, stellen we het partnerschap centraal.

We hebben ervaren dat er tal van initiatieven zijn die, ook zonder de gemeente, tot mooie resultaten leiden. We hebben gezien dat faciliteren werkt. Het aanmoedigen van initiatieven, die verder zonder hulp van de grond komen. Het zetje geven waar dat nodig en mogelijk is, blijven we doen. De verdere ontwikkeling zit in de aanpak van maatschappelijke problemen. Als gemeente kunnen we maatschappelijke problemen niet alleen aanpakken, of oplossen. Vanuit goed vakmanschap en vernieuwend werken willen we, in verbinding met inwoners, partners, ondernemers en andere stakeholders, de gemeenschap vormgeven.

Wat willen we bereiken?

- **1. De kernwaarden Samenleving Voorop zijn zichtbaar in ons handelen**

De gemeenteraad heeft begin 2019 kernwaarden Samenleving Voorop vastgesteld. Deze kernwaarden zijn leidend voor het handelen van de gemeente Leusden. Ze moeten daarom zichtbaar en herkenbaar zijn voor onze inwoners, organisaties en bedrijven.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **B1.1.1 We dragen de kernwaarden Samenleving Voorop , binnen en buiten de organisatie, krachtig uit.**

Samenleving Voorop komt tot uiting in het reguliere werk. Het zit als het ware in het DNA van al onze medewerkers. Vanuit dat DNA merken inwoners, organisaties en bedrijven dat we:

- maatschappelijke initiatieven vanuit de samenleving stimuleren;
- bij de aanpak van maatschappelijke problemen uitgaan van gedeeld belang, gedeelde verantwoordelijkheid, gelijkwaardigheid en verbinding;;
- oog hebben voor verschillende behoeften en wensen. Van algemene inzet op basis van gelijkheid, naar specifieke inzet naar gelang de behoefte.
- gebruik maken van nieuwe manieren van uitdagen, samenwerken en aanpakken van maatschappelijke problemen. Dat doen we door te pionieren en te innoveren.

Gemeente Leusden

We reflecteren op het zichtbaar zijn van de kernwaarden in het reguliere werk. Daarbij betrekken we ook externe stakeholders.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

Relevante beleidsnotities

Boekje Samenleving Voorop

Kaders Samenleving Voorop

Plaat Raadsconferentie 6 april

Kernwaarden Samenleving Voorop

2. Publieksdienstverlening

Ambitie

Onze basishouding is dienstverlenend, vanuit de kernwaarden Samenleving Voorop. We zijn duidelijk en transparant. We maken gebruik van, en sluiten aan bij de digitale ontwikkelingen die tot onze beschikking staan en optimaliseren deze.

Context en achtergrond

Door de snel ontwikkelende wereld op het gebied van informatievoorziening, kunnen we steeds meer. In onze dienstverlening maken we hier gebruik van. Daarnaast zijn er wettelijke bepalingen waar we rekening mee houden, zoals de bepalingen over digitalisering, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Wet Openbaarheid Bestuur (WOB). We zoeken continu naar mogelijkheden om onze dienstverlening op peil te houden of te verbeteren. De samenwerking met gemeenten Bunschoten, Nijkerk en Putten (BLNP) op het gebied van ICT is nodig om hier als gemeente Leusden goed op in te kunnen spelen. We werken samen waar dat effectief en efficiënt is.

Wat willen we bereiken?

- **1. Wij helpen inwoners snel en adequaat om hun producten te krijgen**

Door mensen op afspraak te laten komen, minimaliseren we de wachttijden tot 5 minuten. Dit komt de dienstverlening en doorstroom ten goede. In de drukke vakantieperiode streven wij ernaar burgers ten dienste te zijn door een flexibele aanpak.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het .
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **B2.1.1 We gebruiken i-burgerzaken, zodat inwoners tijd- en plaats onafhankelijk zaken met ons kunnen doen. Daarnaast kunnen we hierdoor effectiever en efficiënter werken.**

Het bespaart tijd, doordat er minder bezoekers aan de balie komen en de aanvraag, of aangifte automatisch binnenkomt in het systeem Key2Burgerzaken. Dit vraagt vrijwel geen extra handelingen van de medewerkers.. Omdat de verwerking van de aanvraag, of aangifte in veel gevallen volledig automatisch verloopt, houden zij tijd over voor andere werkzaamheden.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B2.1.2 We doen ons werk efficiënt en leveren goede kwaliteit door slimmer te werken met een participatieve aanpak.**

Door slimmer te werken met een participatieve aanpak willen we onze dienstverlening verbeteren. Efficiënte dienstverlening is het uitgangspunt. Het effect staat centraal. Echt horen wat de burger of ondernemer wil en hier actief rekening mee houden, de "ja, mits-manier" van werken.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B2.1.3 We stimuleren dienstverlening op afspraak**

Door meer mensen op afspraak te laten komen, kunnen we de wachttijden minimaliseren tot 5 minuten. Dit komt de dienstverlening en doorstroom ten goede.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **2. We zorgen ervoor dat per 2021 burgers en bedrijven zelf de regie over hun zaken met de digitale overheid kunnen voeren.**

We gaan in 2021 verder met het verbeteren van de kwaliteit van de digitale dienstverlening in Leusden. Dit doen we door de basis verder op orde te maken. We bieden meer producten online aan, en verbeteren de informatie op de website en andere digitale kanalen. In 2020 heeft de gemeentelijke website het certificaat 'Drempelvrij' ontvangen. Om dit certificaat te behouden, moet de toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid van de website en de digitale formulieren regelmatig gemonitord en verbeterd worden.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **B2.2.1 We bieden alle formulieren digitaal aan. Wij verminderen het aantal PDF documenten. De klant hoeft het niet meer uit te printen en in te vullen maar kan dit online invullen.**

De PDF documenten die wel digitaal beschikbaar zijn, zijn volledig toegankelijk voor alle gebruikers. We kennen het surfgedrag (klantreis) van onze bezoekers door gebruik te maken van zogeheten. Mamoto statistieken. Wij meten de klanttevredenheid van onze website met Siteimprove en andere klanttevredenheidsinstrumenten.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B2.2.2 We verbeteren en vereenvoudigen onze (digitale) communicatie en transacties met inwoners en bedrijven.**

Veel inwoners wensen hun zaken met de gemeente te regelen op momenten en locaties die hen het beste uitkomen. Digitalisering helpt daarbij. Veel producten en diensten kunnen inmiddels digitaal aangevraagd en geleverd worden. Die ontwikkeling wordt doorgezet. Onder andere met een technische en vervolgens functionele aansluiting op MijnOverheid.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B2.2.3 We helpen inwoners , die daar om welke reden dan ook problemen mee hebben, hun weg te vinden in de digitale wereld.**

Uitgangspunt is dat we hulp bieden bij het bewandelen van de digitale weg. Zo nodig bieden we een analoge oplossing.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B2.2.4 Met webcare volgen, zenden en reageren we op berichten via sociale media en kunnen meldingen over de openbare ruimte worden doorgegeven via een eenvoudig meldsysteem.**

We blijven aansluiten op een breed omarmde informatietechnologie. Door de inzet van deze middelen kunnen we snel reageren op vragen en signalen van inwoners en ondernemers.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

Relevante Beleidsnotities

Niet van toepassing

3. Samenwerking

Ambitie

We werken samen om kwaliteit te waarborgen en kwetsbaarheid te verminderen. Per (organisatie)onderdeel kiezen we de meest geschikte samenwerkingspartner(s).

Context en achtergrond

Voor een compacte organisatie als de gemeente Leusden, is het noodzakelijk extra oog te hebben om de kwaliteit te waarborgen kwetsbaarheid te verminderen. We kiezen daarom bewust de meest geschikte samenwerkingspartners per (organisatie)onderdeel.

Wat willen we bereiken?

- **1. We willen resultaat behalen op de zogeheten '4 K's': Kwaliteit verbeteren, Kwetsbaarheid verminderen, Kansen voor medewerkers en Kosten besparen.**

Het komende jaar wordt de samenwerking tussen de 4 gemeenten weer verder geïntensiveerd. Om resultaat te boeken op de K van Kosten en Kwetsbaarheid worden procedures en werkwijzen zoveel mogelijk geüniformiseerd. Dit geldt voor alle 4 de terreinen en wordt projectmatig opgepakt. Ook wordt gestart met de harmonisering van arbeidsvoorwaarden. Om de kwaliteit te borgen wordt gewerkt vanuit de 1 team, 1 workload gedachte. Dit betekent dat niet wordt gekeken naar vanuit welke gemeente de vraag komt, maar wie binnen het team deze het best in behandeling kan nemen. Dit biedt tevens de mogelijkheid tot specialisatie. Samen met het feit dat het werkterrein hierdoor wordt vergroot biedt dit ook kansen voor medewerkers.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	- Regio Gemeenten - Larikslaan2 - Voila
Verbonden Partijen	Alle verbonden partijen
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **B3.1.1 We ontwikkelen de samenwerking bedrijfsvoering met de gemeenten Bunschoten, Nijkerk, Leusden en Putten (BNLP) verder door.**

We blijven werken binnen de Regeling Zonder Meer. Een samenwerkingsovereenkomst tussen de 4 samenwerkende gemeenten. Deze samenwerkingsvorm is zo licht mogelijk, met zo weinig mogelijk 'bijkomende lasten'.

Om optimaal gebruik te maken van de mogelijkheden van de samenwerking, is verdere intensivering nodig. Binnen de mogelijkheden van de Regeling Zonder Meer, werken we zoveel mogelijk toe naar een "shared servicecentrum".

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B3.1.2 We harmoniseren en standaardiseren werkprocessen en werkwijzen.**

Verdere intensivering van de samenwerking heeft effect op de totale organisatie van de 4 deelnemende gemeenten, niet alleen voor de medewerkers bedrijfsvoering. Dit vraagt om het loslaten van de huidige werkwijzen en werkhouding. We gaan zoveel mogelijk werkprocessen en werkwijzen uniformeren en standaardiseren. Eenheid van automatiseringsprocessen is daarbij noodzakelijk. Er is ruimte voor eigenheid, maar uitgangspunt is dat elke gemeente bereid is om het gezamenlijke BLNP-belang boven het belang van de eigen gemeente te stellen.

We vergroten de bekendheid en communicatie over de BLNP samenwerking;
We ontwikkelen instrumenten waardoor we de zelfredzaamheid van de medewerkers te bevorderen;
We ontwikkelen uniforme werkprocessen en werkwijzen;
We streven naar een zo snel mogelijke overgang naar een gelijke digitale werkomgeving.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B3.1.3 Er is een Strategische Agenda Regio Amersfoort 2019- 2022 opgesteld. Deze wordt verder uitgewerkt in een uitwerkingsagenda.**

In Regio Amersfoort werken de gemeenten Amersfoort, Baarn, Barneveld, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Nijkerk, Soest en Woudenberg samen aan regionale vraagstukken. Dit met als doel het versterken van Regio Amersfoort als unieke plek om te wonen, te werken en te leven. Om doelmatig en efficiënt samen te werken en om focus aan te brengen in de wensen die regionaal leven, wordt per raadsperiode een Strategische Agenda opgesteld. In deze agenda is opgenomen waar de regio zich hard voor maakt. Voor de periode 2019-2022 moet een nieuwe Strategische Agenda worden opgesteld. Dat gebeurt aan de hand van de methode van 'de Dialoog'.. Stakeholders met verschillende belangen worden aan dialoogtafels samengebracht voor de exploratie, uitwerking en uiteindelijk de keuze van thema's en speerpunten.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B3.1.4 We bevorderen bestuurlijke regievoering op verbonden partijen**

Leusden voert diverse bedrijfsmatige activiteiten niet zelf uit, maar werkt daarvoor samen met een derde rechtspersoon. Deze samenwerking biedt de gemeente schaalvoordelen en mogelijkheden om slagvaardiger te handelen. De samenwerking is meestal geregeld via een zogeheten; 'verbonden partij': een gemeenschappelijke regeling, of een publiek-private samenwerking, afhankelijk van de aard van de uitbestede taak. We bevorderen de bestuurlijke regievoering op verbonden partijen. De raad en het college nemen elk hun verantwoordelijkheden in het uitvoeren van het principe "sturing vooraf" bij verbonden partijen. Raadsleden doen dit door de inzet van raadsrapporteurs. Collegeleden door het uitdragen van de uitgangspunten uit de gemeentelijke Werkwijze Verbonden Partijen.

Portefeuillehouder: Wim Vos

Relevante beleidsnotities

Regeling Zonder Meer

Raadsmanifest en brief

Toelichting op de samenwerking en regeling Zonder Meer

Werkwijze gemeenschappelijke regelingen

Koersdocument BLNP

4. Veiligheid

Ambitie

In Leusden blijven we inzetten op de aanpak van ondermijning, criminaliteit en woonoverlast en crisisbeheersing. We anticiperen snel op maatschappelijke ontwikkelingen en deze vertalen naar de Leusdense situatie.

Context en achtergrond

De coronacrisis heeft geleid tot veel veranderingen in de samenleving. Een mogelijke economische recessie kan betekenen dat een stap richting (het meewerken) aan criminaliteit kleiner wordt. De effecten hiervan op het ondermijningsbeeld moeten worden onderzocht. Ondermijning blijft hierdoor een groot aandachtspunt voor de gemeente Leusden. De coronacrisis heeft de trend van klassieke criminaliteit naar vormen van digitale oplichting nog meer versterkt. Daarnaast stijgt de overlast in de leefsituatie van inwoners doordat mensen meer thuis zijn.

De gemeente Leusden werkt samen met de politie, het Openbaar Ministerie (OM), het Veiligheidshuis, regionale veiligheidsorganisaties, jongerenwerk, Lariks, woningbouwverenigingen en ondernemers om het leef-, woon- en ondernemersklimaat zo veilig en gezond mogelijk te houden.

Wat willen we bereiken?

- **1. We pakken de verwevenheid van de boven- en onderwereld (ondermijning) in onze gemeente actief aan**

Ondermijning heeft structureel de aandacht in Leusden. We werken daarvoor intensiever samen te werken met diverse ketenpartners zoals politie, OM, Regionaal informatie en Expertisecentrum (RIEC) en Regionale Uitvoerings Dienst (RUD). We pakken de georganiseerde ondermijnende criminaliteit zodanig aan, dat de economische machtspositie van criminelen wordt weggenomen. Onze focus ligt op drugs, witwassen, criminaliteit in het buitengebied, mensenhandel en illegaal gokken. Hierbinnen richten we ons met onze ketenpartners op het (persoonsgericht) aanpakken van spilfiguren en schijnbaar onaantastbare personen; verstoren van criminele infrastructuur en afpakken van crimineel gewin, zoals geld, vermogen en luxe goederen.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	
Verbonden Partijen	- Politie - OM - RIEC - Veiligheidscoalitie Midden-Nederland
Bijdrage Verbonden Partij	Kennis- en informatiedeling, handhaving door de politie

Wat gaan we daarvoor doen?

- **B4.1.1 We hanteren een sluitende aanpak voor ondermijning in Leusden**

In de sluitende aanpak geven we aan op welke gebieden van ondermijning we ons gaan richten en hoe we in onze eigen organisatie, maar ook daarbuiten ervoor zorgen dat we structureel ondermijning aanpakken.

Daarbij realiseren we ons dat ondernemers en huishoudens in economisch slechte tijden gevoeliger zijn om mee te werken aan ondermijnende criminele activiteiten. Het ophalen van signalen uit de samenleving en het delen

van deze signalen met samenwerkingspartners is daarbij van groot belang. We delen onze kennis en ervaring zowel binnen onze eigen organisatie als die van onze samenwerkingspartners. Zo zijn we in staat om in een kort tijdsbestek, voor iedere casus, een plan van aanpak op te stellen en zo nodig handhavend op te treden.

De gemeente voert de regie op deze sluitende aanpak rondom ondermijning.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B4.1.2 We actualiseren het beleid rondom ondermijning in Leusden**

Op dit moment ontbreekt er in de gemeente Leusden beleid ten aanzien van ondermijning. Daarnaast heeft de gemeente Leusden een verouderd Bibob-beleid. Hierdoor hebben we te weinig mogelijkheden om georganiseerde ondermijnende criminaliteit effectief aan te pakken. Door het Bibob-beleid te actualiseren kunnende toetsgebieden met betrekking tot vergunningverlening worden uitgebreid. Daardoor kan de gemeente op meer gebieden weigeren een vergunning of subsidie te verlenen, als er risico is dat die voor criminele activiteiten gebruikt wordt.

We willen de Wet Bibob vaker en effectiever inzetten om georganiseerde ondermijnende criminaliteit aan te kunnen pakken binnen Leusden.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **2. Verminderen van de criminaliteit in Leusden door Persoonsgerichte Aanpak in Leusden verder uit te bouwen.**

In Leusden werken we met de Persoonsgerichte Aanpak (PGA).

Personen die ernstige veiligheidsproblemen, of ernstige overlast veroorzaken, kunnen het beste worden aangepakt met integrale en op de persoon toegesneden maatregelen. Ketenpartners, als gemeente, politie, Openbaar Ministerie en hulpverlening, werken hierbij samen. Deze afspraken zijn in een convenant vastgelegd. Het doel is altijd om criminele, of overlast gevende gedrag te laten stoppen of terug te dringen en de levenssituatie rond de persoon duurzaam positief te beïnvloeden.

Lokaal hebben we de afgelopen jaren een goede samenwerkingsstructuur opgebouwd, waarin partners elkaar snel kunnen bereiken.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Lariks, Woningstichting Leusden
Verbonden Partijen	Veiligheidscoalitie Midden-Nederland, OM
Bijdrage Verbonden Partij	Kennis-en informatiedeling

Wat gaan we daarvoor doen?

- **B4.2.1 We werken aan een effectieve samenwerking tussen veiligheid en zorg.**

Personen die binnen de Persoonsgebonden Aanpak (PGA) vallen, hebben niet zelden te maken met meervoudige problematiek. Door dit in het PGA-overleg te bespreken, worden complexe casussen adequaat en in afstemming met zorg- en veiligheidspartners opgepakt. In 2021 onderzoeken we de kansen en mogelijkheden voor een verdieping van deze samenwerking tussen zorg en veiligheid, o.a. bij het maken van beleid.

Daarnaast is in 2020 de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) ingevoerd. Deze wet regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg vanwege een psychische aandoening. De Wvggz geldt voor mensen bij wie een psychische stoornis leidt tot gedrag dat ernstig nadeel (gevaar) veroorzaakt voor henzelf, of voor anderen. Hierbij is de koppeling tussen veiligheid en zorg erg belangrijk. In 2020 heeft de

gemeente een aanpak ontwikkeld om uitvoering te geven aan deze nieuwe wetgeving. In 2021 evalueren we de taken en uitvoering met betrekking tot de veiligheidskant. Waar nodig verbeteren we die.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **3. De gemeente speelt effectief in op maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van veiligheid en vertaalt die naar de Leusdense situatie**

We brengen goed in beeld wat de effecten zijn van maatschappelijke veranderingen op het veiligheidsdomein in Leusden. We hebben in kaart gebracht wat de verantwoordelijkheid en rol van gemeente hierin is en handelen voortvarend.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	
Verbonden Partijen	Regiogemeenten, Veiligheidscoalitie Midden-Nederland.
Bijdrage Verbonden Partij	Kennis- en informatiedeling, bijdrage aan publiekscampagne

Wat gaan we daarvoor doen?

- **B4.3.1 We actualiseren alle relevante beleidsdocumenten**

We brengen in kaart waarin ons beleid verouderd is, of minder relevant is geworden. Zo hebben we in beeld waar kennis of beleid ontbreekt en maken een start om dit gat te dichten.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B4.3.2 We vergroten het risicobewustzijn van onze inwoners op het gebied van cybercriminaliteit en digitale oplichting.**

Vormen van digitale fraude (zoals whatsapp-fraude) nemen sterk toe. Een groot deel hiervan kunnen we voorkomen door de kennis en het risicobewustzijn hierover bij inwoners te vergroten. Dit doen we onder andere door, samen met gemeenten in onze regio te werken aan een voorlichtingscampagne.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **4. We voorkomen en beperken gevolgen van branden, crises en rampen**

Naast het voorkomen van branden, rampen en crises, willen we ook de eventuele gevolgen hiervan zoveel mogelijk beperken. De gemeente is verantwoordelijk voor het organiseren van brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. De Veiligheidsregio Utrecht voert deze taken uit voor de gemeente.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat

	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Vrijwillige brandweer, AED vereniging, Lariks
Verbonden Partijen	Veiligheid Regio Utrecht
Bijdrage Verbonden Partij	Training, voorlichting inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?

- **B4.4.1 We gaan verder met het professionaliseren van de gemeentelijke crisisorganisatie**

Het reeds ingezette oefenprogramma vanuit de VRU zetten we door. We maken de gemeentelijke crisisorganisatie efficiënter en dus professioneler. Beschikbaarheid en geoefendheid van kernfunctionarissen (sleutelfunctionarissen) crisisbeheersing binnen de gemeente, zorgen ervoor dat de gemeente voorbereid is op de beheersing van crises en rampen. We streven ernaar om minimaal 2x per jaar met de gemeentelijke crisisorganisatie deel te nemen aan een oefening. Daarnaast gaan we oefenen met de softwareapplicatie Crisissuite in onze lokale gemeentelijke crisisorganisatie. Zo zijn de kernfunctionarissen voldoende bekwaam ten tijde van een crisis.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B4.4.2 We gaan verder met het professionaliseren en faciliteren van de vrijwillige brandweer**

Branden en (grootschalige) incidenten worden alsmaar complexer. Brandweervrijwilligers moeten constant blijven trainen om up-to-date te blijven. De Veiligheidsregio Utrecht (VRU) zorgt ervoor dat de vrijwilligers worden getraind. Personeelsleden van de vrijwillige brandweer zorgen er zelf voor dat zij fit zijn en dat zij de speciale oefeningen kunnen bijwonen.

Momenteel wordt er door de vrijwilligers van brandweer Leusden geoefend met de nieuwe tankautospuut. Zo zijn zij in 2021 vakbekwaam om uit te kunnen rukken met het nieuwe voertuig. De VRU faciliteert deze oefeningen.

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de brandweerkazernes. De kazerne van Leusden voldoet niet meer aan de veiligheidseisen. Een college- en raadsvoorstel met verschillende scenario's (minimale aanpassingen, duurzaam renoveren of nieuwbouw) is in voorbereiding

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B4.4.3 We vergroten het risicobewustzijn en de zelfredzaamheid van inwoners door voorlichting te geven aan ouderen en basisschoolleerlingen.**

Vergroten van risicobewustzijn en het verstrekken van informatie over wat te doen bij brand of een calamiteit, draagt bij aan de zelfredzaamheid van inwoners. In samenwerking met Veiligheidsregio Utrecht zorgen we ook in 2021 voor voorlichting op scholen en in zorginstellingen. Onder regie van de veiligheidsregio, zorgt de gemeente voor het voorkomen van branden, ongevallen, rampen en crises en het beperken van de eventuele gevolgen daarvan.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

Relevante beleidsnotities

Regionale veiligheidsstrategie Midden Nederland 2019-2022

Privacyreglement lokale PGA Midden Nederland 2020

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Gemeente Leusden

Exploitatie	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Lasten	-5.797	-4.894	-4.789	-4.748	-4.743	-4.733
Baten	464	363	357	310	287	287
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-5.333	-4.531	-4.432	-4.438	-4.456	-4.446
Onttrekkingen	93	51	29	8	8	8
Stortingen	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	93	51	29	8	8	8
Gerealiseerd resultaat	-5.240	-4.480	-4.403	-4.430	-4.448	-4.438

Saldo taakvelden

bedragen x €
1.000

Exploitatie		Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
0.1	Bestuur	-2.137	-1.491	-1.493	-1.493	-1.493	-1.493
0.2	Burgerzaken	-975	-773	-693	-755	-773	-763
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	-1.694	-1.746	-1.773	-1.770	-1.770	-1.770
1.2	Openbare orde en veiligheid	-527	-521	-474	-421	-421	-421
0.10	Toevoeging/onttrekking reserves	93	51	29	8	8	8
Gerealiseerd resultaat		-5.240	-4.480	-4.404	-4.431	-4.449	-4.439

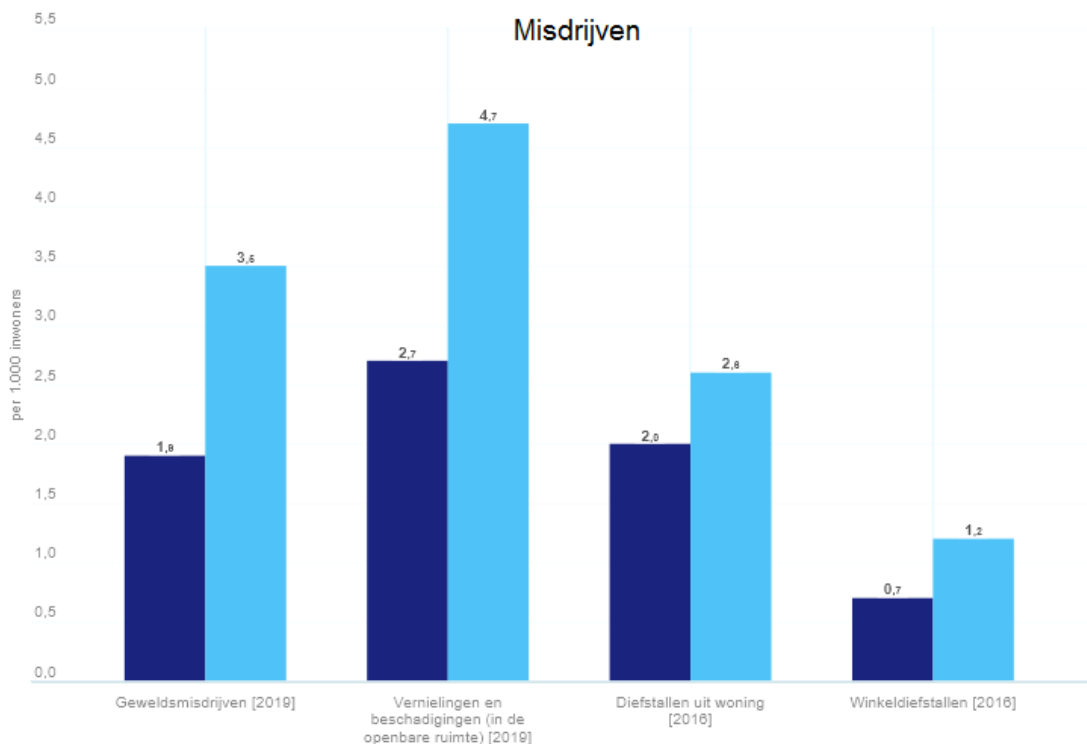
Nieuw beleid en CUP

bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
	Incidenteel				Structureel			
CUP 2018-2022:								
1.2 Initiatieven van inwoners	18,3	18,3						
2.1 Veiligheid								
a. capaciteit veiligheid	53,0							
Nieuw beleid 2021:								
1.1 Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)					20,0	20,0	20,0	20,0
1.2 Eetwerkcafé	50,0							
	121	18	0	0	20	20	20	20

BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. In onderstaande indicatoren wordt Leusden vergeleken met gemeenten van 25.000-50.000 inwoners. Op de website kunnen ook andere vergelijkingen worden gemaakt.

■ Leusden ■ 25.000 - 50.000 inwoners

Eenheid: per 1.000 inwoners

Bron: CBS - Criminaliteit, CBS - Diefstallen

- Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners
Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
- Geweldd- en seksuele misdrijven per 1.000 inwoners
Het aantal gewelddsmisdrijven. Voorbeelden van gewelddsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
- Diefstal uit woningen per 1.000 inwoners
Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
- Vernieling en misdrijven tegen de openbare orde per 1.000 inwoners
Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de geweldd- en seksuele misdrijven.

Beschikbare perioden
2012 – 2019

Bron CBS - Diefstallen
CBS - Criminaliteit

Domein Leefomgeving

Domein Leefomgeving

Het Domein Leefomgeving is onderverdeeld in de onderdelen duurzaamheid en milieu, water, riolering en klimaatadaptatie, wegen en infrastructuur, beheer buitenruimte, accommodaties en onderwijs. Voor al deze programmaonderdelen zijn ambities opgesteld, doelstellingen geformuleerd en activiteiten opgenomen.

Het domein Leefomgeving heeft op diverse onderdelen raakvlakken met het domein Ruimte, bijvoorbeeld waar het gaat om verkeer en vervoer, ecologie, de omgevingsvisies en ruimtelijke plannen.

Ambitie Duurzaamheid en Milieu

Leusden is in 2040 energieneutraal. Inwoners en bedrijven zijn betrokken bij duurzaamheid en dragen hieraan bij. Afval wordt gescheiden ingezameld en hergebruikt.

Ambitie Water, riolering en klimaatadaptatie

Leusden heeft een goed functionerend rioolstelsel en een goede waterkwaliteit, houdt droge voeten en is klaar voor een veranderend klimaat.

Ambitie Wegen en Infrastructuur

Leusden heeft een wegennet dat functioneel en structureel van goede kwaliteit is en klaar is voor een veranderend klimaat.

Ambitie Accommodaties en Onderwijs

De gemeentelijke accommodaties zijn kwalitatief en kwantitatief optimaal afgestemd op de wensen van huurders en gebruikers en ambities van de gemeente.

Ambitie Onderhoud buitenruimte

Leusden wil een buitenruimte die door gebruikers optimaal wordt beleefd en gebruikt, waarin maatregelen voor biodiversiteit en klimaatadaptatie voldoende ruimte krijgen.

1. Duurzaamheid en milieu

Ambitie

Leusden is in 2040 energieneutraal. Inwoners en bedrijven zijn betrokken bij duurzaamheid en dragen hieraan bij. Afval wordt gescheiden ingezameld en hergebruikt.

Context en achtergrond

Het Coalitieakkoord en het College Uitvoeringsprogramma 2018-2022 vormen de basis voor de bestuursopdrachten de Transitieagenda Energie, Afval en Duurzame Mobiliteit. In 2020 is een concept-bod voor de Regionale Energiestrategie (RES) aan het rijk uitgebracht en heeft de gemeente een Transitievisie Warmte opgesteld. Het Grondstofbeleidsplan 2021-2025 is in ontwikkeling.

Wat willen we bereiken?

- **1. In Leusden wekken we in 2040 of eerder jaarlijks evenveel duurzame energie op als we verbruiken**

In de Duurzaamheidsagenda is afgesproken om uiterlijk in 2040 energieneutraal te zijn. Hiervoor gaan we meer energie besparen, meer duurzame energie opwekken en fossiele energie zo efficiënt mogelijk gebruiken.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Inwoners, bewonersgroepen, de Leusdense duurzaamheidsorganisaties, organisaties van bedrijven en boeren, onderzoeks bureaus, Rijksoverheid, provincie, waterschap, LTO
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **L1.1.1 We voeren de Transitieagenda Energie (Programmaplan Energie) uit.**

We werken in 4 programmalijnen aan de energietransitie. Het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving en de benutting van daken voor zonne-energie, opwek van duurzame energie in het buitengebied, verduurzaming van bedrijven en duurzame mobiliteit.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **L1.1.2 We starten met de wijkuitvoeringsplannen energietransitie**

Op basis van de Transitievisie Warmte (2020) wordt wijkgericht gewerkt aan het besparen van aardgas en het vergroten van de duurzame energieopwekking op daken van woningen en bedrijfsgebouwen. De wijken die als eerste worden aangepakt volgen uit de in 2020 op te stellen Transitievisie.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **L1.1.3 We continueren het Energieloket en voeren Energiehuisprojecten uit.**

We continueren de energiecampagne IkWilWatt en de informatievoorziening voor particulieren via het Energieloket gericht op energiebesparing en duurzame energie. Het Energiehuis ondersteunt collectieven bij energiebesparing en het realiseren van duurzame energie.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **L1.1.4 We stellen een uitnodigingskader op voor de opwekking van duurzame energie.**

De ambitie voor duurzame energie, zoals deze volgt uit onze eigen ambitie en de Regionale Energiestrategie, vertalen we in een planologisch uitnodigingskader. Daarnaast stimuleren we de opwekking van duurzame energie binnen de bebouwde omgeving zoveel als mogelijk.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2. We stimuleren gescheiden afvalinzameling en het recyclen van grondstoffen. Onze inwoners hebben in 2030 maximaal 25 kg restafval per inwoner per jaar.**

Het resultaat van onze doelstelling meten we door het terugbrengen van de hoeveelheid restafval te monitoren. We maken bij iedere keuze een afweging tussen kosten, serviceniveau en milieu. De activiteiten worden uitgevoerd conform het Grondstoffenbeleidsplan 2021-2025 (in ontwikkeling).

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	De Groene Belevens, Kringloopcentrum Leusden
Verbonden Partijen	AVU (Afval Verwijdering Utrecht)
Bijdrage Verbonden Partij	AVU verwerkt de ingezamelde grondstoffen en het restafval. AVU draagt daarbij zorg voor de contracten, de adviseert over technische en financiële ontwikkelingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- **L1.2.1 We optimaliseren de oud papier inzameling.**

Voor de huis-aan-huis inzameling onderzoeken we in 2020 de mogelijkheid om de minicontainer voor oud papier in te voeren. Bij goedkeuring van de raad vindt de uitvoering in 2021 plaats.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **L1.2.2. Bij het ontstaan van nieuwe verwerkingsmogelijkheden, starten we met de gescheiden inzameling van luiers en incontinentiemateriaal.**

Gezinnen met kinderen in de luiers en anderen die incontinentiemateriaal als afval hebben kunnen dit afval gescheiden aanbieden voor recycling. Hierdoor recyclen we ongeveer 100 ton aan luiers en incontinentiematerialen en verminderen we de hoeveelheid restafval.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **3. Het gebruik van duurzaam vervoer in de gemeente Leusden neemt toe**

Gemeente Leusden

Bij het stimuleren van duurzame mobiliteit besteden we extra aandacht aan fietsen, wandelen, elektrisch rijden, autodelen en openbaar vervoer (zie hiervoor ook het programma ruimte).

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Provincie Utrecht, buurgemeenten, U15, 033opdefiets, lokale fietsersbond, De Groene Belevens, ondernemers, toekomstige bewoners.
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **L1.3.1 We voeren maatregelen uit, uit het Mobiliteitsplan, op het gebied van duurzame mobiliteit.**

De gemeente voert maatregelen uit die in het Mobiliteitsplan worden opgenomen om duurzame mobiliteit te stimuleren. Denk bijvoorbeeld aan het stimuleren van elektrisch rijden door laadpunten te plaatsen.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **4. De Leusdense samenleving neemt meer duurzame initiatieven. De gemeente speelt in op de behoefte van de samenleving en doet mee. Deze initiatieven worden zichtbaar gemaakt**

We willen een impuls geven aan duurzame ontwikkeling door duurzame initiatieven te stimuleren. Dit kan betrekking hebben op energie, circulaire economie, biodiversiteit en duurzame leefstijl. De Duurzaamheidsagenda wil concrete handvatten bieden aan onze inwoners en bedrijven om te verduurzamen.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Lokale partijen zoals De Groene Belevens, Vallei Horstee, Kringloopcentrum Leusden, Vlindertuin, Bibliotheek Leusden, Leusdense Duurzaamheid Organisaties. De Groene Belevens verzorgt de uitvoering van het Fonds Duurzame Initiatieven.
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **L1.4.1 We voeren, met partijen uit de samenleving, acties uit die voortkomen uit de Duurzaamheidsagenda Leusden.**

De Duurzaamheidsagenda is een agenda voor en door de Leusdense samenleving en is in 2019 herijkt met partijen uit de samenleving. De gemeente ondersteunt duurzame initiatieven uit de samenleving en zorgt mede voor (digitale) zichtbaarheid van deze initiatieven.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Relevante beleidsnotities

Dynamische Duurzaamheidsagenda Leusden

Omgevingsvisie stedelijk gebied

Omgevingsvisie landelijk gebied

Energieakkoord 2.0

Grondstoffenplan (2016-2020)

Grondstoffenplan 2021-2025 (in ontwikkeling)

CUP opdrachten 4.1, 4.2 en 4.3

2. Water, riolering en klimaatadaptatie

Ambitie

Leusden heeft een goed functionerend rioolstelsel en een goede waterkwaliteit, houdt droge voeten en is klaar voor een veranderend klimaat.

Context en achtergrond

De invulling van de gemeentelijke watertaken over de omgang met afval-, regen- en grondwater is vastgelegd in het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP).

In het GRP wordt een overzicht gegeven van de aanwezige voorzieningen, het rioolbeheer van de afgelopen planperiode geëvalueerd, zijn doelen vertaald in ambities en staan de hoofdlijnen van de aanpak om deze ambities te halen. Dit houdt in dat de geplande uitgaven voor de planperiode 2019-2023 en verder, worden begroot en verantwoord.

Wat willen we bereiken?

- **1. Leusden heeft een goed functionerend rioleringsstelsel dat voorbereid is op het veranderende klimaat**

Het rioleringsstelsel vraagt continu aandacht voor wat betreft onderhoud, maar ook maatregelen om de veranderingen in het klimaat te kunnen verwerken. Dit doen we zo kostenefficiënt mogelijk. Ook zijn er aanpassingen nodig voor een toekomstbestendig rioleringsstelsel.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Waterschap Vallei & Veluwe
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **L2.1.1 We stellen het werkvoorbereidingsplan op voor de Burgemeester de Beaufortweg in Leusden en starten met de uitvoeringswerkzaamheden.**

In 2021 starten de werkvoorbereiding voor de uitvoeringswerkzaamheden van de Burgemeester de Beaufortweg. Circa 500 meter aan gescheiden rioolstelsel wordt aangelegd voor de aparte inzameling van afvalwater en regenwater. Gelijktijdig wordt een regenwater-afkoppelproject gestart met bewoners. In 2021 wordt ook het werk aanbesteed en begint de uitvoering.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **L2.1.2 We stellen een werkvoorbereidingsplan op voor rioolwerkzaamheden in het noordelijke deel van Leusden-Zuid.**

Er wordt een werkvoorbereidingsplan opgesteld voor de riolering in het noordelijke deel van Leusden-Zuid. Circa 1.500 meter nieuw regenwaterriool wordt bijgelegd, naast het bestaande afvalwaterriool. Gelijktijdig starten we een regenwater-afkoppelproject, waaraan aanwonenden kunnen deelnemen.

- **2. We verbeteren de kwaliteit van het oppervlaktewater in de gemeente.**

Bij hevige regenval kan afvalwater overstorten vanuit gemengde rioleringsystemen op het oppervlaktewater. Hierdoor wordt het oppervlaktewater ongewenst vervuild.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Waterschap Vallei & Veluwe
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **L2.2.1 We koppelen de Burgemeester de Beaufortweg af van het gemengde rioolstelsel, zodat schoon regenwater schoon blijft.**

Een gemengd rioleringsstelsel is gevoelig voor neerslag. Bij hevige neerslag stort vuil afvalwater over op het oppervlaktewater. In 2021 realiseren we het project de Burgemeester de Beaufortweg. Hierdoor wordt het gemengde rioolstelsel minder belast en neemt het aantal overstorten verder af.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **L2.2.2 We verrichten baggerwerkzaamheden in het oostelijke deel van Leusden.**

Door de bestaande sloten te baggeren zorgen we ervoor dat de aan- en afvoer van water en de waterkwaliteit op orde blijft. In 2021 wordt het oostelijke deel van Leusden gebaggerd.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **L2.2.3. We starten met de voorbereidingen voor het verbeteren van de waterkwaliteit in combinatie met lopende projecten van nieuwbouw en herinrichtingen.**

Op een aantal plaatsen is de kwaliteit van het oppervlaktewater te laag. Klimaatverandering versterkt dit proces. Om de waterkwaliteit te verbeteren worden deze waterpartijen vergroot en verdiept. Verbetervoorstellen worden, samen met werkzaamheden voor (her)inrichting uitgevoerd, zoals bij Mastenbroek 2 in Achterveld en het IKC Groenhouten.

Portefeuillehouder: Wim Vos

Relevante beleidsnotities

GRP 2019-2023 Gemeente Leusden

3. Wegen en infrastructuur

Ambitie

Leusden heeft een wegennet dat functioneel en structureel van goede kwaliteit is en klaar is voor een veranderend klimaat.

Context en achtergrond

De gemeente Leusden heeft circa 1,6 miljoen m² wegverharding in beheer. Dit wegennet bestaat voornamelijk uit klinkerverhardingen (circa 60%) en asfaltverhardingen (circa 40%).

Wegbeheer omvat de onderhoudsmaatregelen die nodig zijn om het wegareaal van de gemeente Leusden op een veilige en duurzame wijze in stand te houden. Dat wil zeggen de technisch noodzakelijke maatregelen. Deze maatregelen voeren we zoveel mogelijk uit met andere werken in de openbare ruimte.

Wat willen we bereiken?

- **1. Ons wegennet is verkeersveilig en in goede staat van onderhoud, maar is ook klimaatbestendig en water-robuust ingericht**

Door groot onderhoud van het wegennet te combineren met andere werkzaamheden, beheren we ons wegennet kosteneffectief. Ons credo daarbij is: klein onderhoud waar het volstaat, groot onderhoud waar het moet. Daarbij bereiden we ons voor op de gevolgen van een veranderend klimaat.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Provincie Utrecht, buurgemeenten
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **L3.1.1 We combineren het groot onderhoud van een aantal wegen in Leusden met andere werkzaamheden van nieuwbouw en (her-)inrichtingsprojecten**

We combineren het groot onderhoud aan de Burgemeester de Beaufortweg, Torenakkerweg en verouderde asfaltwegen in Leusden-Zuid, met groot onderhoud aan de riolering, water, wegen, verkeersregelininstallaties en groen. Hierdoor wordt economisch voordeel behaald en verbeteren we de aanwezige infrastructuur.

Portefeuillehouder: Wim Vos

Relevante beleidsnotities

Groot onderhoud buitenruimte

Actualisatie groot onderhoud buitenruimte 2020-2023 (in ontwikkeling, nog vast te stellen)

CUP 4.2 en 10.4 Verbeteren doorstroming verkeer; Mobiliteitsplan (in ontwikkeling, nog vast te stellen)

4. Accommodaties en onderwijs

Ambitie

De gemeentelijke accommodaties zijn kwalitatief en kwantitatief optimaal afgestemd op de wensen van huurders en gebruikers en ambities van de gemeente.

Context en achtergrond

De gemeente heeft een gevarieerde vastgoedportefeuille van beperkte omvang.

De nota Integraal Gemeentelijk Vastgoed Leusden 2016-2030 geeft inzicht in de mogelijkheden en potentie van het totale gemeentelijk vastgoed. Ook is geformuleerd hoe we invulling geven aan de volgende aspecten: efficiëntie, evenwicht tussen vraag en aanbod, spreiding en bezetting, transparantie, risicobeheersing en duurzaamheid.

De gemeente kiest vooral voor eigendom van vastgoed wanneer dit essentieel is voor de uitvoering van functies en taken van de gemeente zelf, of van maatschappelijke organisaties die niet op andere wijze kunnen worden gehuisvest.

Wat willen we bereiken?

- **1. We onderhouden de accommodaties efficiënt en doeltreffend en risico's zijn beheersbaar**

Voor de gemeente is optimalisatie van kosten en baten belangrijk. Een verbetering van de efficiëntie is mogelijk door standaardisatie van procedures en een prestatiegericht onderhoudscontract. De vastgoedorganisatie vervult hier een regierol.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	De huurders en gebruikers van de betreffende accommodaties worden bij de implementatie betrokken. Verenigingen die gebruik maken van het zwembad
Verbonden Partijen	Gecontracteerde onderhoudspartner. SRO als gecontracteerde exploitant van het zwembad
Bijdrage Verbonden Partij	Er zijn afspraken vastgelegd in de onderhoudsovereenkomst met de onderhoudspartner om de efficiëntie en doeltreffendheid te vergroten en risico's te beheersen. SRO exploiteert het zwembad en levert informatie aan over het nakomen van gemaakte afspraken en prestaties.

Wat gaan we daarvoor doen?

- **L4.1.1 We voeren een nieuwe onderhoudswerkwijze en contractvorming in.**

Gemeente Leusden

Het nieuwe onderhoudscontract wordt geïmplementeerd. De efficiëntie en doeltreffendheid verbetert door optimalisatie van procedures en nauwe samenwerking met de onderhoudspartner. Met prestatieafspraken worden risico's beheersbaar.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **L4.1.2 We scherpen het nakomen van verplichtingen omtrent de exploitatie van zwembad Octopus aan.**

In 2020 is uit evaluatie gebleken we meer inzicht nodig hebben in het nakomen van de verplichtingen tussen eigenaar en exploitant. In 2021 wordt het contractmanagement aangescherpt zodat er informatie beschikbaar komt over de exploitatie van het zwembad.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **2. Gemeente Leusden verduurzaamt gefaseerd haar accommodaties**

We vervullen een voorbeeldrol bij het energieneutraal maken van Leusden. We verminderen het gebruik van fossiele energie en de CO2-uitstoot van de accommodaties.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	De huurders en gebruikers van de betreffende accommodaties worden bij de uitwerking van de verduurzamingsplannen betrokken
Verbonden Partijen	Gecontracteerde onderhoudspartner
Bijdrage Verbonden Partij	De kennis en ervaring van de gecontracteerde onderhoudspartner wordt optimaal ingezet om de duurzaamheidsplannen vorm te geven en daarmee de stap naar realisatie te verkleinen en risico's te verkleinen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- **L4.2.1 We maken een verduurzamingsplan voor de gemeentelijke accommodaties.**

In dit plan worden duurzaamheidsmaatregelen bepaald in relatie tot de instandhoudingsperiode van de accommodatie, de terugverdientijd van de investeringen, de verbetering van de energie-index en de koppeling met groot onderhoud, of renovatie.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **L4.2.2 We combineren, daar waar mogelijk, de uitvoering van energiebesparende maatregelen met reguliere onderhoudswerkzaamheden**

Energiebesparende maatregelen die passen in het begrotingskader voor onderhoud, zich binnen de resterende levensduur van het gebouw terugverdienen en gemakkelijk gecombineerd kunnen worden met reguliere onderhoudswerkzaamheden, voeren we uit.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **3. De accommodaties zijn efficiënt, doeltreffend en worden optimaal gebruikt**

Gemeente Leusden

De accommodaties ondersteunen het gemeentelijk beleid. Kosten en financiële en maatschappelijke opbrengsten zijn daarbij met elkaar in verhouding. We onderzoeken of verdere kostenbesparing mogelijk is, door aanpassing en herschikking.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	De huurders en gebruikers van de betreffende accommodaties worden bij de uitwerking van de verduurzamingsplannen betrokken
Verbonden Partijen	Fort33, Scholen in de Kunst, GGD, Home Start, JIJ onderwijsadvies, Verloskundepraktijk Luna, Lactatiekundige praktijk Borstvoeding enzo en Lariks
Bijdrage Verbonden Partij	Meedenken en afstemmen planvorming van het onderzoek naar een nieuwe locatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

- **L4.3.1 We onderzoeken of Fort33 intensiever kan worden gebruikt als cultuurpodium en welzijns- en muziekcentrum.**

We onderzoeken of Scholen in de Kunst kan samenwerken met Fort33. Er wordt onderzocht of de voormalige muziekschool aan de Eikenlaan afgestoten kan worden en Scholen in de Kunst kan worden ondergebracht in Fort33.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **L4.3.2 We onderzoeken een alternatieve huisvesting voor het Centrum Jeugd en Gezin aan de Mulderij.**

We onderzoeken de verhuizing naar alternatieve locaties alsmede het afsluiten van een nieuw huurcontract op de huidige locatie. Het behoudt van het Centrum voor Jeugd en Gezin in de Hamershof is van belang voor een levendig centrum.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **4. Nieuwe huisvesting voor onderwijs is duurzaam en sluit aan bij onderwijsinhoudelijke en maatschappelijke vernieuwing**

Tot 2030 worden 3 Kind Centra gerealiseerd, waarin nieuwe vormen van onderwijs, kinderopvang en zorg optimaal gehuisvest zijn. Kind Centra dragen bij aan een doorlopende ontwikkel- en leerlijn voor de jeugd in Leusden. Ook bevorderen de centra de samenwerking tussen de maatschappelijke organisaties rondom het kind.

Samenwerking	
Samenleving Voorop	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij

	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Voila, VMOL, Humankind
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **L4.4.1 We starten met de bouw van Integraal Kind Centrum (IKC) Groenhouten**

Op basis van de eisen en wensen van schoolbestuur Voila en kinderopvangorganisatie Humankind is gestart met het uitwerken van de planvorming. Na instemming van de raad, eind 2020, starten we na de zomer van 2021, met de realisatie van het gasloze en energieneutrale Integraal Kind Centrum (IKC) voor basisscholen De Hobbit en Het Kompas en de kinderopvang van Humankind.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **L4.4.2 We voeren de bouwwerkzaamheden voor renovatie, uitbreiding en verduurzaming van Montessorischool 't Ronde uit.**

De raad heeft in juli 2020 ingestemd met het ter beschikking stellen van het uitvoeringskrediet. Medio 2021 wordt naar verwachting de bouw afgerond. Het Montessori Kind Centrum, met onderwijs en kinderopvang, is dan weer voor 30 jaar toekomstbestendig, gasloos en nagenoeg energieneutraal.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Relevante beleidsnotities

Nota integraal gemeentelijke vastgoed

Strategisch integraal huisvestingsplan

Sportaccommodatienota

Verordening voorzieningen huisvesting

Dynamische duurzaamheidsagenda

5. Onderhoud buitenruimte

Ambitie

Leusden wil een buitenruimte die door gebruikers optimaal wordt beleefd en gebruikt, waarin maatregelen voor biodiversiteit en klimaatadaptatie voldoende ruimte krijgen.

Context en achtergrond

Met de inzet van (groot) onderhoudsmaatregelen dragen we bij aan een zo groot mogelijke belevingswaarde van de buitenruimte. We ontwikkelen instrumenten om deze belevingswaarde onder gebruikers te meten en erop te sturen. Door mogelijkheden voor participatie, in meedenken en-doen, te stimuleren vergroten we de betrokkenheid van gebruikers van de buitenruimte. Binnen financiële kaders, technische mogelijkheden en milieudoelstellingen leveren we maatwerk.

Wat willen we bereiken?

- 1. Door de samenleving actief te betrekken en de buitenruimte veilig en adequaat te onderhouden, zorgen we ervoor dat gebruikers de voorzieningen nog meer waarderen.

We stimuleren de samenleving door actief te communiceren over kansen en mogelijkheden om te participeren. Hiermee beogen we het aantal maar ook de omvang van participatie-trajecten, in zowel meedenken als meedoen, uit te breiden. We willen de belevingswaarde vergroten door met gebruikers gebiedsgericht maatwerk te realiseren. We spelen in op kansen voor biodiversiteit en klimaatadaptatie.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het .
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Externe aannemer (contract onderhoud buitenruimte), Wijkbewoners/-gebruikers van de buitenruimte
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- L5.1.1 We meten de tevredenheid c.q. beleving van de buitenruimte bij gebruikers.

Door metingen uit te voeren waarbij we, op diverse momenten in verschillende situaties, het gesprek aangaan met gebruikers verzamelen we informatie. Op grond daarvan worden, binnen de technische-/financiële kaders, aanpassingen in het onderhoud van de buitenruimte doorgevoerd. We dragen hiermee bij aan de belevingswaarde van de buitenruimte. De effecten van de aanpassingen worden opnieuw gemeten.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- L5.1.2. We gaan per wijk/gebied met gebruikers aan de slag om onderhoudsmaatregelen te bedenken die bijdragen aan biodiversiteit, klimaatadaptatie én belevingswaarde van de buitenruimte.

Onze onderhoudsmaatregelen ondersteunen de biodiversiteit. Ook vergroten we de mogelijkheden in de buitenruimte voor waterafvoer, vasthouden van water in de bodem en benutten de kansen om met ons groen hittestress te beperken. Door gebruikers te informeren over- en te betrekken bij te maken keuzes, wordt bereikt dat de maatregelen en het bijbehorende beeld in de buitenruimte, beter worden gewaardeerd.

Relevante beleidsnotities

Groenbeleidsplan gemeente Leusden 'Groene rijkdom in beeld' (2005)

Beheerplan Wegen 2019-2023

GRP 2015-2018

Speelruimteplan 2011-2021

GRP 2019-2023 (in ontwikkeling, nog vast te stellen)

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Lasten	-16.302	-16.093	-15.415	-15.352	-15.209	-15.412
Baten	8.453	8.343	7.015	6.971	6.892	6.892
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-7.849	-7.750	-8.400	-8.381	-8.317	-8.520
Onttrekkingen	2.808	2.741	1.851	1.764	1.631	1.557
Stortingen	-2.857	-2.406	-812	-805	-798	-798
Mutaties reserves	-49	335	1.039	959	833	759
Gerealiseerd resultaat	-7.898	-7.415	-7.361	-7.422	-7.484	-7.761

Saldo taakvelden

bedragen x €
1.000

Exploitatie		Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	7	583	-33	-62	-91	-91
2.1	Verkeer en vervoer	-2.892	-4.151	-4.439	-4.513	-4.579	-4.828
4.2	Onderwijshuisvesting	-1.202	-995	-981	-1.010	-1.020	-1.021
5.2	Sportaccomodaties	-1.935	-1.453	-1.406	-1.404	-1.323	-1.248
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	18	18	18	18	18	18
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-905	-1.408	-1.415	-1.396	-1.391	-1.415
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	11	26	26	26	26	26
7.2	Riolering	295	351	313	310	308	308
7.3	Afval	-88	830	860	874	863	858
7.4	Milieubeheer	-1.116	-1.501	-1.308	-1.188	-1.093	-1.093
7.5	Begraafplaatsen	-42	-50	-35	-35	-35	-35
0.10	Toevoeging/onttrekking reserves	-49	335	1.039	959	833	759
Gerealiseerd resultaat		-7.898	-7.415	-7.361	-7.421	-7.484	-7.762

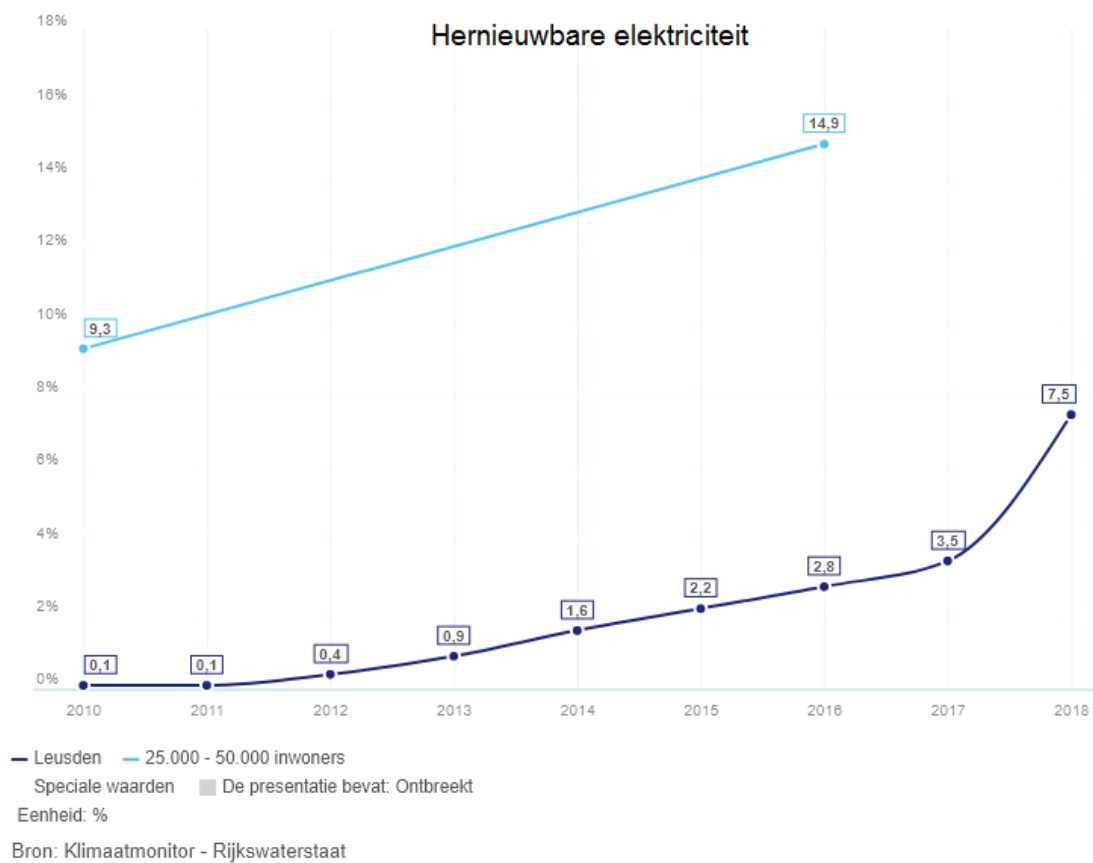
Nieuw beleid en CUP

bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
	Incidenteel				Structureel			
CUP 2018-2022:								
4.1 Transitieagenda energie								
a. bijdrage energieakkoord buitengebied					10,0	10,0		
c. warmteplan								
d. onderzoek duurzame warmte en duurzame energie	20,0							
f. uitbreiding formatie					80,0	80,0	80,0	80,0
g. energieloket					50,0	50,0	50,0	50,0
h. coördinatie en cofinanciering Energiehuis					60,0	60,0	60,0	60,0
i. communicatie energietransitie	20,0							
4.2 Duurzame mobiliteit								
a. laadpalen	10,0							
4.3 Afval								
d. luierinzameling en verwerking								
8.1 Onderhoud buitenruimte								
b. faciliteren bewonersinitiatieven					25,0	25,0	25,0	25,0
c. uitvoeren stresstest en extra onderhoud					25,0	25,0	25,0	25,0
Nieuw beleid 2021:								
2.1 Energietransitie	80,0	80,0						
2.2 Uitvoering Regionale Energie Strategie	70,0							
	200,0	80,0	0,0	0,0	250,0	250,0	240,0	240,0

BBV indicatoren

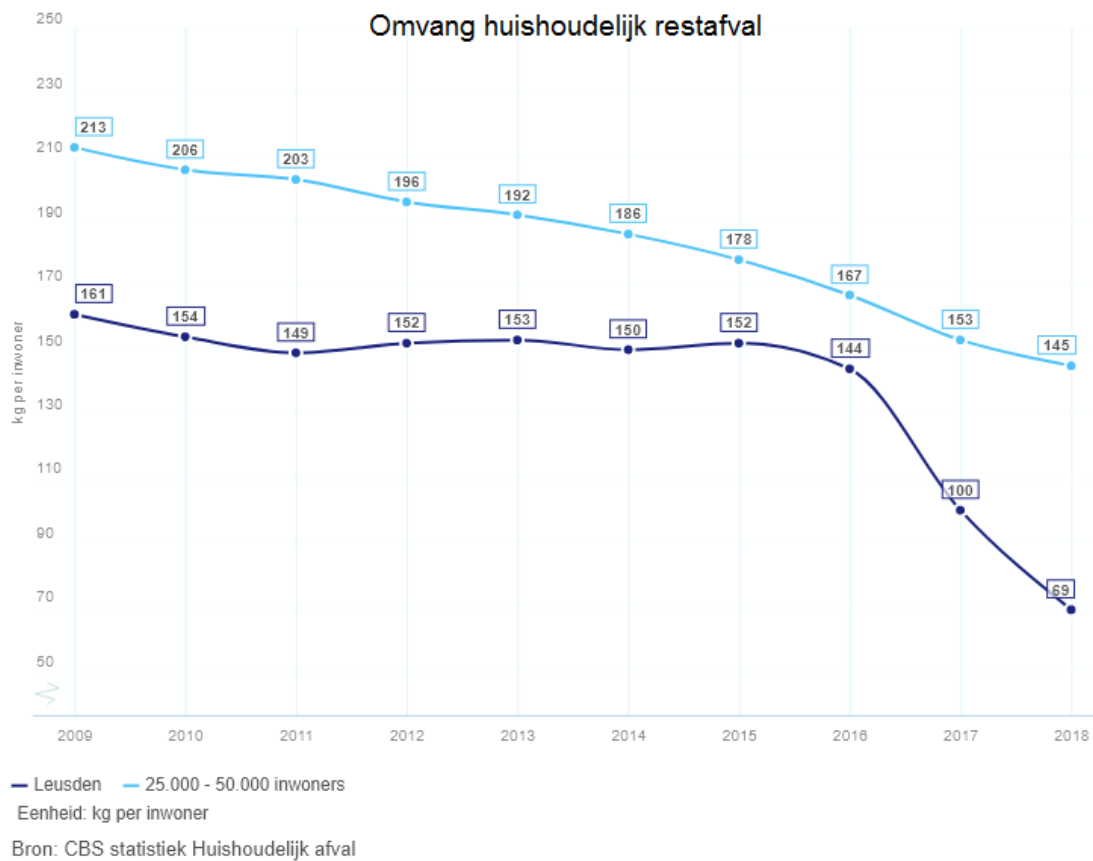
De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. In onderstaande indicatoren wordt Leusden vergeleken met gemeenten van 25.000-50.000 inwoners. Op de website kunnen ook andere vergelijkingen worden gemaakt.

2010 - 2018

Bron

Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor

Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.

Beschikbare perioden

2001 - 2018

Bron

CBS - Statistiek Huishoudelijk afval

Domein Samenleving

Domein Samenleving

In de Leusdense samenleving gebeurt veel. Er zijn veel verenigingen en vrijwilligers actief, er vinden veel activiteiten plaats en inwoners staan klaar voor elkaar. We zijn trots op wat er goed gaat, maar dit alles heeft nog niet geleid tot normaliseren of de gewenste afname van de duurdere of intensieve zorg.

Daarom brengen we focus aan door te kiezen voor het behoud of herpakken van de eigen regie op basis van het gedachtegoed van positieve gezondheid, door te kiezen voor 7 thema's die de komende jaren de volle aandacht vragen en door te werken aan grip op de uitvoering van ons beleid.

Missie

We stimuleren inwoners om tot hun recht te komen door het ondersteunen bij het behoud of herpakken van de regie.

Ambitie toegankelijkheid voor iedereen

We werken aan een inclusieve samenleving, waarin alle inwoners, ongeacht hun beperking, mee kunnen doen.

Ambitie terugdringen van eenzaamheid

We zijn een samenleving waarin oog is voor elkaar. Tegelijkertijd accepteren we dat eenzaamheid bij het leven hoort. Het signalerend vermogen is vergroot en de ontmoetingsplekken versterken de samenleving en sociale cohesie: men kent elkaar en vraagt hulp aan elkaar en verwijst door. Het percentage eenzaamheid daalt van 37% naar 35% onder senioren, onder volwassenen van 27% naar 25%.

Ambitie versterken voorzieningen jeugdhulp

Met een actief preventiebeleid proberen we te voorkomen dat kleine vragen tot grotere problemen leiden. Meer gebruik van voorliggende voorzieningen in de jeugdhulp zal leiden tot minder vraag naar specialistische hulp. We streven ernaar dat in 3 jaar tijd het percentage jongeren tot 18 jaar dat jeugdhulp heeft, daalt van 11,4 (percentage 2018) naar 10,8% (percentage 2016). Daarmee nemen de kosten voor jeugdhulp op termijn ook af.

Ambitie versterken van arbeidsparticipatie

We creëren kansen voor werkzoekenden om aan de slag te gaan, waar dat kan via betaald werk. Goede samenwerking met onze partners en het lokale bedrijfsleven moet daartoe leiden. We zorgen er samen voor dat 100 mensen hun bijstandsuitkering achter zich kunnen laten voor een betaalde baan.

Ambitie beperken (verborgen) armoede.

We nemen, samen met onze partners, verantwoordelijkheid voor de aanpak van armoede en schulden. Door het signaleren te versterken en (financiële) ondersteuning laagdrempeliger en breder bekend te maken, weten inwoners de weg. Een grotere bekendheid met de mogelijkheden voor (financiële) ondersteuning moet leiden tot een toename van het aantal financiële advies-, informatie- en ondersteuningsvragen (met 5%) en een toename van het gebruik van de minimaregelingen (met 10%).

Ambitie goed omgaan mensen met verward gedrag

Leusden heeft een sluitende aanpak voor alle inwoners met verward gedrag. Dit leidt tot een afname van het aantal meldingen en een afname van het aantal persoonsgerichte aanpakken. De samenleving weet beter hoe om te gaan met mensen met verward gedrag.

Ambitie dementievriendelijke samenleving

Een dementievriendelijke samenleving, waarin het dagelijks leven van mensen met dementie zo makkelijk mogelijk wordt gemaakt en zij zo lang als mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. De directe omgeving krijgt ondersteuning op maat. De gemeente Leusden heeft het keurmerk dementievriendelijke gemeente (van Alzheimer Nederland).

Ambitie grip op de uitvoering

We vergroten onze grip op de uitvoering van ons beleid, door een sturingsinstrument te realiseren dat inzicht biedt in trends en kosten van gebruik van zorg en ondersteuning, en door accountmanagement en kostenbewustzijn te versterken.

Ambitie inburgering en statushouders

Elke inburgeringsplichtige statushouder wordt in staat gesteld om succesvol in te burgeren en te integreren in de samenleving.

1. Toegankelijkheid voor iedereen

Ambitie

We werken aan een inclusieve samenleving, waarin alle inwoners, ongeacht hun beperking, mee kunnen doen.

Context en achtergrond

Het VN-verdrag Handicap is in 2016 in Nederland in werking getreden. Doel van dit verdrag is het bevorderen, beschermen en waarborgen van de mensenrechten van mensen met een beperking. In het verdrag is aangegeven wat de overheid moet doen om ervoor te zorgen dat de positie van mensen met een beperking verbetert.

Ook in Leusden ervaren mensen belemmeringen om mee te doen. We willen deze waar mogelijk wegnemen en doen dat op basis van een integrale Leusdense agenda die tweede helft van 2020 wordt vastgesteld.

Wat willen we bereiken?

- **1. Leusden is toegankelijk voor alle inwoners**

Onze openbare ruimte, gebouwen, voorzieningen en organisaties zijn toegankelijk, zodat alle inwoners daar op een gelijkwaardige manier gebruik van kunnen maken

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Lariks, RCL (Duwgroep, SML), WSL, Alliantie, RO, maatschappelijke partners
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **S1.1.1 We voeren de lokale inclusie agenda Leusden 2020-2022 uit**

Tweede helft 2020 is er een lokale inclusie agenda opgesteld, samen met de onze maatschappelijk partners en client(belangen)organisaties en ervaringsdeskundigen. Samen met de samenleving hebben we 4 thema's uit het VN-verdrag als speerpunt gekozen waarmee we de komende 2 jaren aan de slag gaan: openbare ruimte, vrije tijd, vervoer en informatie/communicatie.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2. We zorgen voor voldoende passende woningen voor mensen met een beperking**

We willen dat er voldoende passende woningen in Leusden zijn voor mensen met een beperking, of woonvormen die levensbestendig zijn met het oog op zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat .

	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Lariks, WSL, bewoners(organisaties), zorgaanbieders en cliënten
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **S1.2.1 We spelen in op specifieke woonbehoeftes.**

Als aanvulling op de inclusieagenda, brengen we de woonbehoeftes van mensen met een beperking specifieker per doelgroep in beeld. Op basis daarvan voeren we de noodzakelijke acties uit die nodig zijn om voor hen voldoende passende woningen te organiseren.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Relevante beleidsnotities

Beleidskader Sociaal Domein, Focus en transparantie, 2019-2022

Verordening Jeugdhulp Leusden 2020

Verordening maatschappelijke ondersteuning Leusden 2020

Verordening Participatieraad 2018

Algemene subsidieverordening 2017

Criteria fonds samenlevingsinitiatieven 2019

Verordening Maatregelen Participatiewet, IOAW en IOAZ 2018

Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive Leusden 2015

Verordening re-integratie Participatiewet Leusden 2015

Verordening Individuele inkomenstoeslag Leusden 2015

Verordening Individuele studietoelage Leusden 2015

Woonvisie Leusden 2016-2025

Samenlevingsakkoord Samen Sterk

Samenlevingsakkoord Jeugd

Samenlevingsakkoord Leusden Werkt Samen

Leusdens Sport- en beweegakkoord

2. Terugdringen van eenzaamheid

Ambitie

We zijn een samenleving waarin oog is voor elkaar. Tegelijkertijd accepteren we dat eenzaamheid bij het leven hoort. Het signalerend vermogen is vergroot en de ontmoetingsplekken versterken de samenleving en sociale cohesie: men kent elkaar en vraagt hulp aan elkaar en verwijst door. Het percentage eenzaamheid daalt van 37% naar 35% onder senioren, onder volwassenen van 27% naar 25%.

Context en achtergrond

Eenzaamheid raakt aan termen als zingeving, (sociale) toegankelijkheid en uitsluiting. Ook in Leusden komt eenzaamheid voor, zowel onder jongeren, als ouderen.

We maken onderscheid tussen sociale eenzaamheid en emotionele eenzaamheid. Een relatief hoog percentage van onze volwassen inwoners heeft wel eens last van sociale eenzaamheid. We weten dat de kans op eenzaamheid toeneemt bij het ouder worden en bij mensen met dementie en mantelzorgers. Uit demografische analyse blijkt dat deze groepen toenemen de komende jaren. Sociale eenzaamheid kan worden bestreden door mensen te begeleiden naar een activiteit of ontmoeting. Emotionele eenzaamheid vraagt om een andere, vaak intensievere benadering.

Wat willen we bereiken?

- **1. Voorkomen en beperken van eenzaamheid.**

We gaan aan de slag om eenzaamheid te voorkomen en te beperken. Daarvoor organiseren en faciliteren we een actiegericht coalitie 'Samen Sterk' tegen eenzaamheid. We richten ons op het normaliseren, herkennen en signaleren van eenzaamheid. Ook willen we vraag en aanbod met elkaar verbinden en zetten we in op de eigen regie van de inwoner.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Partners van het samenlevingsakkoord Samen Sterk
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **S2.1.1 We normaliseren eenzaamheid**

We organiseren een bewustwordingscampagne en geven voorlichting over dat gevoelens van eenzaamheid normaal zijn. De essentie van eenzaamheid is dat iemand zich niet verbonden voelt met zichzelf, of met de ander. Als eenzaamheid chronisch wordt, spreken we over een probleem dat moet worden aangepakt.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **S2.1.2 We vergroten het vermogen om eenzaamheid te herkennen en te signaleren**

Gemeente Leusden

We vergroten het signalerend vermogen door het organiseren van trainingen gericht op het herkennen van verschillende vormen van eenzaamheid bij verschillende doelgroepen en bewustwording. We maken het onderwerp eenzaamheid bespreekbaar en halen het uit de taboesfeer.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **S2.1.3 We verbinden (ondersteunings)vraag en aanbod rondom eenzaamheid**

We brengen verbindingen aan tussen (ondersteunings)vraag en een passend aanbod. We stimuleren het gebruik van het beschikbare aanbod door de ontwikkeling van een systematiek om vraag en aanbod bij elkaar te brengen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **S2.1.4 We zetten in op eigen regie van inwoners**

We stimuleren inwoners om de eigen regie te behouden of te pakken. Dit geldt specifiek voor jongeren, inwoners met schulden, inwoners met dementie en hun mantelzorgers, inwoners met een psychische of lichamelijke beperking etc. Dit doen we door naar vindplaatsen te gaan zoals Fort 33, de Smederij, Wijkkamers etc.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **S2.1.5 We bereiken effect met onze aanpak rondom eenzaamheid en brengen dit in beeld**

We monitoren (het effect van) onze inspanningen door te tellen en te laten vertellen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Relevante beleidsnotities

Zie bij 1. Toegankelijkheid voor iedereen

3. Versterken voorzieningen jeugdhulp

Ambitie

Met een actief preventiebeleid proberen we te voorkomen dat kleine vragen tot grotere problemen leiden. Meer gebruik van voorliggende voorzieningen in de jeugdhulp zal leiden tot minder vraag naar specialistische hulp. We streven ernaar dat in 3 jaar tijd het percentage jongeren tot 18 jaar dat jeugdhulp heeft, daalt van 11,4 (percentage 2018) naar 10,8% (percentage 2016). Daarmee nemen de kosten voor jeugdhulp op termijn ook af.

Context en achtergrond

Er gebeuren veel goede dingen in Leusden, maar dat positieve beeld gaat niet gepaard met een daling in zorgkosten. Enerzijds hebben we te maken met een groeiende vraag naar bepaalde vormen van jeugdhulp en anderzijds met een basiszorginfrastructuur die deze vraag niet goed aankan. We willen daarom werken aan het versterken van de voorliggende voorzieningen voor jeugdhulp. Daarmee willen we de ondersteuning ook dichterbij het gezin organiseren: thuis, op school en in de buurt.

Wat willen we bereiken?

- **1. Alle kinderen en jongeren maken gebruik van de (voorliggende) voorzieningen binnen de basisstructuur op het terrein van onderwijs, sport, cultuur en ontmoeting, zodat ze gezond en veilig opgroeien.**

Een integraal, positief jeugdbeleid richt zich op een sterke basis. Een sterke basis is belangrijk om jeugd kansrijk, gezond en veilig te laten opgroeien. Leusden heeft kwalitatief goede en laagdrempelige basisvoorzieningen voor de jeugd. We willen de voorzieningen beter inzetten om jongeren te ondersteunen.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Lariks, onderwijs, GGD, kinderopvang, buursportcoaches, sportverenigingen, bibliotheek, Fort33, Scholen in de Kunst.
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **S3.1.1 We versterken de mentale weerbaarheid van de jeugd door afspraken te maken met scholen, kinderopvang, sportverenigingen, Lariks, GGD.**

Mentale weerbaarheid draagt bij het gezond en veilig opgroeien en opvoeden. We willen de jeugd op elke school een programma bieden om de mentale weerbaarheid te versterken, sportieve activiteiten bieden en hen informeren over de gevolgen van alcohol en middelengebruik.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **S3.1.2 We zorgen voor voldoende toegankelijke basisvoorzieningen voor alle jeugd in Leusden**

Gemeente Leusden

We zorgen voor voldoende, toegankelijke basisvoorzieningen zoals kinderopvang, onderwijs, sport, cultuur en ontmoeting. Zo stimuleren we dat elke jeugdige in Leusden zijn of haar talenten kan ontdekken, ontwikkelen en (naar vermogen) kan meedoen in de Leusdense samenleving.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **2. Er is een samenhangend aanbod van preventieve voorzieningen voor kinderen en jongeren met een risicofactor.**

Jeugd met speciale behoeften kan waar mogelijk in een normale omgeving opgroeien en ontwikkelen. Een sterke basis kan voorkomen dat alledaagse opgroei- en opvoedvragen uitgroeien tot (ernstige) problemen. We willen jeugd en ouders snel en preventief ondersteunen, om erger te voorkomen. Dit sluit aan bij CUP-doelstelling 3.3 en 4.2.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Lariks, onderwijs, kinderopvang, GGD, (huis)artsen
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **S3.2.1. We versterken het aanbod aan voorliggende voorzieningen**

We zorgen voor toegankelijke trainingen en workshops passend bij de behoefte van ouders en jeugd en meer algemene voorzieningen passend bij individuele hulpvragen. We monitoren nieuwe voorzieningen en zorgen voor betere vindbaarheid van en kennisvermeerdering over voorliggende voorzieningen.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **S3.2.2. We voeren het hernieuwde beleid rond voor- en vroegschoolse educatie bij onderwijsachterstand uit.**

We zorgen voor kwalitatief goed en laagdrempelig beleid voor- en vroegschoolse educatie (vve). Het beleid wordt inhoudelijk en budgettair geactualiseerd en uitgevoerd voor kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 6 jaar met (dreigende) achterstand in de taalontwikkeling.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **S3.2.3. We organiseren nauwere samenwerking tussen kinderopvang, scholen, Lariks en GGDrU.**

Wanneer de interne- en externe zorgstructuren van de partners in het voorveld en de nulde en eerste lijn goed op om elkaar aansluiten kunnen kinderen en hun ouders sneller en meer preventief ondersteunt worden. Vindplaatsgericht werken op de basisscholen is een voorbeeld.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **S3.2.4. We versterken het jeugd- en jongerenwerk door te investeren in aanbod dat aansluit bij de vraag en verbreden de doelgroep.**

Lariks voert het jeugd- en jongerenwerk uit. Jongerenwerkers stimuleren de persoonlijke én sociale ontwikkeling van jongeren, behartigen hun belangen en geven grenzen aan. Het is een instrument om de jeugd de kans te geven op te groeien tot betrokken, actieve en zelfstandige volwassenen.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **3. We versterken de rol van ouders/opvoeders en professionals bij opvoeden en opgroeien.**

We kijken naar wat een kind en het gezin wél kan, in plaats van de focus op wat er niet goed gaat. Labelen van gedrag moet niet noodzakelijk zijn om een kind de juiste ondersteuning te geven. Dit sluit aan bij CUP-doelstelling 3.3.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	kinderopvang, onderwijs, Samenwerkingsverbanden onderwijs, Lariks, GGD, (Huis)artsen,
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **S3.3.1. Bij de toegang tot zorg- en ondersteuning sturen we op veerkracht en het normaliseren van problemen bij opvoeden en opgroeien.**

We vragen onze partners om activiteiten te ontwikkelen om ouders te ondersteunen bij de opvoeding van hun kinderen. Dat kan bijvoorbeeld door gesprekskringen voor en door ouders te faciliteren en door in individuele gesprekken met ouders hun opvoedende rol centraal te stellen.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **S3.3.2. De gemeente Leusden start in regionaal verband een campagne om normaliseren van gedrag te bevorderen.**

In de regio Amersfoort wordt een regionale campagne voorbereid. Wij haken daar in Leusden met lokale activiteiten op aan.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **4. We organiseren kostenbewustzijn in de hele (jeugdhulp)keten. We willen een afvlakking van de zorgkosten realiseren door het nemen van kosten beheersende en kostenverlagende maatregelen.**

Ieder kind/jongere ontvangt de ondersteuning die nodig is. Bij gelijke geschiktheid van verschillende voorzieningen zetten we in op de goedkoopst-adequate voorziening. Zorgvuldig wordt bekeken waar ondersteuning kan worden afgeschaald. Dit sluit aan bij CUP-doelstelling 3.4 en 4.2.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Lariks, (huis)artsen, zorgaanbieders, POH-JGGZ, RISB, SDO
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **S3.4.1. We versterken en monitoren de triage bij Lariks en (huis)artsen als belangrijkste verwijzers naar de geïndiceerde zorg.**

Extra expertise bij verwijzers Lariks en huisartsen om het beoordelingstraject, of een kind doorverwezen wordt naar gespecialiseerde zorg of voorliggende voorziening, te versterken. De gemeente bekostigt twee Praktijkondersteuners Jeugd (POH-JGGZ) en een GZ-psycholoog. Lariks zet een triageteam in. We monitoren de inzet en het effect van de extra expertise.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **S3.4.2 Gemeente en verwijzers nemen de regie op het proces van de inzet van geïndiceerde zorg door te monitoren en te sturen.**

We werken datagestuurd met de professionals van het jeugdstelsel, maken analyses (gestapelde zorg en zorgvarianten) en voeren regie op het proces van de inzet van de ingekochte zorg door de zorgverleners. We spreken met verwijzers en zorgverleners over triage, resultaatgericht-, integraal werken en procesregie. We sturen door regionale en lokale accountgesprekken.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

Relevante beleidsnotities

Zie bij 1. Toegankelijkheid voor iedereen

4. Versterken van arbeidsparticipatie

Ambitie

We creëren kansen voor werkzoekenden om aan de slag te gaan, waar dat kan via betaald werk. Goede samenwerking met onze partners en het lokale bedrijfsleven moet daartoe leiden. We zorgen er samen voor dat 100 mensen hun bijstandsuitkering achter zich kunnen laten voor een betaalde baan.

Context en achtergrond

In het samenlevingsakkoord Leusden Werkt Samen hebben we het doel gesteld om in 3 jaar tijd (vanaf 2019) 100 mensen uit de bijstand aan werk te helpen. Tal van werkgevers uit Leusden en - lokale en regionale - partners zijn hier actief bij betrokken. In het kader van de banenafspraken moeten uiterlijk 2026 125.000 mensen (landelijk) aan werk zijn geholpen. De toegankelijkheid van werk voor mensen met een beperking is ook een onderdeel van de Inclusie agenda.

In regionaal verband worden in 2020 en 2021 acties uitgevoerd in het kader van Perspectief op Werk. De economische gevolgen van de coronacrisis kunnen van invloed zijn op deze ontwikkelingen.

Wat willen we bereiken?

- **1. In nauwe samenwerking met ons lokale bedrijfsleven, verbeteren we de match tussen werkzoekende en werkgever.**

Er wordt al veel gedaan in de begeleiding van werkzoekenden naar een betaalde baan, door gemeente en uitvoerende organisaties. Er gaat veel goed, daar gaan we ook mee door. Wel zien we kansen in de samenwerking met het bedrijfsleven in Leusden. We versterken de arbeidsparticipatie door nauwer met het lokale bedrijfsleven samen te werken. We proberen op een persoonlijke en lokale manier tot matches te komen tussen werkzoekenden en werkgevers in Leusden. Dit is onderdeel van het Samenlevingsakkoord Leusden Werkt Samen.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Werkgevers, Sociale Dienst, Werkgevers Servicepunt
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **S4.1.1. We zorgen voor persoonlijke en lokale matching tussen werkzoekende en werkgevers in Leusden**

Vanuit het regionaal WerkgeversServicepunt (WSP) worden contacten onderhouden met werkgevers in de regio. Lokaal versterken we dit met de uitvoering van het samenlevingsakkoord Leusden Werkt Samen, waarin we op een persoonlijke manier werkzoekenden en werkgever aan elkaar matchen.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **S4.1.2 In regionaal verband voeren we activiteiten uit, gericht op werkzoekenden die minder kansen hebben op de arbeidsmarkt.**

Gemeente Leusden

Dit is onderdeel van het project Perspectief op Werk. Er zijn 5 activiteiten:

- Oriëntatietrajecten: kennismakingen (stages) bij meerdere werkgevers. Werkzoekenden ontdekken zo hun (verborgen) talenten.
- Scholen op de werkvloer: werkzoekenden leren 'on the job'.
- -Praktijkverklaringen: werkzoekenden krijgen een certificaat als ze in de praktijk een vak hebben geleerd.
- -Verbeteren werkgeversdienstverlening: ontzorgen, korte lijnen met WSP, netwerk uitbreiden.
- -Duurzame plaatsingen: intensivering van jobcoaching

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

Relevante beleidsnotities

Zie bij 1. Toegankelijkheid voor iedereen

5. Beperken (verborgen) armoede

Ambitie

We nemen, samen met onze partners, verantwoordelijkheid voor de aanpak van armoede en schulden. Door het signaleren te versterken en (financiële) ondersteuning laagdrempeliger en breder bekend te maken, weten inwoners de weg. Een grotere bekendheid met de mogelijkheden voor (financiële) ondersteuning moet leiden tot een toename van het aantal financiële advies-, informatie- en ondersteuningsvragen (met 5%) en een toename van het gebruik van de minimaregelingen (met 10%).

Context en achtergrond

De ondersteuning die we in Leusden beschikbaar hebben, helpt de inwoners met een laag inkomen om rond te komen. Dit blijkt uit het onderzoek van het Nibud van maart 2020. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat men ook gebruik maakt van de ondersteuning.

Er zijn inwoners, die daar geen gebruik van maken, terwijl ze het wel nodig hebben. Deze inwoners zijn bij ons niet allemaal bekend. Het gaat om inwoners die werken en misschien daarom denken dat de ondersteuning niet voor hen bedoeld is. Er zijn ook inwoners die uit schaamte of uit trots, of beide, geen aanvraag willen doen. En er zijn inwoners die gewoon niet weten dat de ondersteuning er is, of hoe ze er gebruik van kunnen maken. Deze inwoners willen wij vinden, bereiken en ondersteuning bieden.

Wat willen we bereiken?

- **1. We vergroten de bekendheid en het bereik van onze ondersteuning**

We willen de inwoners vinden die een laag inkomen hebben en moeite hebben met rondkomen. Met name de werkende armen, inwoners die uit schaamte of trots geen gebruik maken van de regelingen en inwoners die niet weten dat er ondersteuning is. Deze inwoners willen we bereiken en hen als het ware over de streep te trekken. Dit doen we samen met onze coalitie van samenwerkingspartners, waarmee we werken aan het verlagen van de drempel om een beroep te doen op ondersteuning.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Lariks, Sociale Dienst, Stadsring51, Geldloket, Voedselbank
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **S5.1.1 We versterken de samenwerking rondom armoede op vindplaatsen.**

De inwoners die we zoeken zijn vaak niet bij ons bekend vanuit een andere hulpvraag. Er zijn echter organisaties of andere vindplekken waar deze inwoners mogelijk wel bekend zijn. Met veel van deze organisaties is al contact en vinden er al doorverwijzingen plaats naar onze minimaregelingen. We gaan op zoek naar nog meer vindplaatsen en versterken de samenwerking met professionals en vrijwilligers en stimuleren daar het signaleren van (verborgen) armoede.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

Relevante beleidsnotities

Gemeente Leusden

Zie bij 1. Toegankelijkheid voor iedereen

6. Goed omgaan mensen met verward gedrag

Ambitie

Leusden heeft een sluitende aanpak voor alle inwoners met verward gedrag. Dit leidt tot een afname van het aantal meldingen en een afname van het aantal persoonsgerichte aanpakken. De samenleving weet beter hoe om te gaan met mensen met verward gedrag.

Context en achtergrond

Aan incidenten rondom mensen met verward gedrag gaat vaak een schrijnende problematiek vooraf, zoals: eenzaamheid, woningnood, werkloosheid, of schulden. Veelal in combinatie met psychiatrische problemen, verslaving, dementie, of een (licht) verstandelijke beperking. Het gaat om mensen die de grip op hun leven (dreigen te) verliezen. Daardoor is het risico aanwezig dat zij zichzelf, of anderen schade berokkenen. Mensen met complexe problemen die verward gedrag vertonen wat anderen niet direct begrijpen. Ook in Leusden zijn er incidenten met inwoners met verward gedrag. De meeste mensen zijn niet gevaarlijk en veroorzaken ook geen overlast.

Wat willen we bereiken?

- **1. We zetten in op de afname van meldingen van incidenten van verwarde inwoners en het aantal persoonsgerichte aanpakken.**

We willen, ten opzichte van 2018, een afname realiseren van (1) het aantal politiemeldingen met 15% en (2) een afname van 25% van het aantal persoonsgerichte aanpakken. Door samen signalen vroegtijdig te herkennen, kan er direct doorgepakt worden. De persoon zelf, burens, familie en professionals herkennen signalen en weten ook waar ze met hun zorgen terecht kunnen. Signalen zien, melden en oppakken kan dag en nacht.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Maatschappelijke organisaties, inwoners, GGZ, Lariks, zorgaanbieders en cliënten, WSL, Alliantie
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **S6.1.1 We voeren een bewustwordingscampagne uit en organiseren gesprekken met ervaringsdeskundigen.**

We organiseren een bewustwordingscampagne, met als doel dat mensen naar elkaar omzien. We reiken handvatten aan om met deze doelgroep om te gaan en promoten het meldpunt Bezorgd. Met behulp van ervaringsdeskundigen worden er gesprekken in de wijk of bij buurtactiviteiten georganiseerd, om een juist beeld van personen met verward gedrag neer te zetten. Tevens introduceren we de crisiskaart, waarop mensen zelf vermelden welke afspraken er zijn gemaakt rondom crisissituaties waarbij zij zijn betrokken. Hulpverlening kan daarmee sneller en adequater de juiste hulp bieden of invoeren.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2. We werken vanuit een sluitende aanpak voor alle inwoners met verward gedrag**

Een sluitende aanpak wil zeggen: van preventie, vroegsignalering en passende zorg, tot strafmaatregelen. De samenleving weet beter om te gaan met mensen met verward gedrag en weet hoe ze melding maakt in geval van (dreigend) gevaar voor zichzelf, of de ander. Personen met verward gedrag krijgen zo snel mogelijk de ondersteuning, zorg en, waar nodig, opvang die zij nodig hebben (maatwerk). Er worden duidelijke afspraken gemaakt over verantwoordelijkheden en taken binnen de keten van hulpverlening.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Maatschappelijke organisaties, inwoners, GGZ, Lariks, zorgaanbieders en cliënten, WSL
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **S6.2.1 We voeren onze sluitende aanpak voor mensen met verward gedrag uit**

We voeren de sluitende aanpak voor mensen met verward gedrag uit. Een procescoördinator en een casusregisseur werken op het ondersteuningscontinuüm van preventie, vroegsignalering en passende zorg, tot strafmaatregelen (Persoons Gerichte Aanpak (PGA)): op individueel niveau, tot doelgroepbreed. Dit om de juiste zorg te organiseren voor de persoon zelf, het netwerk, omwonenden en samenleving. Uitgangspunt hierbij is het bieden van maatwerk: een persoonsgerichte aanpak waarbij de personen met verward gedrag en hun naasten centraal staan.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Relevante beleidsnotities

Zie bij 1. Toegankelijkheid voor iedereen

7. Dementievriendelijke samenleving

Ambitie

Een dementievriendelijke samenleving, waarin het dagelijks leven van mensen met dementie zo makkelijk mogelijk wordt gemaakt en zij zo lang als mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. De directe omgeving krijgt ondersteuning op maat. De gemeente Leusden heeft het keurmerk dementievriendelijke gemeente (van Alzheimer Nederland).

Context en achtergrond

Goed omgaan met dementie vraagt veel. Allereerst van degene over wie het gaat. Maar ook van partners, kinderen, familieleden, vrienden en burens. Ook in de gemeente Leusden neemt het aantal mensen met dementie de komende jaren fors toe vanwege de dubbele vergrijzing. Dementie is niet alleen een medisch probleem, het is ook een sociaal probleem. Het is belangrijk dat mensen voeling houden met de samenleving en dat ze mee kunnen blijven doen. Mensen met een vorm van dementie en hun mantelzorgers willen graag zo lang mogelijk thuis blijven wonen. Mantelzorgers maken hierbij het verschil, maar zij ervaren in de meeste gevallen een grote last op hun schouders.

Wat willen we bereiken?

- **1. Leusden is een dementievriendelijke samenleving**

Vanwege de vergrijzing neemt het aantal mensen in Leusden met dementie fors toe. We willen dat zij mee kunnen blijven doen in onze samenleving. We werken aan een dementievriendelijke samenleving waarin het dagelijks leven van mensen met dementie zo makkelijk mogelijk wordt gemaakt.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Alzheimer Nederland, Lariks en lokale zorgpartijen en maatschappelijke organisaties, Thuiszorg Beweging 3.0, ondernemers; Rotary, sportverenigingen
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **S7.1.1 We geven uitvoering aan het keurmerk dementievriendelijke gemeente.**

Vanuit het keurmerk dragen we bij aan de 6 bijbehorende stappen:

- (1) het doorbreken van het taboe op dementie,
 - (2) het vergroten van kennis,
 - (3) het faciliteren van langer thuis wonen,
 - (4) een meer veilige, prettige en makkelijke leefomgeving,
 - (5) betere service en
 - (6) passende hulp en ondersteuning aan mensen met dementie en hun omgeving.
- Daardoor kunnen mensen blijven meedoen aan de samenleving.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **S7.1.2 We werken aan deskundigheidsbevordering bij professionals en vrijwilligers**

Op het gebied van dementie bevorderen we de deskundigheid bij professionals en vrijwilligers. We betrekken hier ook trainers en coaches van de sportverenigingen bij. Met de inzet van de makelaar sport en bewegen en de buurtsportcoaches ondersteunen we dat er specifieke beweegprogramma's worden opgezet voor deze doelgroep.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Relevante beleidsnotities

Zie bij 1. Toegankelijkheid voor iedereen

8. Grip op de uitvoering

Ambitie

We vergroten onze grip op de uitvoering van ons beleid, door een sturingsinstrument te realiseren dat inzicht biedt in trends en kosten van gebruik van zorg en ondersteuning, en door accountmanagement en kostenbewustzijn te versterken.

Context en achtergrond

De opgave binnen het Sociaal Domein is groot. Veel gaat goed. Inwoners die dat nodig hebben, kunnen passende zorg en ondersteuning ontvangen. Wel zien we dat dit samen gaat met zorgkosten die vooralsnog niet afnemen. We hebben de opgave om de grip op de uitvoering van ons beleid te vergroten. Trends en ontwikkelingen moeten beter inzichtelijk gemaakt worden, om hier vervolgens gericht op te kunnen sturen. Onder andere door steviger in te zetten op accountmanagement. We willen daarbij gaan voor het beperken van de (zorg)kosten.

De komende periode richten we ons daarom op de doorontwikkeling van onze informatievoorziening en accountmanagement.

Wat willen we bereiken?

- **1. We zetten in op een sterke informatievoorziening die de transformatie faciliteert**

Een nadrukkelijke taak van de gemeente is de monitoring en sturing op resultaten. Vanuit verschillende informatiebronnen verzamelen en combineren we gegevens om inzicht te krijgen in de maatschappelijke effecten en in de prestaties op de beleidsdoelstellingen.

Samenleving Voorop	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	SDO Support, gemeente Amersfoort, Lariks
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **S8.1.1 We realiseren een sturingsinstrument dat inzicht biedt in de trends en kosten van het gebruik van zorg en ondersteuning**

Dit betekent onder meer: de aanschaf van aanvullende softwaremodules, het inrichten van dashboards, maken van periodieke sturingsrapportages en het uitvoeren van diepere analyses met een interdisciplinair team.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2. Met maatregelen zetten we in op het besparen en beheersen van kosten**

Vanuit een plan van aanpak zetten wij in op het uitwerken en nemen van maatregelen, die moeten leiden tot besparen van kosten en het beheersen van kosten. Het accent ligt vooral op het sturen op de toegang tot ondersteuning.

Samenleving Voorop	De gemeente regelt het
--------------------	------------------------

	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Lariks, zorgaanbieders, huisartsen, onderwijs
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **S8.2.1 We versterken het accountmanagement met (zorg)aanbieders en verwijzers**

We ontwikkelen en versterken het accountmanagement (met de aanbieders). Daarbij sluiten we enerzijds aan bij de regionale gesprekken met de grote aanbieders die door Amersfoort worden georganiseerd. Anderzijds gaan we zelf op structurele basis in gesprek met de belangrijkste lokale aanbieders.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **S8.2.2 We vergroten het kostenbewustzijn in de keten**

We willen het kostenbewustzijn van de verwijzers vergroten, vanuit een gedeeld besef dat de beschikbare middelen beperkt zijn en dat een zorgvuldig afweging nodig is als het gaat om een zo doelmatig mogelijke besteding. Met inwoners communiceren we dat we de juiste zorg op de juiste plek verlenen. Dat betekent dat we vaker de 'goedkoopst-adequate zorg' verstrekken in plaats van 'gewenste zorg' (waarbij inwoners aangeven een voorkeur te hebben voor een duurdere zorgverlener).

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Relevante beleidsnotities

Zie bij 1. Toegankelijkheid voor iedereen

9. Inburgering en statushouders

Ambitie

Elke inburgeringsplichtige statushouder wordt in staat gesteld om succesvol in te burgeren en te integreren in de samenleving.

Context en achtergrond

De nieuwe Wet Inburgering (nu in behandeling bij de Eerste Kamer) zal per 1 juli 2021 ingaan. Op specifieke onderdelen is nadere regelgeving in de maak. Hiermee is de gemeente verantwoordelijk geworden voor de inburgering van statushouders. De gemeente moet in ieder geval een aanbod beschikbaar stellen voor taalonderwijs, begeleiding naar werk en maatschappelijke begeleiding.

Wat willen we bereiken?

- **1. We zorgen ervoor dat inburgeringsplichtige statushouders met succes hun inburgeringstraject afronden en deel gaan uitmaken van de samenleving van Leusden**

Statushouders hebben drie jaar de tijd om hun traject af te ronden. In deze drie jaar willen we ervoor zorgen dat de statushouders – op ten minste A2-niveau – het Nederlands beheersen en betaald werk of in ieder geval vrijwilligerswerk verrichten. Daarbij voelen de statushouders zich thuis in Leusden en zijn actief in Leusden.

<u>Samenwerking</u>	
Alleen als er een Verbonden Partij betrokken is bij deze doelstelling.	
Samenleving Voorop	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	o.a. Lariks, Integratiewerk, Amersfoort (WIZ), Bibliotheek, diverse vrijwilligersorganisaties.
Verbonden Partijen	Lariks, Integratiewerk, Amersfoort (WIZ)
Bijdrage Verbonden Partij	N.T.B. (afhankelijk van uiteindelijke invulling van de taken)

Wat gaan we daarvoor doen?

- **S9.1.1. We maken afspraken met gecertificeerde taalscholen en maken afspraken met (boven)lokale partners voor ondersteunend en informeel taalonderwijs**

Beoogd wordt om in regionaal verband via een inkoop- of aanbestedingstraject formeel taalonderwijs beschikbaar te hebben, die de statushouders effectief toeleiden naar hun taalexamen. Lokaal kunnen statushouders oefenen met taal.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **S9.1.2 We maken regionaal afspraken over de toeleiding naar werk en (boven)lokaal over de toeleiding naar vrijwilligerswerk**

Werk is een belangrijk onderdeel in de nieuwe WI. In het verband van de arbeidsmarktregio, waarbij met name het WSP centraal staat, zorgen we voor de toeleiding naar betaald werk zodra dit voor de statushouder mogelijk is. Wanneer dit niet mogelijk is, zorgen we met (boven)lokale partners voor vrijwilligerswerk in de buurt.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **S9.1.3 We stellen een uitgebreid aanbod voor de maatschappelijke begeleiding samen**

De statushouders worden begeleid bij het regelen van hun zaken, zoals inkomen, gezondheidszorg, belastingen, wonen, school, enz. Na hun traject weten de statushouders hoe het werkt in Nederland, ze weten hoe ze hun zaken moeten regelen, waar ze moeten zijn voor het een en het ander. Ze hebben geen hulp meer nodig. Ze zijn ook financieel zelfredzaam.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **S9.1.4 We zorgen dat kinderen gebruik maken van de kindregelingen. kunnen meedoen en hun talenten kunnen ontplooien**

De kinderen van statushouders moeten zich volledig kunnen ontplooien om later de samenleving te kunnen versterken. Door gebruik te maken van de kindregelingen kunnen de kinderen meedoen aan sport en aan diverse activiteiten, om daarmee zonder achterstanden op te kunnen groeien. Kinderen van statushouders hebben dezelfde kansen en perspectieven als Nederlandse kinderen.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Lasten	-26.723	-27.930	-27.783	-27.580	-27.262	-27.277
Baten	4.891	5.265	5.177	5.214	5.261	5.261
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-21.832	-22.665	-22.606	-22.366	-22.001	-22.016
Onttrekkingen	2.272	523	278	142	38	9
Stortingen	-418	0	-55	-20	-26	-31
Mutaties reserves	1.854	523	223	122	12	-22
Gerealiseerd resultaat	-19.978	-22.142	-22.383	-22.244	-21.989	-22.038

Saldo taakvelden

bedragen x €
1.000

Exploitatie		Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-901	-972	-1.054	-994	-994	-994
5.1	Sportbeleid en activering	-308	-349	-343	-343	-343	-343
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en - participatie	-323	-368	-321	-321	-320	-320
5.6	Media	-458	-458	-458	-458	-458	-458
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.869	-1.472	-1.391	-1.330	-1.176	-1.141
6.2	Wijkteams	-2.787	-2.964	-2.968	-2.968	-3.043	-3.043
6.3	Inkomensregelingen	-1.105	-1.352	-1.365	-1.365	-1.366	-1.366
6.4	Begeleide participatie	-1.715	-1.644	-1.692	-1.656	-1.544	-1.593
6.5	Arbeidsparticipatie	-280	-345	-242	-292	-302	-302
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-840	-843	-760	-757	-755	-755
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-3.883	-4.419	-4.513	-4.478	-4.478	-4.478
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-5.362	-5.361	-5.331	-5.230	-5.046	-5.047
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-23	-14	-14	-14	-14	-14
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-932	-962	-971	-971	-971	-971
7.1	Volksgesondheid	-1.046	-1.142	-1.184	-1.190	-1.191	-1.191
0.10	Toevoeging/onttrekking reserves	1.854	523	224	122	12	-22
Gerealiseerd resultaat		-19.978	-22.142	-22.383	-22.245	-21.989	-22.038

Nieuw beleid en CUP

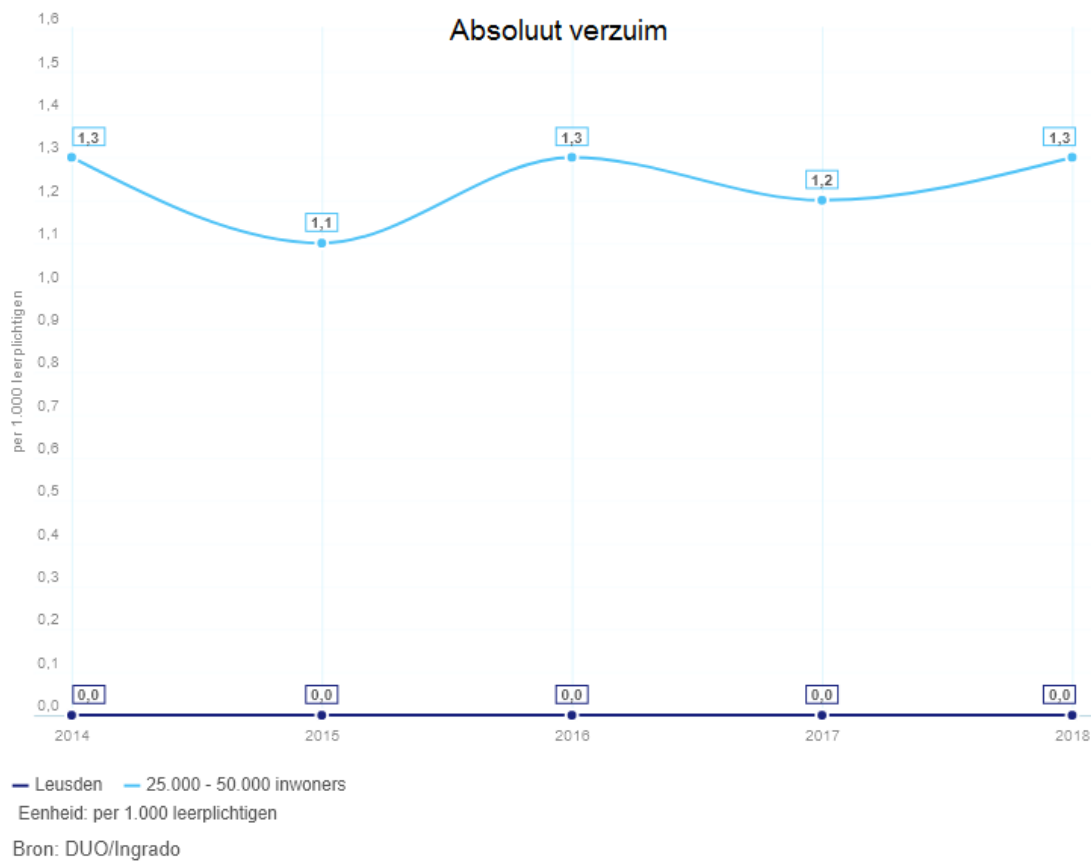

bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
	Incidenteel				Structureel			
CUP 2018-2022:								
3.1 Transformatie in Sociaal Domein:								
a. transformatiebudget								
b. voorwaardenscheppende activiteiten	p.m.	p.m.						
c. capaciteit	75,0	75,0						
d. monitoring					10,0	10,0	10,0	10,0
e. overig					p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
3.2 Samenlevingsakkoorden Sociaal Domein					p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
3.3 Inkoop Sociaal Domein	30,0	30,0						
3.4 Extra focus op de jeugd:								
a. preventie					60,0	60,0	60,0	60,0
b. instroom, doorstroom, uitstroom					80,0	80,0	80,0	80,0
c. netwerksamenwerking					p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
3.6 Positieve gezondheid en zorg:								
a. borgen van het gedachtengoed					10,0	10,0	10,0	10,0
b. lokale initiatieven			35,0	35,0				
c. ondersteuning participatie in samenleving					5,0	5,0	5,0	5,0
3.7 LeusdenFit:								
a. inzet buurtsportcoach, communicatie en activiteiten					25,0	25,0	25,0	25,0
b. monitoring					2,0	2,0	2,0	2,0
3.8 Signalering van armoede:								
a. lokaal financieel advies en informatiepunt	30,0							
b. werkbudget kernpartners	5,0							
6.1 Stimuleren initiatieven sport en welzijn:								
a. inzet buurtsportcoach					30,0	30,0	30,0	30,0
b. digitaal sportnetwerk					2,0	2,0	2,0	2,0
6.2 Onderhoud sportomgeving								
6.3 Parkeren bij sportfaciliteiten								
6.4 Een bruisend en leuker leusden					30,0	30,0	30,0	30,0
Nieuw beleid 2021:								
3.1 Transitie Sociaal Domein	50,0	50,0						
3.2 VVE en peuteropvang beleid	60,0							
	250,0	155,0	35,0	35,0	254,0	254,0	254,0	254,0

BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. In onderstaande indicatoren wordt Leusden vergeleken met gemeenten van 25.000-50.000 inwoners. Op de website kunnen ook andere vergelijkingen worden gemaakt.

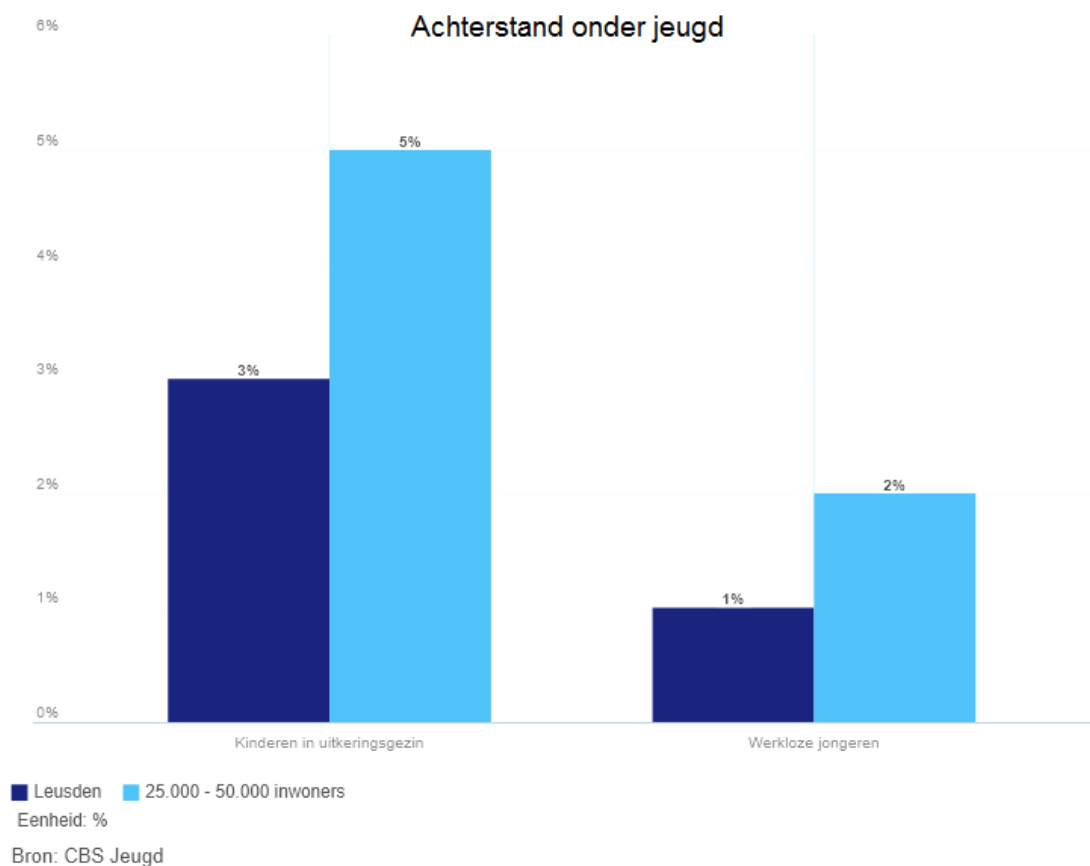
Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".

Beschikbare perioden

2014 - 2018

Bron

DUO/Ingrado

Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.

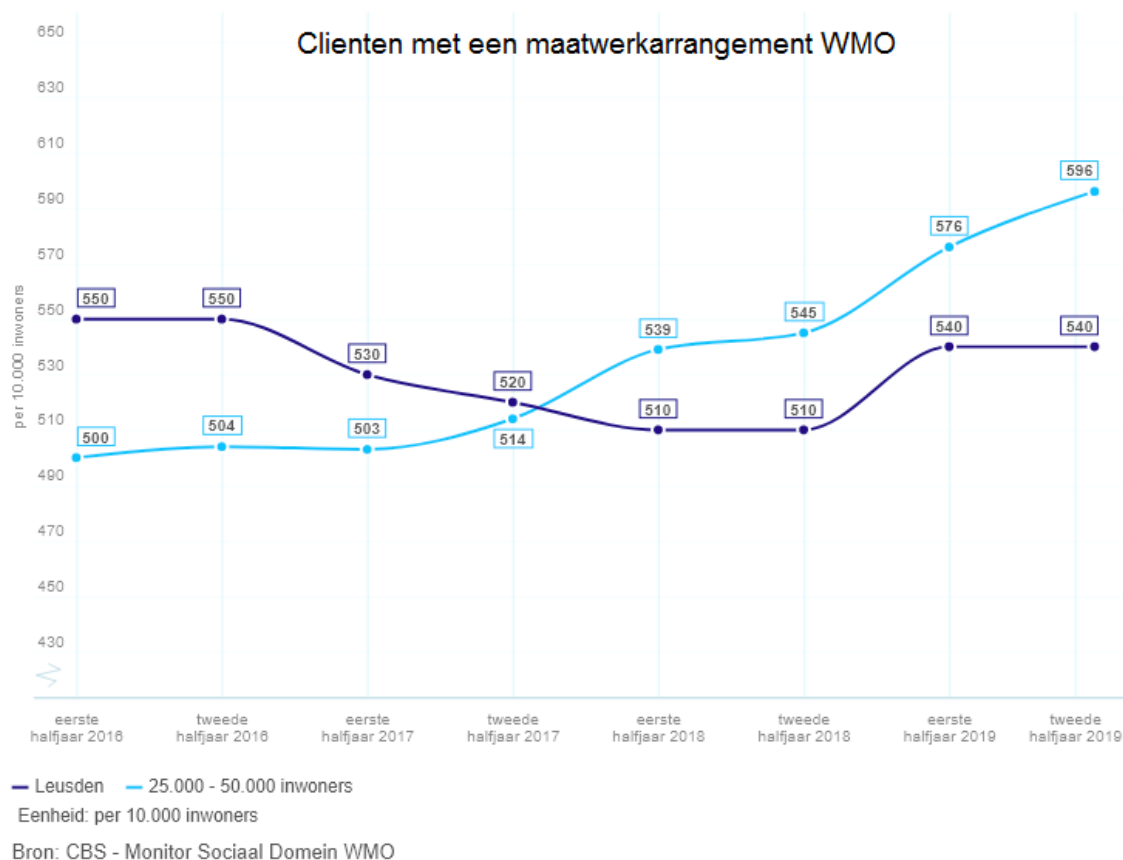
Beschikbare perioden

2000 - 2018, 2005 - 2018

Bron

Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Vanaf 2016 CBS Jeugd

Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Beschikbare perioden

eerste halfjaar 2015 - tweede halfjaar 2019

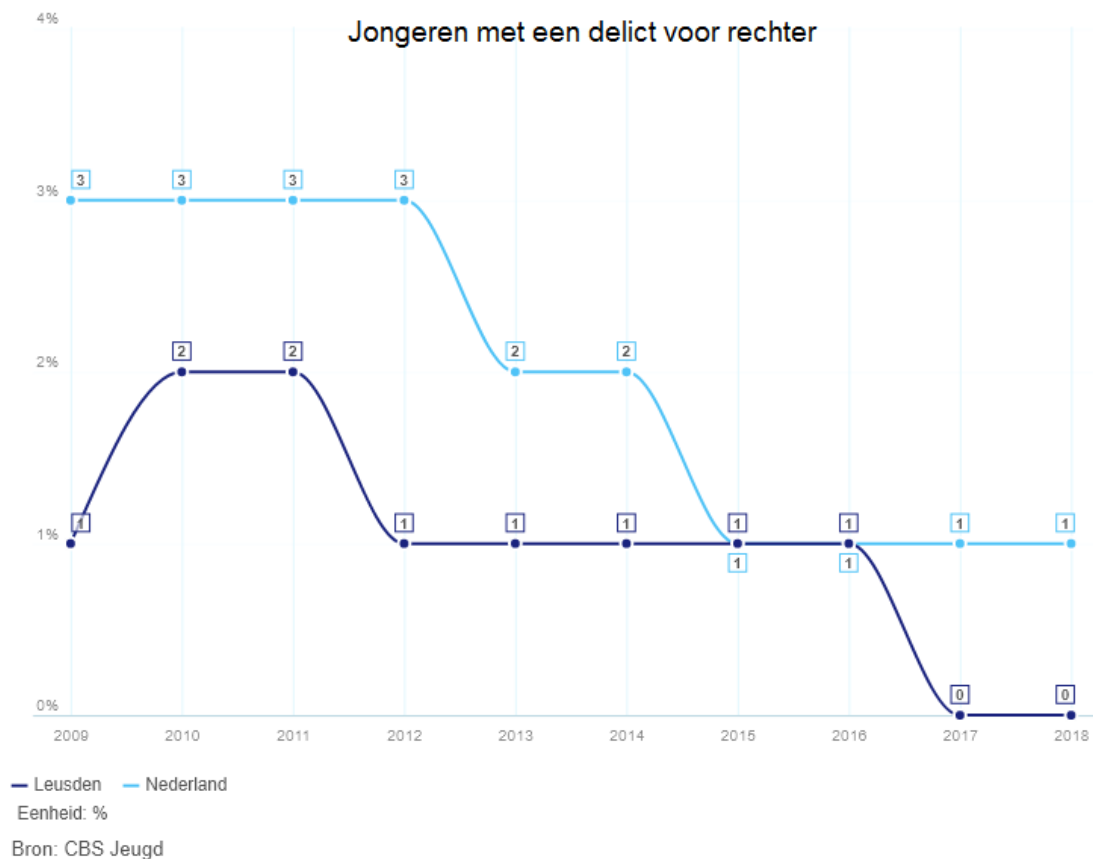
Bron

CBS - Monitor Sociaal Domein WMO

Referenties

Rapport gemeentelijke monitor Sociaal Domein

Wijkprofiel Gemeentelijk Monitor Sociaal Domein

Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

Beschikbare perioden

2000 - 2018

Bron

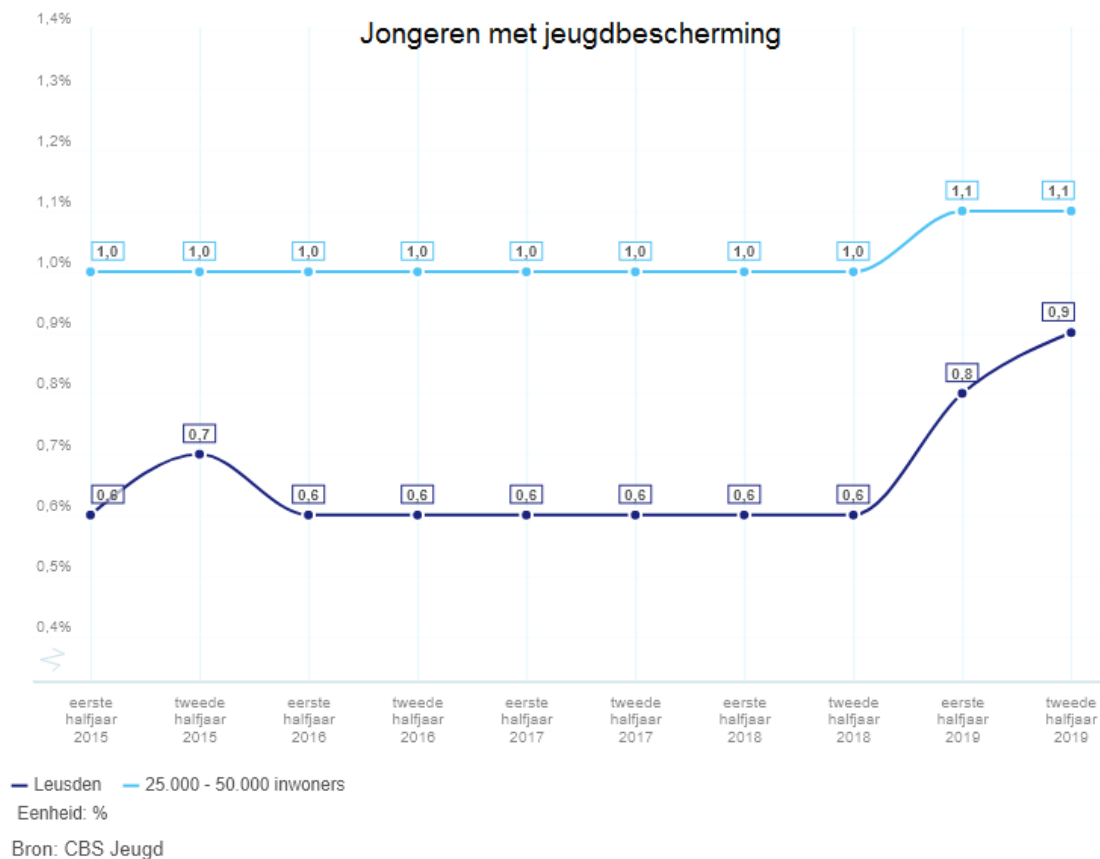
Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Vanaf 2016 CBS Jeugd

Referenties

Rapport Kinderen in tel

Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

Beschikbare perioden

eerste halfjaar 2015 - tweede halfjaar 2019

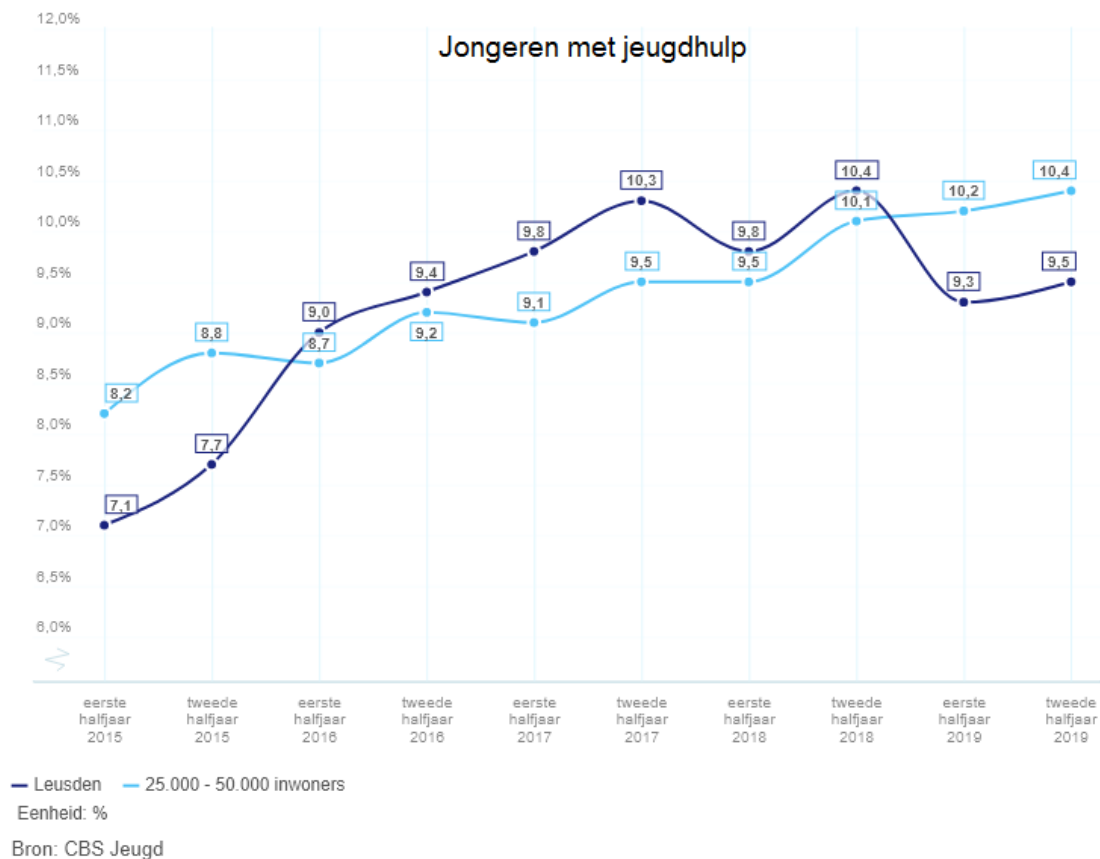
Bron

CBS - Jeugd

Referenties

Rapport Gemeentelijk Monitor Sociaal Domein

Wijkprofiel Gemeentelijk Monitor Sociaal Domein

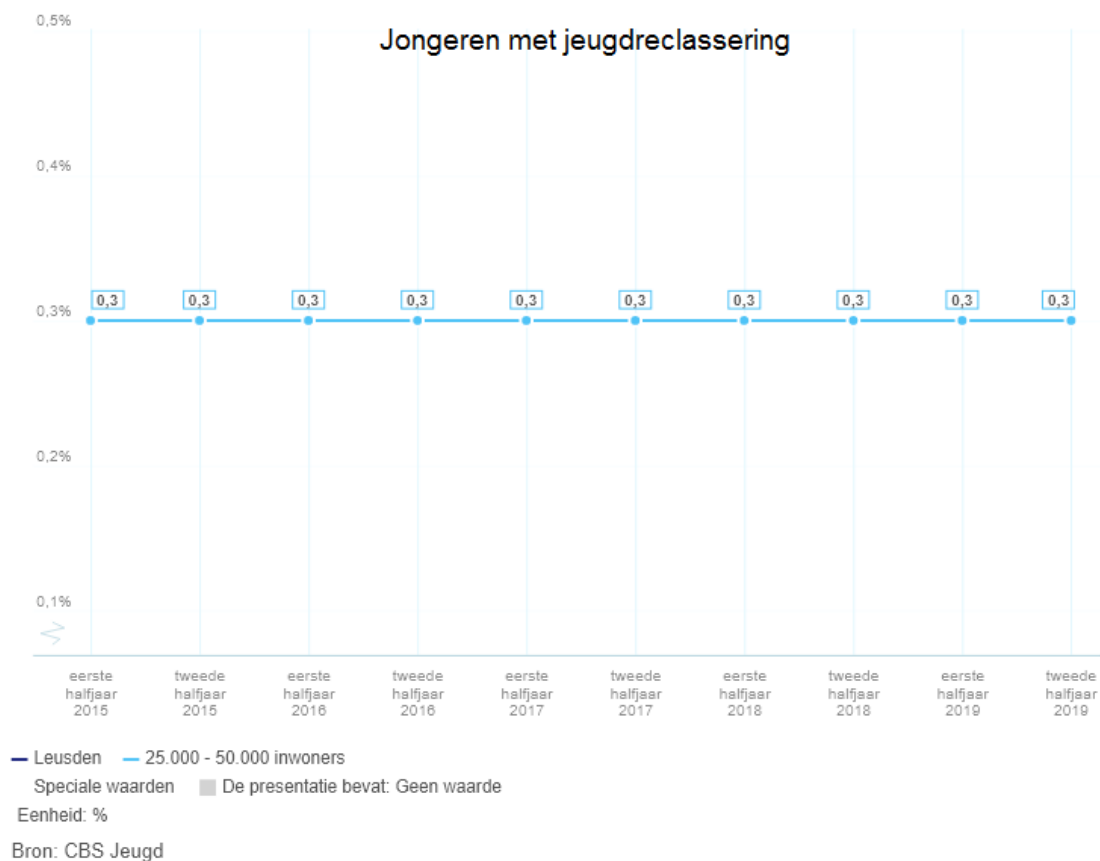
Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

Beschikbare perioden

eerste halfjaar 2015 - tweede halfjaar 2019

Bron

CBS - Jeugd

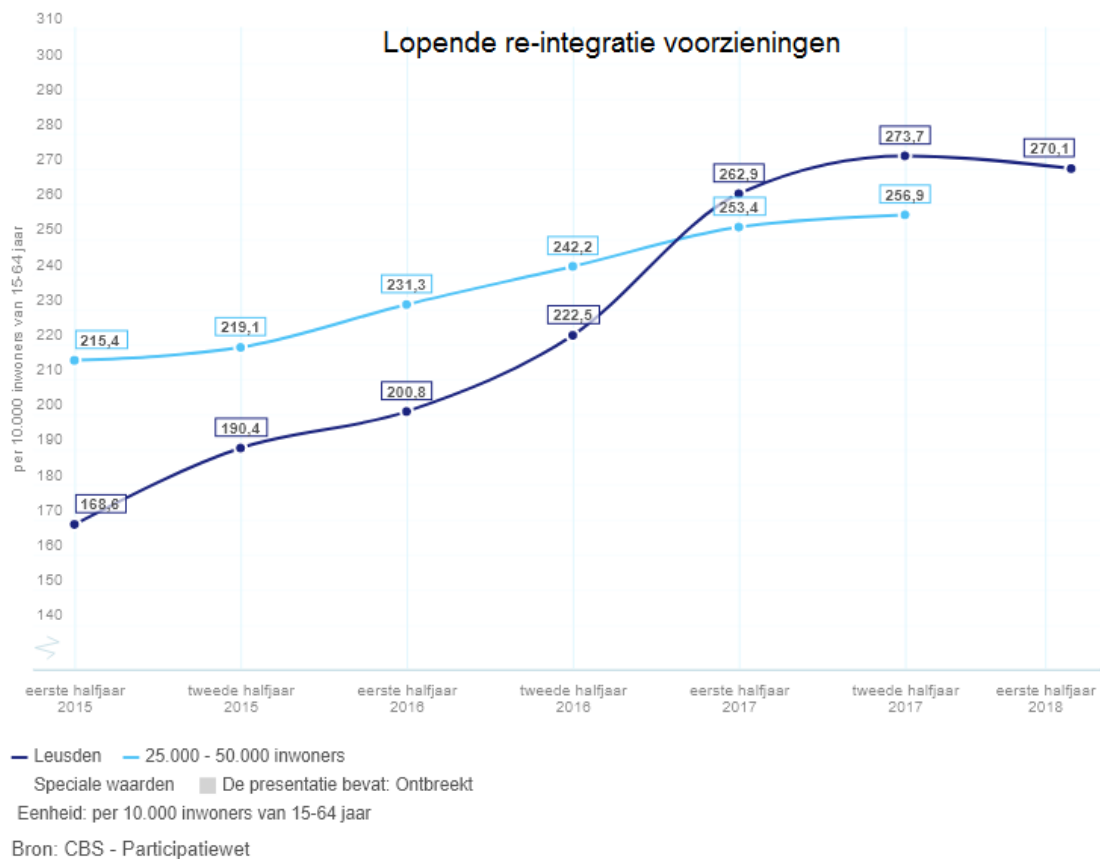
Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

Beschikbare perioden

eerste halfjaar 2015 - tweede halfjaar 2019

Bron

CBS - Jeugd

Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar

Beschikbare perioden

eerste halfjaar 2015 - eerste halfjaar 2018

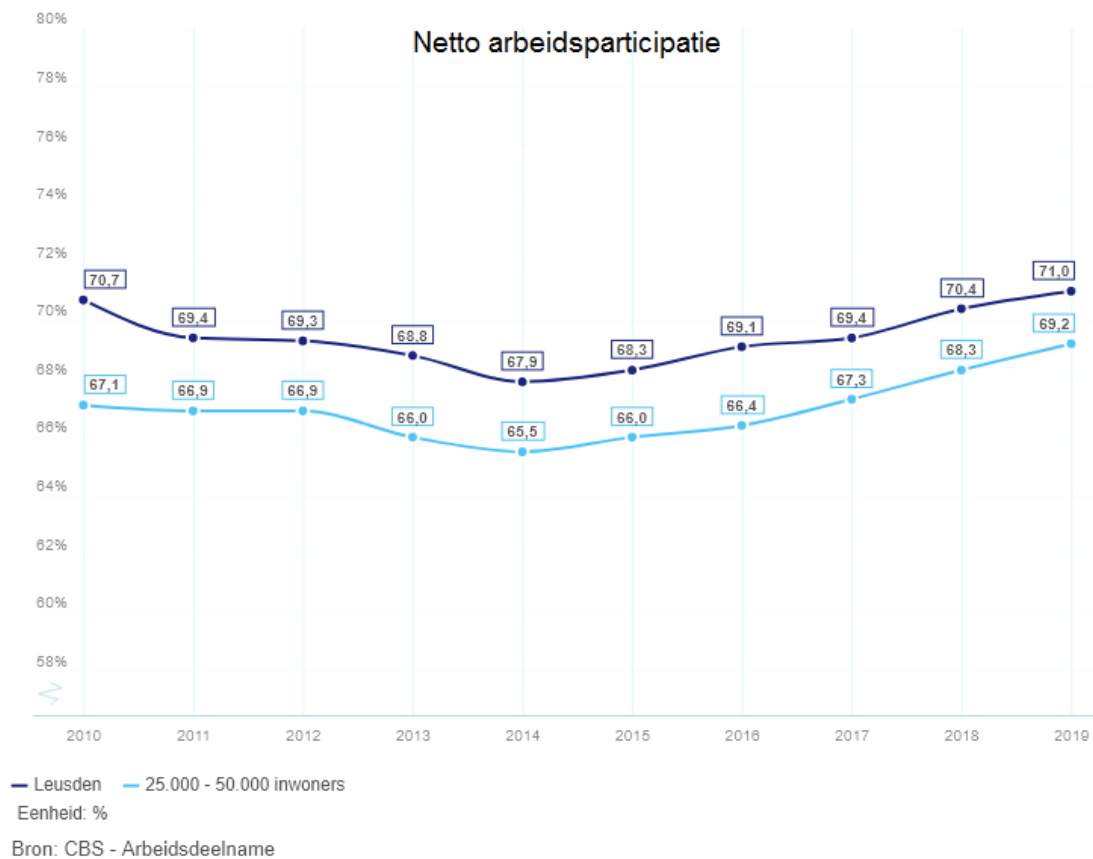
Bron

CBS - Participatiewet

Referenties

Rapport Gemeentelijk Monitor Sociaal Domein

Wijkprofiel Gemeentelijk Monitor Sociaal Domein

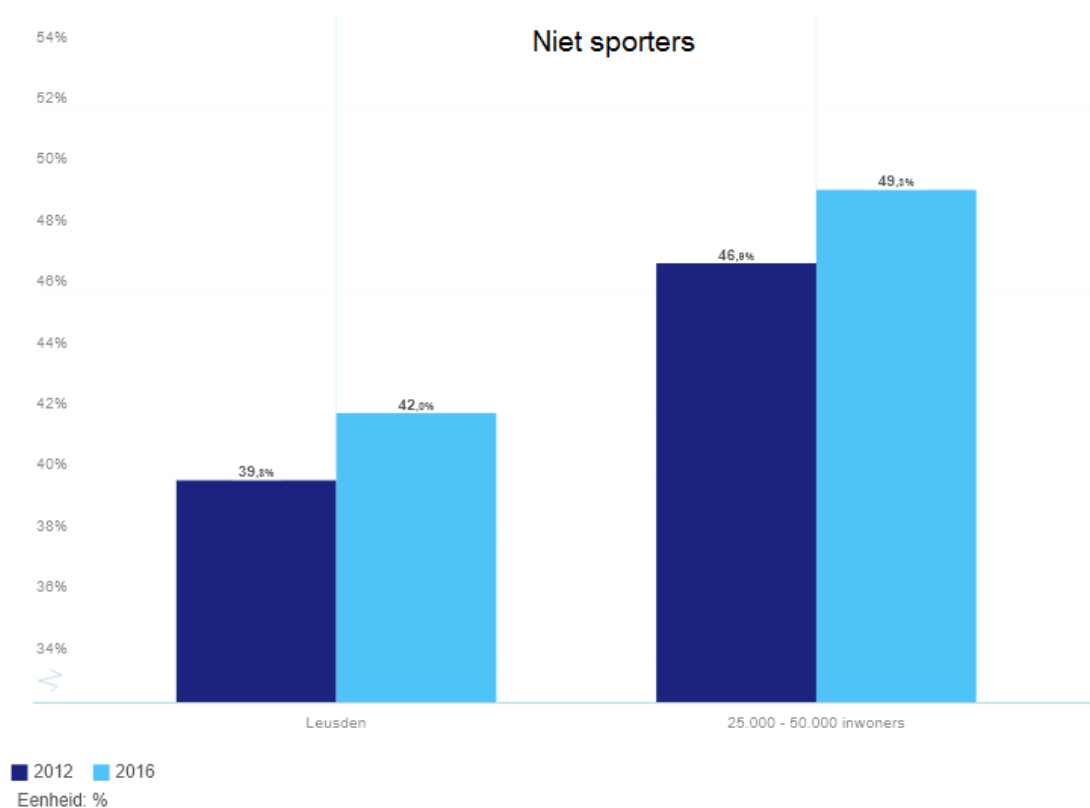
Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

Beschikbare perioden

2003 - 2019

Bron

CBS - Arbeidsdeelname

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM

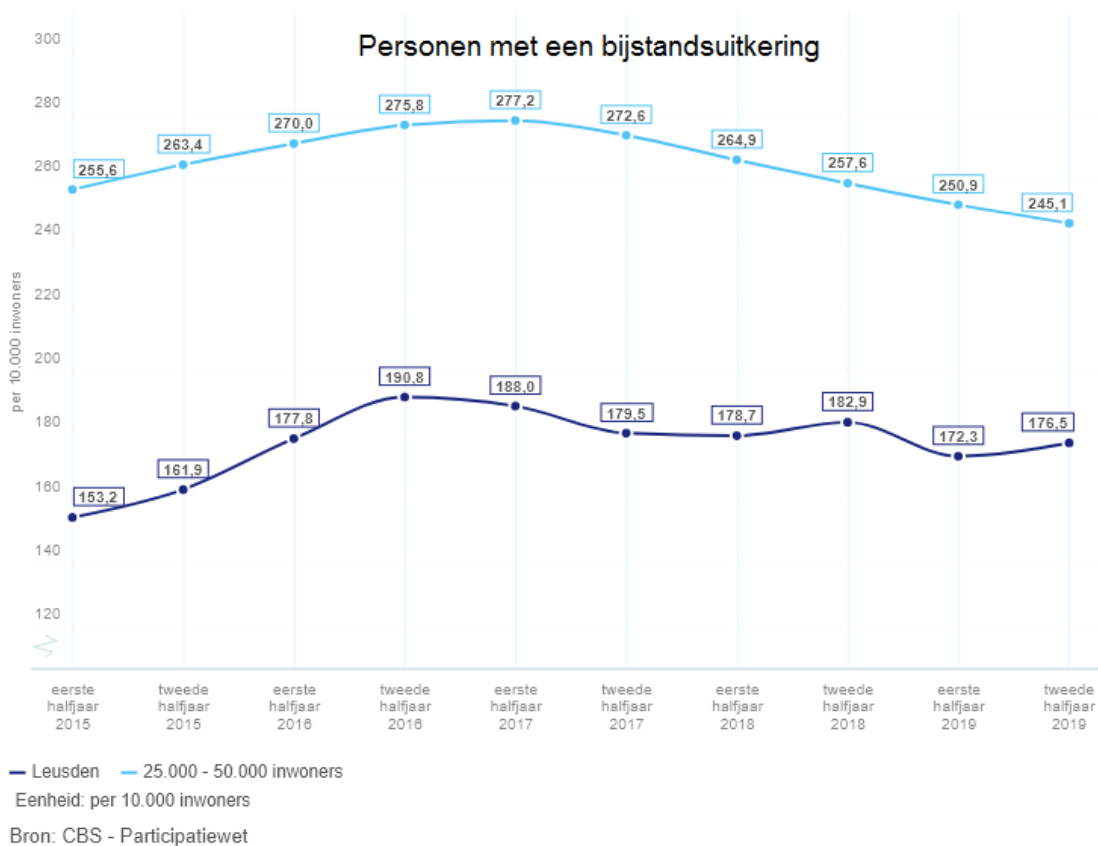
Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Beschikbare perioden

2012 - 2016

Bron

Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM: Elke vier jaar organiseren de GGD'en samenwerking met het RIVM en het CBS een gezamenlijke Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen. Deze bestaat uit een landelijke basisvragenlijst. Iedere GGD kan deze basisvragenlijst aanvullen met extra vragen, afgestemd met de eigen regio en de eigen gemeenten.

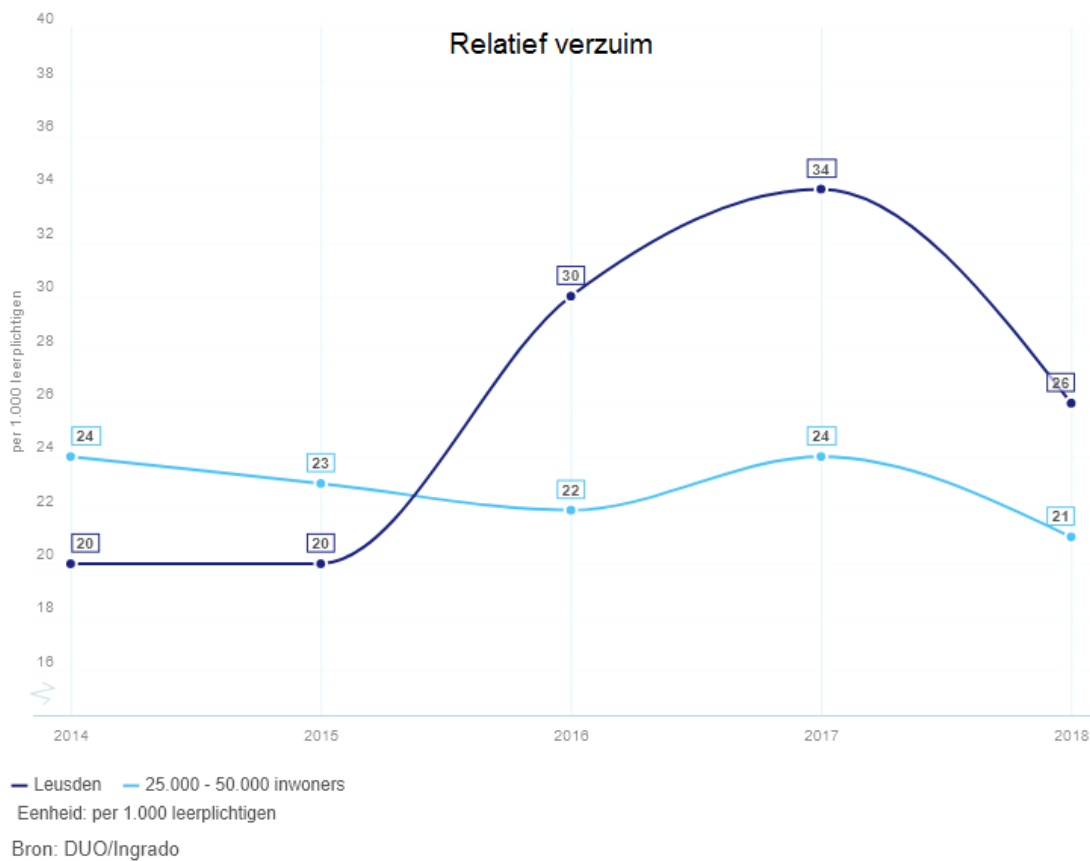
Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.

Beschikbare perioden

eerste halfjaar 2015 - tweede halfjaar 2019

Bron

CBS - Participatiewet

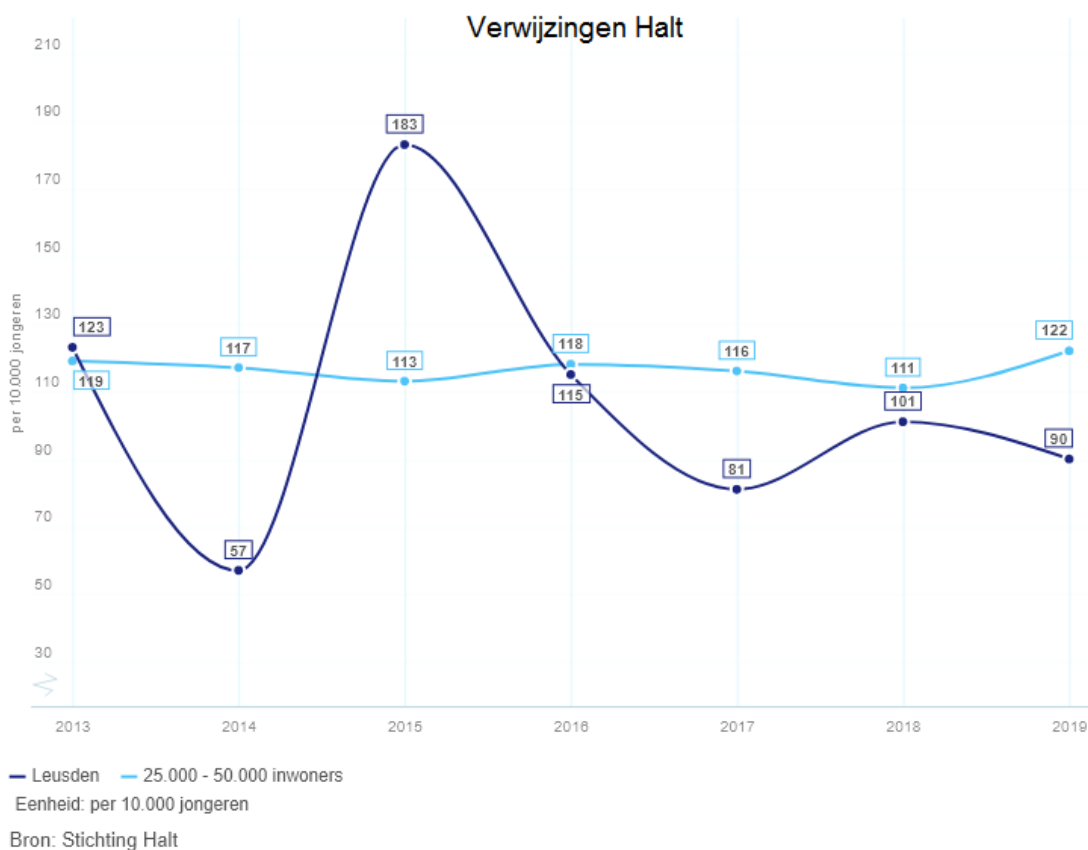
Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".

Beschikbare perioden

2014 - 2018

Bron

DUO/Ingrado

Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

Beschikbare perioden

2013 - 2019

Bron

Stichting Halt

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

Leusden, %

Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".

Toelichting

Het percentage is uitgedrukt in deelnemers aan het VO en MBO.

Beschikbare perioden

2007 - 2018

Bron

DUO/Ingrado

Domein Ruimte

Domein Ruimte

Het Domein Ruimte is onderverdeeld in de onderdelen ruimte, wonen, verkeer & vervoer, economie, buitengebied, cultuurhistorie en de implementatie van de omgevingswet.

Voor al deze programmaonderdelen hebben we ambities opgesteld en doelstellingen geformuleerd. Ze dragen stuk voor stuk bij aan onze overall ambitie:

Leusden is een vitale, dynamische en groene gemeente die, met behoud van haar identiteit, ruimte biedt aan nieuwe opgaven zoals energietransitie, klimaatadaptatie en groei.

Daar waar in de volgende teksten gesproken wordt over Leusden, bedoelen we de gemeente Leusden.

Het Domein Ruimte is niet los te zien van de andere domeinen. Er bestaan over en weer raakvlakken. Bijvoorbeeld met het Domein Leefomgeving waar duurzame mobiliteit raakt aan verkeer & vervoer, of het Domein Samenleving, waar de inzet op arbeidsparticipatie raakt aan economische zaken en bestuur waar het de regionale agenda betreft.

Ambitie Ruimtelijke Ontwikkeling

Leusden profileert zich met haar kwaliteiten voor wonen, werken en recreëren: met behoud van het dorpse, groene karakter, ruimte geven aan woningbouw, bedrijvigheid en voorzieningen.

Ambitie Wonen

We bouwen door op de kracht van de gemeente Leusden: dorpse kwaliteiten en stedelijke dynamiek.

Ambitie Verkeer en Vervoer

De gemeente Leusden is goed bereikbaar en duurzaam veilig voor automobilist, fietser, reiziger openbaar vervoer en voetganger.

Ambitie Economie

Bedrijven zijn van belang voor de werkgelegenheid, vitaliteit en identiteit van Leusden. Wij creëren kansen voor en bieden ruimte aan de ontwikkeling van ondernemers.

Ambitie Buitengebied

Leusden wil een mooi en vitaal buitengebied met ruimte voor economisch vitale en duurzame landbouw, natuur- en landschapsontwikkeling en recreatief medegebruik. Dit biedt kansen voor nieuwe ontwikkelingen.

Ambitie Cultuurhistorie

Cultuurhistorische waarden worden in Leusden gezien, erkend en gewaardeerd.

Ambitie Omgevingswet

Leusden is op tijd klaar voor de stelselwijziging van de Omgevingswet en benut die voor de samenleving voorop, uitnodigingsplanologie en werken vanuit de bedoeling

1. Ruimtelijke ontwikkeling

Ambitie

Leusden profileert zich met haar kwaliteiten voor wonen, werken en recreëren: met behoud van het dorpse, groene karakter, ruimte geven aan woningbouw, bedrijvigheid en voorzieningen.

Context en achtergrond

Regio Amersfoort bestaat uit verschillende gemeenten met ieder een eigen identiteit. De identiteit van de gemeente Leusden ligt op het raakvlak van dorpse woonkwaliteiten en dynamiek rond de stad Amersfoort. De ruimtelijke opgaven voor regio en gemeente zijn groot en divers.

In onze Omgevingsvisie hebben we de volgende hoofdkeuzen gemaakt:

1. Na 2025 blijft Leusden beheerst groeien met circa 50 woningen per jaar;
2. Groei door verdichten bebouwd gebied, functiemenging en groene ontwikkelstrategie voor woningen in het buitengebied;
3. In plannen prioriteit geven aan variatie in woningaanbod en doorstroming;
4. Ruimte voor duurzame mobiliteit;
5. Stedelijk groen is van belang voor identiteit;
6. Functiemenging om centra vitaal te houden.

Wat willen we bereiken?

- **1. Bepalen van de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Leusden en de regio voor de periode 2030 – 2040.**

Samen met de regiogemeenten en de provincies Utrecht en Gelderland wordt de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van de regio in 2030-2040 bepaald. Dit als vervolg op de Regionale Ruimtelijke Visie en als uitwerking van de Provinciale Omgevingsvisie. Dit gebeurt op de terreinen wonen, werken, mobiliteit, landschap en energietransitie.

<u>Samenwerking</u>	
Samenleving Voorop	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Gemeenten regio Amersfoort, provincies Utrecht en Gelderland
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **R1.1.1 We stellen met de regiogemeenten en de provincies Utrecht en Gelderland een Ontwikkelbeeld regio Amersfoort 2030 – 2040 op.**

Op basis van de door de gemeenteraad vastgestelde “foto” van de regio in 2030 en een afwegingskader voor het beoordelen van scenario's, wordt medio 2021 een voorstel voor een visie ter besluitvorming aan de raad en Provinciale Staten van Utrecht en Gelderland voorgelegd.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **2. Gemeente Leusden creëert voldoende ruimte voor woningbouw - en werklocaties na 2025**

Na 2025 blijft de gemeente Leusden 50 woningen per jaar bouwen. Daarnaast ontstaat een tekort aan ruimte voor bedrijvigheid. Een deel van toekomstig wonen en werken zal een plek moeten vinden buiten de zogeheten rode contour. Dat vraagt aanpassing van de Omgevingsvisie Landelijk Gebied (daarna mogelijk bestemmingsplan/ Omgevingsplan).

Samenwerking	
Samenleving Voorop	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Inwoners, woningstichting Leusden, LTO, grondeigenaren
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **R1.2.1 We borgen (juridisch) de ontwikkeling van woningbouw- en werklocaties voor na 2025 in de Omgevingsvisie Landelijk Gebied (daarna mogelijk bestemmingsplan/ Omgevingsplan).**

Om na 2025 woningen en bedrijven te kunnen bouwen op locaties buiten de (huidige) rode contour, moet tijdig actie worden ondernomen. De voorbereiding voor het aanpassen van de Omgevingsvisie Landelijk Gebied en een bestemmingsplan worden opgepakt.

Portefeuillehouder: Wim Vos

Relevante beleidsnotities

Omgevingsvisie stedelijk gebied

Omgevingsvisie landelijk gebied

Regionale Ruimtelijk Visie

Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie

2. Wonen

Ambitie

We bouwen door op de kracht van de gemeente Leusden: dorpse kwaliteiten en stedelijke dynamiek.

Context en achtergrond

Leusden bestaat uit verschillende kernen met elk een eigen karakter. Typerend voor Leusden in het algemeen is het dorpse, rustige en daarmee veilige woonmilieu. Sociale samenhang en betrokkenheid bij elkaar zijn groot. De aantrekkelijkheid en aantrekkingskracht van Leusden voor met name gezinnen wordt hierdoor bepaald. Tot 2025 leveren we nog 600 - 650 nieuwe woningen op. Voor de periode daarna zoeken we locaties voor een jaarlijkse bouwproductie van circa 50 woningen per jaar. Om Leusden aantrekkelijk te houden voor zowel de huidige bewoners als nieuwe woningzoekenden, hebben we in de Woonvisie in beeld gebracht wat de vraag naar woningen is.

Wat willen we bereiken?

- **1. Leusden voldoet kwantitatief en kwalitatief aan de Leusdense woningbehoefte door nieuwe projecten en herprogrammering van bestaande projecten.**

Leusden is een aantrekkelijke woon- en werkplaats vanwege het dorpse woonmilieu en (de nabijheid van) voldoende voorzieningen. Om aantrekkelijk te blijven moet aan de vraag naar woningen blijven worden voldaan.

Samenwerking	
Samenleving Voorop	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Inwoners, woningstichting Leusden, initiatiefnemers, Svn
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **R2.1.1 We actualiseren de Woonvisie**

In het CUP is aangegeven dat de Woonvisie wordt geactualiseerd. Op basis van de uitkomsten van een woningbehoefteonderzoek wordt de raad een voorstel voorgelegd. Hierin wordt ingegaan op het woningbouwprogramma en de instrumenten die ingezet worden.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R2.1.2 We werken mee aan nieuwbouwprojecten.**

We geven uitvoering aan de Woonvisie door mee te werken aan nieuwe projecten. Besloten is dat ruimte wordt gegeven aan de bouw van meer woningen dan de berekende behoefte. Mede in dat verband wordt de bouw van Maanwijk, Hof van Liz en Mastenbroek II en een project op Princenhof voorbereid.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R2.1.3 We introduceren een methodiek voor afstemming van woningbouwprogramma's.**

Om tot een evenwichtig woningbouwprogramma te komen is afstemming van de verschillende initiatieven voor woningbouwprojecten nodig. Daarnaast is in de provinciale omgevingsvisie bepaald dat tot regionale programmering moet worden gekomen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R2.1.4 We evalueren de regels voor urgentie bij woonruimteverdeling.**

De woonruimteverdeling wordt overgelaten aan de Woningstichting Leusden. Het sluitstuk van de woonruimteverdeling is "urgentie". De huidige urgentieregeling sluit niet goed aan bij complexe problematiek, waarvan gebrek aan woonruimte een onderdeel is. Daarom worden ze geëvalueerd. Een voorstel tot aanpassing van de Urgentieverordening Huisvesting 2019 wordt voorbereid.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R2.1.5 We onderzoeken de effectiviteit van het instrumentarium voor doorstroming op de woningmarkt en doen zo nodig verbetervoorstellen.**

Het effect van het instrumentarium voor doorstroming op de woningmarkt wordt onderzocht. Zo nodig worden voorstellen voor aanpassing of inzet van andere instrumenten voorgelegd.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Relevante beleidsnotities

Onderbouwing voor de herijking van de Woonvisie 2012-2022

3. Verkeer en vervoer

Ambitie

De gemeente Leusden is goed bereikbaar en duurzaam veilig voor automobilist, fietser, reiziger openbaar vervoer en voetganger.

Context en achtergrond

Een goed bereikbaar Leusden is een randvoorwaarde voor een aantrekkelijk woon-en werkklimaat. De coronacrisis heeft een grote impact op de mobiliteit. Zo heeft thuiswerken een enorme vlucht genomen. Het ov-gebruik is aanzienlijk afgenomen. Velen maken de overstap naar de (elektrische) fiets of de auto. In het in voorbereiding zijnde Mobiliteitsplan wordt geschetst hoe we op deze veranderingen willen inspelen.

Wat willen we bereiken?

- **1. Leusden streeft naar afname van het aantal (letsel) ongevallen en het verhogen van het verkeersveiligheidsgevoel**

Ongevallen met of zonder letsel zijn meetbaar. Het gevoel van veiligheid is ook van belang. Door de inrichting van de weg, gedragsbeïnvloeding en handhaving kunnen zowel de objectieve als de subjectieve verkeersveiligheid positief worden beïnvloed.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	VVN, fietsersbond
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **R3.1.1 We blijven intensief samenwerken de samenwerking met Veilig Verkeer Nederland (VVN)**

In opdracht van de provincie Utrecht verzorgt Veilig Verkeer Nederland (VVN) activiteiten op gebied van verkeersveiligheid. Wij schakelen VVN in 2021 in om verkeersonveilige situaties in onze woonwijken aan te pakken.

- **2. We krijgen meer mensen op de fiets en uit de auto**

Meer fietsgebruik is goed voor de bereikbaarheid, het milieu en de gezondheid. We maken het gebruik van de fiets, vooral voor verplaatsingen binnen de gemeente, aantrekkelijker.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij

	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Fietzersbond, Provincie Utrecht, Woudenberg, Amersfoort, 033 op de Fiets (lokaal) en "Ik fiets" (prov)
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **R3.2.1 We haken aan op een brede gedragscampagne die namens de provincie Utrecht wordt opgezet: Ik fiets**

Bij routinematige ritten kan nog wel een forse slag gemaakt kan worden. Juist daar liggen kansen voor de fiets. Door (ludieke) acties wordt geprobeerd automobilisten vaker op de fiets te krijgen. Wij denken mee over de invulling van deze acties. Dit doen we samen met de organisatie 033 op de fiets.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **R3.2.2. We zorgen dat de bestaande fietsinfrastructuur in goede conditie is.**

De beschikbare ruimte op fietspaden wordt soms beperkt door overhangend groen, of woekerend onkruid. Door de fietspaden frequenter te vegen, vergroten we de beschikbare ruimte. Daardoor krijgt de fietser zowel letterlijk als figuurlijk meer ruimte.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **R3.2.3 We zoeken naar kansrijke doorfietsroutes**

Onder regie van de provincie zoeken wij naar (gemeentegrensoverschrijdende) kwalitatief hoogwaardige fietsverbindingen. Fietzers ondervinden hier zo min mogelijk belemmeringen en kunnen veilig doorfietsen.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **3. We verbeteren de doorstroming op het hoofdwegennet**

Een goede bereikbaarheid is een belangrijke vestigingsfactor voor bedrijven en woningzoekenden. Vlotte doorstroming draagt bij aan een goede bereikbaarheid van voorzieningen. Dit heeft ook een gunstig effect op de milieubelasting rond kruispunten.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Bedrijven, provincie Utrecht, Rijkswaterstaat, Fietzersbond
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **R3.3.1 We optimaliseren de werking van onze verkeersregelininstallaties**

Er is extra aandacht voor het optimaliseren van de afstelling van onze verkeersregelininstallaties. Daarbij spelen wij in op de nieuwe technologische ontwikkelingen. Het verkorten van de wachttijden voor fietsverkeer is een belangrijk aandachtspunt.

Portefeuillehouder: Wim Vos

Relevante beleidsnotities

Het fietsplan 'Fietsend Leusden' (2018)

Mobiliteitsvisie provincie Utrecht (2014)

Mobiliteitsprogramma provincie Utrecht 2019-2023

Realisatieplan Fiets 2016-2020 provincie Utrecht

Deelnota 1 "Ambities en uitgangspunten Mobiliteitsplan Leusden" 2 juli 2020

4. Economie

Ambitie

Bedrijven zijn van belang voor de werkgelegenheid, vitaliteit en identiteit van de gemeente Leusden. Wij creëren kansen voor en bieden ruimte aan de ontwikkeling van ondernemers.

Context en achtergrond

Economische activiteit is een bron van vitaliteit en dat is goed voor alle inwoners.

De gemeente Leusden kiest voor het vasthouden van stabiele werkgelegenheid zowel in aantal banen, als in de zin dat ze makkelijker "klappen kan opvangen". Een robuustere economie die minder gevoelig is voor regionale tendensen en keuzes van grote bedrijven. Dat is nog belangrijker nu we te maken hebben met de (gevolgen van de) coronacrisis.

We zorgen voor:

- Een goede mix van lokale en bovenlokale bedrijvigheid.
- Werkgelegenheid. Voor 75% van de Leusdense beroepsbevolking bestaat (in theorie) een baan in Leusden.
- Een sterke ondernemerscultuur.
- Sterke centra als ontmoetingsplekken

Wat willen we bereiken?

- **1. Leusden realiseert duurzame, vitale werklocaties**

Ondernemers moeten letterlijk ruimte hebben om te ondernemen. Daarvoor moeten we werklocaties bieden die toekomstbestendig zijn. De locaties moeten aansluiten op de behoeften van de ondernemers: specifieke werklocaties en gemengde gebieden.

Link met CUP 9.1 en 9.2.

<u>Samenwerking</u>	
Samenleving Voorop	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Bewoners, ondernemers, vastgoedeigenaren, projectontwikkelaar, regio Amersfoort, provincie Utrecht
Verbonden partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **R4.1.1 We bieden bedrijfskavels aan in Noordwest Leusden**

Gemeente Leusden

Het afgelopen jaar zijn ontwikkelingen snel gegaan en zijn veel bedrijfskavels verkocht. Op alle bedrijfslocaties is gebouwd. Op bedrijventerreinen de Buitenplaats, Princenhof en Plantage is nog beperkt ruimte.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **R4.1.2 Regio Amersfoort stelt met de provincie Utrecht een regionale programmering voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen op.**

Provincie Utrecht en Regio Amersfoort constateren een tekort aan ruimte voor bedrijvigheid, ook in Leusden. Met regionale programmering wordt afgesproken waar en hoe ruimte kan worden benut voor nieuwe bedrijvigheid. Op basis hiervan voert de provincie Utrecht haar omgevingsvisie uit.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **R4.1.3 We versterken De Horst als dé kantorenlocatie van Leusden**

Bedrijventerrein De Horst, in Leusden-Noord, biedt volop ruimte voor toekomstig werken: grote ondernemingen, MKB in combinatie met ruimte voor ZZP-ers. We stimuleren de Bedrijvenvereniging Leusden- Noord om samen een stap te zetten in de energietransitie van het gebied.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **2. We versterken de economische positie en ondernemerscultuur**

Regio Amersfoort/ Utrecht+ werkt aan een vitaal ondernemersklimaat en voldoende vestigingsmogelijkheden. Het is een aantrekkelijke regio voor ondernemers. Accountmanagement draagt bij aan verankering van bedrijven, (h)erkennen van uitbreidingsinvesteringen en behoud van werkgelegenheid. Sluit aan bij CUP 9.4.

<u>Samenwerking</u>	
Samenleving Voorop	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Gemeenten regio Amersfoort, provincie Utrecht, Economic Board Utrecht, Regionale Ontwikkelings Maatschappij, bedrijfsleven
Verbonden partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **R4.2.1 We verbinden het accountmanagement bedrijven aan arbeidsparticipatie en energietransitie**

Gemeente Leusden

Onder de noemer 'Leusden Onderneemt' onderhouden we nauw contact met ondernemers. Speerpunten voor 2021 zijn: vestiging in Leusden, arbeidsparticipatie, energietransitie, ondernemerscontacten met Economic Board Utrecht en de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (opgericht in 2020).

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **3. Winkelgebieden ontwikkelen we verder tot compacte dorpshearten en ontmoetingsplekken met ruimte voor verschillende functies**

Levendige, aantrekkelijke winkelgebieden zijn van belang voor de leefbaarheid, het voorzieningenniveau en de werkgelegenheid. Deze gebieden ontwikkelen zich tot ontmoetingsplaatsen, waarvan winkelen onderdeel is. We stimuleren meer functiemenging. Sluit aan bij CUP 9.3.

<u>Samenwerking</u>	
Samenleving Voorop	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Vastgoedeigenaren, winkeliers, horecaondernemers, bewoners
Verbonden partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **R4.3.1 Samen met ondernemers en vastgoedeigenaren ronden we de visie op de doorontwikkeling van de Hamershof af en starten we de uitvoering op.**

De visie op doorontwikkeling van het centrumgebied is enerzijds een ruimtelijke gebiedsvisie (Wat mag waar? Concentratie?) en anderzijds een visie op de gewenste branchering van winkels (wat is realistisch en passend in Leusden?). In 2021 geven de gebiedspartijen hier gezamenlijk uitvoering aan. Centrummanagement kan hiervan een onderdeel zijn. Hierbij wordt ook de verbinding met de andere winkelgebieden gelegd.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **4. We zetten Leusden op de kaart**

We intensiveren recreatie en toerisme en maken van Leusden een aantrekkelijke verblijfplaats voor (recreatie)ondernemers, recreanten/ toeristen en bewoners van de gemeente. Promotie van wandelen en fietsen staat centraal, waar mogelijk gekoppeld aan cultureel erfgoed, evenementen en bezienswaardigheden (CUP-opdracht 9.5).

<u>Samenwerking</u>	
Samenleving Voorop	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat

	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Recreatie-ondernemers, horeca, STIA
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **R4.4.1 We geven samen met onze partners uitvoering aan de Leusdense visie voor recreatie en toerisme.**

We onderzoeken wat de beste organisatievorm is voor toeristische informatievoorziening. Totdat een definitieve vorm gekozen is, sturen we de VVV zelf aan. Op projectbasis maken we afspraken over het borgen van de continuïteit en de ontwikkeling van een online reserveringsplatform.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **R4.4.2 We verbeteren de toeristische informatievoorziening en aansturing van VVV Leusden**

We vergroten de verbinding met en tussen ondernemers. In 2021 werken we, samen met de regio, aan de aanleg van een wandelknooppuntennetwerk en het ontwikkelen van Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. Daarnaast zetten we een digitaal reserveringsplatform op voor logies en evenementen.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

Relevante beleidsnotities

Visie werklocaties Leusden 2030 (2014)

Thematische structuurvisie kantoren provincie Utrecht (2015)

Nota detailhandel (2015)

Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en Provinciale Ruimtelijke Verordening (2016)

Omgevingsvisie stedelijk gebied

Retail visie provincie Utrecht

Regionaal Economische Agenda (2020-2027)

Visie recreatie en toerisme (2020)

Bouwstenen voor een visie toekomstige bedrijventerreinen regio Amersfoort (2020)

5. Buitengebied

Ambitie

Leusden wil een mooi en vitaal buitengebied met ruimte voor economisch vitale en duurzame landbouw, natuur- en landschapsontwikkeling en recreatief medegebruik. Dit biedt kansen voor nieuwe ontwikkelingen.

Context en achtergrond

De omgevingsvisie landelijk gebied stelt:

- We kiezen voor een brede economische basis van ons platteland. Die draagt bij aan onze groene, cultuurhistorische en landschappelijke kernkwaliteiten.
- Met de landbouw zoeken we een koers die toekomstbestendig en duurzaam is.
- We kiezen voor een sterkere verbinding van stad en platteland. We vergroten de maatschappelijke betrokkenheid bij het landschap.
- Het watersysteem en landschap zijn leidend bij het realiseren of uitbreiden van functies.
- We werken samen, om in te spelen op klimaatverandering en energietransitie.
- We blijven ons inzetten voor natuur en ecologie en het versterken van het Groene Valleilint.

Wat willen we bereiken?

- **1. We behouden en versterken de kernkwaliteiten van ons buitengebied.**

Het agrarisch cultuurlandschap, de bos- en natuurgebieden, cultuurhistorische elementen zoals de Grebbelinie en de landgoederen vormen de kernkwaliteiten van ons buitengebied.

Deze doelstelling sluit aan bij CUP-opdrachten 7.2 (nieuwe woningbouwlocaties), 7.3 (omgevingsvisie landelijk gebied) en 7.5 (andere planopzet Tabaksteeg-zuid).

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Veel partners zoals stichting De Boom, provincie Utrecht, LTO, De Vallei Horstee, knotploegen, waterschap V. bewonersgroepen, partners Nationaal Park enz.
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **R5.1.1 We geven samen met betrokken partijen uitvoering aan de omgevingsvisie landelijk gebied en passen deze visie waar nodig aan.**

Het uitvoeringsprogramma voor de omgevingsvisie bevat activiteiten en maatregelen voor behoud en versterking van de groene kernkwaliteiten. De besluitvorming over de Regionale EnergieStrategie en de Woningbouwopgave na 2025 kan leiden tot aanpassingen in de omgevingsvisie.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R5.1.2 We bieden ruimere mogelijkheden voor hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing**

We bieden ruimere mogelijkheden door meer te sturen op de bijdrage aan kernkwaliteiten, dan op sloop. We werken mee aan de uitvoering van het programma voor Vrijkomende Agrarische Bebouwing voor regio Amersfoort en Food Valley.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R5.1.3 We voeren het uitvoeringsprogramma voor het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) uit. Dit voor behoud van biodiversiteit en het versterken van natuur en landschap.**

In 2021 gaan we aan de slag met de aanleg van poelen, bloemrijke stroken voor insecten, het versterken en verbinden van landschapsstructuren en specifieke iconsoorten zoals ringslangen en vleermuizen. We dragen ook bij aan het versterken en beheren van groene cultuurhistorische elementen zoals de Grebbelinie.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R5.1.4 We delen onze kennis met Stichting De Boom over een inrichtingsplan voor het Langesteeggebied en toetsen de plannen.**

Stichting De Boom maakt een breed gedragen inrichtingsplan voor een groene versterking voor natuur, landbouw en recreatie van het Langesteeggebied. Voor deze groene versterking zijn we in principe bereid planologische medewerking te verlenen aan beperkte woningbouw aan de zuidkant van Tabaksteeg (maximaal 28 woningen).

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R5.1.5 We geven, samen met onze partners, uitvoering aan de samenwerkingsagenda voor het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug.**

De ambitie is 1 Nationaal Park voor de hele Heuvelrug. De uitvoering van de samenwerkingsagenda draagt bij aan behoud en versterking van natuur en ecologie en openstelling van de Leusderheide.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2. Leusden werkt aan duurzaam economisch perspectief voor de landbouw.**

De landbouw is de drager van ons cultuurlandschap. Deze groene waarde kan alleen bestaan wanneer er vitale landbouw is. Met de landbouw zoeken we een koers die toekomstbestendig en duurzaam is. Deze doelstelling sluit aan bij CUP-opdrachten 7.2 (nieuwe woningbouwlocaties) en 7.3 (omgevingsvisie landelijk gebied).

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Vele partijen waaronder Vallei Horstee, LTO Gelderse Vallei, Leader Utrecht-oost, stichting De Boom
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **R5.2.1 We geven, samen met de betrokken partijen, uitvoering aan de omgevingsvisie landelijk gebied en ondersteunen de Regiodeal Food Valley, voor een duurzame en toekomstbestendige landbouw.**

Het uitvoeringsprogramma voor de omgevingsvisie bevat maatregelen, zoals het aanboren nieuwe inkomstenbronnen voor de landbouw en innovatie, natuurinclusieve landbouw en het aanhalen van de band tussen stad en platteland (Leader Gelderse Vallei).

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R5.2.2 We ondersteunen de landbouw door ruimte te houden en te bieden voor een duurzaam economisch perspectief.**

We kennen aan gronden nadrukkelijk een agrarische functie toe. We gaan meer beleidsruimte bieden voor functiemenging op de erven van agrarische bedrijven. Ruimtelijke claims, zoals de woningbouwopgave na 2025, kunnen leiden tot een afname aan landbouwgrond.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **3. We behouden en versterken onze natuur en ecologie.**

Leusden beschikt over veel bos- en natuurgebieden en beken als onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland. Het versterken van de natuur en ecologie komt de kwaliteit, aantrekkelijkheid en biodiversiteit van ons buitengebied ten goede.

Deze sluit aan bij CUP-opdracht 7.3 (omgevingsvisie landelijk gebied).

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Veel partners zoals Stichting De Boom, De Vallei Horstee, knotploegen, waterschap Vallei en Veluwe, g enz.
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **R5.3.1 We geven samen met betrokken partijen uitvoering aan het uitvoeringsprogramma van de omgevingsvisie landelijk gebied**

In onze plannen besteden we meer aandacht aan ecologie en biodiversiteit. Partijen verkennen de mogelijkheden van natuurinclusieve landbouw in Leusden.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R5.3.2 We adviseren stichting De Boom over het planologisch mogelijk maken van de omzetting van 55 hectare grond in nieuwe natuur**

Gemeente Leusden

Het realiseren van 55 hectare nieuwe natuur als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland vormt de inzet van het convenant De Boom en wordt gefaseerd uitgevoerd.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R5.3.3 We delen onze kennis met Stichting De Boom over een inrichtingsplan voor het Langesteeggebied en toetsen de plannen.**

Stichting De Boom maakt een breed gedragen inrichtingsplan voor een groene versterking (voor natuur, landbouw en recreatie) van het Langesteeggebied. Voor deze groene versterking is de gemeente in principe bereid planologische medewerking te verlenen aan de bouw van maximaal 28 woningen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **4. We benutten en versterken de mogelijkheden voor recreatie en toerisme in het buitengebied.**

Leusden heeft een prachtig en afwisselend buitengebied met veel kansen voor recreatie en toerisme. Deze kansen willen we goed benutten voor een vitaal buitengebied.

Deze doelstelling sluit aan bij CUP 7.6 (Openstelling Leusderheide) en CUP 9.5 (Leusden op de kaart).

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Diverse partijen zoals VVV, Defensie, recreatieondernemers, Vallei Horstee, fietsersbond, boeren en
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **R5.4.1 We geven samen met onze partners uitvoering aan de Leusdense visie voor recreatie en toerisme.**

We vergroten de verbinding met en tussen ondernemers. In 2021 werken we, samen met de regio, aan de aanleg van een wandelknooppuntennetwerk en het ontwikkelen van Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. Daarnaast zetten we een digitaal reserveringsplatform voor logies en evenementen.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **R5.4.2 We onderzoeken, samen met Defensie, de mogelijkheden voor gedeeltelijke openstelling van de Leusderheide.**

We hebben de ambitie om de beleefbaarheid van de Leusderheide voor recreatie te vergroten (wandelpaden) en ruimte te laten ontstaan voor het opwekken van duurzame energie. Deze ambitie moet bezien worden in het licht van een te verwachten intensivering van het militair gebruik van de Leusderheide.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Relevante beleidsnotities

Omgevingsvisie landelijk gebied

Gemeente Leusden

Uitvoeringsprogramma omgevingsvisie landelijk gebied

Bestemmingsplan buitengebied 2009

Landschapsontwikkelingsplan Gelderse Vallei gemeente Leusden, aangepaste versie 2017

Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en Provinciale Ruimtelijke Verordening (2016)

Samenwerkingsagenda Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug

6. Cultuurhistorie

Ambitie

Cultuurhistorische waarden worden in Leusden gezien, erkend en gewaardeerd.

Context en achtergrond

Leusden kent een lange historie van wonen, werken en recreëren. De nog aanwezige cultuurhistorisch waardevolle objecten en structuren zijn, naast de archeologische waarden (oerbos, grafheuvels), hiervan het tastbare bewijs.

Culturele waarden dragen bij aan de identiteit en kwaliteit van onze leefomgeving. Niet alleen nu, maar ook in de toekomst. Dit besef is van belang in een gemeente die sinds de jaren zeventig snel is gegroeid.

Inzet is het versterken van bewustmaking en -wording door behoud, zichtbaarheid en (h)erkenning van het cultuurhistorisch erfgoed. Wij geven op een bij Leusden passende manier uitvoering aan het rijksbeleid.

Wat willen we bereiken?

- **1. Leusden werkt aan behoud en instandhouding van boven- en ondergronds cultuurhistorisch erfgoed.**

De geschiedenis van Leusden is via het erfgoed af te lezen. We creëren draagvlak voor behoud van erfgoed als inspiratiebron bij ontwikkelingen. Daarmee versterken we de positie van erfgoed. Daarin worden we bijgestaan door het Adviesteam Ruimtelijke Kwaliteit.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	
Verbonden Partijen	CAR
Bijdrage Verbonden Partij	Uitvoeren wettelijke taak archeologie

Wat gaan we daarvoor doen?

- **R6.1.1 We gaan werken met het bestemmingsplan Cultureel Erfgoed en de daarmee samenhangende waardenkaart, om cultuurhistorisch erfgoed te beschermen.**

De instandhouding van cultuurhistorisch waardevolle objecten is geborgd in een Paraplubestemmingsplan Cultureel Erfgoed. Hiermee bieden we aan deze objecten aanvullende bescherming. Overig erfgoed is geborgd op de waardenkaart.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R6.1.2 We verbinden duurzaamheid en cultureel erfgoed.**

Eenzijds adviseren we bij de verduurzaming van cultureel erfgoed. Anderzijds zien we erop toe dat ontwikkelingen in de ruimte passend zijn voor het behoud van de (omgevingswaarden en karakteristieken van het cultureel erfgoed.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2. De (her)kenbaarheid en zichtbaarheid van monumenten vergroten.**

Leusden is “leesbaar” via het boven- en ondergrondse erfgoed. We creëren draagvlak voor zichtbaarheid, behoud en instandhouding door o.a. in gesprek te gaan met eigenaren.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Historische Kring Leusden, VVV, Scholen in de Kunst
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **R6.2.1 We gaan door met het aanwijzen van gemeentelijk monumenten.**

Waardevolle objecten willen we met instemming van de eigenaar aanwijzen als gemeentelijk monument. Medewerking wordt gestimuleerd met een subsidieregeling, een 0-meting door de monumentenwacht en het uitreiken van monumentenbordjes.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R6.2.2 We ontsluiten de cultuurhistorische waardenkaart digitaal voor bewoners en belangstellenden.**

We gebruiken de digitale versie van de cultuurhistorische waardenkaart. Op deze manier worden initiatiefnemers en belangstellenden zich direct bewust van de aanwezige cultuurhistorische elementen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R6.2.3 We ondersteunen eigenaren van monumenten actief.**

We faciliteren en denken actief mee met eigenaren bij de instandhouding, verduurzaming, herbestemming of transformatie van hun monument.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Relevante beleidsnotities

Erfgoedverordening 2018

Welstandsnota 2018

Beleidsnota Archeologie 2018

Beleidsregels Subsidieregeling gemeentelijke monumenten Leusden 2015

CUP 7.7

7. Omgevingswet

Ambitie

Leusden is op tijd klaar voor de stelselwijziging van de Omgevingswet en benut die voor de samenleving voorop, uitnodigingsplanologie en werken vanuit de bedoeling

Context en achtergrond

De Omgevingswet is een grote stelselherziening met ingrijpende gevolgen voor de gemeentelijke organisatie. Het motto van de wet is “eenvoudig beter”. Het integreren van diverse regelstelsels en het introduceren van maatwerk, kan voor burgers en bedrijven een vereenvoudiging en verbetering opleveren. In de gemeentelijke organisatie kan de toename van de complexiteit extra werkdruk opleveren. De overgang naar het nieuwe stelsel is veelomvattend. Het gaat niet alleen om een transitie naar nieuwe processen en regelstelsels, maar ook om een transformatie naar een andere rol van de overheid; een wezenlijk andere manier van (samen)werken op alle niveaus.

Wat willen we bereiken?

- **1. Een succesvolle implementatie van de omgevingswet.**

De omgevingswet moet integreren, harmoniseren en dereguleren. De stelselwijziging heeft technische, organisatorische, juridische, financiële, politieke en culturele dimensies. Het betreft zowel een transformatie als een transitie. Zie ook CUP 7.7.

Rol van de gemeente	De gemeente regelt het
	Partner en gemeente staan samen aan de lat
	De gemeente draagt haar steentje bij
	De gemeente laat het over aan de samenleving
Lokale partners	Andere overheden
Verbonden Partijen	
Bijdrage Verbonden Partij	

Wat gaan we daarvoor doen?

- **R7.1.1 We voeren het programma “invoering omgevingswet” en alle onderliggende deelprojecten in samenhang uit.**

Het programmamanagement bewaakt de samenhang en voortgang van de implementatie en stuurt deelprojecten aan. Ook werken we samen met onze ketenpartners (provincie, RUD, waterschap, VRU, GGD).

Portefeuillehouder: Wim Vos

Relevante beleidsnotities

Omgevingsvisie stedelijk gebied

Omgevingsvisie landelijk gebied

CUP 7.7

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Lasten	-13.898	-11.733	-6.602	-2.792	-2.374	-3.001
Baten	13.060	9.046	4.363	821	623	580
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-838	-2.687	-2.239	-1.971	-1.751	-2.421
Onttrekkingen	692	1.647	602	-281	509	175
Stortingen	-937	-1.102	-681	181	-869	0
Mutaties reserves	-245	545	-79	-100	-360	175
Gerealiseerd resultaat	-1.083	-2.142	-2.318	-2.071	-2.111	-2.246

Saldo taakvelden

bedragen x €
1.000

Exploitatie		Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	9	0	0	0	0	0
0.5	Treasury	0	0	0	0	0	0
2.1	Verkeer en vervoer	-192	-271	-168	-195	-240	-393
2.2	Parkeren	-57	-70	-71	-69	-69	-68
2.5	Openbaar vervoer	-29	-28	-29	-29	-29	-29
3.1	Economische ontwikkelingen	-19	-20	-20	-20	-20	-20
3.2	Fysieke bedrijfs - infrastructuur	-769	4.045	2.598	-38	-20	-20
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	-72	-77	-74	-74	-74	-74
3.4	Economische promotie	-21	-32	-2	-14	-14	-14
5.4	Musea	-15	-20	-20	-20	-20	-20
5.5	Cultureel erfgoed	-112	-123	-81	-81	-81	-81
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-508	-547	-461	-415	-415	-415
8.1	Ruimtelijke ordening	1.655	-841	-864	-907	-1.016	-1.048
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	-848	-4.333	-2.809	135	487	0
8.3	Wonen en bouwen	140	-370	-238	-244	-240	-239
0.10	Toevoeging/onttrekking reserves	-245	545	-79	-100	-360	175
Gerealiseerd resultaat		-1.083	-2.142	-2.318	-2.071	-2.111	-2.246

Nieuw beleid en CUP

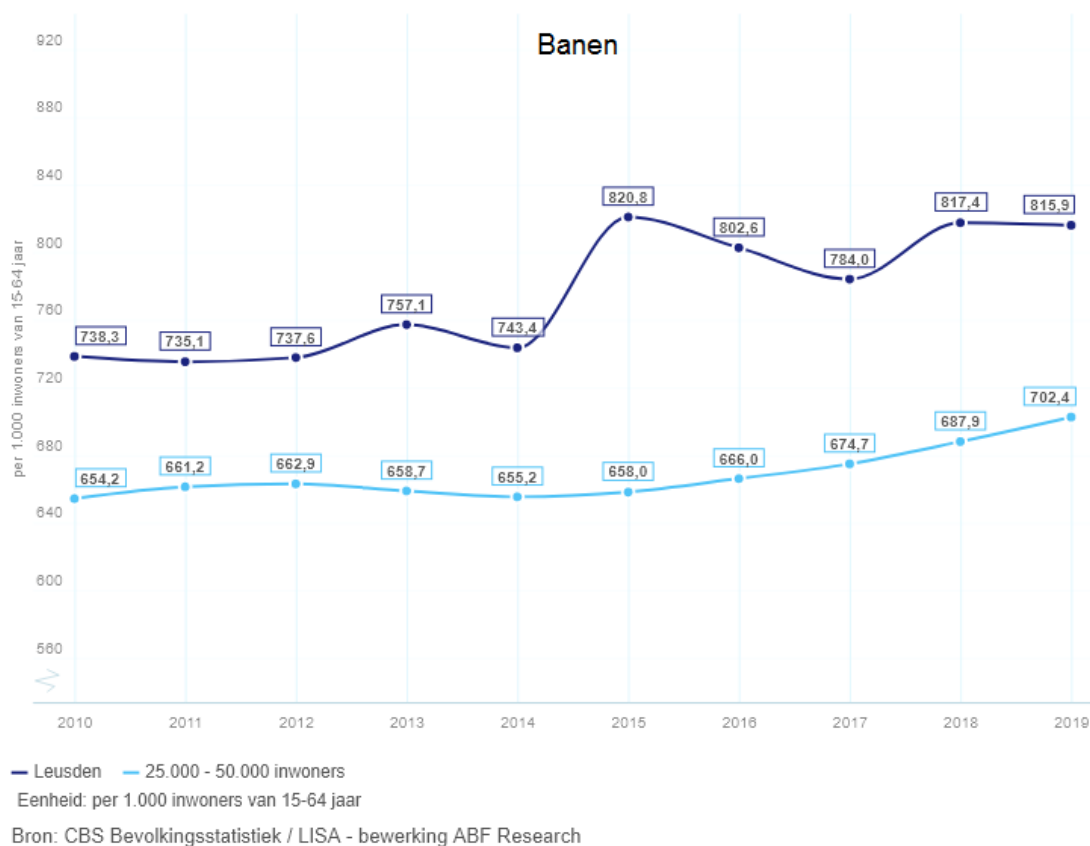

bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
	Incidenteel				Structureel			
CUP 2018-2022:								
5.1 Nota bovenwijkse voorzieningen								
b. financiële draagkrachtvorming infrastructuur					180,0	225,0	225,0	225,0
7.1 Realiseren woningbouwprogramma					p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
7.2 Nieuwe woningbouwlocaties					5,0	5,0	5,0	5,0
7.3 Omgevingsvisie landelijk gebied	p.m.	p.m.	p.m.		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
7.4 Omgevingsvisie stedelijk gebied	p.m.	p.m.			p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
7.6 Openstelling Leusderheide					p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
7.7 Omgevingswet					p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
9.4 Versterken economische positie en ondernemerscultuur	p.m.							
9.5 Leusden op de kaart								
a. uitbreiding formatie	30,5							
b. stimuleren initiatieven projecten recreatie	15,0							
c. werkbudget					5,0	5,0	5,0	5,0
Nieuw beleid 2021:								
4.1 Omgevingswet	232,0				39,0	39,0	39,0	39,0
	277,5	0,0	0,0	0,0	229,0	274,0	274,0	274,0

BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. In onderstaande indicatoren wordt Leusden vergeleken met gemeenten van 25.000-50.000 inwoners. Op de website kunnen ook andere vergelijkingen worden gemaakt.

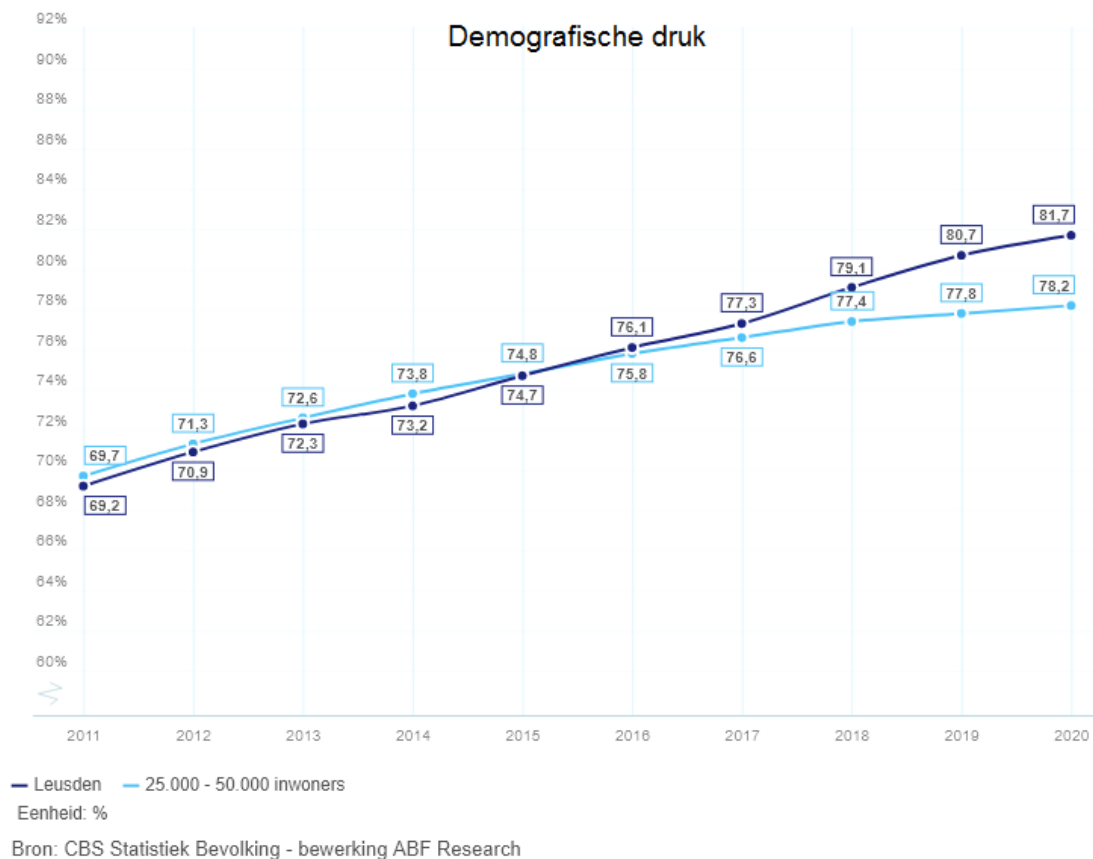
Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 65 jaar.

Beschikbare perioden

2001 - 2019

Bron

CBS Bevolkingsstatistiek/ LISA

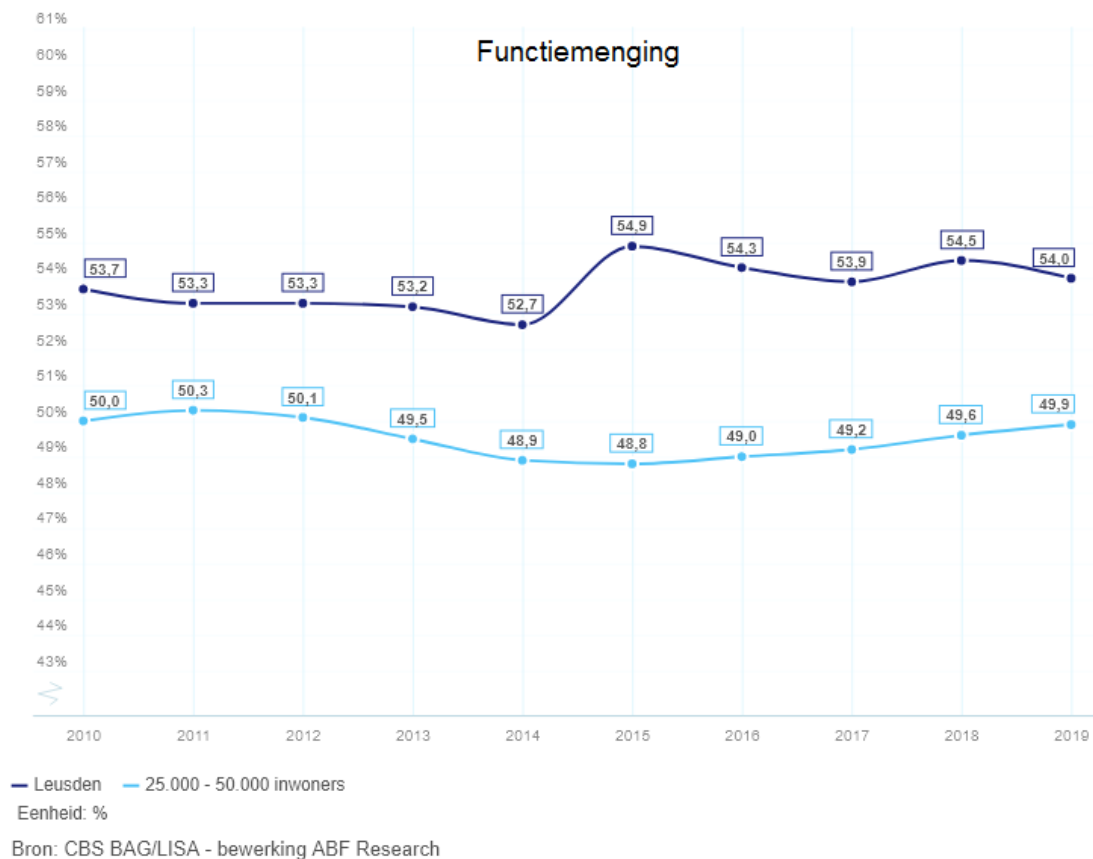
De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

Beschikbare perioden

1988 - 2020

Bron

CBS - Bevolkingsstatistiek

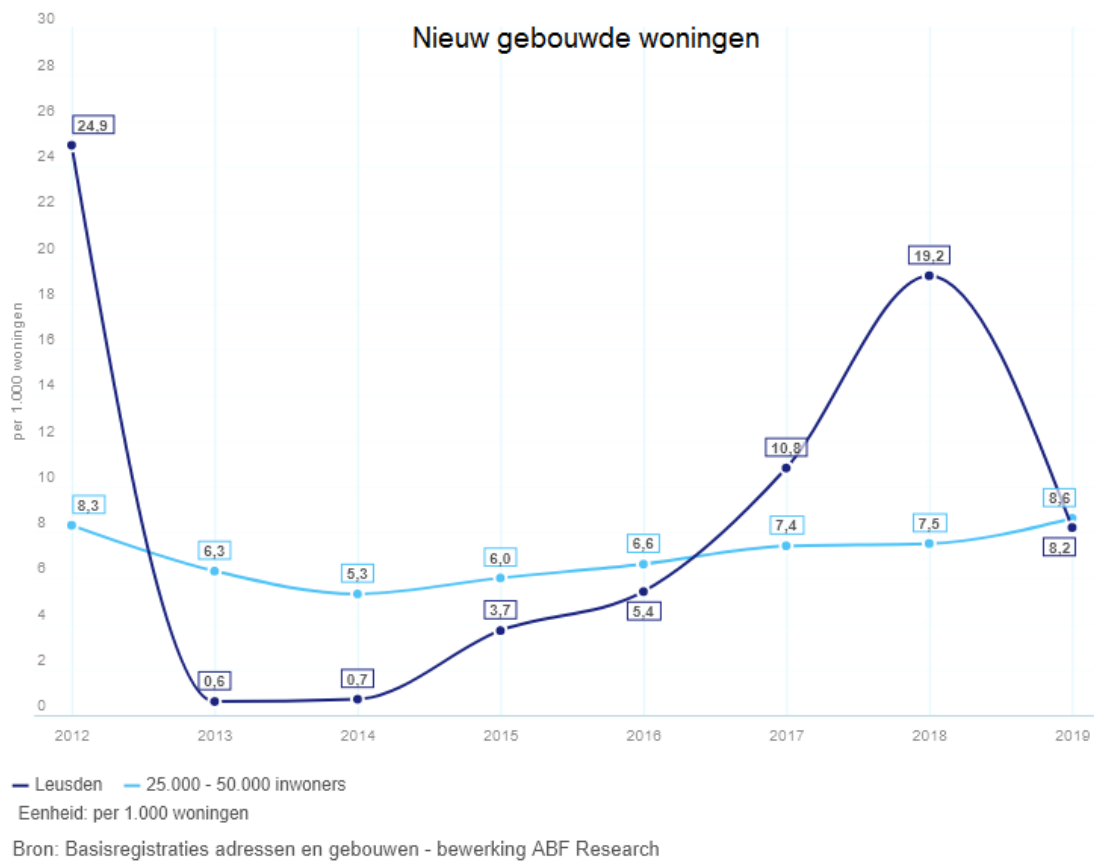
De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Beschikbare perioden

2004 – 2019

Bron

CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research

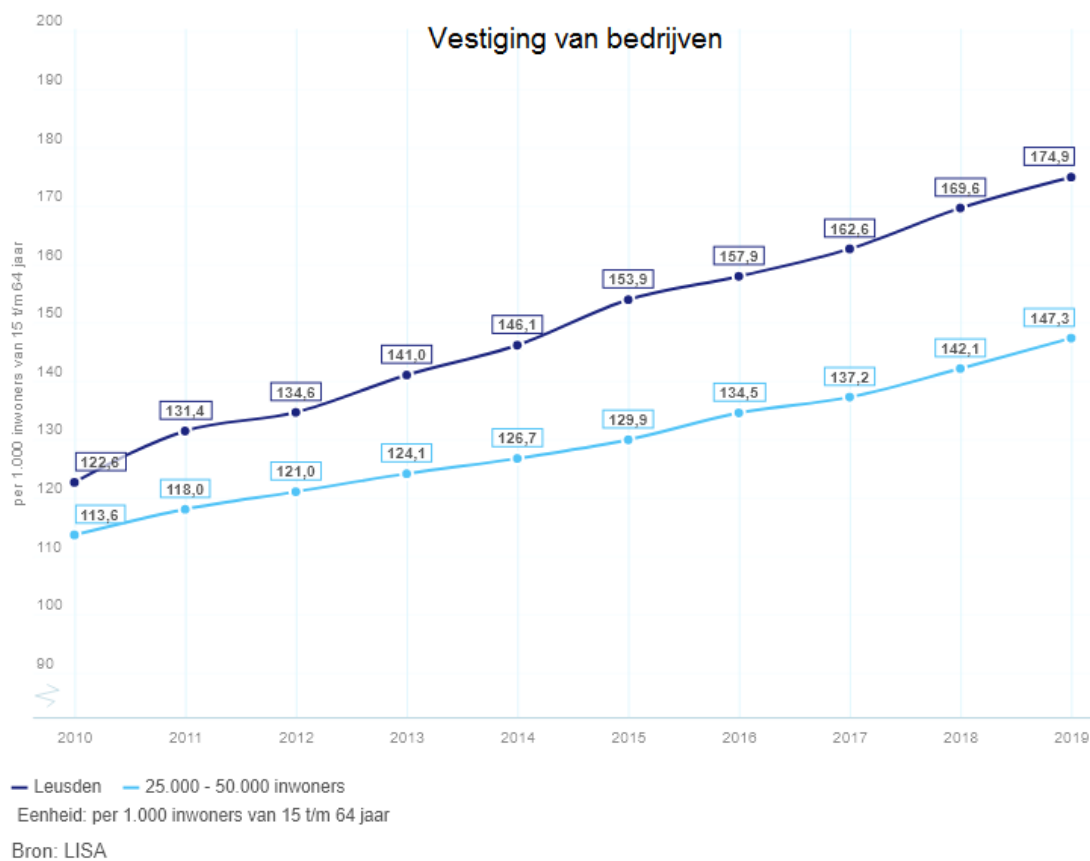
Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.

Beschikbare perioden

2012 - 2019

Bron

ABF - Systeem Woningvoorraad

Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

Beschikbare perioden

2001 - 2019

Bron

LISA

Referenties Rapport Werkgelegenheidsregister (LISA)

Site LISA organisatie

Overhead

Algemeen

De kosten van overhead worden niet meer onder de beleidsprogramma's (domeinen) verantwoord maar onder een afzonderlijk taakveld overhead. Het BBV geeft de volgende definitie van overhead die de gemeenten moeten hanteren: 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Door deze definitie is er een betere vergelijking te maken met andere gemeenten en kan de raad beter sturen op de kosten van de overhead. Tot de overhead behoren de volgende taken en functies:

- Leidinggevenden primaire proces
- Financiën, toezicht en controle gericht op eigen organisatie
- P&O/HRM
- Inkoop
- Interne en externe communicatie
- Juridische zaken
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning
- Informatievoorziening en automatisering (ICT)
- Facilitaire zaken, Wagenpark en Huisvesting
- Document informatievoorziening (DIV)
- Managementondersteuning primaire proces

Deze kosten worden verantwoord op het taakveld overhead. De kosten van personeel in het primaire proces worden rechtstreeks doorberekend aan de betreffende taakvelden.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Lasten	-8.312	-8.744	-8.253	-8.286	-8.046	-8.091
Baten	1.046	963	335	335	335	335
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-7.266	-7.781	-7.918	-7.951	-7.711	-7.756
Onttrekkingen	113	428	241	242	0	0
Stortingen	-15	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	98	428	241	242	0	0
Gerealiseerd resultaat	-7.168	-7.353	-7.677	-7.709	-7.711	-7.756

Specificatie van de overhead

Hiervoor hebben wij aangeven welke definitie het BBV hanteert voor de overhead en welke taken hiertoe behoren. Deze definitie hebben wij toegepast voor het bepalen van de overhead. Voor het specificeren van de overheadkosten hanteren wij een andere indeling. De personeelskosten splitsen wij niet uit naar bovenstaande onderdelen van de overhead. Wij zien hier geen toegevoegde waarde in omdat deze uitsplitsing zonder tijdregistratie niet zuiver is te maken. Wij kiezen er daarom voor om de personeelskosten van de overhead te totaliseren en de overige kosten per overhead onderdeel te specificeren.

Personeel	Loonkosten van personeel die niet direct toe te rekenen zijn aan een taakveld, zoals alle leidinggeven aan het primaire proces, financiën, P&O, ICT, Inkoop, Juridische zaken, Bestuurszaken en ondersteuning.
-----------	--

P&O/HRM	Kosten personeelsbeheer, zoals opleidingskosten, reis- en verblijfskosten, stagevergoedingen, piketdienst, trainingen, werving en selectie, arbodienst en het voeren van de administratie.
Facilitaire zaken	Kosten voor verzekeringen, waterverbruik, abonnementen, catering, telefoonkosten, reproductiekosten, kantoorbenodigdheden en wagenpark.
Huisvesting	Kosten voor kantoorruimten betreffende gebruik algemene gemeentelijke taken, zoals de gemeentehuis, receptie, kantine, fietsenstalling, schoonmaakkosten en onderhouden/aanschaf van meubilair.
Automatisering en ICT	Kosten voor aanschaf van hardware en software, licenties, onderhoud, systeem- en netwerk beheer, helpdesk, applicatiebeheer en ondersteuning van medewerkers. Automatiserings- en ICT kosten worden indien van toepassing direct toegerekend aan een taakveld. De overgebleven kosten zijn verantwoord onder overhead.
Juridische Zaken	Kosten voor juridisch advies, proceskosten en schadevergoeding.
Communicatie	Kosten voor interne en externe communicatie.

Toerekening grondexploitaties en investeringen

In het BBV is voor de grondexploitaties en investeringen een uitzondering gemaakt voor wat betreft het centraal begroten en verantwoorden. Deze uitzondering is gemaakt omdat het niet toerekenen van de overhead zou leiden tot een nadelig resultaat. De jaarlijkse last zou dan namelijk ineens ten laste van het begrotingsresultaat moeten worden gebracht in plaats van deze toe te rekenen aan het grondbedrijf, de onderhoudsvoorzieningen en de investeringen. De overhead die door wordt berekend aan deze externe kostendragers bedraagt € 0,45 miljoen. Ten opzichte van de begroting 2020 is dit nagenoeg gelijk gebleven.

Aan de leges en tarieven worden op de taakvelden geen overheadkosten toegerekend. Wel worden de overheadkosten extracomptabel toegerekend ten behoeve van de tariefstelling en om aan te tonen dat de gemeente met deze heffingen geen winst maakt. Hierbij wordt hetzelfde overheadpercentage gebruikt als voor de toerekening aan grondexploitaties en investeringen.

Overheadpercentage

De kosten van overhead kunnen worden uitgedrukt in een percentage. Deze indicator (onderdeel van de BBV indicatoren) drukt de totale overheadkosten in het percentage van het totaal van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves. Dit levert een percentage op van 12,5%. Ten opzichte van de begroting 2020 is dit percentage met 1,0% gestegen.

Toerekening percentage overheadkosten

De overheadkosten bedragen € 7.917.659.

De apparaatskosten die toe te rekenen zijn aan het primaire proces bedragen € 7.733.380.

Het overheadpercentage komt hiermee op 102,4%.

Dit is een stijging van 1,0 ten opzichte van de begroting 2020 (101,4%).

Apparaatskosten begroting	2020	2021	Verschil
Primaire proces	€ 7.023.150	€ 7.733.380	€ -710.230
Overhead	€ 7.123.050	€ 7.917.659	€ -794.609
Totaal	€ 14.146.200	€ 15.651.039	€ -1.504.839

De overheadskosten zijn per saldo gestegen met € 795.000.

De apparaatskosten die toe te rekenen zijn aan het primaire proces zijn gestegen met € 710.000.

Naar verhouding zijn de kosten van de overhead meer gestegen dan in het primaire proces waardoor het overheadpercentage stijgt.

De stijging binnen de overhead (€ 795.000) wordt veroorzaakt door hogere personeelskosten van € 300.000 in verband met loonontwikkelingen en € 380.000 voor tijdelijke en structurele formatie uitbreidingen, zoals

Gemeente Leusden

organisatieontwikkeling en nieuw beleid. Een andere oorzaak betreft incidentele kosten van € 60.000 op facilitaire zaken voor een taxatie ten behoeve van de verzekering en een bijdrage in de kosten van het Eetwerkcafé. Daarnaast is er een toename van € 55.000 op de ICT kosten met name door wettelijke ontwikkelingen op informatieveiligheid.

Voor de verantwoording van de apparaatskosten in het primaire proces, zie onderdeel lasten en baten in de paragraaf E Bedrijfsvoering.

Tabel specificatie overhead

In onderstaande tabel zijn de bedragen bij de begroting 2020 inclusief de vastgestelde besluiten in de eerste helft van 2020, zoals voorjaarsnota, Organisatie Ontwikkeling, actualisatie grondexploitaties.

bedragen x € 1.000						
Specificatie overhead	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Personeel	-5.037	-5.731	-5.652	-5.634	-5.374	-5.374
P&O/HRM	-462	-384	-383	-406	-404	-406
Facilitair	-483	-400	-460	-400	-400	-400
Huisvesting	-285	-296	-311	-337	-344	-344
ICT	-707	-682	-702	-700	-700	-700
Juridisch	-72	-30	-30	-30	-30	-30
Communicatie	-57	-64	-64	-64	-64	-64
Afschrijvingen overhead	-695	-750	-764	-784	-785	-828
Toerekening aan grondexploitaties/investeringen	532	556	448	404	390	390
Totaal	-7.266	-7.781	-7.918	-7.951	-7.711	-7.756

BBV indicatoren

De verplicht op te nemen beleidsindicatoren komen voor de programma's van de bron waarstaatjegemeente.nl. Voor het onderdeel bestuur en organisatie zijn ook vijf indicatoren ontwikkeld die echter door de gemeente uit de eigen gegevens of de eigen begroting overgenomen moeten worden omdat er geen landelijke bron beschikbaar is. Omdat het gaat om indicatoren betreffende de organisatie nemen wij ze op bij het onderdeel overhead en in de paragraaf E Bedrijfsvoering.

Indicator	Eenheid	Leusden Begroting 2020	Leusden Begroting 2021
Formatie	fte per 1.000 inwoners	4,6 fte	4,9 fte
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	4,5 fte	4,9 fte
Apparaatskosten	kosten per inwoner	€ 465,69	€ 512,34
Externe inhuur	kosten externe inhuur als % van totale loonsom	6,9%	3,0%
Overhead	Overhead in % van totale kosten	11,5%	12,5%

Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien

Algemeen

In de vier programma's van deze begroting zijn de specifieke lasten en baten per programma opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente ook lasten en baten die niet aan een programma zijn toe te rekenen. Het betreft de algemene uitkering, de algemene belastingen, de financiering, de onvoorzien uitgaven en de stelposten en de vennootschapsbelasting. Deze nemen we op bij de Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. Onderstaand geven wij het totale overzicht en een toelichting per taakveld.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Lasten	-1.128	-1.112	-1.257	-1.172	-1.561	-1.972
Baten	41.555	43.093	44.588	45.282	45.496	45.838
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	40.427	41.981	43.331	44.110	43.935	43.866
Onttrekkingen	8.275	3.295	3.081	261	0	0
Stortingen	-5.680	-1.743	-2.195	0	0	0
Mutaties reserves	2.595	1.552	886	261	0	0
Gerealiseerd resultaat	43.022	43.533	44.217	44.371	43.935	43.866

Saldo taakvelden

bedragen x €
1.000

Exploitatie		Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
0.5	Treasury	42	51	17	106	78	69
0.61	OZB woningen	3.857	4.253	4.429	4.463	4.505	4.548
0.62	OZB niet-woningen	2.412	2.811	3.065	3.235	3.235	3.235
0.64	Belastingen overig	191	203	213	213	213	213
0.7	Alg. uitk. en overige uitk. gemeentefonds	33.963	35.303	36.619	37.655	38.263	38.957
0.8	Overige baten en lasten	-43	-576	-986	-1.536	-2.333	-3.130
0.9	Vennootschapsbelasting	-50	-67	0	0	0	0
3.4	Economische promotie	184	167	140	140	140	140
6.3	Inkomensregelingen	-129	-165	-166	-166	-166	-166
0.10	Mutaties reserves	2.595	1.552	886	261	0	0
Gerealiseerd resultaat		43.022	43.532	44.217	44.371	43.935	43.866

0.5 Treasury

Op het taakveld treasury worden de rentelasten- en baten verantwoord. Met de aanpassing van het rentebeleid worden alleen de werkelijke rentelasten en –baten geraamd. Dit betreft de renteopbrengst schatkistbankieren en de rentelasten van geldleningen. De rentebaten lopen terug als gevolg van teruglopende liquide middelen en zijn tevens naar beneden bijgesteld op basis van diverse raadsbesluiten (CUP, aanvulling weerstandsvermogen, organisatie-ontwikkeling en infrastructuur IKC Berkelwijk). Indien de solvabiliteit van Vitens boven de 30% is, wordt er dividend uitgekeerd. De raming voor 2021-2024 is als volgt

bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024
Opbrengst schatkistbankieren				
a. Beleggingsvolume begin boekjaar	14.400	10.300	7.600	6.600
b. Rendement	0,5%	1,0%	1,0%	1,0%
Raming rentebaten afgerond (a x b)	72	103	76	66
Minder rentebaten door financiering CUP uitgaven	-11	-12	-12	-12
Minder rentebaten door aanvulling weerstandsvermogen	-22	-22	-22	-22
Minder rentebaten door OO voorstel en infra Berkelwijk	-22	-26	-26	-26
	17	43	16	6
Dividenduitkering Vitens	0	63	62	63
Resultaat begroting	17	106	78	69

0.61 en 0.62 Onroerende zaakbelasting

De opbrengst van de OZB stijgt met de maatregel in de Kaderbrief om de opbrengst in 2021 met € 60.000 te verhogen voor woningen en niet-woningen. Ook worden de tarieven aangepast met inflatiecorrectie van 2%.

bedragen x € 1.000

Raming 2020	7.538
Bijstelling raming, VJN 2020	-132
Hogere raming wegens nieuwbouw	218
Inflatiecorrectie 2%	153
Maatregel OZB verhoging	60
Totaal OZB	7.837
Uitvoering OZB, heffing en waardering (GBLT)	-343
Raming 2021	7.494

0.64 Overige belastingen

Gemeente Leusden

De tarieven van de hondenbelasting en precariobelasting zijn met 2% inflatiecorrectie aangepast. In 2019 is bij de hondenbelasting de eerste stap doorgevoerd om de belasting in maximaal 10 jaar af te schaffen. Bij de Kaderbrief 2020 is door de raad bij amendement besloten om de tweede stap voor 2020 uit te stellen, en zolang de meerjarenbegroting het niet toestaat de gefaseerde afschaffing uit te stellen voor de periode 2021-2023. Bij de Kaderbrief 2021 is besloten ook de derde stap in 2021 uit te stellen

0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Gemeente Leusden

Algemeen

De algemene uitkering vormt de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente. De totale omzet in deze begroting wordt geraamd op € 68 miljoen. Het aandeel van de algemene uitkering hierin is circa 54%. Ter vergelijking: de algemene belastingen zorgen voor circa 12% van de inkomsten. Deze verhoudingen geven aan dat de afhankelijkheid van gemeenten van de algemene uitkering groot is. Op taakveld 0.7 "Algemene Uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds" wordt voor 2021 een bedrag geraamd van € 36.619.000. Dit bedrag bestaat uit de algemene uitkering van € 33.951.000, de Integratie-Uitkering Sociaal Domein (Participatie en Voogdij 18+) van € 2.140.000, overige doel- en Integratie-Uitkeringen € 358.000 en een negatieve stelpost van € 169.700 voor onder andere taakmutaties en het rekentarief WOZ

Meerjarenperspectief Algemene Uitkering

De algemene uitkering voor 2021 wordt geraamd op € 33.951.000. Het meerjarenperspectief over de periode 2021-2024 laat zien dat de algemene uitkering verder stijgt tot een bedrag van € 36.010.000 in 2024. De stijging in meerjarenperspectief wordt met name veroorzaakt door een toename van het accres en de ontwikkeling van de uitkeringsbasis. Daarbij merken wij wel op dat de mogelijke effecten van de herijking van het gemeentefonds niet in deze cijfers zijn verwerkt. Bij de komende decembercircularis zal daar meer duidelijkheid over komen.

Bij de meicircularis heeft het Rijk voor de jaren 2019 t/m 2021 extra middelen jeugdzorg toegekend. De stelpost van € 415.000 die wij, na afstemming met de provinciaal toezichthouder, vanaf 2022, in onze begroting hebben opgenomen voor de extra jeugdmiddelen handhaven wij in afwachting van de resultaten van het onderzoek. Daarnaast hebben wij nog een stelpost van € 185.000 in onze begroting opgenomen voor de nog van het rijk te verwachten compensatie voor de invoering van het abonnementstarief. Ook hier wil de minister eerst de kosten monitoren alvorens de gemeenten tegemoet te komen.

Herijking Gemeentefonds

Begin maart is duidelijk geworden dat de verwachte herijking van het gemeentefonds met 1 jaar is uitgesteld tot 2022. De eerste resultaten van de geactualiseerde verdeelmodellen Sociaal Domein en klassieke Gemeentefonds laten geen directe verbetering zien als het gaat om een meer kostengeoriënteerde verdeling. Er zullen forse herverdeel-effecten tussen gemeenten gaan ontstaan, waarbij circa 2/3 deel van de Nederlandse gemeenten zal worden geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds. Op basis van de eerste inzichten is duidelijk dat Leusden, ook na verwerking van de verbetervoorstellen, vanaf 2022 te maken zal krijgen met een nadelig herverdeel-effect. In het meerjarig financieel kader is nog geen rekening gehouden met deze ontwikkeling.

De verwachting is dat eind september de resultaten van de verdeelmodellen aan de gemeenten zullen worden gepresenteerd. Het inspraaktraject vindt daarna plaats en bij de decembercircularis 2020 wordt besluitvorming verwacht. Er zijn landelijk veel bezwaren bij met name de kleinere en de plattelandsgemeenten tegen de kabinetsplannen. De herverdeling zal vanaf 2022 middels een ingroepipad van maximaal € 25 per inwoner per jaar plaatsvinden. Voor Leusden gaat het dan om een nadeel van maximaal € 750.000 in 2022.

Corona en de Algemene Uitkering

De kosten die het rijk maakt voor de bestrijding van het Corona-virus worden buiten de voor het Accres Relevante Uitgaven (ARU) gehouden. Daar staat wel tegenover dat het Rijk gemeenten compenseert voor alle door hen gemaakte kosten waarbij als uitgangspunt geldt dat gemeenten er in principe niet op achteruit mogen gaan. Voor de periode maart tot 1 juni heeft het rijk een compensatiepakket voor de medeoverheden van € 742 mln. beschikbaar gesteld. Voor Leusden is daarvan via het Gemeentefonds een bedrag van € 275.000 toegekend. Onlangs is daar een 2e aanvullend pakket bijgekomen van

€ 777 mln. waarvan het aandeel voor Leusden nog niet bekend is. Als onderdeel van het 2e steunpakket heeft het rijk toegezegd de opschalingskorting voor gemeenten tijdelijk "on hold" te zetten. Dat betekent € 70 mln. minder uitname in 2020 en € 160 mln. in 2021. Op basis van de Uitkeringsfactor gaat het dan voor Leusden om een bedrag van respectievelijk € 90.000 en € 205.000. De effecten van de corona ondersteuningspakketten en de opschalingskorting worden verwerkt in de komende septembercircularis.

Meicircularis 2020

De raming van de algemene uitkering in deze begroting is gebaseerd op de meicircularis 2020. De meicircularis verscheen na het opstellen van de Voorjaarsnota 2020. Vlak voor het afronden van deze begroting is de septembercircularis 2020 verschenen. De uitkomsten van deze circularis zijn verwerkt op een stelpost (zie uiteenzetting financiële positie).

In de memo meicircularis is het budgettaire resultaat van de meicircularis weergegeven:

bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024
Bijstelling accressen	180,4	410,5	166,1	-85,3
bijstelling stelpost loon- en prijsstijgingen	-61,3	-62,4	-14,7	59,6
BCF plafond	107,0	0,0	0,0	0,0
Uitkeringsfactor	1,0	0,1	-46,0	-105,0
Resultaat begroting	227,1	348,2	105,4	-130,7

Gemeente Leusden

Accres ontwikkeling

Het accres voor 2021 is € 127 miljoen hoger ten opzichte van de septembercirculaire 2019, hoofdzakelijk als gevolg van hogere indices voor loon- en prijsontwikkeling in het Centraal Economisch Plan van het CPB. Daarnaast is besloten om de corona gerelateerde uitgaven die het Rijk doet, buiten de berekening van het accres te houden.

De accessen voor 2022 t/m 2024 laten ten opzichte van de septembercirculaire een nadeel van € 211 miljoen zien. Oorzaak daarvoor is een neerwaartse bijstelling van de economische groeicijfers en de door het Rijk voor die jaren lager geraamde zorgkosten. Dit heeft ook geleid tot bijstelling van de loon- en prijsontwikkeling prognose van het CPB. Een lagere loon- en prijsontwikkeling heeft ook gevolgen voor de raming van de stelpost in onze begroting.

De accrespercentages in de meicirculaire 2020 zijn als volgt:

bedragen x € 1.000.000

	2021	2022	2023	2024
Nominaal accres in bedragen	1.031	1.036	801	806
Ontwikkeling accessen in %	3,71%	3,65%	2,76%	2,72%
Prijsontwikkeling BBP (raming Centraal Planbureau)	1,80%	1,70%	1,60%	1,50%
Reëel accres in procenten	1,91%	1,95%	1,16%	1,22%

De tabel toont aan dat er in de periode 2021-2024 sprake is van een toename van het reëel accres. Een reëel accres betekent dat de algemene uitkering harder groeit dan de prijsontwikkeling. In principe kan daarmee de prijsontwikkeling in de komende jaren volledig worden opvangen met de groei van de algemene uitkering. In de praktijk pakt dit echter anders uit: met name de CAO effecten en de volume- en prijsstijgingen van de zorgkosten Sociaal Domein liggen fors boven het inflatieniveau zoals het rijk dat in de meicirculaire hanteert. Dat betekent dat de vanuit de accessen gereserveerde middelen op de stelpost voor loon- en prijsstijgingen niet toereikend zijn om deze kosten op te vangen.

BTW compensatiefonds

Bij de meicirculaire 2019 hebben wij het advies van onze toezichthouder, om in de begroting uit te gaan van een maximale ruimte onder het BTW plafond van € 39 miljoen, opgevolgd en hebben we daarvoor een stelpost van € 33.000 opgenomen. De huidige ruimte onder het BCF plafond is groter en bedraagt € 112 miljoen. Deze ruimte wordt evenals het accres, voor de komende 2 jaar vastgekleit. De extra ruimte onder het plafond levert voor ons in 2021 ten opzichte van de al geraamde stelpost een incidenteel voordeel op van € 107.000.

0.8 Overige baten en lasten

Gemeente Leusden

Onder dit taakveld vallen de stelposten, waaronder de taakstellende bezuinigingen en ruimte nieuw beleid, de post onvoorziene uitgaven algemeen, kosten van bovenformatief personeel en de incidentele baten en lasten. Hieronder geven wij een totaaloverzicht.

bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024
Stelposten	-849	-1.482	-2.278	-3.075
Onvoorziene uitgaven algemeen	-61	-61	-62	-62
Kosten bovenformatief personeel	-83	0	0	0
Incidentele baten en lasten	7	7	7	7
Totaal	-986	-1.536	-2.333	-3.130

Stelposten

In de begroting is een aantal stelposten opgenomen. Onderstaand geven wij u een totaaloverzicht.

bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024
1. Loon- en prijsstijgingen	-491	-1.051	-1.743	-2.371
2. Ruimte nieuw beleid	0	-50	-100	-150
3. Bezuinigingen	-47	49	109	109
4. Centraal knelpuntenbudget (personeelslasten)	-242	-242	-242	-242
5. 1% buffer (personeelslasten)	-86	-210	-330	-449
6. Overige stelposten	17	22	28	28
Totaal stelposten	-849	-1.482	-2.278	-3.075

De belangrijkste stelposten lichten wij onderstaand kort toe:

ad 1. In de begroting is een stelpost opgenomen om loon- en prijsstijgingen te kunnen opvangen. Een dergelijke stelpost is noodzakelijk omdat in de accresramingen van de algemene uitkering compensatie is opgenomen voor loon- en prijsstijgingen. In deze stelpost is ook rekening gehouden met de indexeringen binnen het Sociaal Domein.

ad 2. Het voor 2021 gehonoreerde nieuw beleid (€ 50.000) is functioneel geraamd in de begroting. Op deze stelpost is de nog resterende ruimte nieuw beleid geraamd.

ad 3. De in de begroting geraamde stelpost voor bezuinigingen bestaat uit meerdere posten: Hier wordt onder meer de gerealiseerde taakstellingen vanuit de eerder gevoerde interne kerntakendiscussie en vermindering toerekening externe kostendragers geraamd. Er zijn meer bezuinigingen gerealiseerd dan de taakstelling. Dit was ook de doelstelling. Hiermee wordt voor de bedrijfsvoering en inzet voor externe kostendragers een flexibele schil gecreëerd. Hiernaast is de gefaseerde verhoging van de OZB vanaf 2021 van € 180.000 aanvullend op scenario 3 vanuit de Kaderbrief 2020 hier opgenomen. € 60.000 hiervan is vanaf 2021 functioneel geraamd als opbrengst OZB.

ad 4./5. Het betreft hier in de begroting opgenomen stelposten voor het opvangen van personele knelpunten als gevolg van vacatures, ziekte of capaciteitstekort (centraal knelpuntenbudget) en het opvangen van autonome loonstijgingen (periodieken) e.d.

Ad 6. Het betreft hier ramingen die in een dusdanig laat stadium zijn meegenomen in de begroting 2021, waardoor ze op de stelpost 'correcties' zijn geraamd.

Onvoorziene algemeen

Deze stelpost is bedoeld voor incidentele aanwending gedurende het begrotingsjaar. De raming 2021 is gebaseerd op een bedrag van € 2 per inwoner en bedraagt afgerond € 61.100 (30.548 inwoners x € 2).

Kosten bovenformatief personeel

Als gevolg van de organisatieontwikkeling worden frictiekosten gemaakt die hier verantwoord worden.

Incidentele baten en lasten

Dit zijn baten en lasten die niet aan een specifiek taakveld zijn toe te rekenen.

0.9 Vennootschapsbelasting

Gemeente Leusden

Onder dit taakveld worden de geraamde lasten vennootschapsbelasting opgenomen naar aanleiding van de invoering van de vennootschapsbelastingplicht voor overheden per 1 januari 2016. De raming die is opgenomen is de verwachten vennootschapsbelasting over grondexploitaties. Zie hiervoor ook de paragraaf 'Grondbeleid' opgenomen in deze begroting.

3.4 Economische promotie

Tot dit taakveld behoort ook de toeristenbelasting. De tarieven van de toeristenbelasting 2021 zijn aangepast met 2% inflatiecorrectie. Vanaf 2021 wordt rekening gehouden met een daling in de opbrengst in verband met de verhuizing van kampeercentrum YMCA naar het Henschotermeer

6.3 Inkomensregelingen

Het betreft de kosten voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

0.10 Toevoeging/onttrekking reserves

De hier geraamde onttrekkingen betreffen onder andere de investeringen in het CUP en de gehonoreerde projecten voor incidenteel nieuw beleid voor 2021 die in deze begroting zijn verwerkt. Daarnaast wordt een dotatie in de algemene reserve basis deel gedaan om het weerstandsvermogen te vergroten. Een toelichting op de verschillende toevoegingen en onttrekkingen is opgenomen bij het onderdeel overzicht baten en lasten.

BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. In onderstaande indicatoren wordt Leusden vergeleken met gemeenten van 25.000-50.000 inwoners. Op de website kunnen ook andere vergelijkingen worden gemaakt.

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.

Beschikbare perioden

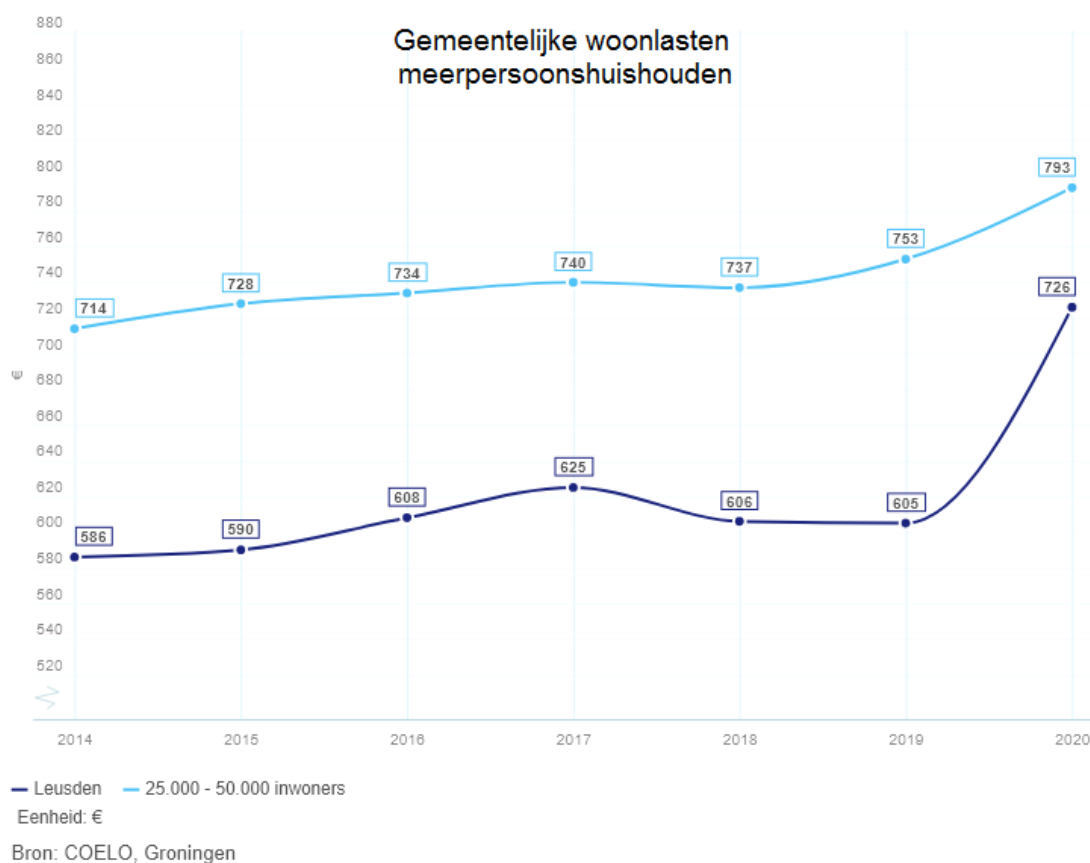
2014 - 2020

Bron

COELO, Groningen

Gemeente Leusden

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Beschikbare perioden

2014 - 2020

Bron

COELO, Groningen

De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

Beschikbare perioden

1997 - 2019

Bron

CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken

Gemeente Leusden

Paragrafen

Paragraaf A Lokale heffingen

Kader

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke lokale heffingen de gemeente aan de inwoners en bedrijven mag opleggen. Leusden kent de volgende heffingen, op basis van door de raad vastgestelde verordeningen:

- Belastingen waarvan de opbrengst vrij besteedbaar is. Hiertoe behoren de onroerendezaakbelastingen (OZB), hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting;
- Belastingen om kosten mee te verhalen: de heffingen en rechten. De opbrengst is niet vrij besteedbaar maar is gerelateerd aan de betreffende gemeentelijke zorgplicht of specifieke dienstverlening. Hiertoe behoren de rioolheffing, afvalstoffenheffing, reinigingsrecht, rioolaansluitrecht, leges en lijkebezorgingsrechten.

Zie de bijlage voor een korte beschrijving van deze belastingen en heffingen.

In het Coalitieakkoord 2018 – 2022 is vastgelegd dat de gemeentelijke belastingen in beginsel niet worden verhoogd. Inflatiecorrectie is wel toegestaan.

Voor gemeentelijke dienstverlening en activiteiten waarbij dat van toepassing is blijft het principe van het streven naar kostendekkendheid uitgangspunt.

Bestuurlijke samenvatting

De tarieven stijgen met 2% inflatie. De OZB wordt met € 60.000 extra verhoogd waardoor de tariefstijging bij de OZB in totaal uitkomt op 2,8%.

De afvalstoffenheffing stijgt gemiddeld met 2,2% en het rioolheffing tarief stijgt met 4,4%.

Bij elkaar genomen wordt voor Leusdense huishoudens een gemiddelde woonlastentoename van 2,9% a 3% verwacht.

Daarmee blijven de lokale woonlasten in 2021 beneden het landelijk en provinciaal gemiddelde.

Uitgangspunten tarieven 2021

In de Kaderbrief 2021 zijn de volgende uitgangspunten genoemd:

- Inflatie: aanpassing van tarieven van belastingen en heffingen met 2%;
- OZB: onder druk van een meerjarig financieel tekort is in de begroting 2020-2024 een gefaseerde extra OZB-verhoging opgenomen van 3 x € 60.000 gedurende 2021 t/m 2023 (€ 60.000 - € 120.000 - € 180.000). Het realiseren van de maatregel tijdens deze jaren is afhankelijk van de ontwikkeling van de begrotingspositie. Bij de Kaderbrief 2021 is besloten om de eerste stap met € 60.000 in 2021 toe te passen. De tarieven worden hiermee verhoogd;
- Afvalstoffenheffing: 100% kostendekkend tarief;

- Rioolheffing: op grond van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023 is besloten tot een tariefstijging met € 3,00 per jaar in 2020 en 2021 (exclusief inflatiecorrectie). In het tarief voor 2021 wordt de tweede stap van € 3,00 verwerkt;
- Hondenbelasting: bij de Kaderbrief 2019 heeft de raad een motie aangenomen waarin het college wordt opgeroepen om voorbereidingen te treffen om de hondenbelasting vanaf 2019 in maximaal 10 jaar gefaseerd af te schaffen. In de motie is geen financiële dekking aangegeven voor de afschaffing van de belasting. In 2019 is de eerste tranche van de afschaffing uitgevoerd waarbij de tarieven met 10% zijn verlaagd. Bij de Kaderbrief 2020 is besloten om de tweede stap van de gefaseerde afschaffing voor 2020 uit te stellen. Hierbij geldt als uitgangspunt dat zolang de meerjarenbegroting het niet toelaat de gefaseerde afschaffing wordt uitgesteld voor de periode 2021-2023. Gelet op de begrotingspositie is bij de Kaderbrief 2021 besloten om ook de derde stap in 2021 uit te stellen. Dit betekent dat de tarieven in 2021 alleen met inflatiecorrectie worden aangepast.

Afvalstoffenheffing

In de reinigingsbegroting 2021 zijn budgetten bijgesteld als gevolg van diverse ontwikkelingen. Per saldo stijgen de kosten van de afvalinzameling en -verwerking met € 80.000 ten opzichte van 2020. De voornaamste ontwikkelingen zijn als volgt:

- Verwerken restafval (AVU): Door een nieuwe aanbesteding stijgt het tarief per ton van de AVU per 2021 van € 89 naar € 154. Dit leidt tot kostenstijging van € 229.000;
- Verwerken Gft (AVU): Door een nieuwe aanbesteding stijgt het tarief per ton van de AVU per 2021 van € 56 naar € 85. Dit leidt tot kostenstijging van € 126.000;
- Verwerken PMD (AVU): Met ingang van 1 april 2020 is een systeemwijziging doorgevoerd waarbij de gemeente alleen nog verantwoordelijk is voor de inzameling van PMD. De verwerkingskosten komen te vervallen. Dit levert in de reinigingsbegroting een voordeel op van € 447.000;
- Opbrengst PMD: Door de systeemwijziging daalt de vergoeding voor PMD. Dit geeft een nadeel van € 147.000;
- Toerekening kosten: de kosten van personeel stijgen door formatie uitbreiding en toe te rekenen overhead. Bij elkaar een toename met € 78.000;
- Tuingroen: Het tarief per ton daalt door de nieuwe aanbesteding. Het tonnage stijgt daarentegen. Per saldo ontstaat een voordeel van € 30.000;
- In de reinigingsbegroting daalt de BTW met € 32.000, dit komt met name door het vervallen van de verwerkingskosten PMD.
- Diverse overige ontwikkelingen in de reinigingsbegroting geven een nadeel van per saldo € 9.000.

Om de kosten te verhalen worden de tarieven van de afvalstoffenheffing verhoogd. Het tarief voor een 60 liter afvalzak stijgt van € 1,58 naar € 1,60. Het tarief voor het vaste deel stijgt van € 212 naar € 217. Bij deze tarieven betaalt een gemiddeld huishouden in 2021 naar verwachting € 245,80: gemiddeld 18 aanbiedingen x 1,60 + € 217.

In de begroting 2020 is een gemiddelde afvalstoffenheffing becijferd van € 240,40. Ten opzichte van 2020 neemt de heffing toe met € 5,40.

Ontwikkeling tarieven van 2020 naar 2021

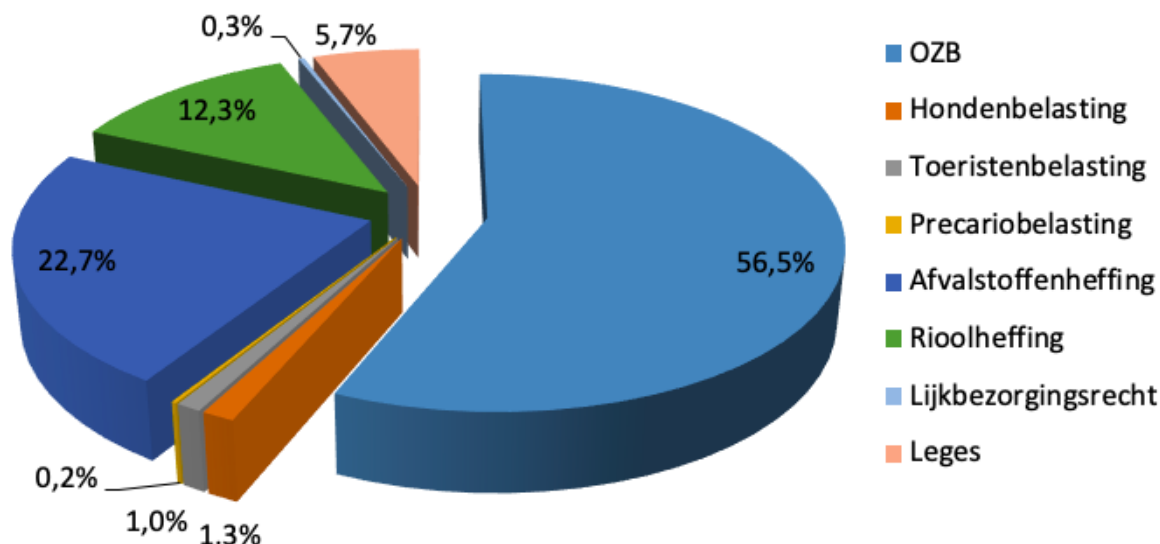
	2020	2021
OZB, % van de WOZ-waarde *):		
- eigendom woningen	0,1040%	0,1069%
- eigendom niet-woningen	0,3055%	0,3141%
- gebruiker niet-woningen	0,2455%	0,2531%
Reinigingsheffingen:		
afvalstoffenheffing, vast deel	€ 212,00	€ 217,00
afvalstoffenheffing, variabel deel:		
inwerptrommel 30 liter	€ 0,79	€ 0,80
inwerptrommel 60 liter	€ 1,58	€ 1,60
mini-container 240 liter	€ 6,32	€ 6,40
reinigingsrecht bedrijven, vast deel (incl. btw)	€ 256,52	€ 262,57
Rioolheffing, per aansluiting	€ 122,50	€ 127,90
Hondenbelasting,		
1 ^e hond	€ 79,20	€ 80,70
2 ^e hond	€ 110,40	€ 112,60
Toeristenbelasting, per overnachting:		
- in hotels, vakantiewoningen, chalets	€ 1,64	€ 1,67
- in overige onderkomens/verblijfaccommodaties	€ 1,10	€ 1,12

*) De percentages voor de OZB wijzigen nog als gevolg van de WOZ-herwaardering (deze was nog niet gereed ten tijde van het samenstellen van deze begroting). Het voorstel met de herrekenende tariefpercentages wordt aan de raad aangeboden ter vaststelling in december 2020.

Opbrengst

	Begroting 2021:	beleidsmatige aanpassing:	af: kwijtschelding:	Opbrengst:
Belastingen:				
- OZB	7.777.500	60.000		7.837.500
- Hondenbelasting	184.100		3.500	180.600
- Toeristenbelasting	140.000			140.000
- Precariobelasting	23.000			23.000
Heffingen en rechten:				
- Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht	3.193.200		57.500	3.135.700
- Rioolheffing	1.729.800		34.000	1.695.800
- Riolaansluitrecht	5.000			5.000
- Lijkbezorgingsrechten	35.700			35.700
- Leges	782.200			<u>782.200</u>
Totaal:				13.835.500

Procentuele verdeling lokale heffingen

Ontwikkelingen lokale lastendruk

Tot de gemeentelijke woonlasten worden gerekend de bedragen die huishoudens betalen aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. In de tabel hierna is aangegeven hoe de ontwikkelingen voor een gemiddeld Leusdens huishouden uitwerken op basis van de genoemde uitgangspunten. Het gaat om eigenaren/bewoners van een woning met gemiddelde Woz-waarde en om woninggebruikers/huurders. Voor elk afzonderlijk huishouden zal de feitelijke lastenontwikkeling anders kunnen zijn dan hieronder vermeld. Dat is afhankelijk van de waarde van de eigen woning ten opzichte van het gemiddelde, van het aanbodgedrag van restafval, en van de vraag of men in aanmerking komt voor kwijschelding.

Met deze kanttekeningen ontstaat het volgende beeld van de ontwikkeling van de woonlastendruk van 2020 naar 2021.

Woonlastendruk	2020	2021	%
OZB, gemiddelde WOZ-waarde € 322.600 *)			
- woningeigenaren:	€ 335,50	€ 344,86	+2,8%
Afvalstoffenheffing			
- meerpersoonshuishoudens:	€ 240,40	€ 245,80	+2,2%
Rioolheffing:	€ 122,50	€ 127,90	+4,4%
Totaal:			
1. Woninggebruikers/huurders:	€ 362,90	€ 373,70	+ 3,0%
2. Woningeigenaren/-gebruikers:	€ 698,40	€ 718,56	+ 2,9%

*) per 1-1-2019, opgave GBLT

Op basis van bovenstaande cijfers stijgen de lokale woonlasten voor Leusdense huishoudens met eigen woning gemiddeld met 2,9%. Voor huurders is de stijging 3%.

Onderzoeken en publicaties bevestigen dat Leusden qua woonlasten zowel op landelijk als op provinciaal niveau tot de goedkopere gemeenten behoort. Bureau Coelo van de Rijksuniversiteit Groningen houdt hier een landelijke ranglijst van bij.

Op deze lijst neemt Leusden in 2020 de 79e positie in van in totaal 355 gemeenten. De gemiddelde woonlasten van Leusden liggen in 2020 respectievelijk € 50 en € 67 beneden het landelijk en provinciaal gemiddelde. Met de in deze paragraaf geschetste ontwikkeling van de tarieven zal de lokale lastendruk ook in 2021 beneden gemiddeld zijn.

Kostenonderbouwingen heffingen

Het BBV schrijft voor dat in deze paragraaf een overzicht van baten en lasten wordt opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. De kostenonderbouwingen en gehanteerde uitgangspunten vindt u hier.

Kwijtschelding

Voor de inwoners met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Gehele of gedeeltelijke kwijtschelding is mogelijk voor de afvalstoffenheffing, hondenbelasting en rioolheffing.

De gemeente voert een ruimhartig kwijtscheldingsbeleid. Daar waar de wetgever verruiming toestaat, zoals bijvoorbeeld voor kleine ondernemers/ZZP-ers, passen we die in Leusden toe (zie het raadsbesluit verruiming kwijtscheldingsbeleid).

Paragraaf B Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Belang en doelstelling paragraaf

De paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing heeft tot doel te informeren over het beleid rondom risicomanagement en inzicht te geven in risico's van de gemeente, en het beschikbare en het benodigde weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen is te omschrijven als 'de mate waarin de gemeente Leusden in staat is middelen vrij te maken om (incidentele) financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van het bestaande beleid inzake de gemeentelijke dienstverlening'. Het weerstandsvermogen is een financieel vangnet voor optredende gevolgen van risico's die niet goed kunnen worden afgedekt op basis van het gevoerde risicomanagement.

Bestuurlijke samenvatting

De gemeente Leusden kent een sluitende begroting en het weerstandsvermogen is toereikend waardoor er voldoende ruimte is om financiële tegenvallers op te vangen. De ratio van het weerstandsvermogen van de algemene dienst is 1,06. Uit de beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot onze financiële positie komt naar voren dat de schuldenlast van Leusden ten opzichte van de eigen middelen relatief laag is. Hierdoor is de druk van de rentelasten en de aflossing van geldleningen op de exploitatie laag te noemen. Daarnaast kent Leusden ten opzichte van het landelijk gemiddelde een gematigde lokale lastendruk. De solvabiliteit is met in acht neming van het grote aandeel van onderhoudsvoorzieningen in de balans toereikend. Er wordt dan ook geconcludeerd dat de financiële positie van Leusden goed is. Het kengetal grondexploitatie geeft aan dat onze boekwaarden aan voorraad gronden in de loop van 2021 zijn afgebouwd en onze risico's verschoven zijn naar de passieve grondexploitaties (faciliterend). De actuele weerstandsratio van het grondbedrijf is 0,77 en valt net onder de bandbreedte van 0,8 - 1,2. De verwachting is echter dat deze ratio voor de jaren na 2021 weer boven de 1,0 stijgt waarmee we ook voor onze grondexploitaties voldoende weerstandsvermogen bezitten om eventuele financiële tegenvallers op te vangen.

Beleidskader

Het beleid is vastgelegd in de Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2010. Er wordt onderscheid gemaakt in risico's van de algemene dienst en die van het grondbedrijf.

Ontwikkelingen

De structurele impact van het coronavirus is lastig in te schatten. Daarnaast speelt een nog meer onvoorspelbare factor, de herijking van het gemeentefonds vanaf 2022. Hiernaast lijken de zorgkosten nog altijd toe te nemen. Oorzaak hiervan is vooral het voorgestane rijksbeleid rondom abonnementstarief en autonome factoren als vergrijzing en extramuralisering. Het is onzeker of het beschikbare zorgbudget toereikend zal zijn. De gevolgen van het coronavirus hebben een significante impact op ons risicoprofiel. Dit uit zich bijvoorbeeld in hogere risico's ten aanzien van de bijstand, lagere inkomsten aan belastingen, verhuur, etc. In combinatie met de risico's in het sociaal domein ten aanzien van stijgende zorgkosten en risico's ten aanzien van de herijking van het gemeentefonds die op ons afkomt wordt het een uitdaging om de komende jaren onze risico's goed te beheersen om onze financiële positie gezond te houden.

Risicomanagement

Bewustwording van risico's is een belangrijke stap in het beheersen van risico's. Daarom is het van belang regelmatig stil te staan bij de risico's die het bereiken van de doelstellingen in de weg staan en het gesprek hierover te organiseren. Onze risico's worden systematisch in beeld gebracht en op mogelijke consequenties beoordeeld. Tweemaal per jaar wordt een monitor samengesteld waarbij risico's worden geïventariseerd dan wel geactualiseerd. Daarnaast zijn risico's en risicobeheersing een vast onderdeel van de planning en control gesprekken in onze organisatie. Risicomanagement draagt zo bij aan een grotere weerbaarheid en wendbaarheid. En dat is goed voor de continuïteit van de gemeente als het gaat om de uitvoering van taken en verantwoordelijkheden in de samenleving.

Risico's algemene dienst

Op basis van de tweede risicomonitor 2020 zijn de belangrijkste risico's van de algemene dienst voor 2021 in beeld gebracht aan de hand van een drietal scenario's, namelijk het optimistische scenario, het pessimistisch scenario en het midden scenario.

bedragen x € 1.000

	Risico	optimistische scenario	midden scenario	pessimistisch scenario
1	Algemene uitkering	50	125	200
2	Jeugdhulp	120	450	850
3	WMO	185	490	800
4	Directe gevolgen Coronacrisis	85	200	580
5	Niet halen ombuigingen en taakstellingen	160	320	475
6	Werk, inkomen & participatie	120	195	295
7	Grote projecten en onderhoud kapitaalgoederen	160	390	620
8	Pensioenen & wachtgeld wethouders	200	300	400
9	Bedrijfsvoeringrisico's	100	250	550
10	Fiscale risico's	100	200	270
	Overige risico's in monitor 2020-02	255	515	680
Totaal		1.535	3.435	5.720

Benodigd weerstandsvermogen Algemene dienst

Het benodigde weerstandsvermogen is genormeerd op 10% van de omzet van de algemene dienst (exclusief sociaal domein). De (begrote) omzet van de algemene dienst voor 2021 bedraagt: € 49.567.000. Het benodigde weerstandsvermogen is genormeerd op € 4.957.000.

Omdat het totaal van de geïnventariseerde risico's aan de hand van het midden scenario (€ 3.435.000) lager is dan het genormeerd benodigd weerstandsvermogen wordt bij berekening van het weerstandsvermogen uitgegaan van het genormeerd benodigd weerstandsvermogen.

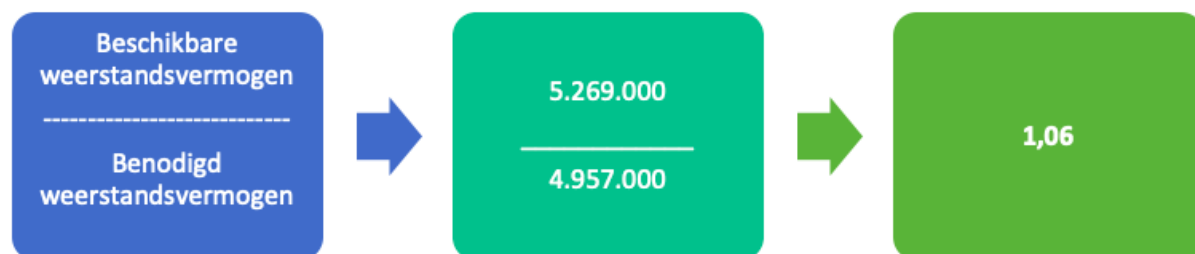
Beschikbare weerstandsvermogen Algemene dienst

Het beschikbare weerstandsvermogen voor het afdekken van de risico's bij de algemene dienst wordt gevormd door het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve (basisdeel). Het (begrote) beschikbare weerstandsvermogen voor 2021 bedraagt € 5.269.000. Dit betreft de geprognostiseerde stand van de algemene reserve; basisdeel per 31 december 2021.

Naast dit deel is voor het opvangen van risico's in het sociaal domein een afzonderlijke reserve sociaal domein ingesteld. De geprognostiseerde stand van deze reserve bedraagt per 31 december 2021: € 673.000.

Ratio weerstandsvermogen Algemene dienst

Wij drukken het weerstandsvermogen uit in een ratio. Met behulp van dit verhoudingsgetal wordt bepaald of het weerstandsvermogen toereikend is. De gemeente streeft naar een ratio van 1,0 met als toegestane bandbreedte een bovengrens van 1,2 en een ondergrens van 0,8. Komt de ratio buiten de bandbreedte dan wordt binnen een jaar een voorstel gedaan om het beschikbare weerstandsvermogen te verhogen of te verlagen. De ratio wordt als volgt berekend:

Conclusie:

De ratio van 1,06 (afgerond op 2 decimalen) valt binnen de bandbreedte. Het weerstandsvermogen is toereikend.

Risico's grondexploitatie

In de Actualisatie van de diverse grondexploitaties 2020 zijn de risico's benoemd (en waar mogelijk gekwantificeerd) die de gemeente loopt met de uitvoering van grondexploitaties.

Benodigd weerstandsvermogen Grondbedrijf

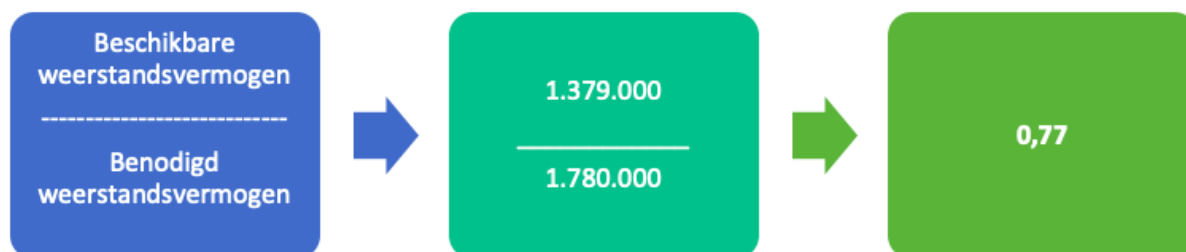
In de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen is beschreven hoe de norm voor het benodigde weerstandsvermogen wordt berekend. Op basis van de grondexploitaties zoals opgenomen in de Actualisatie 2020 wordt het benodigde weerstandsvermogen grondbedrijf genormeerd op € 1.780.000.

Beschikbare weerstandsvermogen Grondbedrijf

Het beschikbare weerstandsvermogen grondbedrijf wordt gevormd door het vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserve Grondbedrijf. De geprognoseerde omvang van deze reserve bedraagt per 31 december 2021 naar verwachting € 1.379.000.

Ratio weerstandsvermogen Grondbedrijf

Evenals voor de Algemene Dienst wordt ook voor het Grondbedrijf uitgegaan van een ratio van minimaal 1,0 met als toegestane bandbreedte een bovengrens van 1,2 en een ondergrens van 0,8. Komt de ratio buiten de bandbreedte dan wordt binnen een jaar een voorstel gedaan om het beschikbare weerstandsvermogen te verhogen of te verlagen. De ratio wordt als volgt berekend:

Conclusie:

De actuele weerstandsratio van het grondbedrijf is 0,77. Dit valt buiten de bandbreedte van 0,8 - 1,2, welke in het voornoemde beleidskader is vastgelegd. De verwachting is echter dat de ratio in de jaren na 2021 weer boven de 1,0 komt.

Kengetallen financiële positie

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de rekening of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. In de bestuurlijke samenvatting is de beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen.

Bij de beoordeling van de kengetallen maken we gebruik van 'zogenoemde signaleringswaarden' die afkomstig zijn uit onder meer de stresstest voor 100.000+ gemeenten en het gemeenschappelijk (provinciaal) financieel toezichtskader 2020. In de tabel hieronder is te zien welke waarden bij welke categorie (A, B of C) horen. Wij zullen de kengetallen opnemen en indelen in onderstaande drie categorieën waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Signaalwaarden kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Kengetallen:			
Netto schuldquote	< 90 %	90 -130 %	> 130 %
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90 %	90 -130 %	> 130 %
Solvabiliteitsratio	> 50 %	20 – 50 %	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20 – 35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	> 0 %	0%	< 0 %
Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 – 105 %	> 105 %

In de hierna opgenomen tabel zijn de voorgeschreven kengetallen vermeld en zijn de berekende waarden en het verloop van deze waarden ingevuld. Daarna volgt per kengetal een korte uitleg en wordt op de uitkomst en situatie voor Leusden ingegaan.

Kengetallen:	Jaarrekening	Begroting	Begroting	MJR	MJR	MRJ
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Netto schuldquote	10%	25%	10%	19%	19%	17%
voor alle verstrekte leningen	12%	23%	8%	17%	17%	15%
Solvabiliteitsratio	43%	42%	45%	43%	45%	46%
Grondexploitatie	8%	4%	0%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	-4%	0%	2%	2%	2%	1%
Gemeentelijke belastingcapaciteit	82%	97%	93%	93%	93%	93%

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en zegt het meest over de financiële vermogenspositie van een gemeente. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op haar tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

De netto schuldquote van Leusden neemt in meerjarenperspectief toe omdat onze liquide middelen sterk afnemen door een aantal investeringsprojecten. Toch blijft onze netto schuldpositie laag en financieel gezond.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter. Het aandeel doorgeleende gelden is voor Leusden relatief beperkt waardoor de uitkomst van dit kengetal niet of nauwelijks afwijkt van de netto schuldquote. Dit geeft aan dat het 'terugbetalingsrisico' gering is.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Normaal bevindt de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 30% en 80%. Leusden bevindt zich met een solvabiliteitsratio voor de begroting 2021 van 45% binnen deze bandbreedte. Dit betekent dat onze bezittingen zijn gefinancierd met 45% eigen vermogen (reserves) en 55% vreemd vermogen (voorzieningen, langlopende schulden en kortlopende schulden).

De solvabiliteitsratio heeft als signaleringswaarde B. Dit wordt mede veroorzaakt door het grote aandeel van onderhoudsvoorzieningen in onze balans. Wanneer rekening wordt gehouden met deze voorzieningen, door deze uit het balanstotaal van de vaste en vlottende passiva te halen, dan komt de solvabiliteitsratio uit op 50% voor begrotingsjaar 2021. Hieruit blijkt dat Leusden in staat is zeer goed te voldoen aan zijn financiële verplichtingen.

Kengetal grondexploitatie

Dit cijfer geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitatie is dat de looptijd meerdere jaren omvat. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar. Voor 2021 en verder heeft het kengetal een waarde van 0 omdat de grondexploitatie langzaam afloopt.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel

beïnvloeden. Deze posten zijn tijdelijk en/of hebben een eindig doel. Met andere woorden, er is een einddatum bekend. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Het kengetal helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte onze gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

Het kengetal voor de structurele exploitatieruimte heeft als signaleringswaarde A en komt voor begrotingsjaar 2021 uit op 2% wat aangeeft dat er (beperkte) ruimte is om structurele tegenvallers op te vangen.

Gemeente Leusden

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen om bijvoorbeeld opgetreden risico's op te vangen wordt vaak gerelateerd aan de totale lokale woonlasten. Daaronder worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Als dit percentage belastingcapaciteit laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze.

Voor de begroting 2021 komt het kengetal voor de belastingcapaciteit uit op 93%. De belastingcapaciteit ligt beneden het landelijk gemiddelde.

Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Op het gebied van kapitaalgoederen worden twee fasen onderscheiden:

- het verkrijgen (aanschaf) of vervaardiging van kapitaalgoederen
- het onderhoud van kapitaalgoederen.

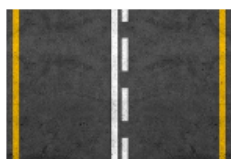
In deze paragraaf wordt een beeld geschetst van de actuele ontwikkelingen rond het onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen, wat er in de begrotingsperiode aan uitvoering gaat plaatsvinden en welke middelen hiermee zijn gemoeid. Het onderhoud en beheer van kapitaalgoederen is van groot belang voor het goed functioneren van de gemeente. Het onderhoud van kapitaalgoederen bestaat uit twee soorten onderhoud: het dagelijks klein onderhoud, waarvan de kosten ten laste van de exploitatie komen en het groot onderhoud, waarvan de kosten ten laste worden gebracht van de gemeentelijke onderhoudsvoorzieningen.

Evenals in voorgaande jaren zal aan het einde van de paragraaf kort worden ingegaan op een aantal projecten met betrekking tot (het verkrijgen/vervaardigen van) kapitaalinvesteringen op het beleidsterrein van Verkeer en Vervoer.

Beleidskader

Het beleidskader voor het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen is in het jaar 2012 vastgelegd in de IBOR rapportage (Integraal Beheer Openbare Ruimte). Middels de rapportage Groot Onderhoud 2016-2019 zijn de diverse onderhoudsplannen per discipline financieel geactualiseerd. Eind 2020 worden de onderhoudsperspectieven geactualiseerd voor de nieuwe onderhoudsperiode 2020-2023. Bij het uitvoeren van het groot onderhoud wordt de kwaliteitsambitie 'basis' (B) nagestreefd. Het dagelijks- en het groot onderhoud van deze kapitaalgoederen vergt circa 20% van de (jaarlijkse) gemeentelijke lasten.

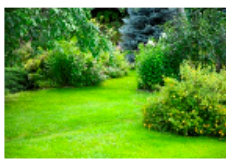
Kapitaalgoederen in Leusden

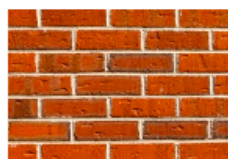
1.720.000 m² wegen

5 hectare water

1.330.000 m² groen

27.000 m² gebouwen

227 km riolering

Ontwikkelingen

Actualisatie groot onderhoud in 2020

Eind 2016 is een geactualiseerd groot onderhoudsperspectief ter besluitvorming voorgelegd aan het college voor de periode 2016-2019. De actualisatie vormt de basis voor de in de begroting opgenomen onderhoudsuitgaven. Uitgangspunt hierbij blijft, dat het groot onderhoud op de kwaliteitsambitie 'basis' uitgevoerd wordt. In het najaar van 2020 worden de onderhoudsperspectieven geactualiseerd. De financiële gevolgen van de onderhoudsactualisatie worden middels de voorjaarsnota 2021 in de gemeentelijke begroting verwerkt. De gemeenteraad heeft bij de behandeling van de Kaderbrief 2021 een motie aangenomen waarmee zij het college de opdracht geeft "om voor het groot onderhoud nieuwe kaders en uitgangspunten voor te leggen waarbij zo veel als mogelijk rekening wordt gehouden met een budget dat 7% lager ligt dan nu in de begroting geraamd". De motie wordt meegenomen bij de actualisatie van het groot onderhoud. In deze paragraaf worden – in afwachting van de komende onderhoudsactualisatie – de uitgavenbudgetten vermeld uit de meerjarige doorrekening behorend bij de onderhoudsactualisatie 2016-2019. De per onderhoudsdiscipline beschreven activiteiten zijn wél actueel voor het jaar 2021.

Ontsparingsmaatregel onderhoudsvoorzieningen

Als onderdeel van de Kerntakendiscussie 2013 is besloten om jaarlijks minder te sparen voor groot onderhoud. Dit betreft een financieel-technische 'ontsparingsmaatregel' waarbij jaarlijks € 425.000 minder aan de onderhoudsvoorzieningen wordt toegevoegd c.q. minder gespaard wordt voor het groot onderhoud van de infrastructuur. Met deze maatregel is de onderhoudsperiode waarvoor vanuit de onderhoudsvoorziening gespaard is verkort van 16 naar circa 12 jaar. Voor het feitelijke onderhoud heeft deze technische maatregel geen gevolgen. Het betekent wel dat de gemeente na verloop van tijd extra zal moeten sparen om het noodzakelijke groot onderhoud te kunnen uitvoeren. De lasten van toekomstig onderhoud worden namelijk doorgeschoven naar toekomstige jaren. De ontsparingsmaatregel wordt na het aflopen van een periode van 12 jaar teruggedraaid in

de begroting. In de voorjaarsnota 2020 is daartoe een eerste stap genomen door € 100.000 van de eerder doorgevoerde besparing (€ 425.000) weer als voeding van de gemeentelijke onderhoudsvoorzieningen in de begroting op te nemen. Dit effect wordt meegenomen bij de onderhoudsactualisatie welke in het najaar van 2020 plaatsvindt.

Actualiteit gemeentelijke beheerplannen

Per onderhoudsdiscipline wordt in deze paragraaf het door de raad vastgestelde beleidskader vermeld. Voor de beheerplannen en de financiële doorrekening die hier op gebaseerd wordt- geldt dat alle beheerplannen per eind 2020 worden geactualiseerd. De laatste actualisatie van de beheerplannen vond plaats in 2016. Hiermee vindt de voorgeschreven actualisatie van de beheerplannen plaats binnen de toegestane termijn van vijf jaar. De lasten van groot onderhoud worden opgevangen middels de hiertoe ingestelde onderhoudsvoorzieningen. Hierbij worden de onderhoudsvoorzieningen op een dermate niveau gebracht dat het noodzakelijke geachte onderhoud voor een periode van 12 jaar (vanaf het jaar van actualisatie) plaats kan vinden.

Onderhoudsdiscipline	Beheerplan	Actualisatiejaar
- waterbeheer	Groot onderhoud '16-'19	2020
- wegenbeheer	Groot onderhoud '16-'19	2020
- verkeersregelinstanties	Groot onderhoud '16-'19	2020
- civiele kunstwerken	Groot onderhoud '16-'19	2020
- gebouwenbeheer	Groot onderhoud '16-'19	2020
- groenonderhoud	Groot onderhoud '16-'19	2020
- speelvoorzieningen	Groot onderhoud '16-'19	2020
- buitensportaccommodaties	Groot onderhoud '16-'19	2020
- riolering	GRP 2019-2023	2023-2024
- openbare verlichting	Beleidsplan OVL '15 –'24	2020
- ondergrondse afvalinzameling	Vervangingsplan '20-'30	2020

Groot onderhoud jaarschijf 2021

Eind 2016 is de groot onderhoudsrapportage 2016-2019 opgesteld op basis van een uitgebreide inspectie. In de onderhoudsactualisatie 2016 zijn ook de benodigde groot onderhoudsuitgaven voor het jaar 2021 in kaart gebracht.

Deze ramingen voor het jaar 2021 worden – vooruitlopend op de uitkomsten van de onderhoudsactualisatie per eind 2020 – in de gemeentelijke begroting 2021 gebracht. Onderstaand wordt per onderhoudsdiscipline ingegaan op de voorziene activiteiten in het jaar 2021.

Riolering

Uitvoeringsplan:

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2019-2023

Stand van zaken:

In 2020 wordt er uitvoering gegeven aan het Rioleringsplan dat is opgesteld voor de periode 2019-2023. In het GRP zijn de zorgplichten voor de omgang met hemel-, grond- en afvalwater verwoord en is een meerjarenplanning opgenomen voor zowel onderzoeken als vervangingen en renovaties. Ook wordt aandacht besteed aan maatregelen voor de klimaatadaptatie. In 2020 zijn uitvoeringswerkzaamheden voor de vervanging van 3.000 meter riolering in de Hessenweg in Achterveld afgerond. Daarnaast is er in het project veel verhard oppervlak van het openbaar gebied afgekoppeld en al zo'n 60 % van alle particuliere percelen. Tevens is een deel van het riool van de Ursulineweg vervangen. Verder worden voorbereidingen getroffen voor werkzaamheden aan het riool in de Burg. De Beaufortweg en in Leusden Zuid.

Gemeente Leusden

In 2021 wordt met de buurgemeenten Amersfoort, Nijkerk, Bunschoten, Soest en Baarn in een aantal gezamenlijke werken riolering geïnspecteerd en vernieuwd. Daarnaast worden in 2021 diverse reliningswerkzaamheden uitgevoerd. In 2021 zal het riool Leusden Zuid en de Burg. De Beaufortweg worden vervangen.

Water

Uitvoeringsplan:

Baggerplanning stedelijk gebied Leusden 2014-2023, onderhoudsplan stedelijk water 2011-2016, Groot onderhoud 2020-2023.

Stand van zaken:

In 2020 zijn de voor het oostelijke deel van Leusden geplande baggerwerkzaamheden nog niet uitgevoerd. Samen met het Waterschap wordt bekeken, waar het met PFAS vervuilde slib (betaalbaar) naar kan worden afgevoerd en wordt tevens onderzocht of er op een andere manier gebruik kan worden gemaakt van het slib om op stortkosten te besparen.

Op basis van slibmetingen in westelijk deel voor Leusden stond dit jaar in de planning om dit deel van Leusden te baggeren. In samenwerking met het Waterschap zal worden bekeken of dit werk zal volgen op het baggeren van het oostelijk deel van Leusden of dit indien mogelijk tegelijkertijd zal plaatsvinden. Echter kan dit alleen maar plaatsvinden als er een betaalbare oplossing is gevonden voor het storten van met PFAS vervuilde bagger. Tot slot worden er lokaal beschoeiingen en damwanden vernieuwd. In 2021 wordt indien mogelijk het baggerwerk uitgevoerd. In samenwerking met het Waterschap zal er een ecoscan van alle watergangen plaatsvinden.

Wegen

Uitvoeringsplan:

Groot onderhoud 2020 – 2023

Stand van zaken:

Midden 2018 is er een wegininspectie uitgevoerd. Deze vormt de basis voor het nieuwe grootonderhoudsplan.

Activiteiten 2021:

In 2021 wordt het regulier groot onderhoud uitgevoerd en waar mogelijk in combinatie met projecten van riolering of herinrichtingswerkzaamheden.

Het regulier groot onderhoud van het wegenarsenaal staat ook dit jaar weer in de planning op basis van de gegevens uit het wegbeheersysteem. Het betreft zowel de asfalt als ook de elementenverharding. Naast de genoemde activiteiten staan er bijdragen aan diverse projecten voor 2021 genoteerd, onder andere de volgende werken en locaties:

Burgemeester de Beaufortweg voorbereiding herinrichting

Leusden Zuid voorbereiding herinrichting en riool vervanging

Torenakkerweg voorbereiding herinrichting

Deze werken worden verder afgerond c.q. voorbereid en aanbesteed in het jaar 2021. Uitvoering van de werkzaamheden vindt naar verwachting hoofdzakelijk in het jaar 2021 plaats maar kent ook een gedeeltelijke overloop naar het jaar 2022. Afhankelijk van de voortgang van het werk zullen uitgavenbudgetten voor het jaar 2021 bijgesteld worden bij de voorjaarsnota of de najaarsnota van dat jaar.

Wegenbouwkundige Kunstwerken

Uitvoeringsplan:

Groot onderhoud 2020 - 2023

Stand van zaken:

Midden 2016 is er een visuele inspectie van de wegenbouwkundige kunstwerken uitgevoerd. Deze vormt de basis voor het grootonderhoudsplan wegenbouwkundige kunstwerken 2016-2020. Het vervangen/renoveren van een aantal civiele kunstwerken (bruggen en monumentale muur) is in voorbereiding en de uitvoering daarvan vindt eind 2020, begin 2021 plaats.

De vervanging van twee bruggen op de kopse kanten over de Kupersingel is aangehouden tot de actualisatie van de benodigde instandhoudingsuitgaven van alle civiele kunstwerken. Het niet vervangen van de bruggen is een besparingsmaatregel die tot de herijking van het onderhoudsperspectief wordt opgehouden.

Activiteiten 2021:

In 2021 wordt regulier onderhoud uitgevoerd aan;

- beton bruggen;
- houten bruggen en steigers;
- kademuren, monumentale muur, geluid- en grondkerende constructies;
- tunnels en duikers.

Voor het totale onderhoud staat er voor het jaar 2021 een uitgave van € 165.000 in de planning op basis van de in 2016 uitgevoerde inspectie. De resultaten uit deze inspectie vormen de basis voor het huidige uitvoeringsprogramma. In 2021 zal een nieuwe visuele inspectie van de wegenbouwkundige kunstwerken plaatsvinden.

Verkeersregelininstallaties

Uitvoeringsplan:

Groot onderhoud 2020-2023

Stand van zaken:

Na het besluit om (in 2020) niet over te gaan tot vervanging van twee verkeersregelininstallaties (vri's) wordt ook in het kader van het in voorbereiding zijnde Mobiliteitsplan de mogelijkheid onderzocht het aantal vri's verder te beperken. Voor een gemeente van onze omvang heeft Leusden verhoudingsgewijs een groot aantal vri's. Onderzocht wordt welke vri's in aanmerking komen om te worden vervangen door andersoortige oplossingen. Omdat wij het fietsgebruik willen stimuleren geldt als uitgangspunt dat fietsverkeer prioriteit heeft ten opzichte van het autoverkeer. Op andere locaties waar een vri aantoonbaar meerwaarde heeft willen wij de bestaande vri's geleidelijk vervangen door 'intelligente' vri's. Vanzelfsprekend gebeurt dit als een vri aan vervanging toe is. Voor het jaar 2021 zijn dat de volgende vri's:

- Plesmanstraat-Flankement;
- Heiligenbergerweg-Burg. De Beaufortweg-Lockhorsterweg.

Openbare Verlichting

Uitvoeringsplan:

Beleidsplan Openbare Verlichting 2015 – 2024

Groot onderhoud 2020-2023

Stand van zaken:

In april 2015 is het Beleidsplan Openbare Verlichting door de raad vastgesteld. Een nieuw all-in contract voor onderhoud- en vervangingswerkzaamheden is in 2016 afgesloten. De geplande grootschalige vervanging van armaturen is in 2019 afgerond. Aan het eind van 2020 worden er 300 stabiliteitsmetingen uitgevoerd bij de oudste lichtmasten. De lampstoringen zijn door de toepassing van led verlichting tot een minimum gedaald.

Ondergrondse afvalinzameling

Uitvoeringsplan:

Vervangingsplan ondergrondse afvalinzameling 2020-2030,

Groot onderhoud 2020-2023

Stand van zaken:

In 2019 is een vervangingsplan opgesteld voor de vervanging van de ondergrondse afvalcontainers en GFT zuilen. Nieuwe glascontainers worden voorzien van geluid reducerend materiaal om geluidsoverlast te verminderen. De overige GFT zuilen worden opgeknapt zodat deze weer vijf jaar mee kunnen. In de periode 2025 tot 2030 worden de overige GFT zuilen, ondergrondse papier en PMD containers vervangen. Betonputten hoeven in deze periode niet te worden vervangen. In het jaar 2019 is een registratiesysteem in gebruik genomen waarmee de gemeente alle inzamelresultaten kan uitlezen en registreren in het kader van de DIFTAR. Inwoners kunnen vervolgens via een portal op de gemeentelijke website zien hoeveel afval er gestort is.

Gebouwen

Uitvoeringsplan:

Groot onderhoud 2020-2023

Stand van zaken:

De uitvoeringsplanning voor het groot onderhoud van 2021 is gebaseerd op de uitgevoerde NEN 2767 inspectie vanuit de in 2019 uitgevoerde nulmeting op het gebouwenonderhoud (in 2021 word de reguliere her-inspectie uitgevoerd). Bij panden welke niet tot de basisvoorraad behoren (huisvestingsplan 2016-2030) kan het zijn dat een geplande onderhoudsmaatregel wordt aangehouden. Dit om kapitaalvernietiging te voorkomen. Ook worden geplande onderhoudsmaatregelen 'on hold' gezet wanneer er een relatie is met een mogelijke verduurzamingsmaatregel waar nog geen besluitvorming over is geweest.

Zowel projecten als andere werkzaamheden met meer prioriteit, zoals de aanbesteding van het gemeentelijke gebouwenonderhoud, hebben tijd gevraagd. En dat heeft er toe geleid dat in 2019 en 2020 niet al het geplande onderhoud is uitgevoerd.

Bij een aantal panden is er een vereniging van eigenaren (VvE) actief. Dit betreft de locaties: Huis van Leusden, MFC Atlas en MFC Antares. De VvE in kwestie is bij de genoemde panden verantwoordelijk voor het groot onderhoud aan onder andere de gevels en de daken.

Belangrijke activiteiten in het jaar 2021:

- cv-installatie bij de Smederij;
- rookgasafzuiging bij de brandweergarage LC
- voorbereiding op- dan wel feitelijke renovatie van brandweerkazerne Leusden-Centrum; kleinere bouwkundige en installatietechnische maatregelen.

Groen

Uitvoeringsplan:

Gemeente Leusden

Groot onderhoud 2020-2023

Oplegnotitie Prioritering Groenbeleid gemeente Leusden,

Bomenplan 2012-2021, Groenbeheerplan 2019 - 2030

Stand van zaken:

Het groot onderhoud groen is vanaf 2015 gedeeltelijk opgenomen in het woonomgevingsbestek voor de openbare ruimte. In dit bestek is een jaarlijks bedrag van € 40.000 opgenomen voor groenrenovaties in de directe woonomgeving. In het kader van "de samenleving voorop" kunnen bewoners initiatieven indienen voor onderhoud en inrichting van het openbaar groen. Door middel van het beschikbaar gestelde budget kunnen plannen die door de groenaannemer en bewoners worden uitgewerkt - na gemeentelijke goedkeuring- worden uitgevoerd. Het overige budget wordt met name gebruikt voor renovaties in de groene hoofdstructuren van de gemeente Leusden. Uitgangspunt voor deze renovaties is met name het Groenbeheerplan 2019 - 2030. In het Groenbeheerplan staat de omvang en de gewenste kwaliteit van de te beheren arealen beschreven en de (financiële) middelen die daarvoor nodig zijn. Elke vier jaar wordt een groeninspectie uitgevoerd. De informatie uit deze groeninspectie wordt verwerkt in ons groenbeheerplan zodat deze informatie actueel wordt gehouden en aansluit op de situatie buiten.

Activiteiten 2021:

Het uitvoeren van diverse kleinere groenrenovaties op basis van ons Groenbeheerplan en de resultaten uit de groeninspectie die in 2018 is uitgevoerd. Daarnaast het inboeten van bomen op diverse locaties in Leusden.

Speelvoorzieningen

Uitvoeringsplan:

Speelruimteplan 2011-2021

Groot onderhoud 2020-2023

Uitvoeringsplan speelruimte 2020-2023

Stand van zaken:

In maart 2012 is het Speelruimteplan 2011-2021 vastgesteld. Volgens dit plan gaat de gemeente het aantal speeltoestellen in de openbare ruimte verminderen om op onderhoudskosten te besparen. Als onderdeel van het Uitvoeringsplan spelen 2020-2023 is een systematiek ontwikkeld die als leidraad dient bij het realiseren van de bezuiniging. De bij Nieuw Beleid 2017 door de raad beschikbaar gestelde geldelijke impuls van € 25.000 per jaar wordt ingezet om zo efficiënt mogelijk speeltoestellen te vervangen. In de komende jaren zullen veel verouderde speeltoestellen vervangen moeten worden. Er is echter niet altijd een duur speeltoestel nodig om kinderen uit te dagen buiten te spelen of om mensen aan te moedigen elkaar te ontmoeten. Binnen de kaders van het Uitvoeringsplan Spelen 2020-2023 zoeken we naar mogelijkheden om invulling te geven aan de wensen van inwoners. Er wordt ingezet om meerdere speelplekken per jaar op te knappen. Hiervoor zullen aannemers worden gevraagd om in te schrijven en een plan van aanpak op te stellen. Na beoordeling hiervan door de gemeente, kan dan tot uitvoering worden overgegaan.

Sportterreinen

Uitvoeringsplan:

Groot onderhoud 2020-2024: meerjarenplanning Buitensportaccommodaties

Stand van zaken:

In 2016 is in samenwerking met ingenieursbureau Kybys het model voor het onderhoud van de buitensportaccommodaties opgesteld. Deze nieuwe meerjarenplanning sluit nog beter aan op de praktijksituatie. In 2019 heeft er in het model een update van de meerjarenplanning buitensportaccommodaties plaatsgevonden en zijn de meest recente (kostentechnische) inzichten meegenomen. In de meerjarenplanning zijn alle kosten tot en met het jaar 2040 inzichtelijk gemaakt zodat duidelijk is welke financiële middelen gereserveerd dienen te worden om alle buitensportaccommodaties in stand te houden. Voor het jaar 2021 staan de renovatie van twee natuurgrasvelden, het natuurgras trainingsveld en een top laag renovatie van het kunstgrasveld bij SV Achterveld (SVA) in de planning. In overleg met SVA hebben we besloten om de top laag renovatie van het kunstgrasveld met één jaar uit te stellen. De top laag renovatie voeren we in 2022 uit omdat in dit jaar ook het hoofdveld van Roda'46 een top laag renovatie krijgt. Door beide renovaties gezamenlijk aan te besteden verwachten wij deze werkzaamheden iets goedkoper te kunnen laten uitvoeren. Verder lopen er nog gesprekken met Roda '46 over natuurgras veld 2. Dit veld moet al een tijdje gerenoveerd worden. Er wordt samen met de vereniging bekeken wat de nieuwe invulling van het veld moet worden.

Activiteiten 2021:

Renovatie van twee natuurgrasvelden en een natuurgras trainingsveld SVA.

Budgetten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de totale kosten voor het groot onderhoud van de kapitaalgoederen, zoals opgenomen in de diverse programma's van de begroting. De uitgaven zijn inclusief indirecte kosten en BTW, daar waar de BTW kostprijsverhogend doorwerkt in de budgetten. De budgetten zijn gebaseerd op de groot onderhoudsactualisatie 2016-2019 van de onderhoudsvoorzieningen.

bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024
Domein Leefomgeving				
- Onderhoud wegen	2.627	3.287	2.732	2.778
- Onderhoud kunstwerken en parkeerdekken	115	135	163	409
- Openbaar Groen	131	132	133	134
- Speelvoorzieningen (incl. nieuw beleid 2017)	115	116	116	117
- Waterbeheer	56	57	57	198
- Brandweergarage	9	92	6	7
- Bibliotheek	2	2	5	9
- Binnensportaccommodaties	130	133	60	238
- Buitensportaccommodaties	385	243	629	73
- Onderhoud zwembad	113	172	361	459
- Multifunctionele Accommodaties	117	99	122	200
- Aula en Toren begraafplaats	17	6	1	1
- Jeugd- jongerencentra	31	4	63	5
- Verhuurde panden	17	16	63	30
- Verkeersregelininstallaties	222	266	477	148
- Onderwijsgebouwen	0	0	0	0
	4.087	4.760	4.988	4.806
Domein Bestuur				
- Gemeentehuis (reservering)	87	87	87	87
- Milieustraat / Gemeentewerffunctie	16	13	18	0
- Milieustraat	14	1	8	5
	117	101	113	92
Totaal budgetten groot onderhoud	4.204	4.861	5.101	4.898

Onderhoudsvoorzieningen

Het groot onderhoud aan de kapitaalgoederen wordt gedekt uit diverse onderhoudsvoorzieningen. Naar huidige inzichten zijn er voor de instandhouding van de verschillende kapitaalgoederen per 1 januari 2021 de volgende bedragen beschikbaar in de (onderhouds)voorzieningen (x € 1.000):

bedragen x € 1.000

	2021
Wegbeheer, deklagen	2.877
Wegbeheer, elementen	732
Waterbeheer	222
Gebouwenbeheer	988
Groenbeheer	1.684
Riolering	3.532
Sportterreinen	2.215
Totaal voorzieningen per 1-1-2021	12.250

Toevoegingen aan de voorzieningen

Via de exploitatie worden jaarlijks middelen toegevoegd aan de diverse onderhoudsfondsen.

De structurele toevoeging aan de onderhoudsvoorziening (exclusief riolering) loopt in de meerjarenbegroting op naar € 3,6 mln. in het jaar 2024. De jaarlijkse dotatie is hierbij verlaagd met € 425.000 als gevolg van de eerder vermelde technische maatregel uit de kerntakendiscussie 2013 waarbij jaarlijks minder wordt gereserveerd ten

behoefte van toekomstig groot onderhoud. In de laatste jaarschijf van de meerjarenbegroting, het begrotingsjaar 2024, wordt de in het verleden doorgevoerde korting op de onderhoudsvoorzieningen met een eerste stap van € 100.000 hersteld.

Kapitaalinvesteringen beleidsplan Verkeer en Vervoer

Op 2 juli is fase 1 van het nieuwe Mobiliteitsplan 'Leusden kijkt vooruit' vastgesteld. In dit document staan de kernopgaven en ambities voor de komende jaren. Deze moeten worden 'vertaald' naar een Mobiliteitsvisie met een daarbij horende uitvoeringsagenda. Hierin worden de maatregelen en activiteiten beschreven die de komende 2 a 3 jaar in gang worden gezet. Deze uitvoeringsagenda heeft een dynamisch karakter. Deze wordt periodiek geactualiseerd waarbij de financiële positie van onze gemeente een belangrijk aandachtspunt is. In de uitvoeringsagenda staan de maatregelen die nodig zijn om Leusden op langere termijn bereikbaar, leefbaar en veilig te houden. Daarbij wordt ook ingezoomd op het onderwerp duurzaamheid.

Het Mobiliteitsplan wordt in de eerste helft van 2021 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. Vooruitlopend op de vaststelling van het daarbij horende uitvoeringsagenda is het lastig om uitspraken te doen over welke projecten in 2021 ter hand worden genomen. Deze keuzes moeten in 2021 door de raad worden gemaakt.

De uitvoeringsmaatregelen uit het nieuwe Mobiliteitsplan worden in eerste instantie gedekt vanuit de nog binnen de reserve bovenwijkse voorzieningen vrij aanwendbare middelen. Hierop aanvullend is in het CUP 2018 – 2022 een extra investeringsvolume opgenomen van € 3,75 mln. (€ 0,75 mln. per jaar). Nieuwe initiatieven en projecten vanuit het Mobiliteitsplan zullen vanuit de beide dekkingsbronnen worden bekostigd.

Herinrichting Torenakkerweg

De aansluiting/kruising Torenakkerweg-Asschatterweg wordt door velen als een onoverzichtelijke en daardoor onveilige locatie ervaren. Wij zijn voornemens deze gecompliceerde aansluiting om te vormen tot een gelijkwaardige eenvoudige T-aansluiting zonder ingewikkelde oversteekvoorzieningen voor fietsverkeer. Om dit te kunnen realiseren moet in ieder geval het noordelijk deel van de Torenakkerweg in de uitwerking worden meegenomen. Maar omdat de kwaliteit van de rijbaan en die van de vrijliggende fietspaden ook te wensen overlaat, willen wij ook het resterende deel van de Torenakkerweg herinrichten. Dekking kan plaatsvinden vanuit de gemeentelijke onderhoudsvoorzieningen en daar waar nodig zal de raad gevraagd worden om aanvullende middelen beschikbaar te stellen vanuit de reserve bovenwijkse voorzieningen dan wel de in de begroting/CUP opgenomen reservering voor aanvullende investeringen.

Aanvullende maatregelen Randweg

Op het meest westelijk deel van de Randweg (tussen A28 en Groene Zoom) is soms sprake van filevorming. Dit speelt met name tijdens de ochtendspits. Dit probleem kan worden verminderd door een verlenging van zowel de opstelstrook richting Plesmanstraat als die van de 'rechtsaffer' richting Groene Zoom. De hiermee samenhangende kosten worden begroot op € 135.000. Ook deze uitgaaf kan uit de reserve bovenwijkse voorzieningen worden gedekt.

Paragraaf D Financiering

Treasury-functie

De gemeentelijke treasury-functie heeft als doel het financieren van het gemeentelijk beleid (zorgen voor tijdige beschikbaarheid van voldoende geldmiddelen) en het uitzetten van de overtollige geldmiddelen. De risico's en kosten worden daarbij geminimaliseerd en het renteresultaat geoptimaliseerd. De functie wordt uitgevoerd binnen de normen van de wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO), de ministeriële Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO) en de Treasuryverordening 2016.

Bestuurlijke samenvatting

We verwachten voor 2021 amper rentebaten te realiseren. De rentelasten over reeds aangetrokken leningen zijn € 214.000 voor 2021. Op deze aangetrokken leningen lossen we in 2021 bijna € 800.000 af. Naast reeds geplande financiering is er naar verwachting geen aanvullende financieringsbehoefte voor 2021.

Financieringsbeleid

De gemeente zet overtollige geldmiddelen uit bij de Nederlandse Staat (schatkistbankieren). Om het renteresultaat te optimaliseren wordt financiering met externe middelen beperkt door eerst eigen liquide financieringsmiddelen te gebruiken. Als deze laatste ontoereikend zijn worden externe middelen in de vorm van projectfinanciering aangetrokken.

Financieringspositie

Om de financieringsbehoefte te bepalen wordt gekeken in welke mate de boekwaarde van de vaste activa en de bouwgrondexploitaties worden gefinancierd met eigen vermogen (reserves) en lang vreemd vermogen (voorzieningen en langlopende leningen). Hierbij is rekening gehouden met geplande projectfinanciering voor IKC Groenhouten. De berekening wordt in onderstaande tabel weergegeven. Uit de tabel blijkt dat er de komende jaren geen aanvullende financieringsbehoefte is.

x € 1.000	2021	2022	2023	2024
1. Financieringsbehoefte (boekwaarde)	61.985	64.706	62.473	60.072
2. Financieringsmiddelen (eigen en vreemd vermogen)	72.349	74.613	71.684	69.555
3. Financieringsbehoefte (1-/-2); overschot	-/- 10.364	-/- 9.907	-/- 9.211	-/- 9.483

Indicatoren

Om vooral de financieringsrisico's (renterisico's) te beperken, staan in de Wet FIDO twee instrumenten: de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Daarnaast is met het schatkistbankieren een drempelbedrag bepaald. De provincie toetst of de gemeente aan deze normen voldoet.

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is om tot een spreiding binnen de langlopende lening portefeuille te komen zodat het renterisico wordt beperkt. De jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

De jaarlijks verplichte aflossingen van de reeds aangetrokken leningen vallen ruim binnen de gestelde norm. De aangetrokken leningen hebben een vast afgesproken rentepercentage voor de gehele looptijd, renteherziening is hierop niet van toepassing.

Kasgeldlimiet

Het doel van de kasgeldlimiet is om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. Gemeenten mogen hun financieringsbehoeften slechts voor een beperkt bedrag met kort geld (looptijd < 1 jaar) financieren. In de wet FIDO is bepaald dat de gemiddelde netto vlottende schuld (looptijd korter dan een jaar) per kwartaal de kasgeldlimiet niet mag overschrijden. De norm is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal.

De Gemeente Leusden heeft op dit moment geen schulden met een looptijd korter dan een jaar (kort geld).

Drempelbedrag schatkistbankieren

De lagere overheden zijn verplicht overtollige middelen aan te houden bij het Ministerie van Financiën (schatkist). Om het dagelijkse kasbeheer doelmatig uit te kunnen voeren is een drempelbedrag bepaald dat buiten de schatkist mag worden gehouden: een bedrag van 0,75% van het begrotingstotaal. Wij mogen in 2021 een positief rekening-courantsaldo bij de banken hebben van € 481.000; al het meerdere zal dagelijks naar de schatkist worden overgemaakt.

x € 1.000	2021	2022	2023	2024
1. Begrotingstotaal (incl. grondbedrijf)	64.174	60.425	59.387	60.113
2. Renterisiconorm 20% (van 1)	12.835	12.085	11.877	12.023
3. Verplichte aflossing leningen	797	797	797	797
4. Kasgeldlimiet 8,5% (van 1)	5.455	5.136	5.048	5.110
5. Drempelbedrag schatkistbankieren 0,75% (van 1)	481	453	445	451

Rente en liquide middelen

Rentebeleid

In lijn met de BBV-richtlijnen verantwoorden we in de begroting alleen de (verwachte) werkelijk te betalen en te ontvangen rente.

Op het taakveld Treasury wordt de te betalen rente over de investeringen meerjarig geraamd op basis van de aangetrokken leningen. Aan activa worden de werkelijke rentelasten van externe leningen toegerekend. In de Leusdense begroting is dit alleen het geval bij de rente van projectfinanciering (zie hierna bij 'Betaalde rente leningenportefeuille'). Voor de overige activa zijn geen leningen aangetrokken, waardoor er geen rentelasten maar alleen afschrijvingslasten worden toegerekend.

De te ontvangen rente wordt geraamd op basis van de opgestelde liquiditeitsprognose en bijgesteld met de wegvallende renteopbrengsten van de aanwendungen van de algemene reserve toevoeging exploitatie, conform de Kaderbrief 2021.

Betaalde rente leningenportefeuille

- De Gemeente Leusden heeft geldleningen aangetrokken voor de financiering van de projecten MFC Atria, Hart van Leusden en IKC Berkelwijk. De verplichte aflossingen en verschuldigde rentelasten zijn hieronder opgenomen. De rentelasten van deze geldleningen worden toegerekend aan de betreffende projecten.
- In de begroting 2021 is ook gerekend met een 25-jarige lening van € 300.000 voor het voorbereidingskrediet voor IKC Groenhouten per 01-01-2023 met een rentepercentage van 2%. Het daadwerkelijk aantrekken van deze lening wordt meegenomen in de totale investering voor IKC Groenhouten en is afhankelijk van het besluit over het uitvoeringskrediet, renteontwikkelingen en de beschikbaarheid van eigen financieringsmiddelen.
- De in 2020 aangetrokken lening van € 3,9 miljoen voor de projecten MFC Atria (uitbreiding 2 lokalen) en MKC 't Ronde en de daarbij behorende rentelast is, vanwege tijdstip aantrekken lening, niet verwerkt in de begroting 2021-2024. Omdat de rentelasten uit de reserve kapitaallasten vernieuwingen en uitbreidingen onderwijs worden gedekt verloopt dit budgetair neutraal. Voor een complete beeld in deze paragraaf zijn lening en werkelijke rentelast wel opgenomen in de 2 onderstaande overzichten.

Gemeente Leusden

Aflossing leningen

x € 1.000	2021	2022	2023	2024
2015; BNG – MFC Atria 25-jarige lening € 6 mln.	240	240	240	240
2018; BNG – Hart van Leusden 25-jarige lening € 5,7 mln.	228	228	228	228
2019; BNG – IKC Berkelwijk 25-jarige lening € 4,3 mln.	173	173	173	173
2020; BNG – MFC Atria uitbr.+MKC 'tRonde 25-jr lening € 3,9 mln.	156	156	156	156
25 jarige lening IKC Groenhouten-voorbereidingskrediet			12	12
Totaal aflossing	797	797	809	809

Rentelast leningen

x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Rente BNG – MFC Atria lening € 6 mln. 1,705%	80	76	72	68
Rente BNG – Hart van Leusden lening € 5,7 mln. 1,455%	73	70	66	63
Rente BNG – IKC Berkelwijk lening € 4,3 mln. 1,278%	51	49	47	44
Rente BNG – MFC Atria+MKC 'tRonde lening € 3,9 mln. 0,245%	10	9	9	8
Rente lening IKC Groenhouten (raming 2%)-voorbereidingskrediet			6	6
Totaal rente	214	204	200	189

Rentevisie

Het jaar 2020 is het jaar waarin de wereld werd getroffen door de corona-crisis. In het begin gaf de enorme onzekerheid rond dit nieuwe virus schommelingen in de rente. De steunmaatregelen om de financiële markten rustig te houden (opkoopprogramma ECB, herstellfonds) misten hun uitwerking niet. De renteschommelingen kort na het uitbreken van het virus veranderden toch redelijk snel in een kabbelende rentemarkt met lage renteniveaus. Renteverwachtingen uitspreken in een onzekere wereld over een mogelijk oploeiend virus blijft echter riskant. Tegelijkertijd zijn groeiverwachtingen laag evenals de inflatie, beiden zijn ingrediënten voor een lage rente. Lage rente lijkt dan voorlopig ook 'het nieuwe normaal'. De gemeente Leusden heeft daar van kunnen profiteren bij het aantrekken van de 25-jarige lening voor MFC Atria en MKC 't Ronde. Het rentetarief is 0,245% voor de gehele looptijd (lening aangetrokken in augustus 2020).

Korte rente half augustus 2020 : 6-maands rente -/- 0,42% (sept 2019 -/- 0,44%)

Lange rente half augustus 2020: 10-jaars rente -/- 0,25% (sept 2019 -/- 0,28%)

Liquiditeitsprognose en projectfinanciering (aantrekken geldleningen)

Uitgaande van de investeringsplanning maken we een liquiditeitsprognose waarmee, op basis van het gekozen rendement, een opbrengstraming in de begroting wordt opgenomen. Het belang van de liquiditeitsprognose is toegenomen omdat we geen bespaarde rente meer rekenen over onze reserves. Er valt dus geen last (de bespaarde rente) meer vrij in onze begroting indien een reserve wordt aangewend om een investering te dekken. Er is alleen sprake van een wegvallende renteopbrengst. Daarom is het van belang dat elke investering wordt opgenomen in de liquiditeitsprognose en de planning regelmatig wordt bijgesteld.

Op basis van de door de raad genomen besluiten over investeringen en andere geplande investeringen is de liquiditeitsprognose geactualiseerd. Hierin is gerekend met het aantrekken van externe projectfinanciering voor de volgende geplande projecten:

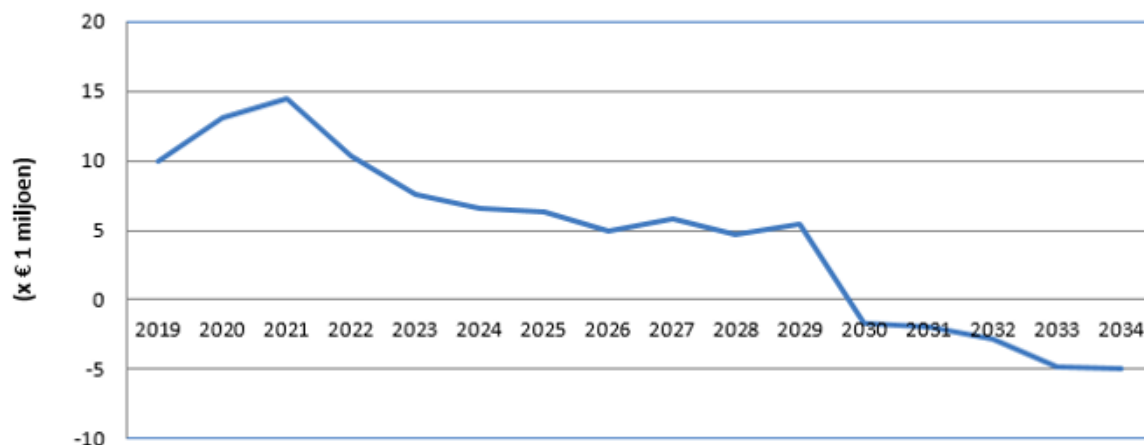
Uitbreiding MFC Atria (2 lokalen) € 0,9 miljoen (volgens raming 2020)

MKC 't Ronde incl BSO € 3,2 miljoen (volgens raming 2020)

IKC Groenhouten € 5,3 miljoen totaal (volgens raming 2022)

Liquiditeitsprognose 2020-2034

Liquiditeitsprognose 2020-2034 inclusief geplande externe projectfinanciering

Liquide middelen en renteopbrengst

Het totaal aan liquide middelen bij schatkist en banken bedraagt per eind 2021 naar verwachting € 14,4 miljoen. In de begroting 2021 wordt uitgegaan van een rente opbrengst over deze liquide middelen van € 72.000. Gerelateerd aan het totaal aan liquide middelen van € 14,4 miljoen is dit een verwacht rendement van 0,5%. In meerjarenperspectief is een rendement geraamd van 1%. De huidige lage marktrente lijkt voor een langere periode aan te houden. In deze meerjarenbegroting hebben we het rendement meerjarig nog wel op 1% gehandhaafd maar de rente opbrengst is op basis van diverse raadsbesluiten (zie in de tabel regel 4/5/6) naar beneden bijgesteld zodat de effectieve renteopbrengst in meerjarenperspectief laag is. Door deze afbouw is er dus geen sprake meer van een structureel (op basis van de werkelijke rentestanden) niet te realiseren rentebaai in onze begroting.

x € 1.000	2021	2022	2023	2024
1. Liquide middelen	14.400	10.300	7.600	6.600
2. Rendement	0,5 %	1 %	1 %	1 %
3. Rente opbrengst liquide middelen	72	103	76	66
4. Minder rentebaten door financiering CUP uitgaven	-/- 11	-/- 12	-/- 12	-/- 12
5. Minder rentebaten door aanvulling weerstandsvermogen	-/- 22	-/- 22	-/- 22	-/- 22
6. Minder rentebaten door OO-voorstel* en infra Berkelwijk	-/- 22	-/- 26	-/- 26	-/- 26
7. Totaal rente opbrengsten (totaal 3 t/m 6)	17	43	16	6

*OO-voorstel = voorstel Organisatie Ontwikkeling

Deposito's

De gemeente Leusden heeft geen overtollige liquide middelen meer. En op basis van de liquiditeitsprognose verwachten we die voor de komende jaren ook niet te krijgen.

Renteschema

In onderstaand schema wordt uiteen gezet hoe de rentetoerekening in de begroting 2021 plaatsvindt:

a.	externe rentelasten over korte en lange financiering		203.900
b.	externe rentebaten		17.000
	Saldo rente lasten en rentebaten		€ 186.900
c1.	rente die aan grondexploitatie wordt doorberekend	0	
c2.	rente van projectfinanciering die aan betreffende taakvelden moet worden doorberekend	203.900	
	Aan taakvelden toe te rekenen rente		17.000

d1	rente over eigen vermogen		-
d2	rente over voorzieningen		-
	Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		€ 17.000
e	aan taakvelden toegerekende rente		-
	Positief renteresultaat op het taakveld treasury		€ 17.000

De externe rente lasten (a.) betreffen de rentelasten van de leningen die zijn aangetrokken voor de financiering van de projecten MFC Atria, Hart van Leusden en IKC Berkelwijk. Dit betreft projectfinanciering die wordt toegerekend aan de betreffende taakvelden (c2). Aangezien Leusden geen andere leningen heeft wordt er geen rente doorberekend aan de grondexploitatie (c1) en ook niet aan de overige taakvelden (e). Conform het vernieuwde rentebeleid wordt er geen rente meer berekend over reserves en voorzieningen.

Overig

Starters- en Duurzaamheidsleningen

De gemeente Leusden heeft € 551.700 eeuwig durend beschikbaar gesteld voor het verstrekken van startersleningen (aanvullende lening voor de aankoop van de eerste woning) en € 75.000 voor duurzaamheidsleningen (lening voor investering in energiebesparende maatregelen in de eigen woning). Het fonds voor de startersleningen is in 2014 uitgebreid met € 150.000 (eeuwig durend revolverend). Het fonds voor de duurzaamheidsleningen was tot en met 2016 uitgebreid naar totaal € 200.000. Bij de behandeling van de kaderbrief 2017 is ingestemd met een verdere uitbreiding naar totaal € 400.000 tot en met 2030 (looptijd van de duurzaamheidsagenda). Bij de herijking van de duurzaamheidsagenda eind 2019 is ingestemd met een ophoging van € 100.000 jaarlijks in 2020 en 2021. Ook deze € 200.000 is tijdelijk revolverend tot en met 2030. Het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) verzorgt het financiële beheer van de leningen.

Beide fondsen werken volgens het zogenaamde 'revolving fund' principe, dit betekent voor de looptijd van de fondsen een onafgebroken financieel hergebruik van de euro's die de gemeente eenmalig in de fondsen heeft gestort.

Garantstelling geldleningen

De gemeente Leusden heeft zich door de jaren heen garant gesteld voor geldleningen die diverse stichtingen en verenigingen hebben aangetrokken. Per 1 januari 2021 zijn er tien lopende gemeentegaranties met een geborgd volume van € 2,54 miljoen. De meest omvangrijke borgstelling - qua bedrag - werd in 2018 verstrekt aan de Vereniging van Eigenaren van bewoners in het Hoofdcentrum in Leusden, voor een bedrag van € 1,7 miljoen in verband met het renoveren en verduurzamen van 97 woningen in de Hamershof. In 2020 zijn er geen nieuwe garanties bijgekomen.

Achtervang sociale woningbouw

De leningen van in Leusden werkzame woningbouwcorporaties worden in eerste aanleg geborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). In totaal gaat het om een leningsbedrag van € 106,6 miljoen. De gemeente heeft samen met het Rijk een achtervangpositie in het WSW, en staat daardoor op indirecte wijze garant.

Achtervang eigen woningbezit

De Nationale Hypotheekgarantie is een borgstellingsinstrument dat wordt uitgevoerd door het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). Per 2011 is de achtervangpositie van de gemeente Leusden in het WEW beëindigd voor nieuwe hypotheekgaranties. Sindsdien neemt het Rijk de volledige achtervang voor nieuwe hypotheekgaranties op zich. Voor de tot en met 2010 verstrekte, nog lopende garanties blijft de gemeentelijke achtervang in stand. In Leusden gaat het om 709 hypotheekgaranties van in totaal € 129 miljoen.

Paragraaf E Bedrijfsvoering

Doel en inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering geeft op hoofdlijnen inzicht in de stand van zaken en beleidsvoornemens van de bedrijfsvoering in onze gemeente voor het jaar 2021.

De gemeente is er voor haar inwoners. Voor de samenleving "Leusden" betekent dat veel organiseren en veel regelen. Dat zien we terug in de taken (bijvoorbeeld ophalen huisvuil), de verantwoordelijkheden (bijvoorbeeld sociale zorg) en de (nieuwe) doelstellingen op de programma's voor dat jaar. Om al die taken uit te kunnen voeren en om onze plannen en ambities te realiseren is het van belang dat de organisatie goed is toegerust. Daarvoor is een goede bedrijfsvoering nodig.

Bedrijfsvoering gaat over mensen, middelen en mogelijkheden om de gemeente goed te laten functioneren en over de randvoorwaarden die onze ambities, plannen en voornemens helpen realiseren. Onderwerpen die daarbij aan de orde komen zijn: personeel, organisatie, automatisering, huisvesting, financiën enzovoorts.

Bestuurlijke samenvatting

In 2021 zal het merendeel van de onderwerpen van de organisatieontwikkeling worden opgepakt en geïmplementeerd. In 2021 wordt met name ingezet op integraliteit, professionaliteit en personele kansen. Uit de evaluatie bestuurlijke p&c is een top 5 van aanbevelingen voortgekomen. Doel is de toegankelijkheid, leesbaarheid en inzichtelijkheid van onder meer de (digitale) begroting en jaarrekening te verbeteren. In deze begroting 2021 is hiermee een begin gemaakt.

Personeel en organisatie Leusden

Organisatieontwikkeling

We willen een wendbare, flexibele en solide organisatie zijn die in staat is om veranderingen/ ontwikkelingen op tijd te signaleren en er adequaat op in te spelen. Dit doen we door in te zetten op 3 ontwikkellijnen:

1. Samenhang verbeteren;
2. Effectiviteit in het werk vergroten;
3. Leiderschap versterken.

In 2020 zijn middelen beschikbaar gesteld om deze ontwikkellijnen in 3 jaar tijd te realiseren. Ook is er een planning opgesteld als richtsnoer voor de uitwerking van de organisatieontwikkeling. 2021 is het 2e jaar van de organisatieontwikkeling. In 2020 is ingezet op een nieuw team van teammanagers, het versterken van de strategische adviesfunctie, en de structuur in de organisatie. In 2021 zal het merendeel van de onderwerpen van de organisatieontwikkeling worden opgepakt en geïmplementeerd. In 2021 wordt met name ingezet op integraliteit, professionaliteit en personele kansen (voor verduidelijking van deze onderwerpen wordt verwezen naar het raadsbesluit Organisatieontwikkeling van 12 maart 2020).

Tegelijkertijd is met het besluit over de organisatieontwikkeling ook de opgave neergelegd om binnen deze 3 jaar dekking te vinden voor de structurele formatiekosten die incidenteel zijn gedekt. Dit betreft een bedrag van € 400.000,- waarvoor structurele dekking moet worden gezocht binnen de begroting. In 2021 moet helder zijn hoe de dekking te realiseren.

Risico Inventarisatie & Evaluatie (RIE)

Wettelijk (Arbeidsomstandighedenwet artikel 5, lid 4) geldt dat iedere 4 jaar een Risico Inventarisatie & Evaluatie (RIE) plaats moet vinden. Deze RIE heeft plaatsgevonden na de inhuizing in het Huis van Leusden. Bij veranderingen in de organisatie zal het Plan van aanpak van de RIE worden aangepast. In 2021 wordt het Plan van aanpak geactualiseerd gezien de organisatieontwikkelingen en de ontwikkelingen rond de Coronamaatregelen binnen het Huis van Leusden en de Milieustraat.

Sturing en verantwoording

Verbetering/vernieuwing bestuurlijke planning en control

Met de raadswerkgroep P&C is een evaluatie van de bestuurlijke P&C producten gehouden. Uit deze evaluatie is een top 5 van aanbevelingen voortgekomen. Doel is de toegankelijkheid, leesbaarheid en inzichtelijkheid van onder meer de (digitale) begroting en jaarrekening te verbeteren. Het doorvoeren van de aanbevelingen wordt gezien als een proces van meerjarige ontwikkeling. We hebben toegezegd dat we zullen kijken welke aanbevelingen in deze begroting kunnen worden meegenomen.

Wat betreft de voortgang in het algemeen en in relatie tot de begroting 2021 kunnen we het volgende melden:

- In de digitale begroting (de App) is het nu mogelijk om makkelijker te navigeren door de documenten; links in het scherm blijft de inhoudsopgave nu zichtbaar en er zijn bladzijdenummers toegevoegd, waardoor de behandeling/verwijzing makkelijker is geworden;
- Er is een begin gemaakt om, daar waar dit toegevoegde waarde heeft, in de verschillende hoofdstukken (bijvoorbeeld uiteenzetting financiële positie) P&C “kopjes” te maken met een samenvatting en een bestuurlijke duiding van de informatie. Hierdoor kan er makkelijker en sneller tot de kern gekomen worden.
- Er is een start gemaakt om de grafieken en tabellen aan te passen op vormgeving, inzichtelijkheid en toelichtende verklaring en conclusies (titel, kop, inhoud en gebruik + en -). Daarnaast is getoetst of “tekst” meer visueel in bijvoorbeeld grafieken kan worden weergegeven.
- De vermogenspositie, in het bijzonder de reserves, hebben we meer visueel weergegeven, inclusief een bestuurlijke duiding wat betreft belang, betekenis, conclusies en oordeelsvorming. In de Kaderbrief 2021 hebben we hiertoe al een eerste aanzet gedaan. In deze begroting trekken we deze lijn door.
- Om zicht te houden op waar we precies staan in de P&C-cyclus (welke document wordt nu behandeld met welke doel in welke tijdsvolgorde) hebben we de “P&C-kaart” toegevoegd aan het begin van de begroting 2021.

Huisvesting gemeentehuis

In maart 2020 brak de Coronacrisis uit en moesten alle medewerkers, die niet betrokken waren bij de dienstverlening aan de burger, ineens thuiswerken. Gelukkig waren we daar op voorbereid. Iedereen heeft een laptop en het thuiswerken is op die manier gefaciliteerd. Het Huis van Leusden is ook Coronaproof ingericht en voorzien van alle ontsmettingsmaatregelen.

We hebben ook de mogelijkheid geboden om schermen en bureaustoelen te lenen om het thuiswerken verder te faciliteren. Omdat we verwachten dat het thuiswerken nu een grotere vlucht gaat nemen dan vóór de crisis hebben we de kantoorruimten anders ingericht. Er zijn meer vergaderplekken gecreëerd ten koste van de werkplekken. Daarnaast is een schema opgesteld zodat de medewerkers in kleine groepen op kantoor kunnen samenwerken als het werk of de sociale cohesie dit vereist. De sociale cohesie was een van de onderwerpen waaraan aandacht geschonken moest worden in de organisatie ontwikkeling.

Doordat we verwachten dat een aantal medewerkers vaker thuis zullen gaan werken hebben we meer beeldschermen nodig om het thuiswerken te faciliteren. Onderzocht moet worden welke faciliteiten er nog meer beschikbaar gesteld moeten worden. De werkgever is verantwoordelijk voor een arbo conforme thuiswerkplek.

Intergemeentelijke samenwerking bedrijfsvoering

Per 1 januari 2017 werken de gemeente Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten samen op het gebied van bedrijfsvoering. De samenwerking is aangegaan omdat er voordelen en resultaten kunnen worden behaald op de zogenaamde 4K's:

- een betere kwaliteit van dienstverlening;
- een minder kwetsbare positie bij een toenemend takenpakket en de eisen die daaraan gesteld worden;
- een kostenbesparing door gezamenlijke inkoop, standaardisatie en harmonisatie van werkzaamheden;
- een grotere kans voor het personeel in (door-) ontwikkeling en breedte en diepte in het takenpakket.

Samenwerking vindt plaats op de volgende taakvelden:

Financiën

De doelen voor het taakveld financiën komen voor 2021 in grote lijnen overeen met 2020. Belangrijkste thema is harmoniseren van processen. In 2020 en 2021 wordt gewerkt aan het harmoniseren van de werkprocessen van de P&C producten. Hiermee wordt een belangrijke basis gelegd voor een verdere verbreding van de samenwerking. Een ander onderwerp waar we stappen willen zetten is de interne controle. Door bij elkaar reviews en controles uit te voeren worden de (V)IC's onafhankelijker en kan de accountant daar meer op steunen. Ook op andere financiële taken wordt de samenwerking gezocht waarbij op dit moment veel wordt ingezet op kennisdeling waardoor de kwaliteit wordt verhoogd. De focus binnen het taakveld moet van werken voor één gemeente naar werken voor vier gemeenten.

ICT

In het perceel van informatisering is nog steeds leidend het vastgestelde beleidsplan. We hebben daaruit de strategische stappen voor de komende tijd aangegeven. We werken samen op 7 deelgebieden, waarvan de onderdelen veiligheidsbeleid en privacy al geheel BLNP breed worden opgepakt. Belangrijk doel is de werkzaamheden van de systeembeheerders en de service desk ook geheel vanuit BLNP te organiseren. Voor het (deels lopende en) komende jaar ligt onze focus op de volgende punten:

Gemeente Leusden

- In technische zin hebben we een gezamenlijk BLNP office 365 omgeving. Door de Corona is het beeld bellen versneld ingevoerd. Het gebruik van teams wordt uitgerold op een uniforme wijze.
- Er is nog verschil in techniek. Op de planning staat om daar weer verdere stappen in te nemen.
- De procedure voor het onderbrengen van de licenties van de office producten in één contract.
- Het harmoniseren van meer applicaties tussen de BLNP gemeenten op basis van het uitgangspunt: "waar liggen kansen en wat levert het meeste op, qua efficiency, effectiviteit en kosten";
- We werken de projecten uit aan de hand van ons jaarplan.

HRM

Ook in 2021 wordt op het taakveld HRM de samenwerking in BLNP voortgezet. In 2020 is gestart met de voorbereiding voor de harmonisering van de arbeidsvoorwaarden van de 4 gemeenten. In de loop van 2021 wordt dat traject afgerond. Na afronding van de harmonisering van de arbeidsvoorwaarden wordt gestart met een nieuw project waarin wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor de hantering van een gemeenschappelijke functiewaarderingsmethodiek.

Ook in 2020 is de aanbesteding voor Arbodienstverlening gestart. Deze wordt volgens planning afgerond per 01-01-2021. De doorontwikkeling van de Personeel- en Salarisadministratie gaat onverminderd door. Ook daar is het doel om tot efficiency te komen. Tot slot zal er eveneens aandacht zijn voor de (door)ontwikkeling van het team HRM/BLNP.

Juridisch

In 2021 staat het thema 'van strategie naar operatie' centraal. Met de functionele overdracht van taken en verantwoordelijkheden naar de BLNP-organisatie is een belangrijke stap gezet om de uitvoering van plannen verder inhoud te geven. Het juridisch team ontwikkelt in 2021 op alle onderdelen één systemische benadering om als team op structurele wijze de juridische kwaliteit van de vier gemeenten te vergroten.

- Juridische advisering
Het juridisch team geeft gevraagd en ongevraagd juridisch advies aan de vakambtenaren en bestuurders van de vier gemeenten. In 2021 vergroten we de mogelijkheden om laagdrempelig advies te vragen en richten we ons op het snel vanuit het team geven van een juridisch advies vanuit een integrale benadering.
- Juridische kwaliteitszorg
Het juridisch team geeft structurele impulsen ter vergroting van de juridische kwaliteit van de organisaties. In 2021 bieden we voor het eerst een complete basisopleiding aan de vakambtenaren aan, waarbij bestuurders kunnen aansluiten.
- Secretariaat commissie
Bezwaarschriften Het juridisch team behandelt bezwaren. In 2021 richten we ons erop de problematiek meer helder en begrijpelijk in beeld te brengen waardoor het bezwaarproces meer kan bijdragen aan verbetering van de kwaliteit van het besluitvormingsproces en de relatie tussen overheid en burger.
- Klachtenbehandeling
Het juridische team coördineert de behandeling van klachten tegen ambtenaren en bestuurders. In 2021 richten we ons op het vergroten van het leereffect van de behandeling van klachten, wat bijdraagt aan de kwaliteit van het gemeentelijk handelen.

Lasten en baten bedrijfsvoering

Begroting 2021: Apparaatskosten						
€ 15.651.039						
	Domein	Personeel	ICT	Huisvesting	Inhuur	Totaal Domein
Primaire proces	1. Bestuur	€ 1.284.400	€ 48.900		€ 44.500	€ 1.377.800
	2. Leefomgeving	€ 2.438.000	€ 35.400	€ 47.480	€ 40.000	€ 2.560.880
	3. Samenleving	€ 1.480.400	€ 73.400		€ 20.000	€ 1.573.800
	4. Ruimte	€ 2.010.900	€ 98.000		€ 112.000	€ 2.220.900
	Totaal	€ 7.213.700	€ 255.700	€ 47.480	€ 216.500	€ 7.733.380
	Totale kosten primaire proces € 7.733.380					
Overhead	voor specificatie van de kosten zie domein Overhead					
	Totale kosten overhead € 7.917.659					

Gemeente Leusden

Apparaatskosten zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van onder andere personeel, organisatie, automatisering (ICT), huisvesting, externe inhuur en dergelijke voor de uitvoering van organisatorische taken. Het zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur. In bovenstaande tabel staan de totale apparaatskosten vermeld. Hierin is een onderverdeling gemaakt van kosten voor het primaire proces en de overhead. De kosten van het primaire proces zijn verdeeld over de domeinen. De kosten van de overhead worden toegelicht bij het betreffende onderdeel binnen de begroting.

Apparaatskosten begroting	2020	2021	Verschil
Primaire proces	€ 7.023.150	€ 7.733.380	€ -710.230
Overhead	€ 7.123.050	€ 7.917.659	€ -794.609
Totaal	€ 14.146.200	€ 15.651.039	€ -1.504.839

De totale apparaatskosten bedragen € 15.651.000 ten opzichte van de begroting 2020 zijn deze kosten gestegen met € 1.505.000.

De apparaatskosten die toe te rekenen zijn aan het primaire proces zijn gestegen met € 710.000.

De overheadskosten zijn per saldo gestegen met € 795.000.

Voor verantwoording van de stijging op de overheadskosten, zie onderdeel overhead binnen de begroting.

De stijging van de apparaatskosten (€ 710.000) binnen het primaire proces wordt veroorzaakt door hogere personeelskosten van € 415.000 in verband met loonontwikkelingen en € 375.000 voor tijdelijke en structurele formatie uitbreidingen waaronder de organisatieontwikkeling, beleidsprioriteiten/nieuw beleid, sport, nieuwe afvalinzameling. Daarnaast is er een voordeel van € 90.000 op de totale inhuurkosten, door minder benodigde inzet op projecten van het Grondbedrijf.

Inhuurkosten

De externe inhuurkosten in 2021 bedragen € 380.000.

Binnen het primaire proces zijn de inhuurkosten € 216.500. In het domein Ruimte betreft dit inzet op projecten van het Grondbedrijf en is volledig toe te rekenen aan deze projecten.

De inhuurkosten binnen de overhead bedragen € 163.500. Van deze kosten is € 138.000 de flexibele schil en wordt gedurende het jaar ingezet over alle domeinen binnen de begroting.

In totaal zijn de externe inhuurkosten € 362.000 lager ten opzichte van de begroting 2020 (€ 742.000). Het inhuurpercentage bedraagt 3,0% op de totale loonsom. Dit is een daling van 3,9 ten opzichte van de begroting voorgaand jaar (6,9%).

Kengetallen organisatie

BBV indicatoren bestuur en organisatie

De verplicht op te nemen beleidsindicatoren komen voor de programma's van de bron waarstaatjegemeente.nl. Voor het onderdeel bestuur en organisatie zijn ook vijf indicatoren ontwikkeld die echter door de gemeente uit de eigen gegevens of de eigen begroting overgenomen moeten worden omdat er geen landelijke bron beschikbaar is. Deze indicatoren hebben wij opgenomen bij het onderdeel overhead en in deze paragraaf bedrijfsvoering:

Indicator	Eenheid	Leusden Begroting 2020	Leusden Begroting 2021
Formatie	fte per 1.000 inwoners	4,6 fte	4,9 fte
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	4,5 fte	4,9 fte
Apparaatskosten	kosten per inwoner	€ 465,69	€ 512,34
Externe inhuur	kosten externe inhuur als % van totale loonsom	6,9%	3,0%
Overhead	Overhead in % van totale kosten	11,5%	12,5%

ENSIA, informatieveiligheid, Corona en thuiswerken

Door de corona crisis werken medewerkers vooral thuis en vergaderen we voornamelijk digitaal. De (bijna) volledige afhankelijkheid van thuiswerkfaciliteiten vraagt om een nieuwe analyse van risico's, bijvoorbeeld om de beschikbaarheid te garanderen. Het is reëel te verwachten dat het op grotere schaal thuiswerken voor lange tijd is en misschien wel "het nieuwe normaal" wordt. Het komende jaar wordt daarom in BLNP verband het veilig

Gemeente Leusden

thuiswerken en digitaal vergaderen verder geoptimaliseerd. Hierin wordt veel aandacht besteed aan het bewustzijn bij medewerkers. Immers doet thuiswerken een nog groter beroep op de eigen verantwoordelijkheid en het bewustzijn van de medewerkers om veilig met informatie te blijven werken.

Naast deze nieuwe ontwikkelingen gaan wij in BLNP verband ook verder met de uitvoering van het BIO-beleid (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). In het jaar 2021 wordt de focus gelegd op het loggingbeleid, toegangsbeleid, doorstroombeleid en de invoering van Security Information & Event Management (SIEM) en Security Operations Center (SOC). SIEM/SOC stelt ons in staat om dreigingen en aanvallen in een zeer vroeg stadium te detecteren. Op basis van deze vroegtijdige detectie wordt er actie ondernomen om de aanval zo snel mogelijk te stoppen of in een aantal gevallen zelfs te voorkomen.

Tevens laten de gemeenten een penetratietest uitvoeren op het gemeentelijk netwerk voor het oplossen van eventuele technische kwetsbaarheden. Ook in 2020 leggen we verantwoording af over de kwaliteit van onze informatieveiligheid via de verplichte Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA).

Paragraaf F Verbonden Partijen

Algemeen

Belang van samenwerken met andere partners

De gemeente Leusden wil beoogde doelen uit kadernota's en programmabegrotingen optimaal realiseren. Een optimale borging van het publieke belang is daarbij essentieel. Soms realiseert de gemeente daarbij zelfstandig taken en resultaten, en in andere gevallen zoekt ze samenwerking met derden (bijvoorbeeld andere gemeenten), of belegt de uitvoering extern via subsidiëring of inkoop.

Een specifieke vorm van externe uitvoering is de verbonden partij. Soms volgt dit uit wetgeving, bijvoorbeeld bij de Veiligheidsregio's en de Regionale Uitvoeringsdiensten. Soms nopen de ontwikkelingen van schaalvergroting en nieuwe gemeentelijke taken tot regionale samenwerking voor de uitvoering van deze taken.

Financieel en bestuurlijk belang verbonden partijen

Verbonden partijen zijn derde rechtspersonen waarin de gemeente zowel een bestuurlijk belang als een financieel belang heeft. Dit betreft enerzijds de publiekrechtelijke gemeenschappelijke regelingen en anderzijds privaatrechtelijke deelnemingen in vennootschappen, verenigingen en stichtingen.

Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van de verbonden partij, of het hebben van stemrecht.

Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij of wanneer de financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Als de financiële relatie alleen bestaat uit gemeentelijke bijdragen in de vorm van inkomens- of vermogensoverdrachten zoals een subsidie, dan is er geen sprake van een financieel belang. Deze relaties zijn daarom niet in deze paragraaf opgenomen.

Lokale en regionale sturing op Verbonden Partijen

Het laten uitvoeren van gemeentelijke taken door Verbonden Partijen heeft het risico dat de democratische controle niet optimaal is. Bij de realisering van beoogde gemeentelijke doelen is een optimale borging van het publieke belang echter essentieel. Sinds 2015 is (op initiatief van de Leusdense raad) daarom een regionale werkwijze voor de sturing en controle op verbonden partijen van kracht. Deze werkwijze is ook beschreven in de Nota Verbonden Partijen (2013). De werkwijze is in 2014 regionaal opgenomen in het Manifest Verbonden Partijen, dat is ondertekend door 10 gemeenteraden uit de regio Zuid-Oost Utrecht. De werkwijze haakt in op de aangescherpte Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) 2015. Krachtens de Wgr dienen verbonden partijen jaarlijks vóór 15 april een kadernota met algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het volgende begrotingsjaar aan de raad aan te bieden. Dit is vooral van groot belang bij voorgenomen inhoudelijke of financiële wijzigingen. In de regionale werkwijze worden de verbonden partijen verzocht hun kadernota uiterlijk op 31 januari in te dienen, zodat de raad nog een zienswijze op voorgestelde wijzigingen kan indienen vóórdat het AB van de verbonden partij de concept-begroting vaststelt. Zo wordt het zwaartepunt van sturing door de raad meer vooraan in de beleids- en begrotingscyclus geplaatst.

De raad heeft per verbonden partij twee "rapporteurs" benoemd. Zij volgen namens de hele raad de ontwikkelingen bij de verbonden partij nauwgezet en informeren de raadsfracties.

Gemeentelijk vindt geregeld overleg plaats tussen de accounthouders (beleidsadviseurs) en de financiële adviseurs. Zij toetsen het vastgestelde afsprakenkader rondom sturing en controle aan de praktijk en bespreken nieuwe ontwikkelingen op dit gebied.

Coalitieakkoord 2018-2022

In het Coalitieakkoord 2018-2022 zetten we, waar dat bewezen de best denkbare vorm is, ook in de regio in op samenwerking en partnerschap. We zoeken op alle mogelijke terreinen naar schaalvoordeel en we willen samen werken om de efficiency en innovatie van beleid en uitvoering te verbeteren. Onze eigen effectief gebleken werkmethodes (best practices) delen wij met onze partners in en buiten de regio.

Beheersingsmethodiek voor verbonden partijen

De gemeente monitort de verbonden partijen door het beoordelen van management- en bestuursrapportages, kaderbrieven, begrotingen en jaarrekeningen van de betreffende instellingen. Het college rapporteert de raad gedurende het jaar in de P&C-documenten over relevante ontwikkelingen zoals het aangaan of beëindigen van verbonden partijen, wijzigingen in de doelstellingen, nieuwe financiële risico's en beleidswijzigingen in de uitvoering van de taken.

Het Coalitieakkoord 2018-2022 en de Nota Verbonden Partijen zijn daarbij kaders.

Overzicht verbonden partijen en deelnemersbijdragen 2021

Naam verbonden partij	Programma begroting	Juridische rechtsvorm	Bijdrage 2020 (begroting)	Bijdrage 2021 (begroting)
1. Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	Bestuur	gemeensch. regeling	€ 1.550.000	€ 1.612.000
2. GGD regio Utrecht (GGDrU)	Bestuur en Samenleving	gemeensch. regeling	€ 1.003.363	€ 1.071.944
3. Afval Verwijdering Utrecht (AVU)	Leefomgeving	gemeensch. regeling	€ 763.355	€ 838.479
4. GBLT (belastingen)	Bestuur	gemeensch. regeling	€ 463.000	€ 470.000
5. Regionale uitvoeringsdienst (RUD)	Bestuur en Leefomgeving	gemeensch. regeling	€ 338.000	€ 381.000
6. Regionale Werkvoorziening Amersfoort e.o.	Samenleving	gemeensch. regeling	€ 231.000	€ 211.000
7. Amfors Holding BV	Samenleving	vennootschap (BV)	€ 0	€ 0
8. Vitens	Bestuur	vennootschap (BV)	€ 0	€ 0
9. VvE Atlas	Leefomgeving	vereniging		€ 11.654
10. VvE Antares	Leefomgeving	vereniging		€ 33.350
11. VvE Huis van Leusden	Leefomgeving	vereniging		€ 1.343
12. VvE De Biezenkamp	Leefomgeving	vereniging		
13. Inkoopbureau Midden Nederland	Bestuur	stichting	€ 86.456	€ 86.456
14. Samenwerking Bedrijfsvoering BLNP	Bestuur	regeling zonder meer	€ 0	€ 0
TOTAAL BIJDRAGEN 2021			€ 4.435.174	€ 4.670.879

Financieel belang

In totaal zal in 2021 door Leusden een deelnemersbijdrage aan de verbonden partijen van € 4,67 miljoen worden betaald. Dit is circa 6,88% van de totale gemeentebegroting. Het grootste deel van deze bijdrage is gekoppeld aan afgenomen producten en diensten. Het resterende deel betreft een bijdrage naar rato van het aantal inwoners of woningen.

Het financiële belang van de gemeente Leusden in de verschillende Verbonden Partijen varieert tussen 0,5% en 29,0%, afhankelijk van het aantal en de omvang van de andere deelnemers in een Verbonden Partij.

Bestuurlijke samenvatting

De impact van de Coronacrisis op de begroting van de GGDrU is nog niet bekend. Waarschijnlijk gaat de compensatie van extra gemaakte kosten rechtstreeks via het rijk lopen en is de garantie afgegeven dat er geen korting via het gemeentefonds komt.

Gegevens en ontwikkelingen per verbonden partij

1. Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Vestigingsplaats:	Utrecht
Juridische rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemers:	Alle gemeenten in de provincie Utrecht en de Meldkamer Ambulancezorg (MKA). De politie Eenheid Midden Nederland is aan de veiligheidsregio verbonden door een convenant.
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Burgemeester G.J. Bouwmeester
Doel deelname:	Uitvoering brandweerzorg, organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening bij rampen en noodhulpverlening in de regio Utrecht.
Openbaar belang:	Adequate brandweerzorg, rampen- en crisisbestrijding.

<i>Bestuurlijk belang:</i>	Alle burgemeesters van de 26 Utrechtse gemeenten hebben zitting in het AB.
----------------------------	--

Bestuurlijke ontwikkelingen in de Verbonden Partij:

Geen actuele ontwikkelingen.

<i>Programma in begroting:</i>	Domein Bestuur – programma Veiligheid
<i>Gemeentelijke bijdrage 2021:</i>	€ 1.612.000
<i>Financieel belang:</i>	Jaarlijkse inwonerbijdrage op basis van verhoudingen van budgetten binnen het gemeentefonds, de zgn. "ijkpuntscores".
<i>Financieel belang in % Leusden:</i>	1,89%
<i>Financieel resultaat VP begrotingsjaar:</i>	€ 0, i.c. sluitende begroting na bijdragen deelnemende gemeenten
<i>Eigen vermogen VP:</i>	€ 13.081.000 (eind 2019 inclusief resultaat 2019)
<i>Vreemd Vermogen VP:</i>	€ 44.443.000 (eind 2019)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Financiële consequenties wegvallen OMS opbrengsten. Formatie en/of frictiekosten door de komst van de Omgevingswet.

2. GGD regio Utrecht (GGDrU)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Zeist
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke Regeling
<i>Deelnemers:</i>	Alle gemeenten in de provincie Utrecht
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder P. Kiel.
<i>Doel deelname:</i>	Het behartigen van de belangen van de deelnemende gemeente op het gebied van openbare gezondheidszorg. De dienst voert wettelijke "basistaken" en op lokaal beleid gebaseerde "keuzetaken" uit.
<i>Openbaar belang:</i>	Invulling geven aan de wettelijke rol bij crises en rampen. Bevorderen van een goede basisgezondheid en gelijke kansen op gezondheid voor de inwoners, onder meer door preventie.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke gemeente is met een lid vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur en (met uitzondering van gemeente Utrecht) ook in de bestuurscommissie. Het AB benoemt het DB.

Bestuurlijke ontwikkelingen in de Verbonden Partij:

De bestuursagenda 2019-2023 legt inhoudelijke accenten op de werkzaamheden die we vanuit onze maatschappelijke opgave (zoals uit de Wet publieke gezondheid) doen. De inhoudelijke prioriteiten zijn gericht op gezond opgroeien, gezonde leefomgeving, positieve gezondheid en eigentijds besturen.

De acties uit het actieprogramma worden uitgevoerd binnen het bestaande financiële kader van GGDrU. De acties worden namelijk deels opgepakt door slimme inzet en herschikking van reguliere taken binnen de bestaande begroting en deels via maatwerkafspraken met die gemeenten die specifieke ambities delen.

Ten tijde van het vaststellen van de begroting 2021 speelt het Coronavirus. De GGD heeft hiervoor aan de lat gestaan en zal voorlopig nog actief hiermee zijn. Ten tijde van het vaststellen van de begroting is het nog niet bekend welke impact dit heeft op de begroting van de GGDrU. Waarschijnlijk gaat de compensatie voor de extra door GGD gemaakte kosten ten behoeve van inzet bestrijding coronavirus rechtstreeks via het rijk lopen en niet

Gemeente Leusden

via de gemeentelijke bijdragen. Daarbij heeft het rijk via de VNG de gemeenten de garantie gegeven dat zij niet zullen worden gekort via het gemeentefonds.

<i>Programma in begroting:</i>	Domein Bestuur – programma Veiligheid Domein Samenleving – programma Sociaal Domein
<i>Gemeentelijke bijdrage 2021:</i>	€ 1.071.944
<i>Financieel belang:</i>	De kosten van de wettelijke basistaken worden bij alle deelnemers in rekening gebracht; keuzetaken/maatwerk alleen bij de gemeenten waarvoor de taken zijn uitgevoerd. Een voordelig of nadelig saldo over het begrotingsjaar wordt over de deelnemende gemeenten omgeslagen op basis van het aantal inwoners per 1 januari van dat jaar.
<i>Financieel belang in % Leusden:</i>	ca 2,7%
<i>Financieel resultaat VP:</i>	-/- € 336.000 dekking vanuit het Eigen Vermogen
<i>Eigen vermogen VP:</i>	€ 2.756.000 (stand ultimo 2020)
<i>Vreemd Vermogen VP:</i>	€ 13.185.000 (stand ultimo 2020)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	De verhouding tussen de vaste (inwoner)bijdrage en de maatwerk- opbrengsten moet zodanig zijn, dat de GGDrU in de financieringsstructuur een eventuele daling van maatwerkinkomsten zelf kan opvangen. Afwentelen overhead als gevolg van bezuinigingen op overige deelnemers.

3. Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Soest
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Deelnemers:</i>	Alle gemeenten in de provincie Utrecht
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder W. Vos
<i>Doel deelname:</i>	Zorgdragen voor een goede, reguliere en milieuverantwoorde verwijdering van door de Utrechtse gemeenten ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen.
<i>Openbaar belang:</i>	Zorgen voor overslag, transport en hoogwaardige verwerking van huishoudelijk afval en grondstoffen; de contractvorming en het -beheer hiertoe; monitoring van de samenstelling van het huishoudelijk restafval; advisering en communicatieve (campagnes) en beleidsmatige ondersteuning van de deelnemende gemeenten.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Het AB bestaat uit één lid uit elke gemeente.

Bestuurlijke ontwikkelingen in de Verbonden Partij:

AVU werkt samen met Circulus-Berkel en ROVA in "CirkelWaarde", een samenwerking waarmee de drie organisaties de circulaire economie - met name op het gebied van de circulaire verwerking van grondstoffen uit het afval - willen stimuleren.

<i>Programma in begroting:</i>	Domein Leefomgeving – programma Duurzaamheid
<i>Gemeentelijke bijdrage 2021:</i>	€ 838.479

<i>Financieel belang:</i>	Baten en lasten worden 100% aan de deelnemers doorberekend. De GR heeft een 100% belang in de NV Afvalverwijdering Utrecht (en is zo hoofdelijk aansprakelijk voor eventuele omzetbelastingsschulden van de NV), en een minderheidsbelang in de NV Rova Holding.
<i>Financieel belang in % Leusden:</i>	2,2%
<i>Financieel resultaat VP begrotingsjaar:</i>	€ 0
<i>Eigen vermogen VP:</i>	€ 494.290 (eind 2019)
<i>Vreemd Vermogen VP:</i>	€ 17.580.965 (eind 2019)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Normale bedrijfsrisico's zoals rente-, krediet-, debiteuren- en investeringsrisico's

4. Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn (GBLT)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Zwolle
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Deelnemers:</i>	Vijf waterschappen en zes gemeenten, te weten Bunschoten, Dalfsen, Dronten, Nijkerk, Leusden en Zwolle.
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder W. Vos
<i>Doel deelname:</i>	Een efficiënte en effectieve heffing en invordering van gemeentelijke belastingen (en waterschapsbelastingen) en uitvoering van WOZ-taken op een hoog kwaliteitsniveau tegen zo laag mogelijke kosten.
<i>Openbaar belang:</i>	Juiste en klantgerichte uitvoering van gemeentelijke belastingverordening en kwijtscheldingsregels en waardering onroerende zaken.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke deelnemer heeft met één bestuurslid zitting in het AB.

Bestuurlijke ontwikkelingen in de Verbonden Partij:

In 2020 heeft het AB een bestuurlijke positiebepaling vastgesteld waarin de kwaliteit van dienstverlening voorop wordt gesteld. De huidige samenstelling van deelnemers met 5 waterschappen en 6 gemeenten is toereikend echter uitbreiding wordt in de toekomst niet helemaal uitgesloten. In vervolg op de positiebepaling wordt onderzocht onder welke randvoorwaarden en criteria een deelnemer kan toetreden als deze zich op eigen initiatief zou aanmelden. Ook wordt onderzocht of de GR qua opzet en stemverhouding moet worden herzien in geval de samenstelling zou veranderen.

<i>Programma in begroting:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerking
<i>Gemeentelijke bijdrage 2021:</i>	€ 470.000
<i>Financieel belang:</i>	De grondslagen voor de gemeentelijke bijdrage zijn ontleend aan de Basisregistratie Personen en de WOZ-basisregistratie (aantallen inwoners en WOZ-objecten).
<i>Financieel belang in % Leusden:</i>	2,5%
<i>Financieel resultaat VP begrotingsjaar:</i>	€ 0 (sluitende begroting na bijdragen deelnemers)

Gemeente Leusden

<i>Eigen vermogen VP:</i>	€ 0 (eind 2019)
<i>Vreemd Vermogen VP:</i>	€ 6.298.000 (eind 2019)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Geen bijzondere risico's. GBLT beschikt in principe niet over eigen (weerstands-)vermogen. Financiële resultaten worden verrekend met de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling.

5. Regionale uitvoeringsdienst (RUD)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Utrecht
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling gevestigd te Utrecht
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht, Woudenberg, alsmede de provincie Utrecht.
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder E. van Beurden
<i>Doel deelname:</i>	Uitvoeren van milieutaken op het gebied van vergunningverlening en toezicht en handhaving voor de deelnemende gemeenten.
<i>Openbaar belang:</i>	Het behartigen van de belangen van de deelnemers tezamen en van iedere deelnemer afzonderlijk op het gebied van de fysieke leefomgeving. Het zorgdragen van een goede, klantvriendelijke en efficiënte uitvoering van de opgedragen milieutaken.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke deelnemende gemeente heeft een zetel in het Algemeen Bestuur.

Bestuurlijke ontwikkelingen in de Verbonden Partij:

De RUD Utrecht is per 2018 overgegaan op een systematiek van output financiering. De gemeente Leusden heeft een op deze systematiek gebaseerd nieuwe dienstverleningsovereenkomst 2018-2021 met de RUD Utrecht gesloten. De dienstverleningsovereenkomst is per 2020 aangevuld met taken voor bedrijfsmatige asbestsaneringen en bodemenergiesystemen.

<i>Programma in begroting:</i>	Domein Bestuur – programma Veiligheid Domein Leefomgeving – programma Duurzaamheid
<i>Gemeentelijke bijdrage 2021:</i>	€ 381.000
<i>Financieel belang:</i>	De gemeentelijke bijdrage is opgebouwd uit een vaste bijdrage in de overhead (o.b.v. aandeel in de RUD) en variabele kosten op basis van de dienstverleningsovereenkomst. Afrekening vindt voor het variabele deel plaats op basis van de werkelijke productie.
<i>Financieel belang in % Leusden:</i>	2,7%
<i>Financieel resultaat VP begrotingsjaar:</i>	€ 6.000
<i>Eigen vermogen VP:</i>	€ 1.332.000 (eind 2019)
<i>Vreemd Vermogen VP:</i>	€ 2.411.000 (eind 2019)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Outputfinanciering (productie, kengetallen en innovatie), ziekteverzuim, bedrijfsvoering.

6. Regionale werkvoorziening Amersfoort e.o. (RWA)

Gemeente Leusden

<i>Vestigingsplaats:</i>	Amersfoort
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest en Woudenberg.
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder P. Kiel
<i>Doel deelname:</i>	Het uitvoeren van alle gemeentelijke taken die voortvloeien uit de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en de daarmee verband houdende voorschriften en regelingen.
<i>Openbaar belang:</i>	Het realiseren van voldoende passend werk voor mensen met een WSW-indicatie.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke deelnemende gemeente is in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Werk en inkomen.

Bestuurlijke ontwikkelingen in de Verbonden Partij:

De transitie naar een mensontwikkelbedrijf is in volle gang, waarbij de focus is komen te liggen op het realiseren van passend werk voor alle SW-medewerkers. De vergrijzing van het personeelsbestand betekent een toename van de ondersteuningsbehoefte. Door innovatie en aandacht voor duurzame inzetbaarheid en vitaliteit blijven ook de oudere medewerkers zo lang mogelijk aan het werk.

<i>Programma in begroting:</i>	Domein Samenleving – programma Sociaal Domein
<i>Gemeentelijke bijdrage 2021:</i>	€ 211.000
<i>Financieel belang:</i>	De gemeente stelt het deel van het Participatiebudget, dat kan worden toegerekend aan de WSW, volledig ter beschikking aan RWA. Daarnaast draagt elke gemeente naar rato bij in een eventueel negatief exploitatieresultaat. eventueel negatief exploitatiesaldo.
<i>Financieel belang in % Leusden:</i>	6,28%
<i>Financieel resultaat VP begrotingsjaar:</i>	Begroot exploitatietekort € 5.401.000, gedekt door Amfors met € 2.039.000 en door gemeenten met € 3.362.000.
<i>Eigen vermogen VP:</i>	€ 0,-
<i>Vreemd Vermogen VP:</i>	€ 15.956.000 (eind 2019)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	De uitstroom van SW-medewerkers loopt niet synchroon met de afname van de rijksbijdrage. Hierdoor blijft een negatief subsidieresultaat, dat echter in de komende jaren minder negatief zal worden. Het negatieve subsidieresultaat moet worden opgevangen door het netto resultaat van Amfors. Dit Amfors-resultaat wordt negatief beïnvloed door een afnemende productiviteit van de SW-werknemers vanwege vergrijzing. Dit kan gevolgen hebben voor de gemeentelijke bijdrage. Landelijke wijziging rondom het lage inkomensvoordeel en de CAO van SW-medewerkers maken hier onderdeel van uit.

7. Amfors Holding BV

<i>Vestigingsplaats:</i>	Amersfoort
--------------------------	------------

Gemeente Leusden

<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Besloten Vennootschap (met gemeentelijke deelneming)
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest en Woudenberg.
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder P. Kiel
<i>Doel deelname:</i>	Instandhouding van werkbedrijven waarheen werknemers van RWA gedetacheerd worden om te (leren) werken.
<i>Openbaar belang:</i>	Het realiseren van voldoende passend werk voor mensen met een WSW-indicatie.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	De portefeuillehouders Financiën uit de deelnemende gemeenten zijn aandeelhouder van Amfors Holding. Zij controleren begroting, jaarrekening en beleidsplannen. Daarnaast is er een Raad van Commissarissen bestaande uit personen zonder bestuurlijke binding met de gemeenten.

Bestuurlijke ontwikkelingen in de Verbonden Partij:

Zie verbonden partij 'RWA' (nummer 6).

<i>Programma in begroting:</i>	Domein Samenleving – programma Sociaal Domein
<i>Gemeentelijke bijdrage 2021:</i>	€ 0
<i>Financieel belang:</i>	De gemeente Leusden bezit aandelen Amfors.
<i>Financieel belang in % Leusden:</i>	6,28%
<i>Financieel resultaat VP begrotingsjaar:</i>	Exploitatieoverschot van € 2.039.000 en na aanzuivering tekort aan RWA met € 2.039.000 een financieel resultaat van € 0.
<i>Eigen vermogen VP:</i>	€ 2.500.000 (eind 2019)
<i>Vreemd Vermogen VP:</i>	€ 4.251.000 (eind 2019)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	De uitstroom van SW-medewerkers loopt niet synchroon met de afname van de rijksbijdrage. Hierdoor blijft een negatief subsidieresultaat, dat echter in de komende jaren minder negatief zal worden. Het negatieve subsidieresultaat moet worden opgevangen door een hoger netto resultaat van Amfors. Dit Amfors-resultaat wordt negatief beïnvloed door een afnemende productiviteit van de SW-werknemers vanwege vergrijzing. Dit kan gevolgen hebben voor de gemeentelijke bijdrage. Landelijke wijziging rondom het lage inkomensvoordeel en de CAO van SW-medewerkers maken hier onderdeel van uit. De gemeente is erg afhankelijk van het behalen van de operationele resultaten van Amfors, die ter aanvulling van het negatief subsidieresultaat RWA nodig is om zodoende de gemeente niet meer te laten bijdragen.

8. Vitens NV

<i>Vestigingsplaats:</i>	Zwolle
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Naamloze Vennootschap
<i>Deelnemers:</i>	Vitens heeft honderdtien aandeelhouders, die gezamenlijk voor € 5.777.247 aandelen bezitten.
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder W. Vos
<i>Doel deelname:</i>	Zeggenschap op basis van het aantal aandelen in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
<i>Openbaar belang:</i>	Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf in Nederland en verzorgt de levering van drinkwater aan haar 5,7 miljoen klanten waaronder de gemeente Leusden. Vitens wil daarbij op duurzame basis een uitstekende kwaliteit drinkwater leveren met de daarbij behorende dienstverlening. drinkwaterbedrijven.

	
<i>Bestuurlijk belang en bestuurlijke vertegenwoordiger:</i>	De gemeente is aandeelhouder. Wethouder W. Vos is aandeelhouder namens de gemeente Leusden.

Bestuurlijke ontwikkelingen in de Verbonden Partij:

Door veranderende externe omstandigheden neemt het risicoprofiel van Vitens de komende jaren toe (klimaatextremen, drukte in de ondergrond en fysieke- en cyberbeveiliging). De komende jaren worden, op basis van het Investeringsplan (IP) 2019-2023, fors hogere investeringen verwacht die noodzakelijk zijn om de effecten van klimaatverandering op te kunnen vangen en om aan de vraag te kunnen blijven voldoen. Om dit te kunnen realiseren wordt het financieel beleid aangescherpt met als uitgangspunt het waarborgen van de continuïteit. Dit wordt de komende 3 jaren vormgegeven door o.a. het verbeteren van de solvabiliteit, een lichte stijging van de drinkwatertarieven en een aanpassing van het beleid rondom dividend- uitkeringen. De ontstane situatie noopt Vitens om de eerder met de aandeelhouders gedeelde financiële perspectieven neerwaarts bij te stellen. Daarbij is de verwachting dat in 2020 en 2021 geen dividend wordt uitgekeerd.

<i>Programma in begroting:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerken
<i>Gemeentelijke bijdrage 2021:</i>	€ 0
<i>Financieel belang:</i>	€ 25.902. Gemeente Leusden heeft sinds 2006 een aandelenportefeuille van 25.902 aandelen Vitens met een nominale waarde van € 1,00 per stuk.
<i>Financieel belang in % Leusden</i>	Ongeveer 0,5%
<i>Financieel resultaat VP:</i>	€ 41.400.000 (jaarrekening 2019) De verwachte solvabiliteit blijft naar verwachting ook in 2021 onder de 30%. Op basis van de in de AVA vastgestelde financiële beleidsregels van Vitens wordt in dat geval in beginsel geen dividend aan de aandeelhouders uitgekeerd.
<i>Eigen vermogen VP:</i>	€ 533.300.000 (jaarrekening 2019)
<i>Vreemd Vermogen VP:</i>	€ 1.293.000.000 (jaarrekening 2019)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	De financiële risico's zijn zeer beperkt. Er is geen verplichte afdekking van een eventueel tekort; aandeelhouders van een NV zijn niet aansprakelijk voor de schulden van een NV.

9. VvE Atlas

<i>Programma in begroting:</i>	Domein Leefomgeving, accommodaties
<i>Doel:</i>	De gemeente Leusden is eigenaar van de scholen, de gymzaal en de BSO ruimte in MFC Atlas. De Vereniging van Eigenaren is opgericht voor het beheer en onderhoud van de gemeenschappelijke delen.
<i>Betrokkenen:</i>	Gemeente Leusden, Woningstichting Leusden (WSL) en gebruikers waaronder Voila, Cordeo en Human Kind.
<i>Openbaar belang:</i>	Het beheren en exploiteren van de gemeenschappelijke delen van VvE Atlas.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Het behartigen van de belangen van de gemeente Leusden als gedeeltelijke eigenaar van het complex. De VvE wordt bestuurd door Woningstichting Leusden. De concerncontroller is door het college van B&W gemachtigd om namens de gemeente het stemrecht in de VvE uit te oefenen.
<i>Aandelen belang:</i>	In de splitsingsakte is vastgelegd dat de gemeente voor 52% eigenaar is (appartementenindex 1: onderwijs, gymzaal en BSO) en de Woningstichting Leusden 48% (appartementenindex 2: woningen).
<i>Financieel belang:</i>	De bijdrage van de gemeente in de VvE Atlas bedraagt op basis van de vastgestelde jaarrekening 2019 € 11.654.

Gemeente Leusden

<i>Materiële risico's:</i>	Geen.
<i>Ontwikkelingen:</i>	Er zijn geen bijzondere ontwikkelingen.
<i>Ambtelijke benoemingen:</i>	De concerncontroller vertegenwoordigt de gemeente tijdens de ledenvergaderingen. Twee financieel adviseurs van de gemeente Leusden vormen de kascommissie van de VvE.

10. VvE MFC Antares

<i>Programma in begroting:</i>	Domein Leefomgeving, accommodaties
<i>Doel:</i>	De gemeente Leusden is eigenaar van de sportzaal in MFC Antares. De Vereniging van Eigenaren is opgericht voor het beheer en onderhoud van de gemeenschappelijke delen.
<i>Betrokkenen:</i>	Woningstichting Leusden (WSL) en Gemeente Leusden en gebruikers waaronder Voila, Real-gym, Leusden ZET, De Maxima's (horeca exploitant)
<i>Openbaar belang:</i>	Het beheren en exploiteren van de gemeenschappelijke delen van VvE Antares.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Het behartigen van de belangen van de gemeente Leusden als gedeeltelijke eigenaar van het complex. De VvE wordt bestuurd door Woningstichting Leusden. De beleidsadviseur vastgoed is door het college van B&W gemachtigd om namens de gemeente het stemrecht in de VvE uit te oefenen.
<i>Aandelen belang:</i>	In de splitsingsakte is vastgelegd dat de gemeente voor 12,5% eigenaar is (appartementenindex 5: sportzaal) en de Woningstichting Leusden voor 87,5% (Onderwijs, Horeca, kinderopvang, commercieel en woningen).
<i>Financieel belang:</i>	De begroting van de VvE wordt jaarlijks vastgesteld door de Algemene Leden Vergadering. De jaarlijkse bijdrage van de gemeente is € 33.350.
<i>Materiële risico's:</i>	Geen
<i>Ontwikkelingen:</i>	Er zijn geen bijzondere ontwikkelingen
<i>Ambtelijke benoemingen:</i>	De beleidsadviseur vastgoed vertegenwoordigt de gemeente tijdens de ledenvergaderingen. Twee financiële adviseurs van de gemeente Leusden vormen de kascommissie van de VvE.

11. VvE Huis van Leusden

<i>Programma in begroting:</i>	Domein Leefomgeving, accommodaties
<i>Doel:</i>	De gemeente is eigenaar van kantoorruimte op de begane grond en de 1e en 2e verdieping van het Huis van Leusden. De Vereniging van Eigenaren is opgericht voor het beheer en onderhoud van de gemeenschappelijke delen.

Gemeente Leusden

<i>Betrokkenen:</i>	Gooi & Eemland VvE Beheer en Advies (bestuurder en beheerder), Gemeente Leusden (appartementsrecht 1: eigenaar van kantoorruimte op de begane grond, 1e en 2e verdieping. Woningstichting Leusden: eigenaar van de stallingsruimten en bergingen in het souterrain van gebouw, (zorg)woonruimten op de 1e tot en met de 5e verdieping van het gebouw.
<i>Openbaar belang:</i>	Het beheren en exploiteren van de gemeenschappelijk delen van VvE Huis van Leusden.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Het behartigen van de belangen van de gemeente Leusden als gedeeltelijke eigenaar van het complex. De VvE wordt bestuurd door Gooi & Eemland VvE Beheer en Advies.
<i>Aandelen belang:</i>	In de splitsingsakte is vastgelegd dat de gemeente voor 27,7% eigenaar is.
<i>Financieel belang:</i>	Jaarlijks wordt de begroting van de VvE besproken en vastgesteld door de Algemene Leden Vergadering. De bijdrage van de gemeente voor 2020 is vastgesteld op € 1.343.
<i>Materiële risico's:</i>	Geen
<i>Ontwikkelingen:</i>	Er zijn geen bijzondere ontwikkelingen.
<i>Ambtelijke benoemingen:</i>	De beleidsadviseur vastgoed vertegenwoordigt de gemeente tijdens de ledenvergaderingen.

12. VvE De Biezenkamp 29

De VvE De Biezenkamp is niet meer in deze paragraaf opgenomen omdat de gemeente vanaf 1 november 2020 geen eigenaar meer is.

13. Inkoop Bureau Midden Nederland (IBMN)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Vianen
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Stichting
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten IJsselstein, Leusden, Molenlanden, Montfoort, Scherpenzeel, Woudenberg en Vijfheerenlanden en de gemeenschappelijke regelingen Reinigingsbedrijf Midden Nederland en Avres.
<i>Doel deelname:</i>	Het behalen van financiële, kwalitatieve en procesmatige voordelen door de leden, door inkoop in te zetten als strategisch en tactisch instrument voor waarde creatie.
<i>Openbaar belang:</i>	Professionalisering inkoopproces voor deelnemende gemeenten.
<i>Bestuurlijk belang en bestuurlijke vertegenwoordiger:</i>	In het bestuur van de stichting wordt de gemeente vertegenwoordigd door de gemeentesecretaris. Voor Leusden neemt directeur-gemeentesecretaris W.H. de Graaf-Koelewijn deel aan het AB.

Bestuurlijke ontwikkelingen in de Verbonden Partij:

Geen actuele ontwikkelingen.

<i>Programma in begroting:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerking
<i>Gemeentelijke bijdrage 2021:</i>	€ 86.456 (o.b.v. begroting 2020)
<i>Financieel belang:</i>	Op basis van de afgesloten dienstverleningsovereenkomst wordt een vaste bijdrage en een garantieafname vergoed, daarnaast worden de meer uren op basis van feitelijke afname vergoed aan het IBMN.
<i>Financieel belang in % Leusden:</i>	De gemeente Leusden draagt circa 13% bij in de totale begroting van het IBMN (begroting 2020).

Gemeente Leusden

<i>Financieel resultaat VP begrotingsjaar:</i>	€ 45.590 nadelig (jaarrekening 2019)
<i>Eigen vermogen VP:</i>	€ 203.924 (jaarrekening 2019)
<i>Vreemd Vermogen VP:</i>	€ 124.920 (jaarrekening 2019)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Niet realiseren van doelstelling van kostendeckendheid organisatie IBMN (regulier bedrijfsvoeringsrisico IBMN).

14. Samenwerking Bedrijfsvoering BLNP

<i>Vestigingsplaats:</i>	Bij gastgemeente (Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten), dit is wisselend afhankelijk van het onderwerp.
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Regeling zonder meer
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten Bunschoten, Nijkerk, Leusden en Putten.
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Burgemeester G.J. Bouwmeester
<i>Doel deelname:</i>	Doel is om op een aantal bedrijfsvoeringsgebieden (Financiën, Juridische Zaken, HRM en ICT) structureel samen te werken.
<i>Algemeen belang:</i>	Ondersteuning van een passende dienstverlening voor de deelnemende gemeenten.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	De Regeling zonder meer heeft geen eigen rechtspersoonlijkheid, bestuur en begroting. Wel kent de organisatie een stuurgroep waarin de burgemeesters zitting hebben en een regiegroep waarin de gemeentesecretarissen deelnemen.

Bestuurlijke ontwikkelingen in de Verbonden Partij:

Zie voor een uiteenzetting hiervan de paragraaf Bedrijfsvoering in deze begroting.

<i>Programma in begroting:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerken
<i>Gemeentelijke bijdrage 2021:</i>	€ 0
<i>Financieel belang:</i>	De verdeelsleutel voor de BLNP-samenwerking is de verhouding van de optelsom van de omvang van het begrotingsdeel in hun huidige gemeentelijke begroting op de vier samenwerkingstaken ten aanzien van personeelskosten, kosten inhuur derden en ICT-kosten.
<i>Financieel belang in % Leusden:</i>	Zie de toelichting bij financieel belang. De verdeelsleutel voor Leusden is 28,95%. Dit percentage geldt als aandeel in de kosten van investeringen, jaarlijkse lasten en op te realiseren besparingen binnen de samenwerking.
<i>Financieel resultaat VP:</i>	De samenwerking geschiedt in de vorm van een Regeling zonder meer. Deze vorm kent geen eigen begroting en rekening. Daarom is er geen sprake van een financieel resultaat zoals dat wordt bedoeld bij verbonden partijen. Eén van de doelen van de samenwerking is kostenbesparing (naast kwaliteit verbetering, kwetsbaarheid verminderen en kansen voor personeel). De samenwerking levert wel besparingen op maar dit zijn met name besparingen doordat we nieuwe taken gezamenlijk oppakken en daarmee goedkoper zijn (minder meerkosten).
<i>Eigen vermogen VP:</i>	De samenwerking heeft geen eigen vermogen, hiervoor dient het eigen vermogen van de afzonderlijke gemeenten.
<i>Vreemd Vermogen VP:</i>	De samenwerking heeft geen rechtspersoonlijkheid, kan daarom geen geldleningen sluiten en er is dus geen sprake van vreemd vermogen.
<i>Financieel resultaat VP begrotingsjaar:</i>	In de samenwerking zijn voor de vier taakvelden businesscases opgesteld. Voor Leusden is een besparing becijferd van € 100.000. Bij de Najaarsnota 2018 is aan de raad gerapporteerd dat de ingeboekte besparingen niet volledig worden gerealiseerd. De taakstelling is met € 32.600 verlaagd.

Paragraaf G Grondbeleid

Belang en doelstelling paragraaf

De paragraaf grondbeleid heeft tot doel te informeren over het beleid rondom de ontwikkeling van grond binnen de gemeente. Met grondbeleid wordt bedoeld de beleidsafweging aangaande de grondproductie en de keuze in het daarbij wettelijke en gemeentelijke instrumentarium. Daarbij wil de gemeente transparant zijn over haar handelen en de juiste instrumenten bieden voor de realisatie van de ruimtelijke programma's die al zijn vastgesteld. Hoe de gemeente invulling geeft aan het grondbeleid is verder uitgewerkt in de Nota Grondbeleid 2020.

Bestuurlijke samenvatting

In 2021 zullen we de actualisatie van de grondexploitaties per 1 januari 2021 in mei / juni aanbieden aan de raad. In 2021 verwachten we te gaan werken met een nieuwe nota financiële beleidskaders grondbedrijf. We verwachten op de grondexploitaties tot en met 2024 nog ongeveer € 1,4 miljoen aan winst te kunnen nemen. Voor eventuele gevolgen in het kader van de gevolgen van de coronacrisis hebben we buffer van € 330.000 beschikbaar in de Algemene Reserve Grondbedrijf. We verwachten verder geen specifieke risico's ten opzichte van de risico's benoemd in de Actualisatie Grondexploitaties 2021. Per 1 januari 2021 is de verwachte weerstandsratio 0,77, waarbij de verwachting is dat deze weerstandsratio na 2021 weer zal gaan stijgen.

Grondbedrijf en planning-en-controlcyclus

In de planning-en-controlcyclus wordt de gemeenteraad jaarlijks drie keer geïnformeerd over de exploitatie van grond in de gemeente Leusden. Dat is op de volgende momenten:

1. In november via de paragraaf grondbeleid in de programmabegroting
2. In mei/juni via de Actualisatie Grondexploitaties
3. In juli via de paragraaf grondbeleid in de jaarrekening

Beleidskaders

De Nota Grondbeleid 2020 geeft kaders die moeten bijdragen aan een voldoende adequaat grondbeleid. Dit gelet op de ontwikkeling van Leusden en de rol en positionering van de gemeente Leusden in de samenleving, in het bijzonder het ruimtelijk domein. De financiële beleidskaders zullen nog worden geactualiseerd en als onderdeel worden toegevoegd aan de Nota Grondbeleid 2020. In het najaar van 2020 verwachten wij het onderdeel met de financiële beleidskaders aan de raad te kunnen aanbieden. Voor de begroting 2021 beschikken we dan ook voor de financiële sturing over actuele beleidskaders.

In onderstaand model is aangegeven in welke nota's de kaders rondom het grondbeleid zijn vastgelegd en in welke documenten de wijze van uitvoering van het grondbeleid naar voren komt.

Sturing Grondbeleid		
Kaders	Nota grondbeleid 2020	Nota financiële beleidskaders Grondbedrijf (2015)
	Kaderbrief Grondprijsbeleid	Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (2010)
	Nota Kostenverhaal 2019	
Uitvoering	Paragraaf Grondbeleid / Weerstandsvermogen	Begroting en jaarrekening
	Actualisatie grondexploitaties	Prijzenbrief Kostenverhaal 2019
	Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken, Commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording)	Grondprijzenbrief

Ontwikkelingen

Omgevingswet

In relatie tot de ontwikkelingen in het kader van de Omgevingswet wordt verwezen naar domein 'Ruimte' in de programmabegroting.

Vennootschapsbelastingplicht

De gemeente Leusden is met ingang van 1 januari 2016 vennootschapsbelastingplichtig. Uit een eerdere analyse is destijds naar voren gekomen dat de vennootschapsbelastingplicht ook geldt voor het voeren van grondexploitaties.

De gemeente heeft eind 2019 een vaststellingsovereenkomst (VSO) gesloten met de Belastingdienst waarin onder meer afspraken zijn vastgelegd over de wijze waarop de fiscale openingsbalanswaarde moet worden bepaald. Dit leidt voor de gemeente tot een aanzienlijk lagere vennootschapsbelasting-last dan oorspronkelijk was geraamd.

In 2020 werd nog rekening gehouden met een vennootschapsbelasting-last van ongeveer € 14.000 over 2021 t/m 2024. Over 2021 tot en met 2024 (ramingen Actualisatie Grondexploitaties 2020) is naar verwachting sprake van een fiscaal verlies en zal de vennootschapsbelasting-last daarmee nihil zijn.

Coronacrisis

Aan de financiële gevolgen van de coronacrisis is in de impactanalyse 2020 uitvoerig aandacht geschonken. De actualisatie van de impactanalyse (en de mogelijke na-ijlende financiële gevolgen) wordt betrokken bij de actualisering van de grondexploitaties 2021. Het voornemen is deze in mei 2021 aan de raad ter vaststelling aan te bieden.

Relaties met programma's

Het grondbeleid van de gemeente Leusden houdt nauw verband met de diverse programma's in de begroting en jaarrekening van de gemeente Leusden.

Tabel – Relatie met grondbeleid	
Hoofdstuk	Relatie met grondbeleid
Programma Ruimte	Met grondopbrengsten kan infrastructuur worden aangelegd.
Programma Samenleving	Middels grondopbrengsten wordt er financieel bijgedragen aan realisatie en exploitatie van Multifunctionele Centra (MFC's).
Programma Ruimte	Grondexploitatie genereert nieuw uit te geven bedrijfskavels, alsmede kavels voor detailhandel.
Programma Ruimte	De doelstellingen op het gebied van Ruimte en Wonen houden nauw verband met grondbeleid.

Begroting 2021 Grondbedrijf

De begroting 2021 van het grondbedrijf bestaat uit:

- De jaarschijven 2021 uit de grondexploitaties, zoals vastgesteld bij de Actualisatie Grondexploitaties 2020. De geraamde mutaties binnen de grondexploitaties worden als vermeerdering of vermindering bijgeschreven op de (balans-)boekwaarde en vormen daarom geen toe- of afname op het begrotingsresultaat van de gemeente.
- Een raming van Algemeen beheer Grondbedrijf, bestaande uit interne doorbelaste uren van ambtelijk personeel en advieskosten derden. Deze mutaties worden verrekend met de Algemene Reserve Grondbedrijf.

De raming van de Vennootschapsbelasting is niet opgenomen in de exploitatiebegrotingen. Deze maakt onderdeel uit van de begroting van de Algemene Dienst en zal, voor wat betreft het aandeel van het Grondbedrijf, worden gedekt vanuit de Algemene Reserve Grondbedrijf.

Actuele prognose resultaat en winstneming

In deze paragraaf grondbeleid is de uitkomst van de projecten gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2020. In onderstaande overzichten is de prognose weergegeven van de balansposten en de verwachte resultaten zoals deze voortkomen uit de Actualisatie Grondexploitaties 2020.

De voorzieningen voor de verliesgevende grondexploitaties zijn gewaardeerd tegen de netto contante waarde. Het effect ten opzichte van de waardering op nominale waarde op de te verwachten resultaten voor zowel de negatieve als positieve grondexploitaties is hieronder toegelicht. De hieronder genoemde nog te verwachten kosten en opbrengsten volgen uit de geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2020.

Te verwachten resultaten actief grondbeleid

De gemeentelijke activiteiten inzake grondexploitatie zijn te onderscheiden in zogenoemd actief en faciliterend grondbeleid. Bij actief grondbeleid voert de gemeente zelf alle fasen van de grondexploitatie uit: van de aankoop van de gronden en eventuele opstallen, sloop, bouwrijp en woonrijp maken tot en met de uitgifte/verkoop van de bouwkaavel. De gemeente heeft de te ontwikkelen grond in eigen bezit.

Tabel - Verwachte resultaten actieve grondexploitaties (bouwgronden in exploitatie) (bedrag x € 1.000)						
Complex	Boekwaarde 1-1-2020	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (nominale waarde)	Geraamd resultaat (netto contante waarde)	Afsluiting per
Buitenplaats	4.823	304	4.913	-214	-210	31-12-2021
Larikslaan	1.084	368	1.478	26	16	31-12-2022
Leusden-Zuid	-233	190	-	43	39	31-12-2020
Hamersveldseweg	890	61	1.112	161	154	31-12-2021
De Biezenkamp	-386	367	-	19	17	31-12-2020
Valleipark	-489	860	792	421	364	21-12-2021
Groene Zoom	-11	11	0	0	0	31-12-2020
Totaal	5.678	2.161	8.295	456	380	

Boekwaarde 31-12-2019	5.678
Nog te verwachten opbrengsten actieve grondexploitaties	8.295
Nog te verwachten kosten actieve grondexploitaties	2.161
Te verwachten winstsaldo (nominale waarde 1-1-2020) (negatief = verlies)	456
Reeds verwerkte verliesvoorzieningen 31-12-2019	-210
Te verwachten te nemen winst 2020 en verder	666

De huidige boekwaarde ad € 5,7 miljoen zal in de toekomst terugverdiend moeten worden door het genereren van de hierboven genoemde opbrengsten. Voor het project de Buitenplaats is reeds een voorziening getroffen ter hoogte van het verwachte verlies ad € 210.000.

De eindconclusie is dat de te verwachten te nemen winst in komende jaren € 666.000 (nominaal) bedraagt voor de actieve grondexploitaties. Het genoemde verlies is al in 2019 en eerdere jaren verwerkt in het resultaat.

Te verwachten resultaten faciliterend grondbeleid

Bij faciliterend grondbeleid is de bouwkaavel in het bezit van een private partij (ontwikkelaar, particulier, etc.) en wordt deze door die partij ontwikkeld. De gemeente treedt enkel c.q. vooral op als overheid, die de plannen van private partijen faciliteert als daarvoor een bestemmingswijziging noodzakelijk is.

Tabel - Verwachte resultaten passieve grondexploitaties (faciliterend) (bedrag x € 1.000)						
Complex	Boekwaarde 31-12-2019	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (nominale waarde)	Geraamd resultaat (netto contante waarde)	Afsluiting per
Plantage	104	193	818	521	478	31-12-2023
Biezenkamp	1.759	450	-	-2.209	-2.167	31-12-2020
Groot Agteveld	142	262	702	298	276	31-12-2023
	2.005	905	1.520	-1.390	-1.413	

Boekwaarde 31-12-2019	2.005
Nog te verwachten opbrengsten passieve grondexploitaties	1.520
Nog te verwachten kosten passieve grondexploitaties	905
Te verwachten winstsaldo (nominale waarde 1-1-2020) (negatief = verlies)	-1.390
Reeds verwerkte verliesvoorzieningen 31-12-2019	2.167
Te verwachten te nemen winst 2020 en verder	777

De hierboven genoemde nog te verwachten kosten en opbrengsten volgen uit de geactualiseerde passieve grondexploitaties per 1 januari 2020. Bovenstaande betekent dat de huidige boekwaarde volgens de verwachting niet volledig terug zal worden verdiend. Voor het verwachte verlies is binnen de exploitatie Biezenkamp een voorziening getroffen per 1 januari 2020.

De eindconclusie is dat de te verwachten te nemen winst in komende jaren € 777.000 (nominaal) bedraagt voor de faciliterende grondexploitaties. De genoemde verliezen zijn reeds in 2018 en eerdere jaren verwerkt in het resultaat.

De totale nog te nemen winst op alle grondexploitaties wordt geraamd op € 1.443.000 (in de komende 3 jaar).

Algemene reserve grondexploitatie (weerstandsvermogen)

Grondexploitaties brengen risico's met zich mee. Om mogelijke risico's af te dekken, wordt er een buffer gevormd in de vorm van de algemene reserve grondexploitaties.

Tabel – Mutaties Algemene Reserve Grondbedrijf				(bedrag x € 1.000)
	Stand 1-1-2020	Geraamde toevoegingen	Geraamde onttrekkingen	Stand 31-12-2020
Algemene Reserve Grondbedrijf	1.695	977	1.298	1.374
Totaal reserves grondbedrijf	1.695	977	1.298	1.374
Af: Strategische buffer coronacrisis				330
Totale 'vrij beschikbare ruimte' binnen ARG				1.044

Zoals toegelicht in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en Risicobeheersing' van deze begroting, is de actuele weerstandratio van het grondbedrijf 0,77. Dit valt buiten de bandbreedte van 0,8 - 1,2, welke in het voornoemde beleidskader is vastgelegd. Dit is inclusief de 'strategische buffer' voor het opvangen van de mogelijke financiële risico's ten gevolge van de coronacrisis. De verwachting is dat de ratio voor de jaren na 2021 weer boven de 1,0 stijgt. Voor een toelichting op de actuele ratio weerstandsvermogen wordt verwezen naar de paragraaf 'Weerstandsvermogen en Risicobeheersing'. Zie voor een nadere toelichting de Voorjaarsnota 2020 in relatie tot de 'strategische buffer' coronacrisis.

Voorzieningen grondexploitaties

Tabel - Stand voorzieningen grondexploitaties			(bedragen x € 1.000)
	Stand 1-1-2019	Stand 1-1-2020	
Voorz. De Biezenkamp	2.413	2.216	
Voorz. De Buitenplaats	434	210	
Totaal voorzieningen	3.054	2.426	

Biezenkamp

Deze voorziening dient ter dekking van het verwachte negatieve resultaat van de grondexploitatie De Biezenkamp. Het saldo van de voorziening is in 2019 aangepast aan de hand van het berekende projectresultaat in de Actualisatie Grondexploitaties 2020. Naar verwachting zal de onttrekking ten laste van deze voorziening plaatsvinden in 2020.

Gemeente Leusden

Voorziening De Buitenplaats

Deze voorziening dient ter dekking van het verwachte negatieve resultaat van de grondexploitatie De Buitenplaats. Het saldo van de voorziening is in 2019 aangepast aan de hand van het berekende projectresultaat in de Actualisatie Grondexploitaties 2020. Naar verwachting zal de onttrekking ten laste van deze voorziening plaatsvinden in 2020.

Risico's per complex

Voor een nadere beschrijving van de risico's per complex wordt verwezen naar de Actualisatie Grondexploitaties 2020, welke in het voorjaar van 2020 ter vaststelling aan de raad is aangeboden. Hierin zijn de risico's benoemd (en waar mogelijk gekwantificeerd) die de gemeente loopt met de uitvoering van alle grondexploitaties.

Paragraaf H Toezicht en verantwoording

Algemeen

Deze paragraaf beschrijft hoe we invulling geven aan toezicht & verantwoording over de onderwerpen toezichtinformatie, rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid. Naar deze onderwerpen wordt gestructureerd onderzoek verricht of verantwoording gegeven door verschillende actoren en kan schematisch als volgt worden weergegeven:

	Onderzoek door	Rapportage aan:	Op basis van:
Rechtmatigheid	rekenkamer accountant eigen organisatie	raad raad college	art. 182 Gw art. 213 Gw
Doelmatigheid	rekenkamer eigen organisatie	raad college	art. 182 Gw art. 213a Gw
Doeltreffendheid	rekenkamer eigen organisatie	raad college	art. 182 Gw art. 213a Gw
Toezichtinformatie	eigen organisatie	raad provincie	Verordening systematische toezichtinformatie provincie Utrecht

Invoering rechtmatigheidsverantwoording

Het is de verwachting dat vanaf 2022 gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen een rechtmatigheids-verantwoording moeten opnemen (over het verslagjaar 2021) in de jaarrekening. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de regels, die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen binnen de betreffende organisatie. Over de naleving van de voorwaarden voor subsidies bijvoorbeeld, maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik en lasten, waarvoor geen voorafgaande dekking opgenomen was in de begroting. De paragraaf Bedrijfsvoering wordt de aangewezen plek om een nadere toelichting te geven door het college op zaken die de rechtmatigheid raken en hoe de beheersing is vormgegeven. Er is vooralsnog geen uitbreiding (noch een inperking) beoogd van de rechtmatigheidstoetsing. Dit betekent dat naar verwachting kan worden volstaan met huidige set van interne controles.

Rechtmatigheid en accountantscontrole

Bij rechtmatigheid gaat het om het beantwoorden van de vraag of bij de uitvoering van beleid en taken aan wettelijke kaders en regelgeving wordt voldaan. Op het gebied van rechtmatigheid is eveneens de accountant actief. Deze toetst de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie. De raad stelt jaarlijks het controleprotocol met het bijhorende normenkader (alle relevante wet- en regelgeving) vast. Het normenkader fungeert als belangrijkste uitgangspunt voor de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant geeft jaarlijks door middel van de rechtmatigheidsverklaring een oordeel over de mate waarin de gemeente Leusden (financieel) rechtmatig handelt. Bij het beoordelen van de rechtmatigheid baseert de accountant zich voor een belangrijk deel op de uitkomsten van de gemeentelijke verbijzonderde interne controle (VIC). In de begroting is € 57.800 geraamd voor accountantscontrole.

Na invoering van de rechtmatigheidsverantwoording zal de accountant toetsten of de informatie van het College van B&W:

- juist en toereikend/volledig is;
- geschikt is voor het doel waarvoor deze wordt verstrekt;
- bij de gemeenteraad geen ander beeld oproept, dan overeenkomst met de feiten.

De controlerende rol van de gemeenteraad wordt ondersteund, door in het kader van 'checks en balances' de betrouwbaarheid van de rechtmatigheidsverantwoording te toetsen. Daarom is ervoor gekozen de rechtmatigheidsverantwoording een verplicht onderdeel te laten zijn van de jaarrekening. De controlerend accountant van de gemeente toetst of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de financiële positie en de rechtmatigheid.

Rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand

Het onderzoek door de rekenkamer is gericht op de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid. Ofwel: heeft het beleid de gewenste resultaten opgeleverd en is dit tegen zo min mogelijk kosten tot stand

gekomen? De rekenkamer kan ook de rechtmatigheid onderzoeken. Ten aanzien van de afgeronde onderzoeken geldt dat de rekenkamer na een periode van circa anderhalf à twee jaar nagaat hoe de aanbevelingen door de gemeente in praktijk zijn gebracht en welke uitwerking zij hebben. In de begroting is voor rekenkameronderzoek € 31.000 geraamd.

Doelmatigheid en doeltreffendheid

Het college verricht onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur op grond van artikel 213a van de Gemeentewet. In de Verordening Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Leusden is bepaald dat bij dit 'zelfonderzoek' van het college naar het gevoerde bestuur het accent op de doelmatigheid wordt gelegd. Voor de uitvoering kiezen we voor de pragmatische insteek dat regulier te houden onderzoeken dan wel audits als collegeonderzoek worden aangemerkt.

Interbestuurlijk Toezicht (IBT)

Interbestuurlijk toezicht is een wettelijke taak van de provincie waarbij zij toezicht houdt op de taakuitoefening door gemeenten. Het wettelijke uitgangspunt is dat de provincie voor alle beleidsterreinen de toezichthouder op gemeenten is met uitzondering van de terreinen waarop de provincie geen taken heeft. Het specifieke toezicht vormt hierop een uitzondering, waarbij met name het financieel toezicht integraal, op alle gemeentelijke domeinen, van toepassing is. De verantwoording van de toezichtgebieden wordt in de begroting en de jaarrekening opgenomen. Het proces verloopt als volgt: In de jaarrekening worden de resultaten benoemd van de toezichtgebieden. De provincie beoordeelt of de gemeente het goed of slecht doet op de verschillende onderdelen. In de begroting die daarop volgt komen de verbeteracties aan de orde op die punten waarvan in rekening is gebleken dat verbeteringen noodzakelijk zijn. Het Interbestuurlijk Toezicht van de provincie betreft de volgende toezichtgebieden:

Huisvesting Statushouders

Gemeenten geven uitvoering aan de wettelijke taak om verblijfsgerechtigden te huisvesten. In de halfjaarlijkse taakstelling wordt door het Rijk het aantal verblijfsgerechtigden vastgesteld dat in Leusden gehuisvest moet worden. De provincie monitort de resultaten vanuit haar toezichthoudende rol.

WABO (Bouwen en Milieu)

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor uitvoering van toezicht en handhaving (Milieu en bouwen) en deugdelijke kwaliteit van het nalevingstoezicht. De provincie toetst of de wettelijk verplichte documenten, als basis voor het systematisch en programmatisch uitvoeren van toezicht en handhaving, aanwezig zijn. Het betreft hier onder andere een actueel beleidsplan, een jaarlijks uitvoeringsprogramma en een jaarverslag over de uitvoering van toezicht en handhaving in het voorgaande kalenderjaar. De provincie toetst niet de werkelijke uitvoering van toezicht en handhaving in de dagelijkse praktijk.

Ruimtelijke Ordening

De gemeenteraad stelt, ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening voor het gehele grondgebied van de gemeente, een of meer structuurvisies en bestemmingsplannen vast. Door de provincie wordt getoetst of gemeenten actuele en gebiedsdekkende bestemmingsplannen hebben en of de gemeente bij deze bestemmingsplannen de algemene regels van het Rijk in acht neemt. En of in de bestemmingsplannen voldoende rekening wordt gehouden met de beheersing van risico's voor de veiligheid en gezondheid van mensen.

Erfgoedwet 2016

Ten aanzien van bescherming van archeologische waarden en monumenten is er toezicht op gemeentelijke ruimtelijke plannen en op vergunningverlening en handhaving. Het belangrijkste risico van inadequate uitvoering of borging van de wettelijke taken op dit gebied is het verloren gaan van onroerend cultureel erfgoed: cultuurhistorie, archeologie en monumenten. Door de provincie wordt getoetst of het erfgoedbelang afdoende is geborgd in de gemeentelijke bestemmingsplannen, de advisering door monumentencommissies goed functioneert en voldoende rekening gehouden wordt met archeologie in het vergunningentraject.

Archief-toezicht

Het doel van het toezicht op archief- en informatiebeheer is te komen tot een betrouwbare informatievoorziening waardoor verantwoording kan worden afgelegd aan burgers en anderen.

Overzicht van uitgevraagde toezichtinformatie

Op basis van de verordening systematische toezichtinformatie provincie Utrecht wordt voor bovengenoemde toezicht gebieden in het overzicht Oordeel provincie taakuitoefening en verbeterpunten ingegaan hoe wij om gaan met de door de provincie geconstateerde verbeterpunten.

Financieel toezicht

De provincie beoordeelt de gemeentelijke begroting aan de hand van het criterium "structureel en reëel evenwicht". De toezichthouder let er op dat de begroting materieel in evenwicht is: de structurele lasten moeten worden gedekt door structurele baten. Het financieel toezicht is een continue proces dat zich steeds meer kenmerkt door een risicogerichte aanpak. De begrotings- en jaarstukken die de gemeente indient worden niet losstaand beoordeeld, maar in samenhang met elkaar en vanuit een historisch besef. Dit betekent dat de

Gemeente Leusden

begroting 2021 in evenwicht moet zijn en als dat niet zo is dient de meerjarenraming aannemelijk te maken, dat in de eerstvolgende jaren een structureel en reëel evenwicht tot stand zal worden gebracht. Daarnaast toetst de provincie ook of de jaarrekening in evenwicht is. Het financieel toezicht is in beginsel repressief (achteraf). Preventief toezicht komt alleen voor bij hoge uitzondering. Voor de begroting 2021 voldoen we aan de toetsingscriteria. Leusden zal naar verwachting ook in 2021 voor repressief toezicht in aanmerking komen. Dit betekent dat we de begroting en begrotingswijzigingen direct kunnen uitvoeren zonder dat we afhankelijk zijn van de voorafgaande goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Paragraaf I Taakstellingen

Belang en doelstelling paragraaf

Met ingang van de begroting 2020 nemen wij een paragraaf taakstellingen op. Het doel van deze paragraaf is de raad te informeren over welke taakstellingen er in de begroting zijn opgenomen en over de voortgang van de uitvoering van de maatregelen.

Totaaloverzicht bezuinigingsmaatregelen

In de programmabegroting 2020-2023 is een pakket aan bezuinigingsmaatregelen opgenomen voortkomend uit de drie scenario's die bij de Kaderbrief 2020 door de raad zijn vastgesteld. Hiernaast is vanuit de Kaderbrief 2020 een gefaseerde OZB verhoging vastgesteld vanaf 2021. Tot slot resteert nog een taakstelling vanuit een eerdere bezuinigingsronde. Het totaal aan bezuinigingsmaatregelen sluit in meerjarenperspectief op een bedrag van € 1,7 mln.

Om de voortgang te kunnen monitoren is een totaalijst van bezuinigingsmaatregelen opgesteld. Hierbij is per maatregel de status opgenomen: Gerealiseerd, Nog te realiseren of Besparingsverlies.

bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024	Stand van zaken
Scenario 1					
1.1 Besparing op zorgkosten	420	420	420	420	N
1.2 Uitvoeringskosten Sociaal Domein	150	150	150	150	G
1.3 Levensbeschouwelijk onderwijs	5,7	5,7	5,7	5,7	G
1.4 Lokale regelingen	30	30	30	30	N
1.5 Herijking welzijnsaccommodaties	50	50	50	50	N
1.6 Investerings Sociaal Domein	-250	-250	-250	-250	G
Scenario 2					
2.1 Rattenbestrijding	5	5	5	5	G
2.2 Openbare ruimte; afschaffen consignatiedienst	20	20	20	20	N
2.3 Openbare ruimte; verkoop groenstroken	50	50	50	50	G
2.4 Openbare ruimte; verwijderen twee VRI's	10	10	10	10	N
2.5 Subsidie De Groene Belevnis	15	15	30	30	G
2.6 Niet-indexeren van subsidies	186,5	186,5	186,5	186,5	G
2.7 Elektriciteitskosten bij standplaatsen	6	6	6	6	N
2.8 Faciliteren ruimtelijke initiatieven; verdere differentiatie tarieven	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	N
2.9 Leges informatie bouwwerkzaamheden	80	80	80	80	B
2.10 Niet-indexeren gemeentelijke budgetten	123,5	123,5	123,5	123,5	G
Scenario 3					
3.1 Verhoging OZB	583,3	583,3	583,3	583,3	G
Totaal maatregelen scenario's dekking begrotingstekort	1.485,00	1.485,00	1.500,00	1.500,00	
Gefaseerde verhoging OZB vanuit de Kaderbrief 2020 bovenop scenario 3	60	120	180	180	G / N
Resterende bezuinigingsopgave vanuit eerdere bezuinigingsronde; accommodatiebeleid	35,5	35,5	35,5	35,5	G / N
Totaal maatregelen	1.580,50	1.640,50	1.715,50	1.715,50	

In de bijlage D Maatregelen scenario's begrotingstekort (onder de knop 'Meer') is per maatregel een toelichting opgenomen.

Voortgang bezuinigingstaakstellingen

Gemeente Leusden

De raad heeft de eerste monitor bezuinigingen 2020 tezamen met de Voorjaarsnota 2020 vastgesteld. Hierbij is de haalbaarheid van de taakstellingen tussentijds geëvalueerd. Een aantal maatregelen dat in 2020 tot een besparing had moeten leiden is niet (volledig) haalbaar gebleken. De raad is voorgesteld een totaalbedrag van niet gerealiseerde maatregelen van € 246.000 incidenteel en € 80.000 structureel als besparingsverlies te nemen.

Ten opzichte van de monitor bezuinigingen 2020-1 zijn er twee maatregelen gewijzigd:

- De eerste stap van de gefaseerde OZB verhoging ad. € 60.000 vanuit de Kaderbrief 2020 is in de OZB-tarieven 2021 verwerkt en hiermee structureel gerealiseerd.
- De bezuinigingsmaatregel accommodatiebeleid van € 35.500 is in 2021 en 2022 gerealiseerd. Vanaf 2023 is € 3.600 hiervan gerealiseerd en € 31.900 nog te realiseren.

Onderstaande tabel geeft weer welk aandeel van de totale bezuinigingsmaatregelen tot dusver gerealiseerd, nog te realiseren en als besparingsverlies afgeboekt is.

bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024
Gerealiseerde maatregelen	1.214,5	1.214,5	1.197,6	1.197,6
Investerings Sociaal Domein	-250,0	-250,0	-250,0	-250,0
Nog te realiseren	536,0	596,0	687,9	687,9
Besparingsverlies	80,0	80,0	80,0	80,0
Totaal	1.580,5	1.640,5	1.715,5	1.715,5

Gemeente Leusden

Financiële begroting

Gemeente Leusden

Uiteenzetting financiële positie

Begrotingsresultaat 2021-2024

Gemeente Leusden

In onderstaande tabel geven wij u de uitkomsten van de begroting 2021-2024 waarbij als startpositie de Voorjaarsnota 2020 is genomen.

bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024
Resultaat Voorjaarsnota 2020	-150	17	13	12
Resultaat meicirculaire 2020	227	348	105	-131
Stelpost loon- en prijsontwikkeling	100	204	172	-108
Ontwikkelingen na opstellen Voorjaarsnota 2020	-22	-75	-100	-146
Correctie resultaat primitieve begroting 2020	-80			
Resultaat begroting	75	494	190	-373

Positief resultaat tot en met 2023 met grote mate van onzekerheid

Tot en met het jaar 2023 is er sprake van een positief begrotingsresultaat. Deze begroting is echter opgesteld in een tijd waarin grote onzekerheid heerst als gevolg van corona en de herverdeling van het gemeentefonds. Deze begroting biedt ons inziens dan ook nog geen ruimte om maatregelen die in de Kaderbrief 2021 zijn genomen terug te draaien.

Herverdeling gemeentefonds nog niet in de begroting verwerkt

Over de herijking van het gemeentefonds zal eind dit jaar bij de decembercirculaire meer duidelijkheid worden gegeven. Er heerst bij veel gemeenten grote weerstand tegen het voornemen van het kabinet om vanaf 2022 nieuwe verdeelmodellen voor het Sociaal Domein en het klassieke deel van het gemeentefonds door te voeren. De daarbij verwachte forse nadelige herverdeeleffecten zijn ongekend en zal voor het gros van de Nederlandse gemeenten een grote weerslag hebben op hun begrotingspositie. Ook voor Leusden zal het herverdeeleffect leiden tot een forse afname van inkomsten uit het Gemeentefonds.

Effecten van corona op het gemeentefonds

Na de meicirculaire is de juni-brief verschenen waarbij meer duidelijkheid is gegeven over de door het rijk te verstrekken compensatie voor de door gemeenten gemaakte coronakosten in de periode 1 maart tot 1 juni. Leusden ontvangt daarvoor een incidentele vergoeding van € 275.000.

Daarnaast is bekend geworden dat, als onderdeel van een aanvullend corona compensatiepakket, de opschalingskorting voor lagere overheden voor de jaren 2020 en 2021 zal worden geschrapt. Het gaat daarbij om een incidenteel bedrag van € 70 miljoen voor 2020 en € 160 miljoen voor 2021. Voor Leusden gaat het daarbij om een bedrag van respectievelijk € 90.900 in 2020 en € 207.300 in 2021.

Meicirculaire

De meicirculaire 2020 laat voor de jaarschijven 2021 t/m 2023 een hogere Algemene Uitkering zien als gevolg van de toegenomen accressen. Daarbij heeft het kabinet besloten om voor 2020 en 2021 het accres vast te zetten om rust en stabiliteit aan gemeenten te kunnen bieden in deze coronatijd. Vanaf 2024 laat de meicirculaire een afname zien met € 130.700. Oorzaak van deze afname is dat het Rijk, op grond van de middellange termijn verkenning Zorg, uitgaat van minder zorgkosten vanaf 2024 waardoor het accres afneemt.

Daarnaast heeft het vastzetten van het BCF plafond geleid tot een voordeel in 2021 van € 107.000.

Over het al dan niet structureel worden van de € 1,1 miljard extra middelen Jeugdzorg die het kabinet voor de periode 2019 t/m 2021 beschikbaar heeft gesteld is nog geen besluit genomen. Momenteel vindt onderzoek plaats, waarvan de resultaten eind 2020 worden verwacht. De resultaten dienen als input voor de komende kabinetsformatie.

Gemeenten mogen vanaf 2022 een structurele stelpost "extra jeugdzorgmiddelen" in de begroting ramen. Voor Leusden gaat het om een bedrag van € 415.000.

Stelpost loon- en prijsontwikkeling

De stelpost loon- en prijsstijgingen is bijgesteld op basis van de geactualiseerde percentages CPB zoals aangegeven in de meicirculaire. Binnen de stelpost volume- en prijsstijgingen Sociaal Domein ontstaat een structureel voordeel omdat de begrote indexering op het WSW budget kan komen te vervallen. De reguliere loon- en prijsontwikkeling voor het Sociaal Domein is eveneens geactualiseerd op basis van de nieuwe CPB percentages. Daarnaast is de indexering voor contractherziening met de Breed Spectrum Aanbieders gedekt uit de reserve SD waardoor voor de jaarschijven 2021 t/m 2023 voordelen zijn ontstaan. Vanaf 2024 ontstaat er een nadeel bij het Sociaal Domein doordat de index jaarschijf 2024 is toegevoegd.

bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024
Reguliere loon- en prijsstijgingen	43	25	-12	98
Niet meer indexeren van WSW bijdrage	26	26	28	29

Gemeente Leusden

Loon- en prijsstijgingen Sociaal Domein	31	152	156	-235
Totaal	100	204	172	-108

Ontwikkelingen na opstellen Voorjaarsnota 2020

Na het opstellen van de Voorjaarsnota is een aantal ontwikkelingen verwerkt in de begroting 2021. Belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- wegvallende renteopbrengsten door het verhogen van de algemene reserve basisdeel ten laste van de algemene reserve toevoeging exploitatie (conform Kaderbrief 2021);
- verwerking van te verwachte prijsindexatie voor het integraal bestek openbare ruimte en leerlingenvervoer;
- stijging van afschrijvingslasten in het laatste begrotingsjaar 2024.

Correctie primitief begrotingsresultaat begroting 2020 voor de jaarschijf 2021

In de primitieve begroting 2020 sloot de jaarschijf 2021 nog met een tekort van € 80.400, waarbij destijds is voorgesteld dit tekort te dekken uit de algemene reserve basisdeel. Voor het jaar 2021 is op dit moment geen sprake meer van een tekort. Deze onttrekking aan de reserve komt hierdoor te vervallen.

Septembercirculaire 2020

Over de herijking van het gemeentefonds wordt in deze circulaire geen nieuwe informatie verstrekt. De accressen zijn bij de meicirculaire voor het laatst bijgesteld en laten in de septembercirculaire geen mutaties zien.

Het kabinet stel voor de jaarschijf 2022 eenmalig een bedrag van 300 miljoen aan de gemeenten beschikbaar voor jeugdzorg. Dit is een incidentele aanvulling op de € 1 miljard die eerder beschikbaar is gesteld voor de periode 2019 t/m 2021. Voor Leusden gaat het dan om een bijdrage van € 397.200, echter in de begroting hadden we daarvoor al een vergelijkbaar bedrag opgenomen waardoor er geen extra voordeel ontstaat.

Op basis van de septembercirculaire ontstaat het volgende budgetair resultaat:

bedragen x € 1.000

	2020	2021	2022	2023	2024
1. Accresontwikkeling/uitkeringsbasis	262	162	43	17	90
2. Plafond BTW compensatiefonds	52	-	-	-	-
3. Corona/opschalingskorting	91	207	-	-	-
4. Extra middelen Jeugdzorg	-	-	-18	-	-
5. Taak mutaties, overige ontwikkelingen	37	16	17	9	9
	442	385	42	27	100
Functioneel verwerken / reserveringen	-37	-49	-17	-9	-9
Budgetair resultaat septembercirculaire 2020	404	336	25	17	90

Sociaal Domein

Met het vaststellen van het beleidskader Sociaal Domein "Focus en transparantie" 2019-2022 zijn de kaders voor de komende jaren uitgezet. Vanuit financieel oogpunt ligt de focus op meer transparantie en grip op de uitvoering van de zorg. Dit zal moeten leiden tot verdere normalisering en afname van duurdere zorgvormen. Het college heeft prioriteit toegekend aan het realiseren van de taakstelling Sociaal Domein door dit project te classificeren als topprioriteit. Doel daarbij is het realiseren van een afvlakking van de zorgkosten. De begroting Sociaal Domein die in 2020 verder is ontschot door toevoeging van onderdelen zoals Sport, Volksgezondheid, Onderwijs en Cultuur, beslaat een bedrag van € 22,4 miljoen en vormt daarmee 33% van de totale gemeentelijke begroting.

Op een aantal terreinen binnen het Sociaal Domein doen zich in 2020/ 2021 relevante ontwikkelingen voor die hun weerslag hebben op deze Meerjarenbegroting:

1. Vanaf 2020 is de 2e tranche van het abonnementstarief ingevoerd. Dit heeft voor Leusden geleid tot een forse kostenstijging bij met name de Huishoudelijke Hulp (HH) omdat de voor Leusden relatief goedkope Algemene Voorziening HH ook onder het abonnementstarief is gaan vallen. Het Rijk biedt echter geen compensatie en wil eerst de kosten gaan monitoren om de effecten van de maatregel goed in beeld te krijgen.
2. Voor 2021 en verder zullen nieuwe afspraken moeten worden gemaakt over de invulling van de regionale risicoverevening. Risicoverevening is een vorm van onderlinge solidariteit op financieel gebied met betrekking tot de taakgerichte bekostiging (breed spectrum aanbieders), Landelijke Transitie Arrangementen en Save/ Veilig Thuis. De invloed van de gemeenten op deze zorg is beperkter. De mogelijke herverdeling van de rijksmiddelen Sociaal Domein vanaf 2022 zal ook effect hebben op de regionale verevening.

3. De Rijksmiddelen voor het Sociaal Domein worden verdeeld op basis van een objectief verdeelmodel. Er vindt een herijking van dit model plaats waarbij de verdeling vanaf 2022 meer recht zou moeten doen aan de kosten die gemeenten maken. Onderzoeksbureau AEF heeft het eindrapport opgeleverd en de resultaten daarvan laten zien dat gemeenten in de klasse 20.000-50.000 inwoners een nadelig herverdeeleffect zullen ondervinden van € 33,35 per inwoner. Op basis van deze indicatie zou dat een korting voor Leusden inhouden van circa € 1.000.000 vanaf 2022. De gemeenten geven aan dat er vanuit het rijk extra middelen beschikbaar moeten komen om de nu al bestaande tekorten binnen het Sociaal Domein op te vangen.
4. Vorig jaar zijn de zorgkosten met circa 8% gestegen ten opzichte van 2018 (22%) waarmee een afvlakking is ontstaan. De vraag is of deze afvlakking de komende jaren verder kan worden doorgezet. Op dit moment is er nog geen accurate prognose over de zorgkosten 2020. Ook de effecten van corona en of dit tot een stijging aan zorgkosten zal leiden zijn nog niet te voorspellen. De eerste signalen zijn dat er ook in 2020 een verdere stijging van zorgkosten lijkt aan te komen. De (financiële) effecten van de beoogde transformatie laten langer op zich wachten dan vooraf was voorzien.

Nieuw beleid

In de Kaderbrief is de ruimte voor nieuw beleid ingevuld. De structurele ruimte is ingevuld met budgetten voor Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), Omgevingswet, Energietransitie, Zorgkosten Sociaal Domein, Subsidie Larijs en Leusden op de kaart. De incidentele ruimte is ingevuld met Huis van Leusden eetwerkcfe, Omgevingswet, VVE en peuteropvangbeleid en uitvoering van de Regionale Energie Strategie (RES). Een toelichting op de budgetten geven we in bijlage A.

Het overzicht van de budgetten nieuw beleid en CUP 2018-2022 is per domein bij 'Wat mag het kosten?' weergegeven. In onderstaande tabel hebben we deze budgetten samengevat en geven hiermee inzicht in de uitgaven voor bestaand en nieuw beleid in deze begroting.

bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024
Uitgaven bestaand beleid	60.493	59.845	59.515	60.330
Uitgaven nieuw beleid				
- CUP incidenteel	307	123	35	35
- Nieuw beleid incidenteel	542	130	0	0
- CUP structureel	694	739	729	729
- Nieuw beleid structureel	59	59	59	59
	1.602	1.051	823	823
Totaal uitgaven begroting excl grondexploitatie	62.095	60.896	60.338	61.153

Financiering en rente

In de begroting van Leusden worden alleen de werkelijke rentekosten en –baten opgenomen. Sinds 2017 zijn de fictieve rentesoorten vervallen. Er wordt geen bespaarde rente meer gerekend over investeringen en aan investeringen waar geen geldlening voor is aangetrokken wordt ook geen rente meer toegerekend. Door alleen de werkelijke rentebaten en –lasten te ramen is de begroting ook transparanter geworden en is de administratieve last aanzienlijk verminderd.

Bij de invoering van schatkistbankieren gingen we uit van een structureel rendement van 1%. Door de rendementsontwikkelingen staat dit uitgangspunt onder druk, zeker voor de korte termijn. Wat betreft de rentebaten gaan we in de begroting 2020, net als in de voorgaande jaren uit van een rendement van 0,5%.

Dit is conform de Kaderbrief 2021. In meerjarenperspectief handhaven we het rendement op 1% maar de rente opbrengst is op basis van diverse raadsbesluiten naar beneden bijgesteld zodat de effectieve renteopbrengst in meerjarenperspectief laag is. Door deze afbouw is er dus geen sprake meer van een structureel (op basis van de werkelijke rentestanden) niet te realiseren rentebaait in onze begroting.

Voor grote investeringen wordt onder bepaalde voorwaarden projectfinanciering aan getrokken. Dit is tot nu toe gedaan voor MFC Atria (€ 6 miljoen, 1,705%), Hart van Leusden (€ 5,7 miljoen, 1,455%) en IKC Berkelwijk (€ 4,3 miljoen, 1,278%). De in 2020 aangetrokken lening van € 3,9 miljoen voor de projecten MFC Atria (uitbreiding 2 lokalen) en MKC 't Ronde en de daarbij behorende rentelast (0,245%) is, vanwege tijdstip aantrekken lening, niet

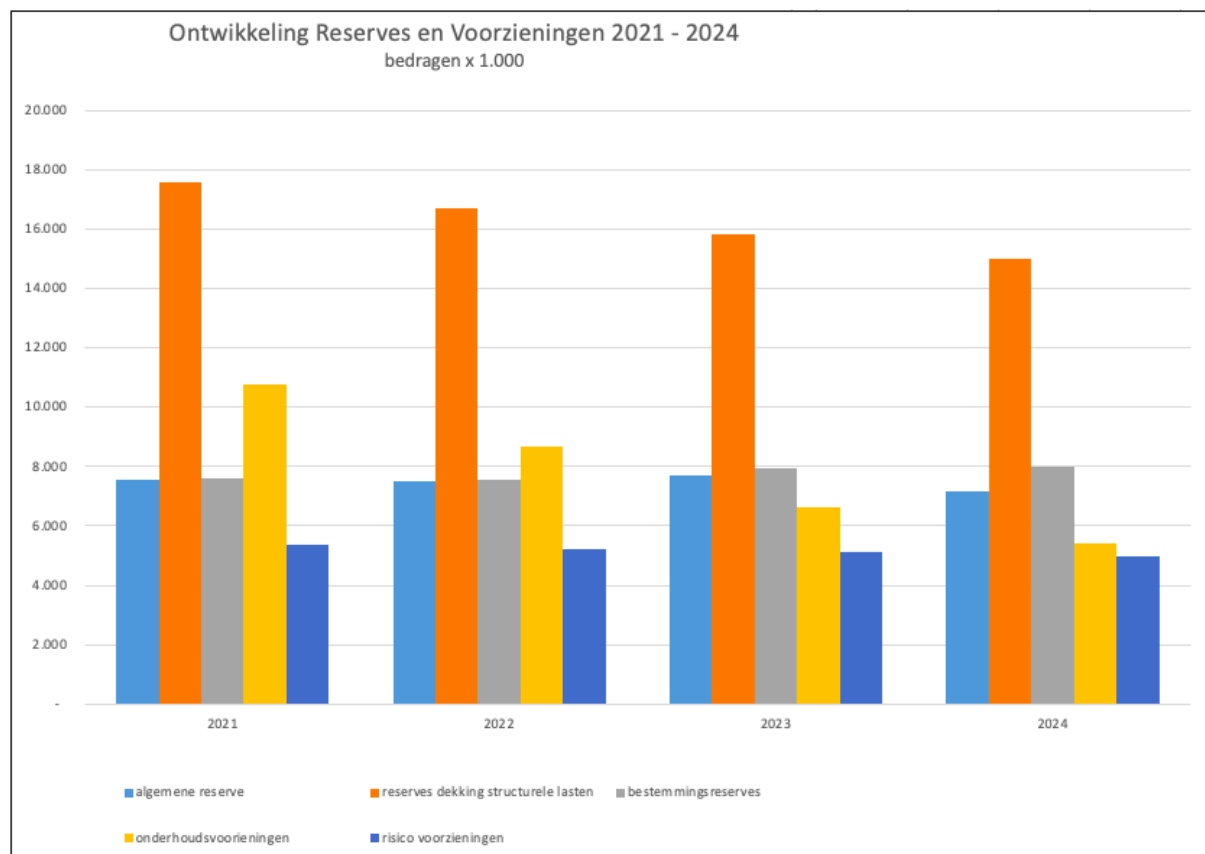

verwerkt in de begroting 2021-2024. Omdat de rentelasten uit de reserve kapitaallasten worden gedekt verloopt dit budgettair neutraal.

Afhankelijk van de liquiditeitspositie en de ontwikkeling van de marktrente kunnen daar nog leningen bijkomen voor IKC Groenhouten en de vernieuwing van scholen in Achterveld.

Het conform Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorgeschreven renteoverzicht is opgenomen in de paragraaf financiering.

Reserves en voorzieningen

Gemeente Leusden

De reserves en voorzieningen zijn te beschouwen als het fundament voor de Leusdense financiële positie. Door onze reserves en voorzieningen zijn wij in staat om nieuwe beleidsvoornemens te realiseren en de infrastructuur in stand te houden (onderhoudsvoorzieningen). De stand van de reserves en voorzieningen einde boekjaar 2021 en de prognose in meerjarenperspectief is als volgt:

bedragen x € 1.000

einde boekjaar	2021	2022	2023	2024
Algemene reserves				
Algemene reserve				
- Basisreserve	5.269	5.633	5.824	5.451
- Toevoeging exploitatie	745	195	195	195
- Flexibel inzetbaar	146	146	146	127
- Middelen met aangewezen bestemming	4.577	4.618	4.678	4.739
Algemene reserve grondbedrijf	1.379	1.527	1.538	1.383
Bestemmingsreserves				
Dekking kapitaallasten economisch nut	5.318	4.920	4.556	4.263
Dekking kapitaallasten maatschappelijk nut	12.284	11.772	11.263	10.758
Reserve Sociaal Domein	673	587	552	552
Reserve bovenwijkse voorzieningen	432	432	783	783
Reserve rente starters- en duurzaamheidsleningen	787	783	780	776
Reserve vernieuwing en uitbreiding onderwijshuisvesting	1.138	1.137	1.131	1.124
Totaal reserves	32.747	31.749	31.446	30.152
Voorzieningen				
Voorziening onderhoud infrastructuur	10.775	8.652	6.635	5.419
Voorziening diverse complexen grondbedrijf	2.216	2.216	2.216	2.216
Voorziening egalisatie reinigingsrechten	0	0	0	0
Voorziening arbeidsvoorwaarden gerelateerde verplichtingen	3.134	3.018	2.901	2.785
Totaal voorzieningen	16.125	13.885	11.752	10.420
Totaal reserves en voorzieningen	48.872	45.635	43.198	40.572

Uit het overzicht blijkt dat de totale vermogenspositie in meerjarenperspectief per saldo met € 8,3 miljoen afneemt. Onderstaand lichten wij de voornaamste mutaties toe:

Reserves

- Algemene reserve basisdeel

De toename in 2022 en 2023 en afname in 2024 betreffen de toevoeging van het positieve begrotingsresultaat (2022 en 2023) en dekking van het begrotingstekort in het jaar 2024.

- Algemene reserve toevoeging exploitatie

De afname van de reserve wordt veroorzaakt door dekking van het CUP. Hiernaast worden incidentele kosten vanuit de organisatie ontwikkeling gedekt uit deze reserve.

- Algemene reserve; flexibel inzetbaar

De afname van de reserve betreft de dekking van de kosten van verkeerstellingen.

- Reserve egalisatie kapitaallasten economisch en maatschappelijk nut

Investerings met een economisch nut als ook investeringen met een maatschappelijk nut dienen te worden geactiveerd. Gedurende de toekomstige gebruiksduur wordt de investering afgeschreven en de kapitaallasten in de exploitatie opgenomen. De dekking van de kapitaallasten vindt gedeeltelijk plaats door een onttrekking uit een reserve egalisatie kapitaallasten met economisch nut of de reserve egalisatie kapitaallasten met maatschappelijk nut. Op deze wijze wordt de lasten van investeringen met economisch- en een maatschappelijk nut (gedeeltelijk) gedekt uit reserves en kostenneutraal verantwoord in de exploitatie.

- Reserve bovenwijkse voorzieningen

De reserve wordt de komende jaren nog beperkt versterkt door bijdragen vanuit de grondexploitaties. De in de reserve resterende middelen worden aangewend voor (gedeeltelijke) dekking van majeure infrastructurele projecten. Prioritering van middelen vindt plaats middels het Mobiliteitsplan dat nog aan de raad ter besluitvorming zal worden voorgelegd.

Voorzieningen

- Voorziening onderhoud infrastructuur

De omvang van de diverse voorzieningen voor de instandhouding van de fysieke infrastructuur neemt in de begrotingsperiode 2021-2024 naar verwachting af. Dit gebeurt op basis van het uitgangspunt dat de voorzieningen dusdanig

Gemeente Leusden

gevoed worden dat er voor 12 jaar onderhoud uitgevoerd kan worden. Eind 2020 zullen de onderhoudsvoorzieningen opnieuw worden doorgerekend. Op basis van de in het GRP 2019- 2023 opgenomen onderhoudsuitgaven en vervangingsinvesteringen daalt ook het saldo van de voorziening egalisatie rioolbeheer. De raad heeft in december 2019 ingestemd met het nieuwe GRP 2019-2023.

Meerjarig investeringsplan (MIP)

Gemeente Leusden

Alle vervangingsinvesteringen worden bijeengebracht op het Meerjarig Investeringsplan (MIP). In bijlage B is een overzicht opgenomen van het complete MIP, waarbij de investeringen per programma zijn weergegeven. In de tabel hierna geven wij u een samenvatting van de geplande investeringen.

bedragen x € 1.000

		2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
	e/m/o	Investeringslasten				Structurele lasten			
A1. Vervangingsinvesteringen	e/m/o	664	569	760	610	69	192	318	420
A2. Openbare verlichting	o	97	119	172	130	0	4	8	14
B1. Verkeer en vervoer	m	0	0	0	0	0	0	0	0
B2. Onderwijshuisvesting	e/m/o	0	5.300	0	0	0	0	186	184
C1. Groot onderhoud	o	3.819	4.617	4.470	4.827	0	0	0	0
C2. Sportterreinen	o	385	243	629	73	0	0	0	0
C3. GRP	e/o	658	799	600	247	0	0	0	0
D1. Grondexploitatie	e	574	18	0	0	0	0	0	0
D1. Grondverkoop	e	-2.864	0	0	0	0	0	0	0
		3.333	11.664	6.631	5.887	69	196	512	619

e = investeringen met economisch nut / m = investeringen met maatschappelijke nut / o = onderhoud aan kapitaalgoederen

De onderdelen van het MIP lichten wij nader toe:

A. Investerings die door middel van activering en afschrijving t.l.v. de exploitatie worden gebracht	A1	Vervangingsinvesteringen, dit betreft geplande investeringen op basis van de diverse vervangingsplannen.
	A2	Investerings Openbare Verlichting, geplande investeringen conform het beleidsplan openbare verlichting
B. Investerings die t.l.v. reserves worden gebracht	B1.	Investerings uitvoeringsplan verkeer en vervoer (maatschappelijk nut), dekking uit reserve infrastructuur/ bovenwijkse voorzieningen, de genoemde bedragen zijn gebaseerd op door de raad vastgestelde uitgavenprioritering binnen de reserve bovenwijkse voorzieningen.
	B2.	Onderwijshuisvesting, investering wordt hoofdzakelijk vanuit reserve onderwijshuisvesting bekostigd.
C. Investerings die t.l.v. voorzieningen worden gebracht (karakter: groot onderhoud en vervanging zonder levensduurverlenging)	C1.	Investerings IBOR, gebaseerd op meerjarige onderhoudsplannen voor wegen, water, groen en gebouwen dekking uit voorzieningen onderhoud infrastructuur op basis van inspecties worden de definitieve onderhoudsmaatregelen in jaarplannen verwerkt.
	C2.	Investerings onderhoudsplan sportterreinen, dekking uit voorziening onderhoud sportterreinen.
	C3.	Investerings Gemeentelijk Rioleringsplan, dekking uit egalatievoorziening rioolbeheer.
D. Investerings die t.l.v. de grondexploitatie worden gebracht	D1.	Investerings o.b.v. grondexploitatieopzetten, zoals grondaankoop en bouwrijp maken. Een negatief bedrag betekent grondverkoop.

Budgetautorisatie

Ter vereenvoudiging van de besluitvorming zijn de vervangingsinvesteringen van rubriek A voor de jaarschijf 2021 functioneel in de primitieve begroting geraamd. Ditzelfde geldt voor de investeringen uit rubriek C. Hierbij wordt aangetekend dat het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) eens in de vijf jaar aan de raad ter vaststelling wordt voorgelegd. In het raadsvoorstel wordt inzicht gegeven in de ophanden zijnde investeringen in de komende planperiode. Voor investeringen uit de categorie B worden u afzonderlijke besluiten ter vaststelling voorgelegd. De in rubriek D genoemde investeringen zijn overeenkomstig de laatste door de raad vastgestelde actualisering van de grondexploitatie. Een specificatie van de voor 2021 geraamde investeringen is opgenomen in bijlage B.

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Op grond van het Besluit Begroting en verantwoording (BBV) is een gemeente verplicht om afzonderlijk in te gaan op de zogenoemde 'jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume'.

Bij deze verplichtingen is het doorslaggevend of het verloop van de uitgaven gedurende een aantal begrotingsjaren - in de regel betreft dit de begrotingsperiode van vier jaar - gelijkmatig dan wel ongelijkmatig is. Bij een gelijkmatig verloop zoals bijvoorbeeld lonen, premies en vakantiegeld moeten de uitgaven in de begroting worden geraamd. Is er sprake van een sterke omvangswisseling in het uitgavenpatroon dan moeten de uitgaven ten laste van een voorziening worden gebracht. De kosten van voormalig personeel en wethouderpensioenen worden gedekt uit voorzieningen omdat hier sprake is van een ongelijk volume. De hoogte van de voorzieningen (per 1 januari 2021 € 3.248.474) dient te zijn afgestemd op de achterliggende verplichtingen. Jaarlijks vindt er daarom een doorrekening plaats. Deze heeft laatstelijk plaatsgevonden bij het opstellen van de Jaarrekening 2019. De eerstvolgende actualisering vindt plaats bij de jaarrekening 2020.

Meerjarenbalans 2019-2024

Het BBV schrijft voor dat in de begroting een geprognosticeerde balans moet worden opgenomen. Met deze meerjarenbalans krijgt de raad meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer de investeringen, reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte. Hieronder is de meerjarenbalans 2019-2024 opgenomen. We benadrukken dat het voor de aangegeven begrotingsjaren een prognose is. In de balans zijn de belangrijkste ontwikkelingen verwerkt zoals we die op dit moment kennen. Door toekomstige besluitvorming en (financiële) dynamiek die er nu eenmaal altijd is bij gemeenten zullen de hieronder vermelde cijfers in werkelijkheid gaan afwijken. Dit maakt dat de meerjarenbalans een behoorlijke mate van onzekerheid in zich heeft.

<i>bedragen x € 1.000</i>	werkelijk			Begroot		
einde boekjaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Activa						
Immateriële vaste activa	282	282	282	282	282	282
Materiële vaste activa	58.706	62.646	60.205	62.883	60.650	58.249
Financiële vaste activa	1.338	1.438	1.538	1.538	1.538	1.538
Voorraden	5.472	1.671	-40	3	3	3
Uitzettingen	15.816	18.272	19.880	19.474	18.778	19.051
Liquide middelen	275	453	509	458	458	457
Overlopende activa	3.363	3.363	3.363	3.363	3.363	3.363
	85.252	88.125	85.737	88.001	85.072	82.943
Passiva						
Reserves (eigen vermogen)	36.885	38.152	35.816	36.662	37.661	37.234
Resultaat boekjaar	1.655	2	2.338	1.492	493	920
Voorzieningen	18.721	18.721	17.130	14.891	12.759	11.427
Langlopende schulden	14.603	17.862	17.065	21.568	20.771	19.974
Vlottende passiva	13.388	13.388	13.388	13.388	13.388	13.388
	85.252	88.125	85.737	88.001	85.072	82.943

Structureel evenwicht

Onder begrotingsresultaat en in de aanbieding is het resultaat weergegeven van alle lasten en baten in deze begroting. De begroting bevat structurele lasten en baten, incidentele lasten en baten en lasten en baten die worden gedekt ten laste van reserves. Het BBV schrijft voor dat inzichtelijk moet worden gemaakt of er sprake is van een structureel evenwicht. De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo. Indien de incidentele baten en lasten buiten beschouwing worden gelaten is het structureel evenwicht voor deze begroting als volgt:

bedragen x € 1.000

Presentatie van het structureel begrotingssaldo	Begroting 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Saldo van baten en lasten	-2.265	-998	-303	-1.293
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2.340	1.492	493	920
Begrotingssaldo na bestemming	75	494	190	-373
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	6	-18	0	0
Structureel begrotingssaldo	81	476	190	-373

Een specificatie van de incidentele baten en lasten en de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves is opgenomen in het onderdeel overzicht baten en lasten.

EMU-saldo

Het BBV schrijft voor dat gemeenten in de begroting een meerjarige berekening van het EMU-saldo opnemen. Het EMU-saldo geldt binnen de Europese Unie als een indicator om de gezondheid van de overheidsfinanciën te bepalen. De overheden mogen een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). In dit tekort van 3% hebben, naast de rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. Het aandeel voor de gezamenlijke gemeenten is tot en met 2022 genormeerd op 0,27%. Om aan afzonderlijke gemeenten een beeld te geven wat dit voor hen betekent publiceert het Ministerie van BZK jaarlijks een lijst met individuele referentiewaarden. Voor Leusden wordt in 2021 een referentiewaarde van € 2,2 miljoen vermeld. Dit bedrag is geen norm, maar geeft een indicatie voor het aandeel in de gezamenlijke tekortnorm. Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar van ontvangsten en uitgaven op basis van transacties binnen een begrotingsjaar. Het ene jaar kan het EMU-saldo van de gemeente daardoor een tekort vertonen en het andere jaar een overschot. Dit komt door schommelingen in de hoogte van de investeringen en het aan- en verkopen van bouwgronden. Uit de tabel blijkt dat het EMU-saldo van Leusden in 2021 beneden de referentiewaarde blijft.

bedragen x € 1.000

	2020	2021	2022	2023	2024
1. (+) Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-386	75	494	190	-373
2. (-) Mutatie (im)materiële vaste activa	3.940	- 2.441	2.678	- 2.233	- 2.401
3. (+) Mutatie voorzieningen	0	- 1.591	- 2.239	- 2.132	- 1.332
4. (-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	- 3.801	- 1.711	43	0	0
5. (-) Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-525	2.636	- 4.466	291	696
Referentiewaarde gem. Leusden	- 2.199	- 2.195	- 2.195	- 2.195	- 2.195
EMU-saldo blijft onder referentiewaarde	1.674	4.831		2.486	2.891
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde			- 2.271		

Gemeente Leusden

Overzicht baten en lasten

Overzicht baten en lasten

bedragen x € 1.000

Exploitatie	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Domein Bestuur						
Lasten	-5.797	-4.894	-4.789	-4.748	-4.743	-4.733
Baten	464	363	357	310	287	287
Saldo	-5.333	-4.531	-4.432	-4.438	-4.456	-4.446
Domein Leefomgeving						
Lasten	-16.302	-16.093	-15.415	-15.352	-15.209	-15.412
Baten	8.453	8.343	7.015	6.971	6.892	6.892
Saldo	-7.849	-7.750	-8.400	-8.381	-8.317	-8.520
Domein Samenleving						
Lasten	-26.723	-27.930	-27.783	-27.580	-27.263	-27.277
Baten	4.891	5.265	5.177	5.214	5.261	5.261
Saldo	-21.832	-22.665	-22.606	-22.366	-22.002	-22.016
Domein Ruimte						
Lasten	-13.898	-11.733	-6.602	-2.792	-2.374	-3.001
Baten	13.060	9.046	4.363	821	623	580
Saldo	-838	-2.687	-2.239	-1.971	-1.751	-2.421
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien						
Lasten	-1.128	-1.049	-1.196	-1.111	-1.500	-1.910
Baten	41.555	43.093	44.588	45.282	45.496	45.838
Saldo	40.427	42.044	43.392	44.171	43.996	43.928
Overhead						
Lasten	-8.312	-8.744	-8.253	-8.286	-8.046	-8.091
Baten	1.046	963	335	335	335	335
Saldo	-7.266	-7.781	-7.918	-7.951	-7.711	-7.756
Onvoorzien						
Lasten	0	-61	-62	-62	-62	-62
Saldo van baten en lasten	-2.690	-3.431	-2.265	-998	-303	-1.293
Toevoeging aan reserves						
Domein Bestuur	0	0	0	0	0	0
Domein Leefomgeving	-2.857	-2.406	-812	-805	-798	-798
Domein Samenleving	-418	0	-54	-20	-26	-31
Domein Ruimte	-937	-1.102	-681	181	-869	0
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-5.680	-1.743	-2.195	0	0	0
Overhead	-15	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen	-9.907	-5.251	-3.742	-644	-1.693	-829
Onttrekking aan reserves						
Domein Bestuur	93	51	29	8	8	8
Domein Leefomgeving	2.808	2.741	1.851	1.764	1.631	1.557
Domein Samenleving	2.272	523	278	142	38	9
Domein Ruimte	692	1.647	602	-281	509	175
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	8.275	3.295	3.081	261	0	0
Overhead	113	429	241	242	0	0
Totaal onttrekkingen	14.253	8.686	6.082	2.136	2.186	1.749
Saldo van toevoegingen en onttrekkingen	4.346	3.434	2.340	1.492	493	920

Gemeente Leusden

Gerealiseerd saldo van baten en lasten	1.655	3	75	494	191	-372

Toelichting verschillen

Domein Bestuur

Binnen het Domein Bestuur neemt het saldo 2020 ten opzichte van 2021 af met circa € 0,1 mln. Deze afname wordt voornamelijk veroorzaakt door een daling in de lasten en worden op hoofdlijnen verklaard door de volgende ontwikkelingen:

- € 0,04 mln. hogere lasten door stijging van de gemeentelijke bijdrage voor de VRU;
- € 0,03 mln. hogere lasten als gevolg van Tweede Kamerverkiezingen in 2021 (geen verkiezing in 2020);
- € 0,02 mln. lagere lasten voor onderzoekskosten brandweerkazerne Leusden (incidenteel budget doorloop in 2020);
- € 0,15 mln. lagere lasten personeelskosten als gevolg van incidentele formatie uitbreiding en budget neutrale verschuivingen.

Domein Leefomgeving

Binnen het Domein Leefomgeving nemen de lasten in 2021 ten opzichte van het begrotingsjaar 2020 af met circa € 0,68 mln. De lasten afname binnen het Domein worden op hoofdlijn verklaard door de volgende ontwikkelingen:

- € 0,18 mln. lagere lasten door een in 2020 incidenteel geraamd budget voor de energietransitie gedekt vanuit de klimaatmiddelen;
- € 0,12 mln. lagere lasten sloopkosten sportzaal Groenhouten (in 2020 incidenteel budget in begroting opgenomen);
- € 0,03 mln. lagere lasten door een in 2020 incidenteel geraamd budget voor aanleg zonnepanelen sporthal Antares ;
- € 0,15 mln. lagere lasten personeelskosten als gevolg van incidentele formatie uitbreiding en budget neutrale verschuivingen.
- € 0,12 mln. lagere lasten inzamelen en verwerken afval;
- € 0,49 mln. lagere lasten overige verrekeningen door technische wijziging baten naar negatieve lasten (budgetneutraal met lagere opbrengst);
- € 0,02 mln. hogere lasten bijstelling budgetten riolering nieuw GRP;
- € 0,05 mln. hogere lasten bestek openbare ruimte;
- € 0,12 mln. hogere lasten in gemeentelijke onderhoudsvoorzieningen;
- € 0,22 mln. hogere lasten afschrijvingen;

Ten opzichte van het begrotingsjaar 2020 nemen de baten binnen het Domein Leefomgeving af met circa € 1,39 mln. per jaar. Deze afname van baten in het jaar 2021 wordt met name veroorzaakt door:

- € 0,76 mln. lagere opbrengsten door een in 2020 incidenteel geraamde inkomst voor grondverkoop;
- € 0,49 mln. lagere opbrengsten overige verrekeningen door technische wijziging baten naar negatieve lasten (budgetneutraal met lagere lasten);
- € 0,17 mln. lagere opbrengsten afval;
- € 0,09 mln. hogere opbrengsten verhuur Lisidunalaan 2 – Fila Tekna

Domein Samenleving

Binnen het domein Samenleving neemt het (negatieve) saldo 2021 ten opzichte van 2020 af met € 0,06 mln. Deze afname wordt voornamelijk veroorzaakt door een afname van de lasten met 0,15 mln. en afname van de baten met € 0,09 mln.

De afname van de baten wordt veroorzaakt door:

- € 0,03 mln. lagere opbrengsten van derden (retributie kinderopvang Fila Tekna, bijdrage provincie voor Collectief Vervoer en bijdrage Fonds Samenlevingsinitiatieven voor Vuelta
- € 0,05 mln. lagere opbrengsten door vervallen incidentele subsidie ZonMw Pilot lokale aanpak verward gedrag

De afname van de lasten wordt met name veroorzaakt door:

- € 0,06 mln. hogere lasten door incidentele verhoging subsidiebudget VVE/Peuteropvang vanuit ruimte nieuw beleid;
- € 0,26 mln. lagere lasten als gevolg van het realiseren van een deel van de taakstelling Sociaal Domein
- € 0,04 mln. hogere lasten als gevolg van formatie uitbreidingen en budget neutrale verschuivingen.
- € 0,05 mln. lagere lasten Fonds Samenlevingsinitiatieven (o.a. vervallen incidentele bijdrage Kamp Amersfoort 2020);
- € 0,10 mln. lagere lasten als gevolg van vervallen incidentele CUP budgetten 2020 (transformatiebudget);
- € 0,18 mln. hogere lasten als gevolg van de contractherziening Breedspectrumaanbieders waarbij aanvullende afspraken zijn gemaakt over de transformatieopgave.

Domein Ruimte

Binnen het Domein Ruimte nemen de lasten ten opzichte van het begrotingsjaar 2020 af. De belangrijkste oorzaken daarvoor zijn:

- Mutaties in grondexploitaties van € 3,8 mln. Deze worden echter budgettair neutraal in de begroting geraamd.
- Een in 2020 incidenteel geraamd budget van € 0,27 mln. voor uitvoering van diverse CUP projecten;
- Een in 2020 incidenteel geraamd budget van € 0,26 mln. voor gemeentelijke (plan)kosten voortkomend en gedekt uit anterieure overeenkomsten;
- Een in 2020 incidenteel geraamd budget van € 0,14 mln. voor het omgevingsplan Buitengebied;
- € 0,10 mln. lagere lasten personeelskosten in 2020 als gevolg van incidentele formatie uitbreidingen en budget neutrale verschuivingen.

Gemeente Leusden

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Binnen het Onderdeel Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien nemen de baten ten opzichte van 2020 toe tot een bedrag van € 2,7 miljoen in 2024. Voornaamste oorzaak voor deze toename zijn de stijgende accressen van de Algemene Uitkering Gemeentefonds. Deze stijging zet zich ook de komende jaren door tot een bedrag van € 3,3 miljoen in 2024 ten opzichte van 2020. De OZB inkomsten stijgen met € 0,7 miljoen. Hiernaast is een stelpost opgenomen voor het opvangen van loon- en prijsstijgingen binnen het Sociaal Domein, oplopend naar € 1,3 mln. in 2024.

De lasten op dit onderdeel stijgen in 2021 ten opzichte van 2020 met € 0,2 miljoen. Voornaamste oorzaak van deze stijging zijn de hoger geraamde stelposten voor loon- en prijsstijgingen. Voor een verdere specificatie van- en inhoudelijke toelichting op de bedragen verwijzen wij u naar het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Overhead

Binnen de overhead neemt het saldo 2021 ten opzichte van het begrotingsjaar 2020 toe met 0,14 mln. Voor de inhoudelijke toelichting verwijzen wij u naar het domein Overhead en onderdeel baten en lasten in de paragraaf E Bedrijfsvoering.

Het overzicht baten en lasten taakvelden 2021-2024 is als bijlage opgenomen onder de "Meerknop"

Grondslag van de begrotingsramingen

Gemeente Leusden

De begrotingsramingen zijn gebaseerd op de volgende grondslagen:

	2021	2022	2023	2024
Loon- en prijspeil:				
- prijsstijgingen*	0%	1,6%	1,6%	1,5%
- loonstijgingen*	0%	1,7%	1,6%	1,5%
- loonpeil salarissen	1-10-2020			
- gesubsidieerde instellingen*	0%	1,7%	1,6%	1,5%
Rentepercentages:				
- rendement beleggingen	0,5%	1%	1%	1%
Woningbouw en inwoners:				
- woningen per 1 januari	13.218	13.340	13.506	13.668
- inwoners per 1 januari	30.548	30.630	30.808	30.973
Geplande woningbouw (telt mee per 1 januari van volgend jaar):				
- Mastenbroek II			23	22
- Tabaksteeg				28
- Valleipark				
- Maanweg/Maanwijk		60	60	
- Groot Agteveld	58	32		
- Rossenberg	3			
- Klimrakker	15			
- Bouwdriest	19			
- Hamersveldseweg	17			
- Lisidunahof		51	51	
- Voormalige schoollocaties / Berkelwijk		10	15	
- Buitengebied	5	5	5	5
- Inbreidingslocaties Leusden	5	8	8	8
Algemene uitkering:				
- circulaire	mei 2020	mei 2020	mei 2020	mei 2020
- uitkeringsfactor	1,656	1,700	1,726	1,751
Belastingen en rechten:				
- inflatiecorrectie op alle tarieven exclusief afvalstoffenheffing	2%			

* Conform de maatregelen vanuit de scenario's ter dekking van het begrotingstekort wordt voor de inflatiecorrectie van de gemeentelijke budgetten en de subsidies voor de begrotingsjaren 2020 en 2021 de nullijn toegepast.

Overzicht incidentele baten en lasten

Gemeente Leusden

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken en om projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. een eindig doel hebben.

In onderstaande tabellen wordt inzicht gegeven in de incidentele baten en lasten per programma. In de eerste tabel worden de zich in de jaarbudgetten voordoende incidentele baten en lasten weergegeven. Teneinde een totaalbeeld te geven van de incidentele baten en lasten binnen de gemeentelijke begroting wordt vervolgens inzicht gegeven in de zich binnen de gemeentelijke begroting voordoende reserve mutaties (zowel incidenteel als structureel van aard).

bedragen x € 1.000

		Domein	2021	2022	2023	2024
Incidentele lasten						
1.	Verzekering	Overhead	10	0	0	0
2.	Verkeer en vervoer	Ruimte	10	0	0	0
3.	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Ruimte	50	0	0	0
Incidentele baten						
4.	Beheer overige gebouwen en gronden	Leefomgeving	-53	-11	0	0
5.	Afbouw rente grondbedrijf	Alg.dekk.mid	-22	-8	0	0
6.	Opbrengst reclaimedragers	Ruimte	12	0	0	0
Saldo incidentele baten en lasten exploitatie			6	-18	0	0

Toelichting:

1. Voor de verzekering vindt een taxatie op panden en inventarissen plaats en zorgt in 2021 voor een incidentele last.
2. Via het CUP is incidenteel voor de jaren 2019 t/m 2021 budget voor plaatsing van laadpalen beschikbaar gesteld.
3. Via de Voorjaarsnota 2020 is voor bestrijding van de eikenprocessierups (EPR) voor de jaren 2020 en 2021 incidenteel extra budget beschikbaar gesteld.
4. De huur van het gemeentelijk pand Fila Tekna aan kinderopvang Humanitas is verlengd tot en met medio 2022.
5. Er vindt jaarlijks een onttrekking uit de Algemene reserve Grondbedrijf plaats. Dit betreft de afbouw van de rente.
6. De opbrengst reclaimedragers wordt het komend jaar verminderd en zorgt in 2021 voor een (negatieve) incidentele baat.

Voor de jaren 2020-2023 worden de onderstaande incidentele baten en lasten verrekend met een reserve. Van de vermelde reserve mutaties wordt per Domein toegelicht met welke gemeentelijke reserve de incidentele baten of lasten worden verrekend en met welke motivatie.

bedragen x € 1.000

		2021	2022	2023	2024	S/I
- = toevoeging reserve en + = onttrekking reserve						
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien						
A1	Dekking incidenteel nieuw beleid	462	130	0	0	I
A2	Afbouw rente grondbedrijf	22	8	0	0	I
A3	Dekking opbouw weerstandsvermogen, nieuw beleid en CUP	2.433	123	0	0	I
A4	Dekking frictiekosten Organisatie ontwikkeling	83	0	0	0	I
A5	Dekking incidentele ruimte nieuw beleid	80	0	0	0	I
A6	Dotatie opbouw weerstandsvermogen en nieuw beleid	-2.195	0	0	0	I

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

A1 Dekking incidenteel nieuw beleid

Voor de jaren 2021 en 2022 is een bedrag van € 672.000 aan incidenteel nieuw beleid gehonoreerd. € 80.000 was daarvan op voorhand gereserveerd in de algemene reserve flexibel deel (zie A5). Het restant wordt voor deze jaren ten laste gebracht van de algemene bedrijfsreserve basisdeel.

A2 Dekking afbouw rente grondbedrijf

Vanaf 2017 is het niet meer toegestaan om rente door te berekenen aan de grondexploitaties als geen externe financiering is aangetrokken voor dit doel. De wegvallende rentelasten voor de algemene dienst worden gefaseerd (afbouw in 7 stappen) onttrokken aan de algemene reserve grondbedrijf

A3 Dekking opbouw weerstandsvermogen, nieuw beleid en CUP

Er wordt in 2021 aan de Algemene bedrijfsreserve toevoeging exploitatie € 592.000 voor incidenteel nieuw beleid onttrokken. Daarnaast wordt in 2021 € 1,6 miljoen onttrokken en toegevoegd aan het basisdeel ter versterking van het

Gemeente Leusden

weerstandsvermogen. Tot slot worden de CUP budgetten voor de laatste 2 jaarschijven van het CUP 2010-2022 van respectievelijk € 238.600 en € 123.300 aan deze reserve onttrokken;

A4 Dekking frictiekosten organisatieontwikkeling

Er is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor frictiekosten dat wordt onttrokken aan de algemene bedrijfsreserve, toevoeging exploitatie.

A5 Dekking incidentele ruimte nieuw beleid

Vanuit de Algemene reserve flexibel deel is voor de jaarschijf 2021 het reguliere budget voor de incidentele ruimte nieuw beleid onttrokken.

A6 Dotatie versterking weerstandsvermogen en incidenteel nieuw beleid

Bij de kaderbrief 2021 is besloten een bedrag van € 1,6 miljoen aan de algemene bedrijfsreserve basisdeel toe te voegen om de weerstandsratio binnen de bandbreedte te brengen. Daarnaast is een bedrag van € 592.000 toegevoegd om de extra lasten incidenteel nieuw beleid te kunnen dekken.

bedragen x € 1.000

- = toevoeging reserve en + = onttrekking reserve		2021	2022	2023	2024	S/I
Domein Bestuur						
B1	Dekking capaciteit formatie veiligheid	21	0	0	0	I
B2	Dekking kpl nieuwbouw brandweergarage	8	8	8	8	S

Domein Bestuur

B1 Dekking capaciteit formatie veiligheid

Incidentele capaciteit CUP onderdeel CUP 2.1 veiligheid wordt onttrokken aan de algemene bedrijfsreserve met aangewezen bestemming.

B2 Dekking kapitaallasten nieuwbouw brandweergarage

Een deel van de kapitaallasten brandweerkazerne Achterveld wordt onttrokken aan de reserve dekking kapitaallasten investeringen met economisch nut

bedragen x € 1.000

- = toevoeging reserve en + = onttrekking reserve		2021	2022	2023	2024	S/I
Domein Leefomgeving						
L1	Dekking formatie Organisatie Ontwikkeling	98	98	0	0	I
L2	Dekking uitgaven beheer de Schammer	19	19	19	19	S
L3	Dekking bijdr. Energieakkoord buitengebied	10	0	0	0	I
L4	Dekking OZB MFC Atlas	22	22	22	22	S
L5	Dekking beheerskst. Duurzaamheidsleningen	1	1	1	1	S
L6	Dekking kapitaallasten onderwijshuisvesting	735	722	724	724	S
L7	Dekking kap.lasten investeringen economisch nut	397	391	356	285	S
L8	Dekking kap.lasten investeringen maatschappelijk nut	515	512	508	505	S
L9	Dekking werkbudget CUP 9.3 doorontwikkeling winkelgebieden	54	0	0	0	I
L10	Dotatie terugverdieneninvesteringen MFC'en duurzaamheid	-86	-86	-86	-86	S
L11	Dotatie sluitingsvergoeding zwembad	-16	-16	-16	-16	S
L12	Dotatie reserve dekking kap.lasten onderwijshuisvesting	-710	-706	-697	-697	S

Domein Leefomgeving

L1 Dekking formatie Organisatie Ontwikkeling

Er is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor capaciteitsuitbreiding ten behoeve van sporthalbeheerders en beleidsadviesing Openbare ruimte en wordt onttrokken aan de algemene bedrijfsreserve, toevoeging exploitatie.

L2 De structurele onderhoudslasten aan de Schammer worden onttrokken aan de algemene reserve, aangewezen bestemming.

L3 Dekking CUP 4.1 bijdrage energieakkoord buitengebied

Er is incidenteel budget beschikbaar voor de bijdrage energieakkoord buitengebied.

L4 Dekking OZB MFC Atlas

De kosten van de OZB voor MFC Atlas worden onttrokken aan de algemene bedrijfsreserve met aangewezen bestemming.

L5 Dekking beheerskosten duurzaamheidsleningen

De beheerskosten (inzet SVN) voor het verstrekken van duurzaamheids- en startersleningen worden gedekt uit de bestemmingsreserve rente starters- en duurzaamheidsleningen.

L6 Dekking kapitaallasten onderwijshuisvesting

De geboekte kapitaallasten worden onttrokken aan de reserve vernieuwing en uitbreiding onderwijshuisvesting.

L7 Dekking kapitaallasten investeringen met een economisch nut

Gemeente Leusden

De geboekte kapitaallasten van investeringen met een economisch nut worden onttrokken aan de reserve dekking kapitaallasten investeringen met een economisch nut.

L8 Dekking kapitaallasten investeringen met een maatschappelijk nut

De overige investeringen met een maatschappelijk nut worden onttrokken aan de reserve dekking kapitaallasten met een maatschappelijk nut.

L9 Dekking werkbudget CUP 9.3 doorontwikkeling winkelgebied. Het restantkrediet plankosten Hart van Leusden is omgezet naar een werkbudget voor de doorontwikkeling winkelgebieden. Het werkbudget wordt onttrokken uit de reserve kapitaallasten met maatschappelijk nut.

L10 Dotatie terugverdieninvesteringen MFC'en duurzaamheid

Jaarlijks wordt een bedrag gestort in de algemene bedrijfsreserve met aangewezen bestemming als gevolg van terugverdieninvesteringen in mfc's en duurzaamheid.

L11 Dotatie sluitingsvergoeding zwembad.

Jaarlijks wordt een bedrag gestort in de algemene bedrijfsreserve met aangewezen bestemming ten behoeve van de compensatievergoeding aan SRO bij sluiting van het zwembad (uitvoering groot onderhoud)

L12 Dotatie reserve dekking kap.lasten onderwijshuisvesting

De ontvangen rijksmiddelen worden gestort in de reserve vernieuwing en uitbreiding onderwijshuisvesting.

bedragen x € 1.000

- = toevoeging reserve en + = onttrekking reserve		2021	2022	2023	2024	S/I
Domein Samenleving						
S1	Dekking formatie Organisatie ontwikkeling	54	54	0	0	I
S2	Dekking CUP 3.8 Signalering van armoede	35	0	0	0	I
S3	Dekking kosten leerlingenprognose	3	3	3	10	S
S4	Dekking herziening contract Breed spectrumaanbieders	152	51	0	0	I
S5	Dekking CUP project positieve gezondheid	35	35	35	0	I
S6	Dotatie reserve Kapitaallasten onderwijs	-55	-20	-25	-31	S

Domein Samenleving

S1 Dekking formatie Organisatie Ontwikkeling

Er is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor capaciteitsuitbreiding van een strategisch adviseur en wordt onttrokken aan de algemene bedrijfsreserve, toevoeging exploitatie.

S2 Dekking CUP onderdeel 3.8 Signalering van armoede, extra middelen worden ingezet voor lokaal Geldloket en worden onttrokken aan de algemene bedrijfsreserve met aangewezen bestemming.

S3 Dekking kosten leerlingenprognoses. De kosten worden onttrokken aan de reserve vernieuwing en uitbreiding onderwijshuisvesting.

S4 De meerkosten als gevolg van contractherziening Breed Spectrumaanbieders worden onttrokken aan de egaliseringsreserve Sociaal Domein.

S5 Kosten voor CUP project positieve gezondheid worden onttrokken aan de egaliseringsreserve Sociaal Domein.

S6 Storting reserve kapitaallasten Onderwijs

Betreft het toevoegen van rente (€ 21.000) aan de reserve en de mutatie als gevolg van lagere kapitaallasten.

bedragen x € 1.000

- = toevoeging reserve en + = onttrekking reserve		2021	2022	2023	2024	S/I
Domein Ruimte						
R1	Dekking formatie Organisatie ontwikkeling	54	54	0	0	I
R2	Dekking kosten verkeerstellingen	18	0	0	18	I
R3	Dekking kosten beleidsadviseur recreatie	12	0	0	0	I
R4	Dekking beheerskosten startersleningen	3	3	3	3	S
R5	Grondbedrijf: dekking kosten algemeen beheer	155	155	155	155	S
R6	Grondbedrijf: dotatie winstneming grondexploitatie	-320	-311	-517	0	I
R7	Grondbedrijf: onttrekking AR tbv bovenwijkse voorzieningen	361	492	351	0	I
R8	Grondbedrijf: dotatie reserve bovenwijkse voorzieningen	-361	-492	-351	0	I

Domein Ruimte

R1 Dekking formatie Organisatie Ontwikkeling

Er is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor capaciteitsuitbreiding van een strategisch adviseur en wordt onttrokken aan de algemene bedrijfsreserve, toevoeging exploitatie.

R2 Dekking kosten verkeerstellingen

Eén keer in de drie jaar wordt een meer grootschalige verkeerstelling gehouden. Dekking vindt plaats uit de algemene bedrijfsreserve, flexibel deel.

R3 Dekking kosten beleidsadviseur recreatie

Gemeente Leusden

Dekking incidentele capaciteit CUP onderdeel 9.5 Leusden op de kaart wordt onttrokken aan de algemene bedrijfsreserve met aangewezen bestemming.

R4 Dekking beheerskosten Startersleningen

De beheerskosten (inzet SVN) voor het verstrekken van duurzaamheids- en startersleningen worden gedekt uit de bestemmingsreserve rente starters- en duurzaamheidsleningen.

R5 Dekking kosten algemeen beheer grondbedrijf

De beheerslasten financiële administratie grondbedrijf worden onttrokken aan de algemene reserve grondbedrijf.

R6 Dotatie winstneming grondexploitatie

Toevoeging van het tussentijdse winstneming of afgesloten grondexploitaties aan de algemene reserve grondbedrijf.

R7 Onttrekking algemene reserve grondbedrijf tbv bovenwijkse voorziening

De dotatie reserve bovenwijkse voorziening wordt gedekt uit de algemene reserve grondbedrijf.

R8 Dotatie reserve bovenwijkse voorzieningen

De reserve wordt gedoteerd door onttrekking uit de algemene reserve grondbedrijf.

bedragen x € 1.000

- = toevoeging reserve en + = onttrekking reserve		2021	2022	2023	2024	S/I
Domein Overhead						
O1	Dekking formatie Organisatie ontwikkeling	241	242	0	0	

Overhead

O1 Dekking formatie Organisatie Ontwikkeling

Er is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor capaciteitsuitbreiding van management formatie en wordt onttrokken aan de algemene bedrijfsreserve, toevoeging exploitatie.

Saldo toevoegingen en onttrekkingen reserves	2.340	1.492	493	920	
--	-------	-------	-----	-----	--

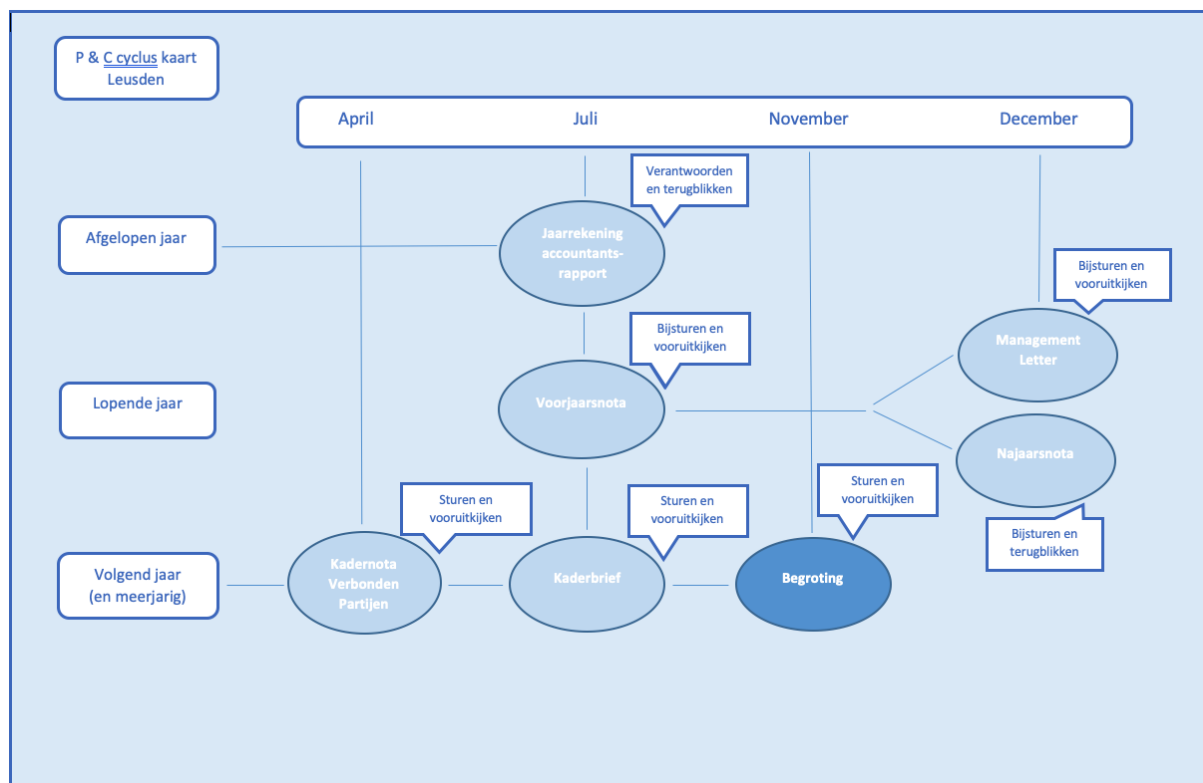
Gemeente Leusden

P&C-cyclus kaart

Kaart P&C-cyclus

P&C-cyclus kaart

Gemeente Leusden